0022022

GENEALOGICAL SOCIETY
OF THE CHURCH OF JESUS CHRIST
OF LATTER-DAY SAINTS

TEMES VÁRMEGYE

213/ 10

NEMES CSALÁDJAI

Irta

Lendvai Miklós

DATE MICROFILMED
OCT 5 1984
ITEM # 8
PROJECT and ROLL # G.S CALL #
XL1B4p102 1183552
#60

Kiadja

A Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat.

I. KÖTET.

GENEALOGICAL SOCIETY
OF THE CHURCH OF JESUS CHRIST
OF LATTER-DAY SAINTS

Budapest, 1896
Budapesti Hirlap nyomdája.

Előszó.

Érdekes kulturtörténeti jelenség, hogy a heraldika (czímertan), a genealógia (nemzedékrend és családtan), az oklevéltan (diplomatica), a pecséttan (sphragistica) s a numismatica tudományainak kultiválása éppen a mi demokrata korunkban indult lendületnek, míg e tudományok hanyatlásának, teljes elhanyagolásának korszaka a feudalizmus és az abszolutisztikus kormányformák fénykorára, a XVI., XVII. és XVIII. századokra esik. E jelenség, mely nemcsak a tudomány szempontjából örvendetes és elismerésre méltó, hanem üdvös is mindazokra, kik a történelmet és társtudományait kedvelik, nemcsak hazánkban észlelhető, hanem a művelt külföldön is. Magyarországon a történelmi források szakavatott felkutatását s a történetírást kivált a *Tudományos Akadémia* történelmi bizottságának s a *Magyar Történeti Társulat* működése mozdította elő az utolsó évtizedekben. E tudományok haladásával kapcsolatosan és egyidejűleg fejlődtek és indultak mindinkább felvirágzásnak a történelem említett társtudományai is, — elannyira, hogy ezeknek folytatólagos műveléséről, fejlesztéséről és terjesztéséről gondoskodni kellett, mely czél csakis társulás s a szakirodalom hathatós támogatása, szellemi és anyagi eszközökkel való felkarolása által volt elérhető. A *Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság* alapítását nyomban követte a vidéken több, hasonló irányu egylet és társulat keletkezése. Üdvös működésük eredményét főleg a szakirodalom hatalmas fejlődése s a heraldikai és genealógiai munkák és folyóiratok évről-évre észlelhető szaporodása tanusítja, de mutatkozik az abban a folyton növekvő érdeklődésben és pártolásban is, melyben az ezeréves dicső történetére büszke önérzettel visszatekintő, ősi instituczióinak és honalkotó őseinek emlékét kegyelettel megőrző *igazi magyar* társadalom részesíti, követve nagy költőnk szavait:

»A lelkes eljár ősei sírlakához
S gyújt régi fénynél új szövétneket!«

Hogy megfelel-e a modern demokrata iránynak, a politikai és társadalmi szabadelvűségnek egy oly szakirodalomnak a művelése, oly munkák-

nak a kiadása, melyek rég letünt idok emlékeit idézik fel, melyek a születési nemesség egyes institucióit s a nemzet történeti családjait ismertetik?

Erre a kérdésre, melyet a modern áldemokrácia szóvivői már többször felvetettek, teljesen fölösleges volna válaszolni, mert a demokratikusan gondolkozó, de demokratizmusa mellett is konzervativ hajlamu és arisztokratikus, azaz: *nemes* érzésu *magyar* nemzet demokratizmusa nagyon jól tud megférni az ösök iránti kegyelettel s a dicso multjára visszaemlékeztető ereklyék hü megorzésével!

Nemcsak a tudományos világ, hanem a nemzet ama társadalmi osztálya is, mely hatalmasan belejátszott hazánk ezeréves történetébe s mely ma is a magyar társadalom magvát alkotja, — *a nemesi osztály*, — örömmel és elismeréssel fogadta és kiséri a családtan és heraldika irodalmának fejlodését és terjedését.

A szabadelvüséggel s a haladó korszellemmel ellentétesnek és kárhoztatandónak csak a demagógia hazátlan apostolai hiresztelhetik a magyar nemesség családjait ismerteto könyvek megjelenését; — annak az ösi nemességnek az ismertetését, mely mint *laurea virtutis:* mint a polgári erények jutalma, mai alkotmányunkban is törvényes intézményként áll fen. Az apostoli király a jogegyenloség mellett ma is adományoz mágnási vagy nemesi rangot oly honpolgároknak, kik a trón és a haza szolgálatában kiváló érdemeket szereztek.

Családtani irodalmunk orvendetes fellendülése mellett is mindezideig még nagyon hézagos. A létezo genealogiai munkák csak egy csekély részét sorolják fel ama történelmi családjainknak, melyek a honfoglalás óta e hazában éltek és szerepeltek. A legtöbb családra vonatkozó adatok szétszórtan hevernek az egyes vármegyék levéltáraiban. Hogy az összes kihalt vagy ma is virágzó magyar családok egy nagy munkában összefoglaltassanak és ismertessenek, — a mi egyaránt történelmi mint családtani és monografiai szempontból nagybecsü és közérdekü érdem volna, — az csak olyképpen volna kivihető, ha minden vármegye a saját levéltárában orzött nemesi aktak alapján külon munkát adna ki, mely óriási adatanyag nyomán azután oly családtani mu jelenhetne meg, melynek párja nem akadna a világ összes genealógiai munkái közott.

Beodi Balogh Gyula, Vasvármegye érdemes levéltárosa, ki irodalmunkat már több becses történelmi munkával gyarapította, volt az elsók egyike, ki a vezetése alatt álló levéltárban orzött nemesi leveleket s a vármegyében lakott családokra vonatkozó egyéb nemesi aktákat egy munkába csoportositva, közbecsü családtani müvel lépett a könyvpiaczra — nem törodve az áldemokrácia lobogója alatt egy bizonytalan jövö felé evezó társadalom egyes sajtóorganumainak gúnyoló, a milléniumra kiadandó vármegyei »*nemesi almanachok*« eszméjét pártoló koröket »reakcionáriusa« tendenciákkal vádoló kicsinyes támadásaival.

E munka is ugyanazt a czélt követi, melyet fentebb említettem: *ősi családjaink eredetének, történetének és czímereinek ismertetését, a családtan és társtudományainak terjesztését előmozdítani,* továbbá számos, eddig még seholsem közzétett nagybecsű adatok és családismertetések által útját egyengetni a jövőben megirandó, az összes magyar nemesi családokat felölelő nagy munka megjelenhetésének. A magyar közönség helyesen fel is fogta a munka kiadóinak hazafias intenczióit, lelkes pártolásával lehetővé téve, hogy a munka *az alkalomnak és a czélnak megfelelő díszes kiállításban, mintegy száz, külön-külön lapon nyomtatott, heraldikailag festett czímerekkel jelenjen meg.*

Magán-, úgymint hivatalos érintkezésben mindinkább tapasztalható, hogy nemességünk tagjai — úgy a maguk mint utódaik érdekében — folyton növekvő érdeklődéssel viseltetnek családjuk multja és nemessége iránt, mely jelenség leginkább abban leli magyarázatát, hogy az ősi jogairól önként lemondott nemesi osztály mindamellett ma is biztosít hozzátartozói számára számos és becses előnyöket, kivált az *udvari méltóságok* és *nemes hölgyalapítványok* elnyerésénél, a *nemes lovagrendeknél, iskolai és családi alapítványoknál* sat.

E munkának is az a czélja, hogy e téren hézagot pótoljon és hasznos segédkönyv legyen!

Budapesten, 1895. november.

Lovag Marczianyi György.

BEVEZETÉS.

A *Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat* 1894. évi február hó 28-án tartott választmányi ülésében e műnek létesítését és kiadását elhatározván, annak szerkesztésével engem bízott meg.

A reám bízott feladat, a mennyire megtisztelő, megoldása annyira nehéz. Igaz kegyelettel fogtam a munkához, lelkesedéssel és kitartással dolgoztam, hogy megküzdve a lépten-nyomon fölmerült nehézségekkel és akadályokkal, a felkutatott okmányokból, írott emlékekből és forrás-művekből lehetőleg híven föleleveníthessem a hősök emlékét, kik a lefolyt ezredév küzdelmeiben vértanu-halált szenvedtek e földért; összeállíthassam ama nemes családok névjegyzékét és történetét, a melyeknek vezetése alatt Temes vármegye kiválólag tevékeny részt vett a magyar nemzet ezer éves törekvéseiben.

A kívánni való, mit e munka pontosság, terjedelem és kimerítő előadás tekintetében hagy hátra, nem a lelkesültség vagy az alaposság utáni törekvés hiányából, hanem a rendelkezésre álló anyagi segédeszközök szűkebb mértékéből ered.

*

Mint e műből látható, a régi és a mai Temes vármegye területén a középkorban több mint ezer helység sorakozott egymás mellé és ennek birtoklásában a királyon kívül mintegy 500 nemes család és a következő egyházi testületek osztoztak: a csanádi káptalan, a csanádi püspökség, az aradi és a budai káptalan.

A királyi uradalmak központja Temesvár város volt, melyhez keleten Borzlyuk és Cseri várak és városok, Sásvár város, délnyugaton pedig, a mai Torontál megyében, Uj-Bécs (a mai Ujpécs) város csatlakoztak.

A nemzetségek közül nálunk főleg a következők birtak uradalmakkal: *Aba* (ebből származtak az iktári Bethlenek és a Neczpályak), *Buzád* (ebből eredtek az alsó-lendvai Bánffyak), *Csanád* (ebből a Csanádyak, Telegdyek, Makófalvyak), *Csák, Csolt* (ebből az Ábrahámffyak), *Dorosma* (ebből a Garayak), *Gútkeled* (ebből a Báthoryak, Szokolyak, Maróthyak), *Hermán* (ebből a Laczkfyak), *Hunt-Pázmán* (ebből a Forgáchok), *Szalók* (ebből a Bessenyeyek) és *Tomaj* (ebből származnak a Losonczyak).

Szerepeltek továbbá és itt nagyobb uradalmakkal birtak: a Hunyadiak, a horogszegi Szilágyiak, a kereszturi Garázdák, a Csákyak, a berekszói Hagymásyak, a szentmiklósi és dengelegi Pongráczok, a döbrentei és remetei Himfyek, a Dóczyak, a gúti Országok, a nádasdi Ongorok, a Maczedoniayak, a nagylaki Jaksicsok, a Harasztiak, a dobozi Dánfyak, a Csornayak.

E hatalmas dynaszták mellett jelentékeny számmal voltak kisebb birtokos nemesek is, kik mint a vármegye állandó lakói intézték ennek közügyeit és közülök nem egy utóbb történelmi szerepet játszott Magyarország államéletében.

Losonczy István hősi halálával, Temesvár eleste 1552-ben véget vetett a vármegyei életnek és ezzel együtt megsemmisítette annak tényezőit is. A teljes pusztulás után, mely a török hódoltság szomoru korszakát jellemzé, csak a mult század vége felé, 1779-ban támadt uj életre Temes vármegye, hol egy teljesen új elemekből megalakult nemesi osztálynak kellett a multak romjain felépíteni a mai vármegyét, annak politikai, társadalmi és kulturális intézményeit.

Ezért oszlik a mű két részre; az elsőben az 1779-ig szerepelt nemes családok, a másodikban az 1779 óta szerepelt nemes családok vannak ismertetve.

Mindkét részben nagy számmal vannak felsorolva oly családok, melyekről eddig nem történt másutt említés és melyeket oly kiválóan szorgalmas kutató, mint *Nagy Iván* sem sorolt fel.

Nagy Iván alapvető munkája, a „*Magyarország nemes családai*" megjelenése óta a magyar tudományos akadémia, a magyar történelmi társulat, a magyar heraldikai és genealógiai társaság, a család-történet és genealógia terén évszázadok mulasztásait pótoltak; Temes vármegye történetére vonatkozólag pedig különösen *Pesty Frigyes, Ortvay Tivadar* és *Szentkláray Jenő* érdemes tudósaink fáradhatlan buvárkodása folytan számos, még néhány évtized előtt is ismeretlen okirat került elő évszázados rejtekéből, sok család oklevéltára vált ismeretessé és szolgált kutforrásul ezen munkákra.

Sajnos, hogy Temes vármegyének, a Pesty Frigyes irodalmi hagyatéka nyomán Ortvay Tivadar által megirandó monographiája még nem jelent meg. E mű jelentékenyen megkönnyitette volna feladatomat. De e nélkül is sikerült a temesi középkori családok közül 430-nak emléket föleleveníteni; köztük 200 olyannak, mely eddig semmiféle családtörténeti munkában sem lett ismertetve.

Forrásaimmal részletesen is beszámolok magában a műben. Temes vármegye nemes családjainak története most először lévén kiadva, ezzel kötelességemnek véltem eleget tenni.

A most megjelent első kötet tartalmát röviden a következők ismertetik.

A *Temes vármegye törvényhatóságánál kihirdetett nemes családok jegyzéke* czimű fejezet hiteles magyar forditása a Temes vármegyénél a kétségtelen nemesekről „*Catastrum nobilium incliti Comitatus Temesiensis*" czím alatt vezetett nyilvántartásnak. Tartalmazza azon családok neveit, melyek nemességüket 1779-óta Temes vármegye közönségénél kihirdettették. A név mellé ki van tüntetve a kihirdetés éve és a közgyűlési jegyzőkönyv száma, mely alatt a kihirdetés megtörtént, továbbá sárjel közt azon vármegye, melytől az illető nemességi bizonyitványt felmutatott. A hol sárjel közt mi sincs kitüntetve, ez annak a jele, hogy az illető az eredeti nemesi diplomát mintatta be kihirdetés végett.

A második fejezetben, *Nemes családok a vármegye visszaállitásáig, 1779-ig*, ismertetem a középkorban Temes vármegye területén szerepelt, vagy csak birtokkal bírt nemes családokra vonatkozólag felkutatott családtörténeti, genealogiai és heraldikai adatokat, kiterjesztve az ismertetést a török hódoltság alatt (1552-től 1716-ig) időnként felszabadult községek magyar birtokosaira. Mert tudvalevőleg, a temesvári pasa tartományához tartozott Temes-, Arad- és Csanádmegyékben, — ugyszólván Temesvár falai alatt — elszórtan és időközönként magyar földbirtokosok is léteztek. Végül ismertetem a kincstári korszak alatt (1716—1779) Temesvár székhelylyel működott «banato» hadi kormányzókat és u. n. tartományi elnököket, kiknek némelyike felejthetlen érdemeket szerzett az elpusztult vidék felvirágoztatása körül.

Temes vármegye időnként jelentékenyen változott határokkal birván, ismertetésem alapjáni főkép azon területet vettem, mely ma, az ujra alakitott Temes vár-

megye alatt értetődik; vagyis ismertetem az ujaradi, lippai és vingai járások középkori birtokos nemességét is, noha az időben ezen járások területe Arad és Csanád vármegyékhez tartozott. Minthogy továbbá a most Torontál- és Krassó-Szörény vármegyékhez tartozó és régebben Temes vármegyéhez számított területek egykori birtokosai, a régi Temes vármegye közéletének szintén tényezői voltak, ismertetem ezen birtokosokat is. De nem mentem annyira, mint jeles tudósunk, *Csánki* Dezső, ki *Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában* című nagyértékü munkájában Temes vármegye birtokosai közé sorolja az egykori szörényi bánság birokosait is, a mennyiben a szörényi bánság időnként a temesi főispán fenhatósága alá tartozott (ép úgy, mint néha Arad-, Torontál- és Krassó vármegyék is). Mert a szörényi bánság külön szervezettel és tisztikarral birt és közéletének tényezői nem szerepeltek Temes vármegyében.

A harmadik fejezet: *Hatósági címeres pecsétek,* ismerteti Temes vármegye, Temesvár szab. kir. város, Versecz törvényhatósági joggal felruházott város és Vinga r. t. város címeres pecsétjeit, az eredeti szabadalmi levelek alapján. E címeres pecsétek színezett kivitelben a címlap mellé vannak befűzve, Fehértemplom r. t. város használatban levő címeres pecsétjével együtt.

A negyedik fejezet: *Eredeti címeres nemes-levelek Temesvármegye területén,* közli azon eredeti címeres nemes levelek jegyzékét, melyek Temesvármegye és a csanádi káptalan levéltáraiban, továbbá a Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat muzeumában és a verseczi városi muzeumban ez idő szerint őriztetnek. — A vármegye területén a magánosok birtokában jelenleg meglevő címeres levelek összeírása folyamatban van és azok jegyzéke e mű második kötetében lesz közölve.

Ennek kapcsán meg kell említenem, hogy Temesvár szab. kir. város, továbbá Versecz törvényhatósági joggal felruházott város, Fehértemplom és Vinga r. t. városok levéltáraiban nincsenek eredeti családi címeres levelek; továbbá, hogy a most közölt jegyzékben kitüntetett címeres levelek közül nyolcz (a Bellai, Füllgraff, Miakich, Prusinszky, Lazari, Lente, Mattius és Nolli családoké) a *Királyi Könyvek*-be nincs bevezetve.

Az ötödik fejezetben: *Községek és birtokosok a XVII. századig,* ismertetem a mai és a régi Temes vármegye területén a középkorban létezett helyneveket és a községek régi birtokosait. E fejezet közlése szükséges volt azért, hogy az olvasó tájékozhassa magát a családtörténeti részben előforduló helynevek iránt, melyek többnyire a vármegye fölemlítése nélkül vannak közölve. De egyébként is ajánlatosnak mutatkozott ezzel irányt adni a Temes vármegye területén létező községekben a helynevek magyarosítása érdekében ujabban mind örvendetesebben mutatkozó mozgalomnak.

Ezen fejezet megírásánál a következő jeles munkák szolgáltak fő-kútforrásokul: 1. Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában; írta dr. *Csánki* Dezső; 2. Arad vármegye és Arad szab kir. város története; írta dr. *Márky* Sándor; 3. Magyarország egyházi földleírása a XIV. század elején; írta dr. *Ortvay* Tivadar; 4. Temes vármegye emléke; írta *Bárány* Ágoston; 5. Krassó vármegye története; írta *Pesty* Frigyes; 6. Az eltünt régi vármegyék; irta *Pesty* Frigyes; 7. Magyarország helynevei; irta *Pesty* Frigyes.

A hatodik fejezet: *Nemesi birtokok és azok birtokosai 1779 óta a jelen időkig* a mai Temes vármegye területén létező nemesi birtokokat ismerteti községenként; kitüntetve egyszersmind az időközi birtokosok közt előfordult változásokat. Az összeállítás alapjául azon kimutatásokat vettem, melyeket dr. *Szentkláray* Jenő közölt a

Szt. és Délmagyarország ujabb történetéből czimü munkajában az 1781. és 1782. években megtartott birtok-árverések felől. Felhasznaltam továbbá a vármegyei levéltárban őrzött 1820 és 1845. évi birtokösszeirásokat, a vármegyénél kihirdetett adományleveleket, valamint a Bach-korszak alatt 1854. évben összeállitott kimutatást és *Baross* Károlynak *Magyarország földbirtokosai* czim alatt 1893-ban megjelent művét. A hiányzó adatokat szivesek voltak a járási főszolgabiró urak és a községi jegyző urak — a telekkönyvek adatai alapján — kiegésziteni. — Az ekként összeállitott munkálat a *Délmagyarországi Közlöny* és a *Temesvárer Zeitung* czimü napilapokban közze tetetett, felkeretven a nagy közönség, hogy az esetleges tévedésekre figyelmeztetni sziveskedjek. Az elenk érdeklődést tanusitó közönség több hasznos utbaigazitást adott, a melyek alapján a kiigazitásokat eszközölve, most már megnyugvással közölhetem a sok fáradsággal és utánjárással összeallitott kimutatást e műben.

•

Az első kötethez mellékelt 5 drb hatósagi és 41 drb családi szinezett czimer mintát legnagyobbrészt *Jellinek* Miksa temesvármegyei levéltárnok készitette az eredetiek, — kivetelesen hiteles másolatok vagy hiteles leirások — után, elismeresre méltó szakavatottsággal es nagy buzgalommal. A sokszorositást *Posner* Károly Lajos és fia budapesti czeg eszközölte. A nyomdai munka a *Budapesti Hirlap* nyomdájának remeke.

Az egyes előfizetők többnyire csak 20—30 frttal járultak a családi czimerek költségeihez, holott a kőnyomdába adott minta elkészitése, a sokszorositás es a czim-nyomás egy-egy czimernél 43 frtba került. A több-költséget az egyes családok nagylelkü felulfizetései, az előfizetési pénzek, Temes vármegye közönségének 500 frtnyi adománya, Temesvár, Versecz, Fehértemplom és Vinga városok felülfizetései, végre a még eszközlendő elárusitás jövedelmei vannak hivatva fedezni.

A most mellékelt családi czimerek — kettő kivételével, melyek a műhöz vannak fűzve — tulajdonkép a második kötethez tartoznak, mert oly családok czimerei, melyek a revindikáczió után szerepelvén, a második kötetben lesznek ismertetve Minthogy azonban a második kötet csak az 1896. év vége felé jelenhetik meg, a már elkészült czimerek az első kötettel küldetnek szét az előfizetőknek. Es pedig a kötetbe fűzve a Berekszói család és Garay Miklós nádor czimerei Kulön csomagban vannak csatolva a következő családok czimerei: Andreovics, Appel báró, Asbóth, jászói Berczik, Bissingen-Nippenburg gróf, baraczházi Capdebo, macsai és kisoroszi Csernovics (Csernoevics), zsombolyai és janovai Csekonics gróf, gyarmatai Durmann, bethlenfalvi Erős, Faur, merczyfalvi es zsadányi Fejér, Föllgraff báró, szentgerliczei Gál, gattajai Gorove, gertinyesti Hollósy, ó-moraviczai Heinrich, kerneczai Jagodics, karatsonyfalvi es beodrai Karatsonyi gróf, Kisfaludy, rethati Kovacsics, Küttel, Latour-Baillet gróf. eötvenesi Lovász, hodonyi Mannaszy, welsheelburgi Milutinovich (Millutinovits) báro, foeni Mocsonyi, parnói Molnár, Odor, gaádi Pálffy, Prusinszky, kutasi Radisics, revisnyei Reviczky, perlaki Somogyi kishindi Szabó, Uy, Vimmer, végegyházi Vegh, Woracziczky gróf.

A második kötethez mellekelve még a következő családok czimerei fognak megjelenni: édeni Ambrozy báro, varadiai Baich báró, bethleni Bethlen gróf, miesi-nyei és benicze Beniczky, germani Constantinovics, Csiki, seprősi Czárán, Dessewffy gróf, Dessewffy, hannseni Dechán, buziási Eisenstädter, Endredy, Görgey, desánfalvi Gyika, kéméndi Gyurky gróf, módosi Gyuricsko, monostori Izdenczy báró, nagyjeszeni Jeszenszky, Kormos, Kovács, asguthi Körtvélyessy, gaádi Kayser, krivinai Lonovics, Lukács, Laszlóffy, Markovich, murányi Murányi, felső-kubini Mesko, földeáki Nákó, nádasi Niczky báró, Niamessny, nagy- és kissemlaki Osztoics, csicséri

Ormós, furluki Palikucsevny, kisjeszeni Paulovics, Rajasics báró, laczunási Sztojanovics báró, ivanóczi Szuló Ernő, Szentgyörgyi, Tötössy, Zselénszki grót.

Úgy az első, mint a második kötetet a fejezetek és alfejezetek, valamint a kötetben felsorolt nemes családok betü szerinti névmutatója zárja le.

A második kötethez függelékkép az előfizetők és adományozók névsora lesz csatolva.

*

Végezetül elmulaszthatlan kötelességet teljesítek, midőn hálás köszönetemet fejezem ki *Deschán* Achill úrnak, Temes vármegye alispánjának és a Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat igazgatójának. Az ő hathatós támogatása, nagybecsü útmutatásai és buzdítása nélkül nem lettem volna képes megoldani a reám bízott óriási feladatot, mely szakképzett és nálamnál több szabad idővel rendelkező íróknak is igénybe vette volna minden erejét.

Az érdem, hogy e mű az alkalomnak és a czélnak megfelelő díszes kiállításban jelenhetik meg, szintén az övé és azon nagylelkü testületeké s magán-előfizetőké, a kik nagyobb összegü hozzájárulással a kitűzött czél megvalósítását elősegítették.

Temesvárott, 1895. deczember hó 15.

Lendvai Miklós.

TEMES VÁRMEGYE TÖRVÉNYHATÓSÁGÁNÁL

KIHIRDETETT NEMES CSALÁDOK JEGYZÉKE

*

A »CATASTRUM NOBILIUM ITI COMITATUS TEMESIENSIS«
MAGYAR FORDITÁSA

A

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Antal András (Vas)	1791	362
Arizy Pál és Károly	1802	408
Alexievics Miklós, Mihály és Péter	1813	338
Arsits Sebő és neje szül. Czinczich Eustachia	1815	559
Argyelan alias Antal, máskép Roska Mihály	1819	1007
Asbóth András, Mór, Adolf, László és Albert (Krassó)	1820	574
Avakumovics Pál, János, István, György, Lázár, Dávid	1820	2849
Ambrózy György (Árva)	1822	2731
Abrahamovich Timoth	1827	2548
Athanasievits János (Krassó)	1832	674
Ányos Antal (Békés)	1835	993
Ányos Sándor (Békés)	1845	3952
Ágotha Antal és Pál (Székely-Udvarhely)	1836	1673
Sédeni Ambrózy Lajos báró és neje Szirmay Teréz, valamint Lajos és Gyula fiai, és Mária Ludovica és Erzsébet leányai	1839	75
Asztry György	1840	2356
Asbóth Sándor	1841	4306
Árvay, máskép Nagy János, József, György, András és Mihály özvegye (Gömör s Kis-Hont)	1842	1063
Aigner Károly (Torontál)	1843	1171
Andreánszky Miksa (Liptó)	1844	3439
Ambrózy István és György báró	1845	4001

B

Bosnyák József (Somogy)	1780	44
Buczurka Anna (Arad)	1780	45
Biharfalvai Bohus Samu (Zala)	1790	17
Bors József (Mosony)	1791	251
Bakonyi Imre (Pest)	1793	92
Bibics Ignácz és György (Csanád)	1794	306
Baros Ferenc (Bács)	1804	299
Budjács Imre (Arad)	1806	844
Balás Antal (Nógrád)	1806	641
Biró Pál (Arad)	1814	2093

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Ballsy Sándor	1816	1053
Bogma István (Komárom)	1816	2242
Beliczay Sándor (Csongrád)	1820	575
Belanszky, maskép Demkó János (Békés)	1820	1118
Bohus András és fia (Békés)	1820	1759
Bodófalvai Bada János (Turócz)	1823	2585
Bojtos Imre (Csongrád)	1824	2193
Ballya Ignác (Pest)	1824	2196
Bors József (Mosony)	1825	2601
Bereczik János (Ung)	1827	2649
Bárány Antal és Ágoston (Borsod)	1828	1894
Bossányi Károly (Nyitra)	1828	1899
Bálint Tamás és fivére (Arad)	1828	1901
Boga István (Békés)	1828	1902
Bajtsi Sándor (Árva)	1828	3264
Borsos Károly (Tolna)	1829	2100
Belitzay József és fia (Krassó)	1831	235
Babos Imre (Krassó)	1831	1080
Bardy Imre és János (Trencsén)	1831	1236
Bárány János és József (Borsod)	1832	819
Barány József (Borsod)	1833	3190
Burian, máskép Kvassay János (Trencsén)	1834	2170
Bereczik Pál (Ung)	1835	994
Bede, máskép Bete Antal (Torontál)	1835	3268
Báthy Károly (Sopron)	1838	1224
Bunyevácz Miksa és György (Zágráb)	1839	1362
Baszaraba Péter (Hunyad)	1841	1962
Barabas István (Veszprém)	1842	776
Bota János (Szolnok)	1842	3227
Beniczky Miklos, Dénes és Sándor (Csongrád)	1843	3222
Bartók Imre (Szatmár)	1844	1112
Bodo Ignácz (Csik)	1844	3418
Both Antal (Ung)	1846	1385
Benedek József	1846	3936
Biró Kristóf	1846	5015
Biró Antal	1847	2082
Bánovits Sándor (Borsod)	1857	8757
Varadiai Bach Tivadar (Helytartósági)	1848	1277
Erdősi Baiersdorf Adolf	1885	267
Paraczi Bécsi Gedeon	1886	2309

C

Csillag János, Ferencz, Pál, Zsigmond (Arad)	1791	199
Csvetkovics Pál és János	1794	3
Jeszenői Csetkovics Mátyás (Nógrád)	1805	329
Csáky János és Márton	1821	3084
Nagycsernai Csernyanszky János (Bács)	1822	1564

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Constantinovics István	1822	1574
Erzsébetfalvi Csiky Manó és Péter	1822	2732
Váradi Czirják János (Arad)	1830	1695
Meducsi Csesznak Pál (Hont)	1831	1071
Csemecz Károly (Torontál)	1831	1101
Csiki Manó	1832	950
Pacséri Császár Sándor (kalocsai érseki káptalan)	1832	1523
Drága-vilmai Csonka László (Hunyad)	1833	22
Sepsi-szent-györgyi Császár József (Arad)	1833	2124
Seprősi Czárán-család	1835	151
Csiki Antal (Arad)	1838	1846
Csiki Gergely	1838	2403
Czvetkovics György és Borbála	1838	2449
Caesar Zsigmond, Miksa és Péter	1841	2621
Csiki László	1843	2244
Csonka Ferencz (Sopron)	1843	3237
Cseörgő Antal és fiai, Jenő és Gyula	1844	997
Csuták Sándor (Csanád)	1844	3438
Czeglédy Péter (Békés)	1844	3589
Chemez Lajos (Pozsony)	1844	3916
Czvetkovics Izsák	1845	681

D

Deseő Ádám (Somogy)	1785	1
Dluholuczky, máskép Réthy-nemzetség (Liptó)	1790	16
Dávid János (Árva)	1790	309
Demelics Sebestyén	1796	976
Damaszkin István	1800	1281
Dézsy György (Békés)	1803	460
Doctorovics-család	1805/1830	1141/3133
Hanseni Deschán József	1813	698
Duka Péter és unokái István és Miklós bárói okl.	1816	2168
Cserneki és tarkeői Dessewffy Antal (Sáros)	1820	1075
Dadany Szilárd	1820	1081
Demko, máskép Belanszky János (Békés)	1820	1118
Detrich András (Liptó)	1820	1829
Demelics Péter és János	1820	2858
Thurócz-szent-péteri és alsó-záturcsai Dávid József	1822	2683
Daniel-család	1826	1941
Du Puis Szigfrid	1826	2050
Diomaly Pap László (Fejér)	1826	2077
Demkó, máskép Belanszky Ferencz (Torontál)	1831	2070
Topliczai Drágosy István (Bihar)	1835	148
Daruváry Ferencz	1840	717
Demeter Tamás (Udvarhely)	1842	4505
Domokos Zsigmond, Dénes (Háromszék)	1844	1472

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Doboczky József (Pozsony)	1844	4695
Dedinszky József (Árva)	1844	4836
Duschek Ignácz	1845	2982

E

Emanuel Arzén	1792	308
Egyed János (Nyitra)	1797	1274
Erdélyi Antal (Arad)	1832	1474
Eperjessy Lajos	1845	1471

F

Fischer Antal, Pál és János (Bars)	1793	294
Fogarasy Tamás	1796	1018
Frumer István, Mihály, Fülöp, József és János (Arad)	1806/1807	845/1120
Fagyas Urbán (Pozsony)	1807	1058
Fischer József és Antal (Bars)	1819	2982
Fekete Ferencz (Pozsony)	1820	572
Fritskó Mihály (Hont)	1821	3101
Fischer Albert, Bernát és Lajos	1822	1575
Fauer, maskép ifju Kováts György	1822	2685
Fabriny Károly (Bars)	1826	2771
Hodosi Fock János	1827	2712
Farkas Mihály, Zsigmond és Gábor (Arad)	1828	1895
Faur, maskép Kovács Vincze és fiai: Ignácz, György és Zamphir (Arad)	1837	3369
Frummer Titusz	1840	3749
Fodor János, Péter és István (Hunyad)	1840	521
Fejervári Mihaly és Ferencz (Csanád)	1844	2045
Feyér Ferencz	1845	1470
Farkas Miklós és Ignácz (Szatmár)	1845	2910
Ferentz Antal	1846	3936
Ferentzi János	1847	2149
Fischer Károly	1847	3783
Merczyfalvai és zsadányi Féger Ferencz	1888	137

G

Gusztényi András és János	1781/1799	117/1642
Dezsánfalvai Gyika Szilárd, Manó és János	1818	1552
Germanetz József	1823	97
Gorove László, Lajos és Károly (Heves)	1823	2589
Apadai Georgyievits Péter, István, Mihaly, György és Demeter	1823	3175
Gatterburg János gróf (Mosony)	1824	2311
Gombos Károly (Bacs)	1827	1462

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Módosi Gyuricskó Miklós és Pál	1827	1387
György, máskép Györgyffy József (Torontál)	1828/1845	179/3954
Barbarossai Gábriel Károly és fia	1831	2116
Gyürky Ambrus (Hont)	1832	1473
Nádudvari Győry Lajos (Szabolcs)	1833	3189
Gál József (Pest)	1838	1806
Govrik Sándor (Közép-Szolnok)	1839	3679
Graff Károly	1840	715
Gábor Ferencz és fiai: Károly, József, Nándor, Ferencz, Vilmos és László	1843	3400
Drágonyi Grubiczy Ferencz (Sáros)	1844	3447
Gyulay Ferencz (Bihar)	1844	3919
György Kálmán	1846	5014
Gombás Károly	1847	2147
Gont Károly	1847	3824
Miskolczi Gotthilf Ede és gyermekei: Ferencz, Aladár, Ernő és Irma	1886	487

H

Hoffmann Mihály Szilárd	1791	194
Herdt János	1791	197
Horváth Pál (Vas)	1791	200
Hoffmann György	1792	307
Hoszú Pál (Nyitra)	1794	279
Hennemann Jakab	1794	24
Hendrey Simon (Arad)	1795	70
Hajósy Ignácz és fia Lajos (Nyitra)	1806/1830	795/1698
Horti Kovács Pál (Nógrád)	1813	1917
Herman, máskép Szabó János (Szerém)	1816	1004
Herbay Miklós	1820	1163
Dálnoki Hadnagy Lukács és fia	1827	1417
Hölbling Antal (Baranya)	1828	1905
Horváth József (Sopron)	1828	3210
Hollósy József (Bács)	1831	258
Gertenyesi Hollósy Bogdán és fiai: Márton Mihály, Mihály Jakab, Salamon Vincze, Antal és József	1832	2658
Hornig Jakab, Bernát, Lajos és János	1841	921
Hlatky János (Győr)	1841	2116
Horváth István	1843	3399
Hármos János és fiai: Mátyás és János (Nógrád)	1844	393
Huszty Sándor	1845	1631
Hatvanyi Imre (Bihar)	1847	3732

I—J

Ioannovics Miksa és fia	1793/1828	256/1896
Jablanczay Mihály (Pozsony)	1794	280
Joannovics Pál, Katalin, Erzsébet és Francziska	1802	660

	A kihirdetés éve	Mely körgyülési szám alatt
Jankovics, máskép Doktorovics-család	1802	660
Jeszenszky Ferencz ifj. (Turócz)	1816	2169
Jancsó János (Krassó)	1820	1775
Jósa Imre (Esztergom)	1820	2851
Izsó András, Gergely, Márton, János és Bálint (Békés)	1822	2684
Nagyjeszeni Jeszenszky János (Turócz)	1823	2588
Joo Lajos (Szathmár)	1824	2119
Imets Ignácz	1827	1418
Kernécsai Jagodics Szpaszoe, Péter és Pál (Krassó)	1828	177
Jablanczay Károly (Pozsony)	1830	315
Jeszenszky Ferencz (Turócz)	1831	1079
Pakei Janó József	1831	2036
Joannovits Vidák, máskép Atyimov Basil és István	1832	820, 821
Juhász Antal, József, Benjámin és Dániel (Fehér)	1832	950
Jakabffy Bogdán (Torontál)	1832	1403
Janko István (Pozsony)	1833	37
Nagyjeszeni Jeszenszky János (Bács)	1834/1835	1024/2083
Jány Ferencz és fia József (Arad)	1835	253
Jeszenszky Nathanel özvegye (Turócz)	1835	995
Jagasits Lajos (Vas)	1835	2327
Jakabos József (Arad)	1838	1849
Jeszenszky Paulovics György (Turócz)	1839	3407
Jeszenszky Károly (Turócz)	1841	1960
Janó Jakab, József és Lázár	1844	2055
Dragomirestyei Janitsáry Miklós	1845	5366
Borosjenői Jeney Sándor (Arad)	1847	2193

K

Knézsik Ignácz (Nyitra)	1791	364
Koppauer Ignácz	1791	193
Kapuváry Ignácz (Krassó)	1794	278
Koys János (Pest)	1794	281
Királyi György és Ignácz (Pozsony)	1794	8
Kállay Mihály (Békés)	1794	249
Krasteníes János (Pozsony)	1796	1026
Királyi, máskép Vadkerty László (Pozsony)	1798	516
Kumanovics Timoth	1798	959
Kulterer József, Ignácz, Miksa	1799	1643
Kárdos József (Baranya)	1801	181
Kapdebő János, Márton, Ferencz és Gergely	1803	456
Balázsfalvai Kiss Pál és Mihály	1803	458/459
Kolcza Sándor és Eptimius	1804	427/806
Kölcsér Tivadar, Cajetan, János, Simon és Antal	1804	445
Kőszeghy János	1804	808
Kostyál, máskép Miletz József (Turócz)	1813	2045
Körtvélyessy János, Sándor (Sáros)	1813	2044
Horti Kovács Pál (Nógrád)	1813	1917

	A kihirdetés éve	Mely közgyűlési szám alatt
Királyi Ferencz, máskép Vadkerty	1814	2315
Kepich Nesztor	1816	1068
Kardos János és József	1820	1161
Kovács Károly, Lipót (Hont)	1820	2852
Károsy András (Turócz)	1821	2977
Kovács, máskép Fauer György, ifj. (Krassó)	1822	2685
Kampfbergi Klinnovics János és fiai: Demeter és György	1828	349
Kois László és József (Bács)	1828	1600
Királyi Pál	1828	1602
Kovács, máskép Pósta József (Krassó)	1829	2066
Klanitzay Lajos	1830	388
Kézdi-Vásárhelyi Kováts János és fia: János	1830	1747
Kiss Antal (Torontál)	1831	1070
Karátsony Bazil és fiai: Miksa, Gergely és Demeter (Arad)	1831	1078
Kováts Mihály (Bihar)	1831	2071
Keszthely Jakab, Albert	1832	170
Keszthely András	1832	2653
Keszthely József, Ernő, Ferencz, Sándor, Albert, Károly, András	1832	2654
Kovács Antal (Krassó)	1834/1835	1023/2083
Kvassay, máskép Burian János (Trencsén)	1834	2170
Kovatsits János (Torontál)	1835	977
Felsőkubini és bobrovniki Kubinyi Vendel (Liptó)	1835	2337
Kováts Ferencz (Győr)	1835	3364
Kovács, máskép Faur Vincze és fiai: Ignácz, György és Zamphir (Arad)	1837	3369
Koronghy János	1838	250
Kudriczy család	1838	1200
Kálóczy Kálmán (Bács-Bodrog)	1838	1848
Kónya András és Károly (Torontál)	1838	1876
Király Ferencz (Arad)	1838	2449
Talpasi Kapdebó Jakab, Miklós, Károly és Márton (Arad)	1839	3408
Küttel Károly, István és Nándor (Vas)	1841	1961
Klapka József, Nándor, György, Teréz és Julia	1841	3341
Király Ferencz és Károly (Arad)	1844	2060
Keresztes Antal (Arad)	1844	2071
Keresztes János (Békés)	1844	4757
Kozma Ferencz (Hont)	1845	5413
Kapotsfi Imre	1847	3821
Rétháti Kovácsics Gyula és gyermekei: Gyula, József, Caesar, László, Ágoston, Ferencz, Mária, Róza és Gizella	1869	160

L

Landerer Mihály	1784	118
Landerer János, Mihály, József, Konrád, Szevér	1798	960
Lovrencsics Ignácz (Bács)	1798	1161
Lestyán Mihály (Bihar)	1803	157

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Lábady Mihály (Csongrád)	1804	800
Légrády Imre (Tolna)	1808	325
Lengyel János (Arad)	1808	465
Lo-Presty Lajos báró	1810	1031
Loos János	1813	697
Lukáts Simon (Bihar)	1820	1079
Lukits György	1821	3103
Lang János	1823	1157
Király-lehotai Lehotzky Antal, Ferencz és Jenő (Liptó)	1824	2261
Lukő Lajos	1832	2648
Lányi Frigyes	1834	2195
Légrády János	1836	3045
Lászlófy Manó (Heves)	1841	1949
Nagy és kisszredistyei Lazarovits Golub	1841	4060
Lukinich Lajos (Torontál)	1841	4173
Lengyel László	1845	2905
Lukenich Mihály (Torontál)	1845	5412
Lovász András és József	1847	651

M

Markovics Demeter és Péter (Bács)	1792	303
Mersics András	1793	255
Martsits Antal (Trencsén)	1795	70
Makay Albert (Pest)	1798	694
Markovics József	1803	457
Morvay Daniel (Csongrád)	1804	799
Muslay László	1806	770
Marsovszky Ferencz (Csongrád)	1810/1812	103/1294
Miokovics Mózes	1812	167
Miletz, máskép Kostyál József (Turócz)	1813	2045
Meskó Ezechiel (Árva)	1815	1593
Milovszki Milutinovics Axentius és fiai: Tódor és Pál	1820	2850
Miksó Mihály es fiai: Pál és József (Arad)	1820	2856
Molnár István (Pozsony)	1826	2770
Felső-lapugyai Muntyan, máskép Petrovits Tamás (Torontál)	1828	250
Muntyán János Gergely	1828	1264/1265
Makó István és József (Szathmár)	1828	1900
Manassy György és fiai: Szilárd, János és József (Pozsony)	1829	867
Mayerffy Károly (Heves)	1829	890
Millankovits Stojan és gyermekei: Daniel, György és Miksa	1830	128
Márton József (Pest)	1830	2238
Kis-mugurai Mikes János	1830	2691
Viszki Milankovits, máskép Patyánszky Bazil	1831	901/902
Mattyasovszky Imre (Liptó)	1831	1069
Pálfi Menyhárt Sándor	1831	2037
Medvetzky Antal és fiai (Árva)	1831	1234
Miletz Kálmán és Géza	1831	1991

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Miletz László	1831	1991
Meskó Dénes (Árva)	1831	1235
Miske, máskép Rósa Kristóf (Alsó-Fehér)	1833	21
Miske Lázár, György és Kristóf (Alsó-Fehér)	1834	1026
Mihalyeszku, máskép karánsebesi Rácz Gergely (Hunyad)	1834	1027
Markus László (Gömör és Kis-Hont)	1835	258
Mozer Sándor és fia: Nándor (Szathmár)	1835	2330
Milenkovits István és fiai: Sándor, Miksa, Szilárd, György, Miklós és István	1836	781
Millutinovits Mihály báró, valamint Sándor és József	1836	3046
Michalievits Mihály báró	1839	74
Mihonya Samu (Torontál)	1840	704
Medveczky János (Sáros)	1841	2137
Mocsy Ambrus (Pest)	1844	2041
Medzihradszky Sándor (Árva)	1844	2041
Mihajlovics Felix	1844	3367
Maxin Ábrahám és fiai: György és Sándor (Kolos)	1844	3915
Monus József (Csongrád)	1844	3917
Medveczky József (Árva)	1845	684
Csomortányi Mike Simon (Háromszék)	1845	3956
Martzell Lipót (Pozsony)	1845	3957
Márton Mihály	1845	5385
Mikes Jakab (Közép-Szolnok)	1845	5424
Mauksz Zsigmond	1847	738

N

Nagvárd Károly	1791	196
Nikolics Bazil	1798	212
Nagvart Károly	1810	55
Nikolits, máskép Nikola Manó (Pest)	1811	787
Neszméry Ferencz báró	1812	1295
Nikolics János	1820	1082
Nyikos György (Torontál)	1820	1162
Neimayer Ignácz (Heves)	1823	150
Nikolics Demeter	1824	3256
Nisnyanszky Lajos (Nógrád)	1828	1494
Novák Ferencz (Bihar)	1829	1050
Novák János (Bihar)	1830	1682
Nagy József (Zala)	1833	3198
Novák Danovák és Antal (Torontál)	1834/1835	1022/2083
Nyéky Albert (Csanád)	1838	1262
Nagy József és fiai: István és József (Szabolcs)	1838	1845
Jabukai Nemeshegyi József, Ignácz és Szilárd	1838	3850
Nagy, máskép Arvay János, József, György, András és Mihály özvegye (Gömör)	1842	1063
Novák Péter és fia: Péter (Arad)	1844	1040
Nagy Károly (Heves)	1844	4758

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Nagy János (Szathmár)	1845	2907
Nagy Sándor (Bihar)	1845	3958
Novák Imre (Arad)	1847	2231
Nátl György István, ifj. István és Sebestyén	1847	3730
Nátl József és ifj. József (Hont)	1847	3733

O

Osztoics György, János és Péter	1803	906
Ondrejkovics Mihály, János, Sándor és Mihály (Nyitra)	1819	1174
Ormós András (Arad)	1820	1077
Ormós András és József (Arad)	1828	1903
Orbány Mária (Székely-Udvarhely)	1837	3311
Ondrejkovics Sándor és fiai: Rezső, János, József, Ferencz, Mihály, Antal és Sándor	1837	3493
Onósy Mátyás	1844	2059
Olgyay Jeromos (Pozsony)	1847	2194

P

Pottyondy József (Sopron)	1794	307
Prusinszky János (Trencsén)	1794	277
Papházy Ephthimius, Áron és János	1796	937
Pajor Sándor (Hont)	1800	990
Petrovics Péter, Pál, Jakab és Mária	1800	1284
Pongrátz Mátyás (Bihar)	1804	809
Pierker István (Vas)	1808	63
Plathy Elek (Liptó)	1808	122
Popovnune, azelőtt Popovics Demeter	1817	1438
Patrubán Lukács és János	1820	576
Pap Nina	1820	1076
Pálfy Imre	1830	1080
Furlughi Palikutsevny János (Krassó)	1820/1828	2855/1897
Parzony, máskép Turcsányi Miklós, valamint fiai: Antal és Gergely (Arad)	1822	1565
Pottyondy József (Vas)	1823	2590
Podhorany József (Sáros)	1824	2540
Diomaly Pap László (Fejér)	1826	2077
Pállya Pál (Nyitra)	1828	1898
Pósta, máskép Kováts József (Krassó)	1829	2066
Viszéki Patyánszky, máskép Milankovits Bazil	1831	901 és 902
Bukoveczi Pop Károly, Miklós	1832	257
Poppovich Panteleon	1837	3313
Csudanoveczi Petrovits Bazil és gyermekei: Alexius, Mária, Theodora, Zsófia és Márta (Krassó)	1838	251
Parbetus József (Bács-Bodrog)	1838	1847
Jesseniszky Paulovics György (Turócz)	1839	3407

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Pigetti István	1842	718
Perlaki Károly és gyermekei: Kálmán, Ida, Zenó (Békés)	1842	3409
Petykó Gábor (Nógrád)	1844	1473
Podhorányi Sándor (Sáros)	1844	3419
Preradovits Péter (Bács-Bodrog)	1845	2983
Papp János (Székely-Udvarhely)	1845	5450
Petkó Béla	1847	771
Kiszsámi Pescha Szvetozár	1883	191

R

Réthy, máskép Dluholuczky-család (Liptó)	1790	16
Revisnyei Reviczky Károly (Árva)	1790	18
Rakitievics Miksa	1792	304
Rannach Venczel	1793	93
Rácz Samu, Benjamin, Ferencz, István, Zsigmond és György (Győr)	1802	223
Rakarits Antal	1818	399
Roska, máskép Argyelán Antal Mihály	1819	1007
Radvány Miklós	1820	1083
Rózsa György (Torontál)	1821	620
Rőth József (Komárom)	1825	2697
Rosa, máskép Miske Kristóf (Alsó-Fehér)	1833	21
Tövisi Rátz János, Albert, István (Alsó-Fehér)	1834	862
Karánsebesi Rátz, máskép Mihalyeszku Gergely (Hunyad)	1834	1027
Revisnyei Revitzky Károly	1834	2915
Temesvári Rácz Ferencz, György (Arad)	1837	587
Rácz Mihály (Arad)	1838	231
Reményi Ignácz, Lajos, István	1840	716
Rutkay Samu, Ádám (Turócz)	1842	2556
Rutkay József (Arad)	1844	4835
Temesi Reiter Ferencz	1869	60

S

Spech János	1783	105
Szentkiriak László és György	1783	118
Szvoboda Jakab	1791	359
Schumanka Pál	1792	306
Schubony János	1793	287
Szabó Ferencz (Nyitra)	1793	293
Saurau János gróf	1793	254
Spech Mihály	1794	304
Szkolenics József	1795	73
Szilágyi János (Szathmár)	1797	1289

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Szabó Mihály (Csanád)	1798	724
Sandor Mihaly	1800	443
Szantó János (Bihar)	1800	991
Sátor Dániel és János (Komárom)	1803	909
Szent-Iványi Ráfael (Liptó)	1808	466
Streit István	1810	568
Szabo János és fia: Antal	1811	237
Zadjeli Schlachta Ferencz (Liptó)	1807	375
Szabo, máskép Herman János (Szerém)	1816	1004
Szina György, János és Simon	1818	1548
Szakadály Farkas (Szabolcs)	1820	573
Somogyi József, János, Pál, Sámuel és László (Sáros)	1819	3377
Sárpataky, máskép Szabó Lajos (Torda)	1820	1164
Szilvásy László (Csanád)	1820	2853
Salló János és fiai: György, Antal és Pál	1821	2409
Sztojkovics Euthim, Mihály, Tamás, György, Mártha és Mária	1825	873
Simon Ferencz és Rezső (Krassó)	1828	157
Schlachta Lajos (Liptó)	1828	1239
Sándor, máskép Tóháty Alajos (Arad)	1828	1893
Szőllősy János (Krassó)	1828	1904
Sárosi Pál	1831	1100
Szigethy János (Csanád)	1832	1401
Stanislovits János	1832	1402
Szigethy Gyula József	1832	2652
Szalay Pál (Arad)	1833	2170
Stephanovits Benedek (Krassó)	1834/1835	270/2083
Subony Gábor	1834	2940
Subony Péter	1835	252
Schauer Kajetán, Károly, Erzsébet és Friderika	1835	1192
Laczunási Sztojanovits János	1835	2321
Szántó János (Bihar)	1837	2567
Szűts János (Hunyad)	1837	2569
Szúts Antal (Győr)	1838	232
Spech Imre és István	1838	233
Szalay Gábor (Arad)	1838	3772
Szilják János	1839	3627
Stummer Ignácz (Hont)	1841	1965
Simon Imre	1841	4305
Sivkovits (helyesebben Zsivkovits) János báró	1842	4487
Scheiben György (Torontál)	1844	2040
Szekeres László (Szathmár)	1845	683
Sándor Dénes	1845	3089
Stepitz Tivadar	1846	1383
Szántó Alajos id. és ifj.	1846	3739
Szántó András	1846	3936
Székely Gergely	1847	2148
Sztrilich Dániel (Bács)	1847	2195
Ivanóczi Szuló Ernő (Krassó)	1889	2259
Ivanóczi Szuló Dezső (Krassó)	1889	2259

T

	A kihirdetés éve	Mely közgyűlési szám alatt
Tomeján Mátyás	1781	46
Trajcsik Ádám és József	1783/1810	105/1030
Tercsánszky Péter (Trencsén)	1796	1027
Tormásy Antal (Sáros)	1806	642
Trautenberg Nándor és fiai: János és Miklós (Krassó)	1816	2806
Tholt János (Liptó)	1820	1078
Tóth Imre és fia: Antal (Nyitra)	1820	905
Tessény Ferencz és János	1821	621
Turcsány, máskép Parzony Miklós és fiai: Antal és Gergely (Arad)	1822	1565
Takáts István (Nyitra)	1824	856
Trautenberg Nándor (Krassó)	1828	178
Tóháti, máskép Sándor Alajos (Arad)	1828	1893
Temesváry Ferencz	1828	2493
Török Pál (Pozsony)	1829	891
Pestyerei Theodor Konstantin és fia: György	1830	2680
Tóth István (Vas)	1831	2069
Ludrovai Tholt Máthé (Liptó)	1833	61
Thuranszky Elek (Liptó)	1834/1835	1025/2083
Tessényi József (Arad)	1838	1867
Termasits György	1840	2108a
Török János (Arad)	1841	2120
Tapolcsányi István (Arad)	1844	1474
Török Sándor (Zaránd)	1844	3417
Bethleni Trombitás Sándor	1844	3918
Török Ferencz (Arad)	1844	4846
Troyer Károly (Pozsony)	1845	3953
Tibád Péter (Udvarhely)	1846	1381
Tokody Bertalan és Ödön (Bihar)	1847	2230
Tury Samu (Szabolcs)	1847	3731

U

Ürményi János és Zsigmond	1802	409
Urbányi Lőrincz és István (Zólyom)	1832	950
Szilányi Uhlman Mór (Arad)	1834/1835	909/2083
Uhlarik János (Trencsén)	1834/1835	938/2083
Usz János (Sáros)	1839	217
Unghváry János (Krassó)	1840	2108
Urbán József (Sáros)	1842	4600
Uy János (Sopron)	1845	3947

V

	A kihirdetés éve	Mely közgyülési szám alatt
Wettstein Zsigmond és Ferencz (Pozsony)	1791	198
Vuits László	1792	305
Vörös Ignácz (Sopron)	1794	305
Varga Ferencz (Sopron)	1795	72
Várkonyi István (Heves)	1795	74
Vancsay István (Pozsony)	1798	548
Vukovics Sebő	1803	903
Vizkelety Ignácz (Sopron)	1806	797
Vizner György (Liptó)	1808	127
Verzár Márton	1817	2108
Vimmer József és fia: László (Pest)	1821	3102
Velits József ifj. (Turócz)	1825	3078
Wettstein József (Pozsony)	1828	159
Vámosy Károly (Bihar)	1828	554
Fiumei Vukovics Mária, Tódor özvegye és fiai: Sebő és Mihály	1827	1421
Vörös István (Pest)	1828	1601
Vuchetich család	1833	3239
Végh László (Csanád)	1835	978
Winkler Imre (Sáros)	1838	1807
Vlachovits Szilárd	1841	239
Wachtler József (Pest)	1841	738
Verzár Márton (Szamos-Ujvár)	1841	947
Wettstein Elek (Pozsony)	1841	1964/1965
Vank Péter és fia: János (Arad)	1841	2114
Várkonyi Károly (Csanád)	1843	3236
Verzár János (Arad)	1844	2044a.
Vinkovics Sándor (Varasd)	1844	3446
Verzár Márton	1844	4839
Verzár József	1845	2908
Vég Lajos	1845	3061
Pávai Vojna Ferencz	1847	793
Vargha Pál és Samu	1847	5377

Z

Zelvkovics Péter	1791	195
Zombath Ignácz (Vas)	1793	256
Zakariás József (Küküllő)	1839	123
Zsámbokréti Ferencz (Bács)	1841	2115
Zsenya Trandafir	1842	741
Zelvkovits János báró	1842	4487

NEMES CSALÁDOK

A VÁRMEGYE VISSZAÁLLITÁSÁIG

1779-IG

Ábrahámffy (gerlai). 1492-ben, özv. Dóczy Lászlóné elhunyta után Ábrahámffy Sebestyén, Haraszti Ferencz és Országh Lőrincz (nejök révén) osztoznak Csama és Szent András felén. (Csánki: Magyarország tört. földr. I., 78.) — Ábrahámffy Sebestyén a Csolt-nemzetségből származik; 1505-ben Ábrahámffy Péterrel együtt Békésmegyét képviselte a híres rákosi országgyűlésen. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. I., 4.) A családnak nagy birtokai voltak Arad-, Zaránd- és Békésmegyében. 1490-ben Ábrahámffy Sebestyént Aradmegye törvényszéke előtt Dóczy Imre eltiltotta néhai Dóczy László javainak megszerzésétől. (Orsz. ltár, Dl. 19614. Márki: Arad tört. I., 269.) Az 1492-iki osztozkodásból látható, hogy az eltiltás nem használt.

Ajtonyi. Ajtonyi Jakab, az erdélyi harminczadosok felügyelője, 1607, junius 26-án Zsigmond fejedelemtől Lippán azt a házat kapta, mely Eördögh György és Makay Gáspár háza szomszédságában állott. (IV. Lib. Reg. 114b—115a.)

Andrássy. A csik-szentkirályi és krasznahorkai Andrássy grófi család ősei Temes vármegyében is szerepeltek. Andrássy *Zsigmond* I. Lajos király alatt, Katona szerint (Hist. crit. VI., 2.), temesi főispán, Nagy Iván szerint (Magy. csal. I., 35.) temesi al-bán volt és Nikápolynál esett el 1396-ban. — Andrássy *Imre*, Szilágyi Mihály fegyvernöke, 1460-ban a posasinai ütközetben két nyillövést kapott; a nyillövéseket testében hozta Temesvárra és itt meghalt. — Andrássy *Márton*, mint a székelyek fővezére, egy tábort vezérelt 1514-ben Temesvárnál Dózsa György parasztjai ellen és ő vetett véget a soká kétséges csatának.

Aranyády. Aranyády Miklós 1465-ben temesmegyei alispán volt és zálogba vette a Neczpályaktól Bethlenősi részeit. (Csánki, I., 749. l.) Talán fia volt Albert, Dóczy Ferencz gazdatisztje, kinek Dóczy Keszíben részjószágot ajándékozott. (Orsz. levélt. Dl. 21999.)

Arka (dampsosi). Dampsosi Arka István 1473-ban részbirtokos volt a mai Rékas körül feküdt Cseri várában és tartozékaiban. (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza II., 11.)

Babos (knézi). Egy 1539-iki oklevélben kenézi Babos Elek kenézi földbirtokosnak említtetik. (Ered. okl. a gyulafehérvári káptalan levéltárában.)

Bagdy (basarági). 1436-ban a Bagdy-család birta Berekszó, Rekas (a mai Altringen), Alsó- és Felső-Bagd (a mai Bogda-Rigós) és Bak helységeket. (Csánki: I., 738.) Bagdy Mihály és leánya, Druzsina elhunytával, I. Ferdinánd 1552, márczius 20-án a család birtokait gyulai Gaal Andrásnak és Bertalannak adta. (Liber Regius, 1552—75., 19. l.)

Bajtényi. E család a Temesvár körül feküdt Felső- és Alsó-Bajtony (Bajtény) helység után vette fel nevét és a XV-ik században valószínüleg birtokos is volt e két

helységben. (Pesty: Krassóm. tört. II., 1., 16. l.) Egy 1455-iki oklevélben kenézi Bajtényi Miklós és János kenézi birtokosokként említtetnek. (Eredeti oklevél a budai kam. ltban.) Egy hasonnevü nemesi család Krassómegyében is birtokos volt a XIV. és XV. században.

Bak (beréndi) család. L. a Papdi-család alatt.

Bakos. Bakos Mihály, Haraszthy Ferencz szörényi bán és aradi főispán veje, 1518-ban sogorával, Cseh Zsigmonddal együtt 25,000 forintért kapja Haraszthy Ferencznek Temesmegyében fekvő 36 faluját, több más megyebeli faluval. (Szentbenedeki konvent, prot. B. 163.) Neje: Haraszthy Anna. Haraszthy Ferencz második neje Bakos Anna (özv. Cseh Lászlóné) volt. (Márki: Arad tört. I., 289.)

Baky (páznádi). A Baky-család (Baky János, György és Ferencz) 1439-ben birtokosa volt Keszi (a mai Keszincz) és Sárszó (Lippától délnyugatra feküdt) községeknek. (Orsz. ltár, Dl. 13440., Pesty: Magyarország helynevei I., 247.) Baky János 1454, február 6-án mint a király embere szerepelt Hunyady Jánosnak a kerekegyházi (Bodrog és Nagyfalu közt) uradalomba való beiktatásán. (Haan-Zsilinszky, 68.) 1455-ben páznádi Baky János Thynatheleke részéről mint szomszéd jelen volt Hunyady Jánosnak Temesvár zálogjogi birtokába való beiktatásán. (Eredeti oklevél a budai kamarai levéltárban.)

1481-ben Baky János fiai, Menyhért és Boldizsár, Dóczy Imrével együtt, 26 aranyon zálogba vették unokatestvérük, Szedecsy Gellért, özv. Szedecsy Jánosné és Szedecsy Ilona temes-szedecsi részeit (Orsz. levélt., Dl. 18532.)

Baky Gáspár és Máté mint szomszédok jelen voltak Corvin János özvegyének Lippa és Solymos várak birtokaiba való beiktatásánál. (Márky: Arad tört. I., 288.)

A család Arad vármegyében nagy szerepet vitt a XVI. században. 1517-ben Aradmegye alispánja Baky Gáspár, 4 szolgabirája közül pedig három Baky volt. — Temes vármegyében nem viseltek tisztségeket, pedig innen származtak át Arad vármegyébe és elönevüket is a Temes vármegyében, Temesvár szomszédságában feküdt Páznád helységről vették.

Balás (tótváradjai). Balás Mátyást, ki Lippa visszahódításában szerzett érdemeket, testvéreivel (János, Farkas, Mihály és Márk) együtt 1609, február 20-án nemességre emelte Bathory Gábor fejedelem, a ki egyszersmind Lippán, a Német-utczában a Rácz László, Nagy Farkas és Tizedes Mihály szomszédságában levő házzal ajándékozta meg őket. Czimerük: kék mezőben vértől csepegő kardot tart egy páncélos kar. (VI. Lib. Reg. 109—111.)

Balás István és általa testvére, András, 1609, április 17-én kapott nemességet, az előbbivel mindenben egyező czimert s Lippán, a Tövisvár-utczában Rácz Miklós, Rácz Sinuk és Szakállos Mátyás szomszédságában egy házat. (VI. Lib. Reg. 219.)

Báldy. A Földváry-féle 1561. évi portai összeirás szerint Báldy Ambrus Elestelwa (a mai Allios) részbirtokosa volt. (Fábián: Arad vm. leírása 26. l.)

Balistras. Ozorai Pipo temesi főispán, egy 1417-iki oklevél szerint, Balistrás Jánost de Kenez (Knéz) a maga különös pártfogásába veszi, meghagyván az alispánoknak, hogy őt birtokaiban védelmezzék. (Ered. oklevél a gr. Sztáray-család levéltárában.)

Balogh. Balogh Ezsaiásnak 1607-ben háza volt Lippán, a Solymos-utczában. (IV. Lib. Reg. 120 sb.) A következő évben, junius 9-én, hű hadiszolgálatai fejében mint lippai helyettes várkapitány kapta Báthory Gábor fejedelemtől az aradmegyei Kovácsi (most Kovászincz) falut, mely a lippai várhoz tartozott. (V. Lib. Reg. 112.)

Rokona lehetett, Márki szerint (Arad tört. II., 178), Balogh Gáspár, ki 1609, április 30-án Székely Istvánnal nyerte a lippai várhoz tartozó Ujfalut. (VI. L. R. 340. és N. R. A. 1821., 38.)

Balotai. L. a Dési-családnál.

Bánffy (alsó-lendvai). Alsólendvai Bánffy Miklós pozsonyi gróf és testvére, Jakab, 1479-ben megvették Garai Jóbtól a mai Gyarmatha és Bruckenau közt feküdt sarádi várat és a hozzátartozó Sarád mezővárost, Chenew (Bencsektől éjszakra feküdt), Zephel, Fiwfalwa, Ivánfalva (a mai Margitfalva), Vizes, Alsóbathy, Felsőbathy, Leveles, Békató, Darvas, Chebeth, Ethwe, Pysky (a mai Bruckenau), Nádasd, Körtvélyes és Kyrwyzasa nevű falvakat Temes vármegyében, mire a Bánffyak a birtokba be is iktattattak, Mátyás király pedig 1483-ban ezen eladásra vonatkozó két okmányt kiváltság alakjába foglalta. (Ered. okl. a budai kam. ltban N. R. A. 591. csomag, 4. sz.)

Egy 1479-iki okiratban Báthory István országbíró tanuskodása szerint Széchy Miklós a maga és fiai: Miklós, István és Tamás nevében kijelenti, hogy ő alsó-lendvai Bánffy Miklós és testvére Jakab által, kik jelenleg Sarád falut és tartozandóságait hatalmukban tartják, az ezen jószágból őt nagyanyja, Ilona — Garai Miklós nádor leánya — után megillető quartalitiumra nézve készpénzzel kielégíttetett. (Ered. okl. a budai kam. ltban).

A Bánffyak egy másik uradalmat is birtak Temesmegyében. 1477-ben alsólendvai Bánffy Miklós és Jakab az aradmegyei Solymossal együtt a borzlyuki uradalmat (a mai Aranyág, Sztancsófalva és Péterfalva körül) mint Temesmegyében fekvőt, a magukénak mondják; ez alkalommal 27 falut és 6 pusztát sorolnak fel, melyeket Borzlyuk tartozékainak vehetünk. Az adományozás a Bánffyak részére ez idő tájban történhetett, mert ugyanez évben, a nagyböjtben (márczius 13.) Pán Mátyás Borzlyuk oppidum és tartozékai eladományozása ellen tiltakozott. Úgy látszik, Pán később kiegyezett a Bánffyakkal, mert 1483-ban az utóbbiak kezén volt Borzlyuk vár és város; tartozékai közül az 1483-iki oklevél nyomán felemlítjük a következő, ma is meglevő temesmegyei helységeket: Sztancsófalva, Péterfalva, Aranyág; elpusztult helyek: Alsó- és Felső-Velencze (a mai Hittyiás táján), Tekeresfalva (Aranyág mellett), Dragotafalva (Mély-Nádas alatt), stb.

Bánffy Miklós és Jakab szemet vetettek a lippai uradalomra is, mely Giskra cseh vezér halála után a koronára szállt vissza. Mátyás király 1475-ben és 1482-ben 10.000 arany fejében csak zálogképen adta azt dengelegi Pongrácz Jánosnak; kevéssel utóbb azonban, ugyanazon évben, örökjoggal adományozta Lippa várát és városát Bánffy Miklósnak és Jakabnak. (Csánki, I., 764.) A Bánffyak ajánlkoztak ugyan, hogy új uradalmukat kiváltják a zálogból, de 10.000 frtot mégis sokaltak érte. Pongrácz János erdélyi vajda özvegye, Erzsébet és fia, János, Lippa vár és város jogtalan elfoglalásával vádolta és a nádor meg nem jelenésök miatt elmarasztalta a Bánffyakat, kiket azonban Mátyás ép ezen évben emelt az örökös grófok sorába, megengedvén nekik, hogy vörös pecséttel éljenek. (Orsz. levéltár, Dl. 33437.) A Bánffyak csakhamar elvesztették a király kegyét. 1487-ben a király elfogatta Bánffy Miklóst, Dóczy Péter által visszafoglaltatta Lippát, melyet azután természetes fiára, Corvin Jánosra ruházott.

A Bánffyak Mátyás halála után nem pártolták Corvin Jánosnak trónra való jelöltetését. 1493-ban pert indítottak Corvin János ellen, a mit annál biztosabban reméltek megnyerni, mert a Corvin János birtokviszonyait illető oklevelek a csontmezei csatában (1490, julius 4) Corvin legyőzőjének, Kinisy Pálnak kezei közé kerültek.

Érdekes, hogy 1494-ben éppen Kinisy Pál országbíró sürgette Corvint, hogy a Lippára vonatkozó iratait bemutassa. László király 1494-ben meghagyta az aradi káptalannak, hogy Bánffy Miklóst azon esetre is beiktassa Lippába, ha időközben mást parancsolna; 1496-ban ismételte parancsát és 1497-ben bizonyítványt állított ki arról, hogy Pongrácz Mátyás az országgyűlésen »hazug módon« vádolta Bánffy Miklóst Lippa várának sérelmes elfoglalásával. (Orsz. levéltár, Dl. 20269.) A beiktatás még sem történt meg és a hatalmas Bánffy Miklós 1501. körül elhunyt, a nélkül, hogy Corvin Jánostól visszaszerezhette volna szép uradalmát. Legidősebb fia, János 1505-ben huszonnegyed magával tisztító esküt tett ugyan arról, hogy atyja, Miklós, Giskra özvegyének jogait nem csorbítva foglalta el Solymosvárát és 1511-ben átiratta ugyan Corvin János özvegyének új férjével, György őrgróffal az aradi káptalannak 1497. évi levelét, melyben részletezve van Lippa fölbecslése, — az uradalmat azonban sohasem szerezhette vissza. I. Ferdinánd 1527. november 3-án Báthory István javára megfosztotta Lippahoz való minden jogától, mert János király pártján állott. (Dr. Márki: Arad varm. és Arad város tört. I., 264.)

Az alsó-lendvai Bánffy-család eredete, története, címere és nemzedék-rendje Nagy Iván munkájából ismeretes léven, mi e helyen csupán a fentebb jelzett oklevelekben említett *Miklós* élettörténetét kívánjuk röviden elmondani. Bánffy Miklós 1467-ben részt vett a moldvai hadjáratban; érdemeit Mátyás király azzal jutalmazta meg, hogy pozsonyi főispánná nevezte ki és gazdag adományokat juttatott neki. B. Miklós tagja volt azon fényes küldöttségnek, melyet Mátyás király Nápolyba menesztett Ferdinánd király udvarába, hogy Beatrix hercegnő kezét részére megkérjék. Később elvesztette Mátyás király kegyét, állítólag azért, mert féltette tőle nejét, a szép Margit sagani hercegnőt. Mátyás e miatt nagyon megneheztelt rá és megfosztotta hivatalától; Bánffy ekkor Lippa és Solymosvárakkal együtt szabadságát is elvesztette. (Nagy Iván. Magyarország családjai, I., 160.) Mátyás utóbb megbocsátott neki, visszaadta jószágait és visszahelyezte főispáni állásába.

Bánffy Miklós egyik fia, *Jakab*, 1514-ben Zápolya alvezére volt Temesvárott Dózsa pórhada ellen; másik fia, *János* mint hadvezér többször kitünt és utóbb nádorságot is viselt.

Barathon. Bárány szerint (Temes vármegye emléke 175. l.) Barathon mester 1362-ben erdélyi és lippai kir. sótári gróf volt. Okleveles bizonyítékot azonban nem hoz fel erre nézve. A család nincs ismertetve a forrás-művekben.

Barátszegi. A Földváry-féle 1561. évi portai összeírás szerint a Barátszegi-család részbirtokosa volt Elesfalwa (a mai Alios) helységnek. (Fábián: Arad várm. leírása 26. l.)

Barcsay (nagybarcsai). Hunyadmegyei ősi család, melynek nagyszámu tagja él ma is. A család egyik tagja, Barcsay András 1597-ben karánsebesi várparancsnok, utóbb lugosi és karansebesi bán volt és harczi vitézségeért Báthori Zsigmond erdélyi fejedelem 1597-ben neki adományozta Mura (a mai Moravicza) és Dente (a mai Denta) községeket. (Eredeti oklevelek a gyulafehérvári káptalan és a Macskási-család levéltárában).

A család egy másik tagja Gaspár volt, kiről Nagy Iván azt írja (Magyarország családai I., 187. l.), hogy 1575-ben karánsebesi bán és Lippa várának kapitánya volt; hivatkozik Bethlen Farkasra (Histor. Transilv. II., 318. l.), hol azonban nincs megemlítve, hogy Barcsay e hivatalokat viselte volna. Barcsay Gáspárt különben Báthory István azért, mert Békési Gáspár híve volt, a szentpáli csata után kivégeztette. (Pesty: A temesi bánság elnevezésének jogosulatlansága 13. l.)

Barocz (némethi). 1504-ben király embere volt egy beiktatáson némethi Barocz György, temesmegyei nemes. (Oklevélmásolat Pesty Frigyes gyüjteményében.) Barocz Antal 1426-ban mint ügyvéd említtetik. (Kállay-csal. ltára.)

Bástai, Básti. L. Czikó alatt.

Báthory (ecsedi). Ezen ősi család 1614-ig, midőn magva szakadt, 1 királyt, 3 fejedelmet, 1 nádort, 2 alvajdát, 1 bibornokot, 3 püspököt és sok zászlósurat adott a hazának; rengeteg uradalmaik 10—12 vármegyében feküdtek s több vármegyében, köztük Temesben is, viselték a főispáni méltóságot.

A Báthory-család egy 1393. évi okirat szerint birtokolta a Kisfalud és Szépfalu közt feküdt Kér helységet. (Orsz. levélt. dipl. oszt. 7856. és 8016. sz.)

A család egyik tagja, a sánta *István*, 1511—1516. közt temesi gróf és főispán volt, (Svastics II., 349. — Timon: Epit. 105, Tud. Gyüjt. 1822, II., Bárány: Temes várm. eml. 171.) egyszersmind az ország alsó részeinek főkapitánya. Nevezetessé tette magát 1514-ben az által, hogy Szapolyay János segítsége mellett leverte a Dózsa-féle pórlázadást. Szapolyaival ekkor állítólag oly egyezségre lépett, hogy beleegyezése nélkül nem vállal hivatalt. De már 1518-ban tanácsos lett II. Lajos mellett, 1519-ben pedig, Perényi Imre halála után elvállalta a nádori méltóságot. Ettől fogva engesztelhetetlen gyűlölettel viseltettek egymás iránt, a mi rendkívül káros befolyással volt a közügyekre. Az 1525. évi országgyűlésen Szapolyay pártja győzvén, Báthory István letétetett a nádori méltóságról, de a következő évben ismét visszahelyeztetett. A mohácsi vész után, melyből szerencsésen megmenekült, I. Ferdinándnak híve volt és minden erejéből segítette őt a koronához. Ezt annál szívesebben tette, mert ezzel gyűlölt ellenfelét, Szapolyay Jánost, most már János királyt sujthatta. I. Ferdinánd király ezért 1527, november 3-án, koronáztatása napján, Báthory István nádort, királylyá tételének egyik főeszközét, megjutalmazta. Szapolyay Jánosnak *Lippa* és Solymos nevü váraival s a hozzájuk tartozó városokkal, mezővárosokkal, falvakkal, stb., sőt odaadta a király azokat a jogokat is, melyeket ez uradalmakban az iránta makacs lázadó, alsó-lendvai Bánffy János támaszthat. (Liber Reg. Ferd. I—I., 7.)

János király azonban csakhamar győztesen vonult a Maros vidékére, s ellenfeleinek uradalmaival párthíveit jutalmazta. Báthory István nádor elvesztette Lippát és Solymost; nemsokára rá, 1531-ben elhunyt. Zsófia massovai herczegnővel kötött házasságából csupán egy leánya, Anna, a münsterbergi herczeg arája maradt vissza, ki csakhamar követte őt a sírba. (Márki: Arad tört. I., 274.)

Báthory István legfiatalabb öcscse, *Miklós* országbíró a temesvári hősnek, Losonczy Istvánnak leányát, Annát vette nőül. 1585-ben elhunyván, özvegye előbb Sonneghi Ungnad Kristóf bánnak, ennek halála után pedig a később nádorrá választott Forgách Zsigmondnak lett neje.

Meg kell még emlékeznünk István egy másik öcscsének, Andrásnak *Klára* nevü leányáról, a ki először neje volt homonnai Drugeth Istvánnak és ennek 1549. évben bekövetkezett halála után férjhez ment Losonczy Antalhoz, a temesvári hős öcscséhez, a kit meggyilkoltatott férjének Antal nevü irnokával, kivel állítólag szerelmi viszonyban élt. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. I., 231.)

Batthány. 1552-ben Batthány Farkas Temesvárott Losonczy hadnagya volt. A vár feladása után kezeit, lábait levágták a törökök és a kapu elé lökték, hol szörnyü kínok közt meghalt. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. I., 240.) Neje: Dóczy Ilona; leányai: Perpetua, Dezsfi Miklósné és Zsófia, Bótth Miklósné.

Bebek (pelsőczi). Ősi család, melynek egyik tagja Bebek Dénes, 1366-ban temesi főispán volt. (Fejér: Cod. Dipl. IX., 3., 558.) Nagy Iván sehol sem említi az

általa összeállított nemzedekrendi tablázatban a család e kiváló tagját, ki már 1356—1359-ben szörényi ban, krassói és kevei főispán, kir. főlovászmester volt és utóbb szolnoki főispán és erdélyi vajda lett. (Bud. Kam. ltár NRA. 1501 : 14. csom. — Pesty : A szörényi báns. tört. I., 262. — Teleky : Hunyadyak kora, XII., 297.) Valószínüleg testvére lehetett Dénesnek az a Domokos, ki 1360-tól 1372-ig csanádi püspök volt. (Schematism. cleri dioec. Csan. pr. 1858, 4.)

Bedő (peterdi). A budai kamarai levéltárban őrzött egyik 1492-iki oklevél említést tesz petherdi Bedew Gergely és Elek temesmegyei nemesekről, a kik mint szomszédok, részt vettek egy beiktatáson. Nagy Iván a családot nem ismerteti alapvető munkájában. Más forrás-művekben sem találtuk nyomát e családnak.

Bekes. A Bekesfi-család a XV. század végén a temesmegyei Papdon (ma Bobda, Torontálm.) részbirtokos volt. (Orsz. levéltár, Dl. 20196. és 20240.)

Béli. Béli János Piskiben (a mai Bruckenau) levő részjószágait 1616-ban Bornemisza László családjának zálogosította el. (Gyömrői Garázda lt. X.)

Belmosevity (sásvári). Mátyás király 1483-ban sásvári Belmosevity Milosnak adományozza a Temesvar mellett feküdt Majsa falut, Paznad pusztával; Belmosevity Milos 1496-ban új adományt kapott e birtokára. (Orsz. levéltár: Dl. 26646, 26655.) A család említtetik egy 1503-iki oklevélben is. (Orsz. ltár, Dl. 26662.) — B. Milos szerb-illir származásu, 1491-ben kitüntette magát Székesfehérvárott a németek ellen, az 1498. évi 22. t.-cz. a zászlós huszárkapitányok közt sorolja föl, 1501-ben Vidinnél harczolt a törökök ellen.

Berekszói. E régi, kihalt családból oklevélileg ismeretesek, a mennyiben mint szomszédok részt vettek más birtokosok beiktatásán: 1377-ről Berekszói Dezső és fia Domokos, 1381-ről Berekszói László, István fia, 1405-ről Berekszói János és Miklós, 1412-ről Berekszói János, Miklós fia és Berekszói Jakab, János fia beregszói (Temesm.) birtokosok. (Eredeti oklevelek a Kállay-, Festetits- és Csáky-családok levéltáraiban.) Említtetik továbbá 1371-ről is Berekszói Domokos, Dezső fia, a ki Heem Pétertől, Pál fiától erőszakkal elvett négy ökröt. (Fejér, Cod. Dipl. IX., IV., 337 l. és Bárány Temes vármegye emléke, Oklevéltár, 3 l.)

Valószínüleg az 1412-iki oklevélben említett Jakab fia volt az a Péter, a kinek Hunyadi János kormányzó 1448. évi február hó 29-én czímeres levelet adott a várnai csatában és a Frigyes császár ellen viselt harczokban tanusított vitézségeért.

A nagyérdekű oklevél az »Erdélyi muzeum-egylet« tulajdonában van. Ezt a a czímeres levelet Fejérpataky László részletesen ismerteti a »Turul« 1890. évfolyamában (41—43 l.). Ez ismertetésből közöljük a következőket: Berekszói Péter *czímere nyerésekor már nemes volt.* Vitézségét a czímeres levél bő szavakkal beszéli el. Az 1444. évi várnai ütközetben, melynek I. Ulászló király áldozatul esett s a hol Hunyadi János maga is jelen volt, tüntette ki magát legelőször; mikor kétségessé vált, ki viszi el abból a győzelem babérjait, a Hunyadit szorongató janicsárok közé csap és ezek súlyos sebet ejtenek rajta. Ezután is többször harczolt Hunyadi oldala mellett; kivált azon érdemeit emeli ki az oklevél, melyeket a Hunyadi által 1440. évben Frigyes császár ellen, a nála levő gyermek László király és a szent korona kiszabadítása és visszanyerése czéljából viselt hadban szerzett. Ausztria és Stíria pusztítása közben ismét sebet kapott. E vér, melyet a kormányzó jelenlétében többször ontott — a középkorban a legbiztosabb jutalomszerző — szerezte meg számára azon díszes czímert, melyet a »Turul« után mi is bemutatunk.

A czímer, mely nem annyira kivitele, mint inkább kompozicziója által a szebbek közé tartozik, mint kosztüm-kép a legérdekesebbek egyike. Kék mezőben

BEREKSZÓI PÉTERNEK HUNYADI JÁNOS KORMÁNYZÓTÓL
KAPOTT CZIMERE
1448.

POSNER ÉS FIA, BUDAPEST

aranyleveles koronából kinövő pánczélos vitézt ábrázol, vörös váll- és arczvédővel, fején kalapszerű sisak, felemelt jobbjában hosszú egyenes pallost vágásra emel, balfában a kornak megfelelő formáju vörös pajzst (négyszögletes, középen, felső szélétől az alsóig kiemelkedő fél hengerszerű dudorodással) tart maga elé; nyakát jobbról kéktollas nyilvessző szúrja át. Sisakdísz: arany koronából kiemelkedő kék mezü, kar nélküli török törzse, hosszú szakállal, fején fehér turbánnal. Takaró: fehérrel béllelt kék palást. Az egész ábrázolás balra történik.

A pajzsban látható vitéz kétségtelenül a czímerszerzőt tünteti föl, hadi öltözetében, a nyakába fúródó nyíl a Frigyes ellen viselt harczban szerzett sebének emléke. A kiemelkedő török a czímerszerzőnek a várnai ütközetben tanusított vitézségét hirdeti. Mint kosztüm-kép, kivált a pajzsban látható vitéz képe, bir különös érdekkel, mert az azon korbeli gyalogság viseletét ábrázolja. Feltünő a sisaktakarónak palástszerű volta, mely azt minden hasítás, tagozás és foszlányok nélkül, eredeti ősi formájában tünteti fel. A sisak-takaró régies formája nem igen egyezik meg a pajzséval, mely annak a tárcsa-formához közeledő XV. századi alakjában van ábrázolva.

A czímert — kiváló érdekességénél fogva — közöljük. A család nincsen fölemlítve Nagy Iván alapvető munkájában.

Bereczkffy (vidi). Bereczkffy Mihály mester, János király szakácsa, 1532-ben Budán, a Csikszer-utczában egy házat, 1538-ban pedig Békésmegyében egy Szent-Miklós nevü falut kapott János királytól, kinek ekkor már főszakácsa volt. Urának özvegyét és fiát *Lippára* is elkisérte, hol egyik rokona, Péter, már 1536-ban egyik örököse volt Szakács Mihálynak. Bereczkffy Mihály Lippán telepedett meg; 1544-ben megvette ottan özv. Guth Lázárnénak a főtéren levő házát és Vad Bonaventurának a Zriniák-hegy alatt levő kaszálóját. (Márki: Arad tört. I., 292.)

Berzsen. Egy 1478-iki oklevélben csabai Berzsen Bertalan temesmegyei nemes mint király embere említtetik. (Gr. Csáky-család lt. f. 128 n. 32.)

Bésán (belinczi, szabadfalusi). A Bésán-család Temes vármegyében a XIV. és XV-ik században a Bélvidéken (a mai Ohaba-Forgács, Belincz, Fikatár és Buziás körül) mintegy 15—20 faluval birt. A család osztályos atyafia volt a Nexafiaknak és Hollódiaknak. — 1400 körül Mihály, Ozsvát és *Bésán,* a *Nexa* fiai, bírói itélet szerint a remetei Himfyeknek adták át a bélvidéki kerületben levő birtokaikat. De csak részben, mert 1415-ben és 1416-ban a szabadfalvi Nexafiak ismét »de districtu Beel« nevezik magukat. Ekkor azonban (1416) eme kerületben már a szeri Pósafiak is birtokoltak; valamint félszázad multán, 1472-ben is, midőn e hely »Beel Poss« nevet visel. — 1467-ben a béli kerületben fekvő »Hollod, Grabolcz, Kysforgách (Ohabaforgács), Wayslofalwa, Brasso, Wyfalw«' helységekben birt részeit *Hollódi* Fülöp a temeshelyi *Dési* Péter védelmére bizta, majd ugyancsak ő neki zálogba adta. A következő évben aztán ez a Péter, fogadott fia *Hollódi* Fülöp, továbbá a belinczi *Bésánfiak* és a bélvidéki *Nexafiak,* mint osztályosok nevében tiltakozik a két Kaszainé (de Kasa), Jankó György leányai ellen, hogy Thotholos, Feketheér (Fikatár), Zeben, Hydweg helységeket a béli kerületben az iktári Bethleneknek zálogosítsák el. (Dr. Csánki Dezső: Magyarorsz. tört. földrajza a Hunyadiak korában. II., 26.)

Egy 1482-iki oklevél szerint a belinczi és szabadfalusi Bésán-család osztályos atyafiukkal, a Hollódiakkal együtt birják a következő helységeket: Szabadfalva, Belincz, Bozzás (Buziás), Mihályfalva, Setéttelek, Hollód, Ujfalu, Nagy-Forgács, Kis-Forgács, Futfalva és Brassó. (Pesty: Krassó vm. tört. III., 457.)

A Bésán-család említtetik egy 1597-iki oklevélben is. Ez évben ugyanis Bathori Zsigmond erdélyi fejedelem a Temes vármegyében fekvő Jovanfalva (valószínuleg a mai Margitfalva) prediumot a Bésán-családnak adományozta, »mely azt már Zsigmond király koraban birta.« (A gyulafehérvári káptalan levéltárában.)

Bessenyey. A Szalók-nemzetségből kivált Bessenyey-család egyik ága ősi tulajdonosa volt 1561-ig a mai Zádorlak közelében feküdt Bodrog és Hodosd helységeknek. Bessenyey Lőrincz fia, Bálint és Bessenyey László 1454, február 24-én mint szomszédok voltak jelen Hunyady Jánosnak a kerekegyházi uradalomba való beiktatásánál. Kerekegyházán, mely a mai Bodrog és Nagyfalu közt feküdt, nekik maguknak is volt birtokuk. (Haan-Zsilinszky, 69.) 1489-ben a Bessenyeyek Hodos, Bodrog, Szent-Demeter és Köblös falvakban birt jószágaikat elzálogosították Czeczey Lőrincznek, a kinek neje Bessenyey Mihály alnádor testvérének, Benedeknek özvegye volt. Bessenyey Benedek fia, István a bodrogi előnevet használta. (Márky: Arad tört. I., 283). 1511-ben az aradi káptalan, bodrogi Bessenyey István panaszára, vizsgálatot tartott, mivel a Bodrogon alkalmazott tisztjét, Seres Jánost elfogták Dóczy Ferencz és tisztjei. (Orsz. lev. Dl. 22199.) Az ország kettészakadása után, 1527, október 7-én, Bessenyey István üdvözölte a budai vár előtt Ferdinánd királyt, kijelentvén, hogy a nemzet, mely odáig megtévesztve, Janos királynak engedelmeskedett, most már azt kivánja, hogy Ferdinánd mielőbb megkoronáztassa magát. (Budai. polg. lex. I., 393. — Széll Farkas: Bessenyey-család, 24.)

Beszédes. 1462-ben Törösdi Sebestyén és Mihály, Térvári Mihálylyal együtt királyi adományul kapja a magvaszakadt Beszédes Mihály birtokát Kereszturon, Temesmegyében. (Kismart. ltt. 47., T. 20. Csánki: Magy. tört. földr. II., 90.)

Besztriai. 1453-ban Besztriai Miklós temesmegyei nemes, király embere egy beiktatason. (Orsz. lev. Dl. 30191.)

Bethlen (iktári). Egyike Temes vármegye legelőkelőbb családjainak, mely grófi és Erdélyben fejedelmi rangra emelkedett. Előnevét a Temes vármegye területén fekvő iktári uradalmától vette, melyhez nyolcz falu tartozott. E jószágot 1552-ig birta, a midőn a török elfoglalta a délvidéket. Mikor a délvidék visszakebeleztetett az anyaországba, a család visszakövetelte ősi birtokát, de sikertelenül. Kőváry szerint a követelést a család az 1790-iki (erdélyi) országgyűlésen kezdte és folytatta még 1842-ben is.

A nagy szerepet játszott család történetét részletesen megírták Bethlen Elek, Kőváry, Buday, Lehoczky és utánuk Nagy Iván, a ki nagy gonddal és szigoru kritikával dolgozta fel az előtte feküdt anyagot. Bogma István, a kinek nagyszabásu munkája: *Magyarország nemes családainak tára* kéziratban a Délmagyarorsz. történelmi és régészeti muzeum-társulat könyvtárába van letéve, szintén bőven ismerteti az iktári Bethlen-családot, forrásul többnyire Lehoczky művét használva. Minthogy némely téves adat még Nagy Iván figyelmét is elkerülte, azt hisszük, nem végzünk felesleges munkát, ha e kiváló család történetét a rendelkezésünkre álló adatok felhasználásával mi is részletesen ismertetjük.

Az iktári Bethlenek és a bethleni Bethlenek egy törzsből származnak. Mint Nagy Iván említi, eredetüket rendesen Saroltáig, Szt.-István király nővéréig viszik fel. Sarolta Aba Samuel király neje volt; férje elhunyta után állitólag Cornes Vilmos francziai grófhoz ment férjhez, a kitől született Marhard. Ennek fia Lőrincz, maskép Bult, öt fiat hagyott hátra: Bochon, Boncz, Benczc, Csák és Bethlen nevűeket. Ez utóbbi alapitotta a közös családot és egy szájában almát tartó koronás kígyót vett czimerül pajzsába. Bethlennek három fia volt: Péter, Olivér és Miklós. *Pétertől szár-*

mazott az iktári Bethlen ág. Olivérnek János fiától a többek közt ismét János nevü unokáját jobbágyai iránti jóságáért *Apá*-nak hívták. Ezen Apa Jánosnak fiai: György, Péter, Jakab és Miklós voltak. A két első magtalanul hunyt el, *Jakab a bethleni Bethlenek törzse* lett, *Miklós* pedig atyja nevéről az Apaffy nevet vette fel és *megalapította az Apaffy-családot.*

Ez adatok szerint a Bethlen-családban már a XII. században megtörtént a szakadás. Az iktári Bethlen ág új czímert vett fel. E czímert többnyire tévesen ismertetik. A család czímere ez volt: kék mezőben, zöld alapon két szemközt álló ezüst vadlúd, nyakaikon egy nyílvesszővel átlőve, — nem pedig, mint Nagy Iván tévesen írja: hattyuk, holott rajzban vadludakat mutat be, vagy mint Majláth János gr. a »Taschenbuch für die vaterländische Geschichte« 1823. évi folyamának 459. l. állítja: daruk. E czímert Zsigmond királytól iktári Bethlen János nyerte annak emlékeül, hogy a királyi vadászaton egy nyíllövésre két vadludat nyakon keresztül lőtt. (Casp. Böjthini: De rebus gestis magni Gabrielis Bethlen. 1624. — Monumenta Ungarica. Joh. Christ. Engel. Viennae 1809. 241. l.) A czímerszerzés évét Nagy Iván 1350-re teszi, a mi azonban téves, mert Zsigmond király még nem uralkodott 1350-ben, pedig a czímerszerzés kétségtelenül Zsigmond alatt történt. A Siebmacher-féle új czímerkönyv szerint iktári Bethlen János 1420-ban kapta a czímert, de ez az állítás sem fogadható el, mert János — mint a nemzedékrendből látható — 1420-ban oly előrehaladt koru volt, hogy aligha járt már vadászatokra. Okleveles bizonyíték hiányában kénytelenek vagyunk megelégedni annak konstatálásával, hogy János Zsigmond király alatt kapta az általunk leírt czímert. Az iktári Bethlen-család mindig e czímerrel élt és pecsétein is azt használta, de többnyire körülvéve egy farkát szájában tartó kígyó vagy sárkány által.

Áttérve az iktári Bethlen család-leszármazására, Nagy Iván nyomán közöljük a nemzedékrendet és a hozzá fűzött ismertetésben kijelöljük a lényegesebb eltéréseket.

I. TÁBLA.

Sarolta, Aba Samu neje
(2-szor Cornes Vilmosné)

Marchard

Lőrincz
(Bult)

Borchon Boncz Bencze Csák Bethlen

I. Péter
Ettől az iktári Bethlen ág.
(Folyt. II. táblán.)

Olivér

I. János.

II. János
(Apa)

I. Miklós

György II. Péter Jakab
Ettől a bethleni Bethlen ág.

II. Miklós
Az Apaffyak törzse.

II. TÁBLA.

(Nagy Iván szerint.)

I. Péter, Bethlen fia (L. I. tábla.)
I. Domokos Miklós
I. János, a czímerszerző
I. Gergely
† 1191.
II. Domokos
1) Abramfi Margit
2) ismeretlen.

III. Domokos (Buti) — Folyt. III. táblán.
I. Gábor
II. Gergely — István; Kata (macskási Tárnok János.)
Kata
II. János — György; Margit; Anna (Mándi Kelemenné.)
Bora (Dóczy Györgyné.)
Sára (Tarcsay Jánosné.)

*

(A mi összeállításunk szerint.)

III. Péter 1221. (L. I. tábla.)

III. Miklós — V. Péter.
Lukács
IV. Péter — I. Domokos — III. János, a czímerszerző. — I. Gergely — II. Domokos 1469 (Abramfi Margit, utóbb Dóczy Imréné.) — III. István; IV. János 1507. — György; Margit; Anna (Mándi Kelemenné.)
V. Péter — III. Domokos 1507. (Buti) — Folyt. III. tábl.
V. Miklós
VI. Péter
Demeter
I. István — IV. Miklós — II. Gergely 1407. — II. István; I. Kata (macskási Tárnok János)
Sára (Tarcsai [illegible])
II. Kata (Czely Istvánné.)
Krisztina

III. TÁBLA.

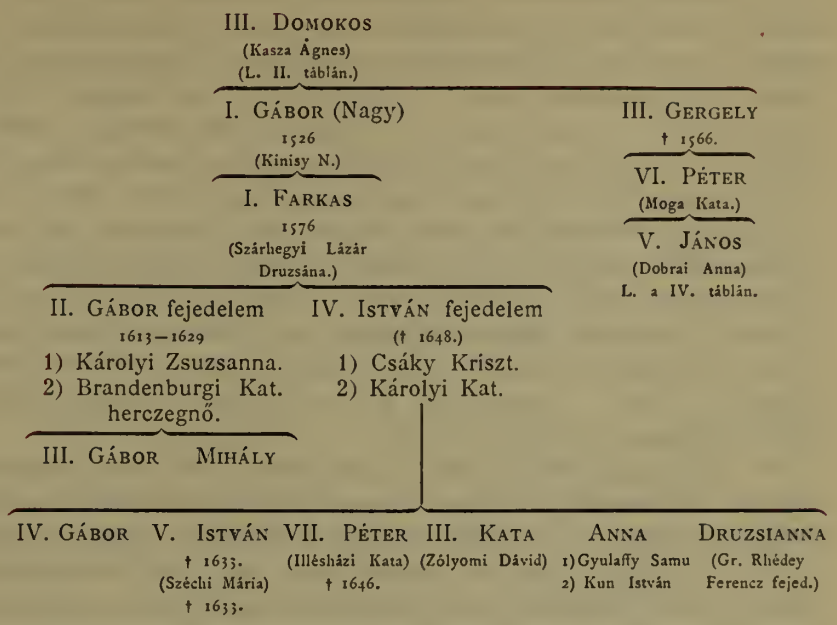

*

IV. TÁBLA.

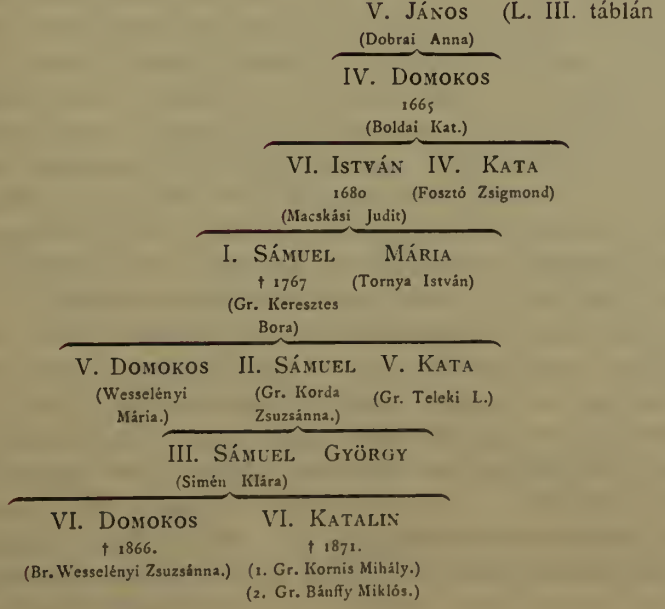

Az I. táblát fennebb már ismertettük.

A II. táblán előforduló *I. Péter*, a család megalapitója 1221-ben Temes vármegye főispanja volt. Neve előfordul azon okiraton, melylyel II. Endre király Tamás comesnek a Szava folyó mellett fekvő birtokának cseréjére nézve beleegyezését adja. (Hazai Okmtár, VII., 9.) Fiai, Nagy Iván szerint, *I. Domokos* és Miklós. Ez azonban téves, a mi kitűnik már abból is, hogy az 1221-ben szerepelt Péternek nem lehetett unokája János, a czímerszerző, a ki Zsigmond király alatt, tehát másfél századdal később élt. Hogy kik voltak Péter fiai, arra nézve kétségtelen adataink vannak. A XIII. század végén ugyanis Péter comes fiai, Lukács, Péter, Demeter és István osztozkodnak bizonyos békési és zarándi falvak birtokán. Ezt az osztályt 1311-ben megismételték. (Árpádkori uj Okmtár, IX., 340, Századok 1890. 24, Anjoukori Okmtár I., 242.) Péter comes legidősebb fiának, Miklósnak neve előfordul egy 1347-iki oklevélben, a melyben felemlittetik Miklós fia, Péter is. (Haan-Zsilinszky, 22.) Péter comes egyik fiának, Péternek a fiai voltak: *I. Domokos* és *IV. Miklós*, Domokos fia pedig *III. János*, a czímerszerző, a kinek testvére volt egy 1365-iki oklevél szerint: Péter. (Századok, 1875, 234.)

III. Jánosnak nem egy, hanem 3 fia volt, a mi Zsigmond királynak egy 1421-iki okleveléből tűnik ki, a melyben János fiaiul *Miklós* és *Péter* is emlittetnek. (Fejér: Cod. Dipl. X., 6, 395; Bárány: Temes várm. eml., okltár 40, 41.)

I. Gergely fiának, II. Domokosnak nem volt két neje, hanem nejének volt két férje; mert Domokos elhunytával neje, Abrahámfi Margit, Dóczy Imréhez ment férjhez és 1489-ben fiai: Bethlen István, János és Domokos egyezkedtek vele az első házasság után járó jegyajándékra nézve. (Orsz. levélt. Dl. 19555.) II. Domokos leányainak nevei kitünnek egy 1494-iki oklevélből, mely szerint II. Ulászló király özv. Bethlen Domonkosnét és fiát Jánost, továbbá Bethlen Sárát férj. Tarcsay Jánosnét, Bethlen Katát férj. Czely Istvánnét és Bethlen Krisztinát elmarasztalta a néhai Dóczy Imre hagyatéka ellen elkövetett erőszakoskodásuk miatt. (Orsz. levéltár, Dl. 20212.)

II. Domokos fia volt a többek közt *III. Domokos*, ki Butinak neveztetett és erdélyi vajda volt. Ezen Domokos Kasza Benedek temesmegyei nemes Ágnes nevü leányát vette nőül; gyermekei a III. táblán vannak kitüntetve. III. Domokos egyik testvéreül Nagy Iván *Gábort* mutatja ki és azt irja róla, hogy nagynak neveztetett. Már a fennebb ismertetett oklevelekből is látható, hogy III. Domokosnak nem volt egy Gábor nevü testvére, hanem — mint a III. táblán látható — volt egy *Gábor* nevü *fia*, a kit tényleg nagynak neveztek. Kitünik ez Bethlen István fejedelemnek Huszthon, 1646. évi augusztus hó 27-én kelt végrendeletéből, melynek egykoru másolata ma is megvan a Hédervári-féle kéziratgyüjtemény 33. kötetében és melyet báró Radvánszky Béla közölt a »Magyar családélet és háztartás a XVI. és XVII. században« czimü jeles munkája III. kötetében (290—291. old.). Minthogy e végrendelet számos genealogiai adatot tartalmaz és igazolja a III. tábla helyes összeállitását, szükségesnek tartjuk az ide vonatkozó rész szószerinti közlését:

... »Mivel az idvezült, régi néhai *Iktári nagy Bethlen Gábor és Iktári Bethlen Gergely egy testvér*, osztozatlan, igen jó atyafiak voltak, abban az időben Bethlen Gábor birta Bethlen ősi kastélyt ahhoz tartozó jószággal együtt, *az nagy Bethlen Gergely pedig az iktári kastélyt birta ahhoz tartozó jószágokkal együtt*, az nagy Bethlen Gábornak penig fiágon való maradéki nálamnál több nincsen az világon, az iktári Bethlen Gergelynek is sehol nincs több az fiágon Iktári Bethlen Domokos öcsémnél, hogy azért az vera successio el ne idegenkedjék tőle, mint igaz vértül, Bethlent, Ősit, Seprőst, Bodont épen hagyom Iktári Bethlen Domokos öcsémnek, Iktári Bethlen János fiának, mely Bethlen János vala Bethlen Péter fia, kinek

az édes atyja vala az felül megirt régi Bethlen Gergely, az király fiának egyik meghitt tanácsa; hagyom penig az felül megirt három falut, mind az koti és ujfalvi portiokkal együtt, melyek vannak Zaránd vármegyében mind; de ilyen okkal és móddal: hogy az ő fiágon való defectusa (kit az Uristen szent fiáért távoztasson) Bethlen Anna leányomra maradjon ilyei háza s ő maradékira; mivel az fi-ágnak defectusán az üdvezült Urunk ő felsége donatiojának continentiája szerint, az leányi ágat is egyaránt illeti az Bethlen ősi jószág is.«

A III. tábla *III. Domokos* (neje: Kasza Ágnes) leszármazóit tünteti fel. E Domokosnak két fia volt: *I. Gábor* és *III. Gergely.* — *I. Gábor,* ki a fennebb közölt végrendeletben nagy-nak neveztetik, 1526-ban részt vett a mohácsi ütközetben, hol hatezer lovast vezényelt. Később János király tanácsosa és udvari főkapitánya. Neje Kinisy Pál legifjabb huga volt. Fia, *I. Farkas* 1576-ban Báthory István erdélyi fejedelmet és lengyel királyt elkisérte Lengyelországba; mint hadainak főkapitánya számos csatában részt vett és Gyula védelmében 17 sebet kapott. Meghalt 1590-ben. Fiai *II. Gábor* és *IV. István.*

II. Gábor 1580-ban született. Mint 16 éves ifju résztvett a havasalföldi hadjáratban; 20 éves korában már hadat vezényelt Báthory Zsigmond részéről Mihály vajda ellen. 1604-ben a törökök megkinálták az erdélyi fejedelemséggel, de nem fogadta el és Bocskay István fejedelemmé tételét mozdította elő, a ki aztán hadvezérévé és főtanácsnokává tette meg, s neki adományozta Hunyadvárát. Bocskay halála után ugyancsak az ő befolyása segítette Báthory Gábort is a fejedelemségre. Mikor ez utóbb ellensége lett, Bethlen megbuktatta őt. Bethlen Gábor 1613. évi október hó 23-án erdélyi fejedelemnek és székely grófnak valasztatott, mely állásában bölcs kormányzás és vitéz hadi tettek által tüntette ki magát. 1620. évi augusztus hó 25-én Magyarország királyának választották, de tisztelve az alkotmányt, nem koronáztatta meg magát. Erdély egyik legkitünőbb fejedelme volt és lelkes, áldozatkész előmozditója a kultura fejlesztésének. Nyomdát és számos iskolát állitott fel. Első neje Székely Mózes fejedelem özvegye, nagykárolyi Károlyi Zsuzsanna (meghalt 1622.) volt, kitől Gábor és Mihály fiai és leánya gyermek-korukban elhunytak. Második nejétől: Brandenburgi Katalin herczegnőtől sem maradtak gyermekei. Meghalt 1629-ben.

IV. István, II. Gábor testvér-öcscse, a kinek végrendeletét fennebb ismertettük, előbb Hunyad és Marmaros vármegyék főispánja (1621), bátyja halála után, 1626-ban, Brandenburgi Katalin mellett Erdély helytartója és Katalin lemondása után kis ideig fejedelem volt. 1630, deczember 22-én I. Rákóczy György fegyveres trónkövetelése miatt lemondott. 1646-ban az országgyűlésen nádor-ispánná jelöltetett. A Siebmacher-féle czímerkönyv szerint II. Ferdinand király 1623. évi április hó 14-én grófi rangra emelte. Meghalt 1648. évi január hó 10-én 66 éves korában Ecsed várában. Első neje, mihályi Csáky Krisztina, Csáky Gábor leánya; a második sógornője, nagykárolyi Károlyi Katalin, Rhédey Ferencz özvegye. Gyermekei: IV. Gábor, a ki korán elhunyt, V. István biharmegyei főispán, váradi főkapitány és a hajduság tábornoka, VII. Péter marmarosi és hunyadi főispán volt. A leányok férjei a táblán láthatók.

A kihalt fejedelmi ágról most térjünk vissza a másik ágra, III. Domokos második fiának, III. Gergelynek leszármazóira.

III. Gergely, János király tanácsosa, 1560—1566. karánsebesi és lugosi bán; 1566 vagy 1567-ben ifj. Szapolyay részéről követségben jart, midőn utjában Turon az ónodi várőrzők elfogták és megölték.

Fia, *VI. Péter* 1614—1616. lugosi és karánsebesi bán volt (Pesty: A szörényi bánság tört. I., 309.), közben 1611-ben ideiglenesen lippai várkapitány. (Bárány: Temes várm. emléke, 92. l.)

VI. Péter fia, V. *János* volt, a kiről Nagy Iván tévesen írja, hogy tanácsos volt 1570—98-ban. Az állítás téves volta kitűnik az atyjára vonatkozólag általunk közölt és az idezett forrás-művekben okmányokkal támogatott adatokból és kitünik a Nagy Iván által V. János fiára, *IV. Domokosra* vonatkozólag közölt azon adatból, hogy IV. Domokos kezéből 1665-ben az iktári uradalom után ujra hat falut, u. m. Betlenös, Seprős, Bodon, Ujfalu, Székelytelek és Szt.-János helységeket foglaltak el. A majdnem száz évi időköz apa és fiu közt azonnal szembeötlő.

A IV. táblán ismertetve vannak V. János leszármazói. Ezek közül *IV. Domokos* az, a ki István fejedelem végrendeletében említtetik. II. Sámuel 1755-ben kir. táblai elnök volt.

A család ezen ága 1742. évi február hó 26-án emeltetett grófi rangra. Mint már fennebb említettük, a fejedelmi ág 1623-ban kapta meg a grófságot II. Ferdinand királytól.

Az *iktári Bethlen* grófi család — mely annyi jeles férfiut adott a hazának — férfiagon VI. Domokosban (meghalt 1866. évi márczius 10-én Hetzendorfban) és női ágon Katalin, férj. gr. Bánffy Miklósnéban (meghalt 1871.) kihalt.

Végül fölemlítjük, hogy egy 1365-iki oklevél szerint az iktári Bethlenek Temes varmegyében a velük rokon Neczpályakkal együtt a következő helységeket birták: Iktár, Andocsfalva, Dragonfalva, Eniszten, Pósafalva, Bratiszlófalva és Pádéfalva. 1478-ban a Bethlen- és Neczpály-családok magszakadás esetére birtokaikat egymásnak biztositották; Iktár tartozékaival együtt ekkor a Bethleneké lett. A Bethlenek egy 1444-iki oklevél szerint Rékasd helységben is földesurak. (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza, II., 74.)

Bikotai. Temesmegyei birtokos család, melyről azonban sem Nagy Iván és Bogma, sem mások nem tesznek említést. Okiratilag előfordul e család neve egy 1400. évi oklevélben (a gr. Csáky-család lőcsei levéltárában), mely szerint a csanádi káptalan Csáky Miklós temesi főispán Urhida, Tárnok és Pordan nevű birtokait elkülöníti Bikotai Domokosnak Biallak, Femendfalva (ma Fény), Iwand (ma Ivánda) és Fanchal nevü temesmegyei falvaitól.

Bizerei (rékasi). E család terjedelmes birtokkal birt Szörénymegyében; egyik tagja, Miklós, 1443-ban Temes vármegye alispánja volt. (Kállay-csal. ltára). 1443-ban Rekasi Szaniszlo es Csáki Laszlo magvaszakadtával *Rékas* helységet a Csornayaknak, a Damsusiaknak és Bizereieknek adta zalogba I. Ulászló király; 1453-ban pedig V. László kir. adományul: a Csornayaknak négy részt, a Bizerei-családnak az ötödiket. 1472-ben Bizerei Miklós a maga részet Rekas, Prusinfalva, Tyukfalva, Iváníalva (a mai Margitfalva), Középső-Hedemer, Alsó-Hedemer, Valkánfalva, Sebesfok, Kotol, Solymos, Szent-Lelek es Kenez-rekesze helységekben a Dóczyaknak adta zalogba. Ugy latszik, hogy a birtok utobb visszakerült kezére, mert 1483-ban Haraszti Ferenczneк kötötte le. (Csanki: Magy. tort. földrajza. II., 20.) A XVI. és XVII. században a család Szörényben szerepelt. Ebből a családból származtak a bizerei Gámánok is.

Bobal (vojteki). 1363-ban Bobal Mihály de Veytth (Vojtek) királyi ember a Himfyeknek Szekás birtokaba való beiktatásán. (Ered. okl. más. Pesty gyüjt.) — 1404-ben Bobal Gallus de Veytth (Vojtek) királyi ember Maróti János macsói bánnak némely krassómegyei jószagokba való beiktatásán. (Bud. kam. ltár.) — 1433-ban a Bobal-család birtokos Gyulvész és Burdincz (Csákova körül) temesmegyei helységeknek. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 74.)

Bodó (györgyi). Györgyi Bodó György nemes jelen volt Lippán 1455, szeptember 17-én, midőn Balázs deák solymosi várnagy és neje az aradi káptalan javára végrendeletet tett. (Fábián, I., 254—7.) Testvére lehetett györgyi Bodó Gáspár, Gergely és Miklós nemeseknek. Gáspár együtt nevelkedett Temesvárott Hunyadi Mátyással és Lászlóval; V. László 1457-ben ezekkel együtt őt is elfogatta. Mátyás alatt Gáspár tolnai főispán, Gergely tárnokmester lett. A harmadik Bodó Miklós 1514-ben lippai várnagy lett; 1514-ben feladta Lippát a kereszteseknek. (Márki: Arad tört. I., 292.)

Bodonyi. Bodonyi Mihály tordai kamarai sóprefektus, a váradjai rév és a lippai harminczad bérlője (V. L. R. 7b—8b.) Lippán, a Tövisvár-utczában, Mészáros Pál és ajtonyi Nagy Balázs szomszédságában 1608. augusztus 14-én egy házat kapott Báthory Gábor fejedelemtől. (Tört. Adattár, II., 157.)

Bódy. Egy 1538-iki oklevél szerint I. Ferdinánd király Bódy Mihály nejének Gyarmata falut adományozta. (Ered. okl. a budai kamarai ltban.)

Bódy György 1556-tól 1561-ig csanádi püspök volt. Minthogy azonban akkor az egyházmegye a törökök kezén volt, I. Ferdinánd király 1557-ben kinevezte őt egri püspöki helytartóvá, 4000 frt fizetéssel, továbbá 200 köböl buza, 200 csöbör bor és 200 drb bárány mellékjárandósággal. — Nagy Iván tévesen írja Bódyt Gergelynek és 1547-ben csanádi püspöknek. (Schematismus Cleri Dioecesis Csanádiensis pro 1858, 5. l.)

Borbély (simai és háportoni). Borbély György karánsebesi bán, lippai főkapitány 1595, augusztus 19-én visszavette a töröktől Lippát és a következő évben is hősiesen védte. Lippa azonban behódolt Bástának és Borbély György 1603, deczember 15-én reményeit vesztve halt meg Kolozsvárott. (Márki: Arad tört. II., 182.)

Más családból való az a Borbély Ferencz lippai vitéz, kinek Rákóczy Zsigmond 1607, julius 1-én Lippán, a Hid-utczában nemes Tamás deák szomszédságában adott egy házat. (IV. Lib. Reg. 97a.)

Bornemisza. Ezen ősi, nagy kiterjedésü család tagjai közül 1520-ban bessenyői Bornemisza birtokos volt Bessenyew (a mai Uj-Bessenyő) községben. Kitünik ez abból, hogy a család Johna nevű jobbágya 1520-ban jelen volt Bolyka Bálintnak Német és Zöldes községek tulajdonjogába való beiktatásánál. Az oklevélben a földesúr így említtetik: Bornemisza de Bessenyew. (Bárány: Temes vm. emléke, oklevéltár, 39. l.)

Berzenczei Bornemisza Gergely 1563—1573. csanádi püspök volt (Schematismus Cleri Dioecesis Csanádiensis pro 1858., 5. l.); később nagyváradi püspök is lett, de egyik püspökség jövedelmét sem élvezhette, mert mindkét egyházmegye ekkor a törökök kezén volt.

Kálnói Bornemisza János 1552-ben részt vett Temesvár ostromában; Bárány szerint (Temes vm. emléke, 40. l.) úgy menekült meg az őrség kivonulása alkalmával, hogy levétette kezeiről a vaskeztyűt azon ürügy alatt, hogy kiszedhesse a bakancsaiba hullott köveket; mikor aztán kezei szabadon voltak, levágta őreit és Bulgárián, Románián át, sok bujdosás után visszatért Erdélybe. Erdélyben hadvezérségig vitte, de mivel 1594-ben a kolozsvári országgyülésen azt ajánlotta több főúrral, hogy kössenek békét a törökkel, Báthory Zsigmond fejedelem elfogatta, Gyalu várába záratta és megfojtatta. Temetési himnust énekelve ment a vérpadra. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. II., 177. l.)

Bolyka (Németi). Némethi Bolyka Bálint régi adománylevele a keresztes pórháborúban elégettetvén, II. Lajos király hű szolgálataiért 1520-ban új adománylevelet adott neki a Temes vármegyében már ősei által birt Némethi (ma Német, Torontálm.),

Zelwdes, Odony (a mai Hodony) és Sárháza falukra nézve. (Bárány: Temes vármegye emléke. Oklevéltár, 37—40. lap). A családról egyéb okleveles adat nem maradt fenn. Nagy Iván nem említi.

Borcsol. Egy 1266-iki oklevél szerint a IV. Béla király által a Borcsol (Borchol) nemzetségből származott Keyran nevü kun főúrnak adományozott Pobd nevű temesi falu (ma Bobda Torontálmegyében) felét — nevezett Keyran két fiának és összes rokonainak: Illan, Jardar, Michi, Chibuk és Ona kun uraknak beleegyezésével 40 márkáért eladta Parabuch comesnek. (Katona: Historia critica Regum. VI. kötet, 467. l.) A megmaradt popdi részt rövid ideig birták a Borcsolok, mert már 1288-ban Keyran két fia: Hesugan és Ivancsuk azt is eladták Parabuch comes fiának, Istvánnak jelenlétében a Mena nemzetségbeli Péternek 15 márkáért. (Wenzel: Árpádkori új okmánytár IX. köt., 486. l.)

Boros. Boros István a XVI. század végén lippai nemes háztulajdonos volt; 1607-ben már nem élt. (IV. L. R. 96b.)

Bosory. Bosory Istvánt és fiát, Temesváry Vinczét az aradi káptalan 1458-ban beiktatta Szécsény (a mai Szécsány) részbirtokaiba, melyeket Mátyás királytól új adományképpen kaptak. (Orsz. levéltár, Dl. 15294.)

Both (bajnai). 1494-ben Csama (a mai Szent-András mellett feküdt) helységben voltak részei. (Kismart. ltt. 47. C. 22.) E család egyik tagja, András, 1488-ban Mátyás király hadvezére, 1504-ben Dalmát-, Horvát- és Tótország bánja volt. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. II., 214.)

Botha. 1494-ben Botha András Papd, Németi, stb. vidékén temesmegyei birtokos. (Orsz. lev. Dl. 20240.)

Bothos (harapkai). Harapkai Bothos János mester 1330, márczius 30-án osztozkodott a Garay-testvérekkel, Garay István bán fiaival a temesmegyei Sarád várra (Gyarmatha és Bruckenau közt feküdt) és tartozékaira: Sarád mezővárosra, Chenew, Zephel, Fiufalva, Ivánfalva, Vizes, Alsóhathy, Felsőhathy, Leveles, Békató, Darvas, Chebeta, Ethwe, Pysky (Bruckenau), Nádasd, Körtvélyes és Kyrwyzasa nevü falvakra, továbbá az akkor Aradhoz tartozott Fellak (Fönlak) és Serfesd (Fönlak mellett letezett) falvakra nézve. (Nagy: Anjoukori Okmtár II., 479—482.)

1440. évi május hó 15-én harapkai Bothos András mint temesi főispán jelen volt a cseh-emő V. László megkoronáztatásán, s nemsokára rá Hunyadi János ellenében a gyermeket védve, a Szegszárd és Báttaszék közt vivott csatában elesett. (Teleki: A Hunyadiak kora X., 90. l., Fejér: Cod. Dipl. XI., 495. l., Bonfin: 308. l., Pesty: Temes vármegye főispánjai, Történelmi Tár XII. köt., 192. l.)

Bothos *Andrásnak* két leánya és egy fia maradt: *Anna* szekcsői Herczegh Pálhoz, *Margit* Bazini Szentgyörgyi György grófhoz ment férjhez; fiával, *Györgygyel*, fiágon magvaszakadt a családnak s V. László 1455-ben a család 43 falujá[illegible], köztük Fönlakot, a két leány közt egyenlően megosztotta. (Orsz. levéltár, Dl. 14942., Márki: Arad tört. I., 293.)

Bradács (sásvári). A kolosmonostori convent levéltárában őrzött egyik 1529-iki oklevél szerint János király elkobozta sásvári Bradács *István* és *Imre* temesmegyei részbirtokait, s pedig Saaswar mezővárost, Jenő (a mai Margitfalva), Kagyarmath (Gyarmatha), Hethkadar, Fanchlok, Petherlaka, Kakaath (Orczyfalva) helységeket, mivel Ferdinand pártjához szítottak és azokat nagylaki Jaksics Márknak adományozta. A következő évben (1530) János király elkobozta sásvári Bradács *János* részbirtokait is, melyek szintén az említett helységekben voltak, s azokat

malomvizi Kendeffy Miklósnak, nejének, szül. Bradács Miliczának és Pásztói Zsigmondnak adományozta. (Eredeti oklevél a Révay-család levéltárában.) Nagy Iván szerint (II., 229.) a Bradács-család II. Ulászló és II. Lajos király korában szerepelt. Bradács *Imre* II. Lajos alatt mint udvari huszár említtetik azok között, kik Jajcza váránál tettek szolgálatot 1526-ban; később kincstári hivatalt viselhetett, mert az 1538-iki országgyűlés arra kötelezte, hogy az ország jövedelmeiről számoljon. Bogma (I. köt., 611.) egy másik B. Imréről is tesz említést, a ki 1518-ban horvát al-bán és kőrösi gróf volt.

Brandenburgi György. L. Hohenzollern alatt.

Brigido báró. 1774-ben Brigido József báró neveztetett ki az u. n. temesi bánság polgári elnökévé. Mercyn kívül egy tartományfőnök sem hagyott maga után oly maradandó és tisztes emléket, mint Brigido *József*. Mindenekelőtt alaposan tájékozta magát az igazgatására bizott tartomány jogi, gazdászati és politikai viszonyai felől és a szerzett tapasztalatok alapján egy dicasteriális rendszert dolgozott ki, mely Bécsben is helybenhagyatván, ezáltal a bánsági ügyek vezetésében gyorsaság, pontosság, egyszerüség és egyöntetüség hozatott be. Erélyes, lelkiismeretes felügyelete több rendre szoktatta a központi kormány embereit s az ezeknek alárendelt külső tiszttartóságok személyzetét. Brigido érdemeiért grófi rangra emeltetett és 1777-ben a galicziai kormányzóság elnökévé neveztetett ki. Utóda fivére, Brigido *Pompejus* lett. Ez volt az utolsó bánsági tartományelnök, mert a »temesi bánság« már a következő évben megszünt létezni és ily alakban nem is támadt fel többé.

Brigido Pompejusnak a fia, *Mihály* 1808-ban szepesi püspök, később leibachi érsek és római birodalmi herczeg lett, — Brigido *Pál* gróf pedig 1836-ban *a magyar indigenák* közé felvétetett és Fejér vármegyében a csalapusztát birta; neje, Nádasdy Mária Alojzia grófnő, csillagkeresztes hölgy volt.

Brúz (lugosi). Brúz Mátyás a Temesvárnál Dósa lázadása ellen Szapolyay által 1514-ben vívott csatában kitüntette magát; ezért II. Ulászló király 1514. évi deczember 6-án Lugoson egy nemes telket adományozott neki. (Kőváry: Erdély nev. családai, 56.) Brúz Mátyás mint nemesek hadnagya esett el 1526-ban Mohácsnál. A család jószágai 1552-ben, midőn Temesvár és Lippa, a többi délvidéki várakkal együtt török kézre kerültek, elfoglaltattak Szoliman emberei által. A család erre több temesmegyei, krassói és szörényi családdal Erdélybe költözött és Szászvároson telepedett meg, hol 1561-ben Brúz Mátyás Szászváros és széke királybírójaként tünik fel. — A család czímere 1514 körül kivont kardot tartó koronás grif volt, »Fuimus« körirattal. A donatio elvesztése után Brúz Gergely II. Rákóczy György fejedelemtől czímeres levelet vett. (Nagy Iván: Magy. csal. II., 243.)

Budafi (udvardi). Budafi Péter és Pál comesek 1323-ban 50 márkáért megvették a Csanád nemzetségbeli Benedektől a mai Bruckenau és Charlottenburg körül feküdt Fülöplakát. (Anjoukori Okmtár I., 474. és II., 109.)

Clary gróf. 1768-ban altringeni Clary Károly gróf neveztetett ki a bánság polgári elnökévé. 1773-ban II. József császár körutat tett a délvidéken; utazásának az lett a következménye, hogy Clary gróf 1774 elején lemondott az állásáról, melyben nem nyerte meg a császár megelégedését.

Csák. A Csák-nemzetséget krónikáink a hétvezér közül való Előd fiától, Szabolcs-tól származtatják. A nemzetség legelső nagynevü tagja, *Ugrin*, a ki 1204-ben esztergomi érsek volt, sok jószágot szerzett és vagyonát legnagyobbrészt öcsese,

Miklós pozsonyi comes örökölte. II. Endrének kegyeltjei közé és kétségtelenül azok közé tartozott, kik a várjószágokból vagy elkértek egyes részeket vagy jogtalanul foglaltak el azokat. Mikor a rendek sürgetésére II. Endre végre rászánta magát, hogy fiai, Béla és Kálmán herczegek által az urak adományleveleit megbiráltassa, Miklós comes egyezségre lépett a bizottsággal. Kénytelen volt belenyugodni, hogy 1230-ban elveszitse számos birtokát, köztük *Temesben* Szanád-ot, a mai Zsadányt. (Fejér: Cod. Dipl. III. II., 205, — Hazai Okmánytár VI., 25.) Az öreg comes azonban nem nyugodott és az elvesztetteket vissza akarta szerezni első nejétől, egy görög nőtől született fia, *Izsák* és a második, franczia nejétől való *Lőrincz* részére. Végrendeletet iratott, melyet 1231. deczember 25-én II. Endre is megerősitett. (Fejér: Cod. Dipl. III. 2., 227, — Márki: Arad tört. 268.) 1232-ben született harmadik fia, *János* és ugyanazon évben visszakapta elkobzott javait. (Hazai Okmtár I., 11—14.) 1237-ben és 1239-ben ujabb végrendeletet készittetett, az utóbbiban legifjabb fiáról, *Márk*-ról és leányairól is gondoskodott, mire csakhamar elhunyt.

Csák Miklós comes hol Hod (a mai Szécsány mellett), hol Gedős (a mai Német-Szent-Péter) szomszédságában lakott, s az utóbbiról 1231-iki végrendeletében ugy emlékezik meg, mint családjának ősi jószágáról. Birtokai voltak még: Vinga, Szekszo (Baraczház és Kétfél közt), Szanád (a mai Zsadány) egy része, Csesztereg (ma Csősztelek), az ismeretlen fekvésü Zimány és Suons vagy Zuos. (Fejér: Cod. Dipl. III., 2., 227. lap, Hazai Okmtár I., 17.) Az 1239-iki végrendeletben Miklós comes négy részre osztotta birtokát a négy fiu között; a leányoknak nem hagyott földbirtokot, hanem az anyjukra és a fiukra bizta férjhez adásukat. Legidősebb fia, Izsák megtámadta a végrendeletet és a rahonczai konvent oklevele szerint (Magyar Sion, 1866. III. kötet, 267. l.) megnyerte a pert, mert a közöseknek maradt javakból, peld. a mai Szécsány mellett feküdt Hód-ból nem negyedrészt kapott, a mint a végrendelet rendelte, hanem $^1/_3$-ad részt. (Karácsonyi János: A rahonczai monostor. Tört. és rég. Értesitő 1892. évf., 7. old.)

Miklós comes fiai közül Izsák és Márk örökösök nélkül hunytak el; Lőrincz comes fia, János a *Kisfaludy-család* őse lett, János (Lőrincz testvére) pedig a mihályi Csákyaké.

Ebből a családból származott Csáky István, ki 1247 körül temesi főispán (Századok, 1874. évf., 339. l.) volt és később nádorrá választatott.

Csáky (keresszegi és adorjáni) gróf. Ezen, ma is virágzó előkelő főuri család ősei nagy kiterjedésü uradalmakat birtak vármegyénkben; a család egyik tagja, Miklós 1395—1405. temesi gróf és főispán volt. A Csákyak birták vármegyénkben Csák várt és várost (a mai Csákovárt), Csőze (a mai Csebza Torontálmegyében), Ohát (a mai Obad) és Maráz (a mai Parácz) helységeket, továbbá Temesvártól északnyugatra Csama és Szent-András vidékén birtak mintegy 12 falut vagy pusztát örök jogon, a XV-ik század vége felé pedig a szomszédos Jobbágyi és Majos családoktól Csákovár környékén mintegy 28 helységet és pusztát zálog-jogon.

A család első oklevélileg ismert őse Peleskei (Pyliskei) *László*, a ki 1366 táján élt és a Szabolcs vármegyei Pyliske (most Szathmár vármegyében Peleske) helységről irta magát. Lászlónak fia, *I. István* a pestmegyei birtokáról Zsidai-nak (Sidow, Zydo) irta magát.

I. István fiai, *Miklós* temesi főispán és *György* 1396-ban megszerezték a ma előnevet adó biharmegyei Keres-szeget. Ezen oklevélben »magister Nicolaus, comes Themesiensis et Georgius filii videlicet magistri Stephani de *Zydowa*« néven fordulnak elő. (Fejér Cod. Dipl. X, 2. 349.) Ugyancsak Miklós temesi főispán és testvére,

György 1395-ben a temesmegyei Chaak és Chuze nevü birtokukat Csák várával együtt Zsigmond királynak engedték át, ki viszont uj adományt adott nekik a biharmegyei Adorján várról és Szalárd városáról. (Fejér: Cod. Dipl. X., 4., 69—71, Tört. Adattár II., 358. és 442.) 1401-ben azonban *Csák* (a mai Csákovár) és Csewze (Csebza) ujra az övék lett, mert Zsigmond király e két helységet cserébe adta beregvármegyei birtokaikért Miklós temesi főispánnak és testvéreinek, Györgynek és Istvánnak. Ezen oklevélben többé már nem Peleskey-eknek vagy Zsidai-aknak, hanem *Csáky*-aknak neveztetnek. (Horvát István: Tud. gyüjt. 1833. VIII., 102., Fejér: Cod. Dipl. X., 4., 69. és Bárány. Temes vm. emléke, oklevéltár 33.) Kétségtelen ennélfogva, hogy *a család a Csáky nevet a temesmegyei Csák helység után vette fel.*

A család nemzedékrendjét ujabban *Sváby* Frigyes (Turul, 1891. 36.) és némileg módosítva *Karácsonyi* János (Turul, 1893., 109.) állították össze levéltári adatok alapján.

A Temes vármegyében szerepelt családtagok leszármazási rendje a következő:

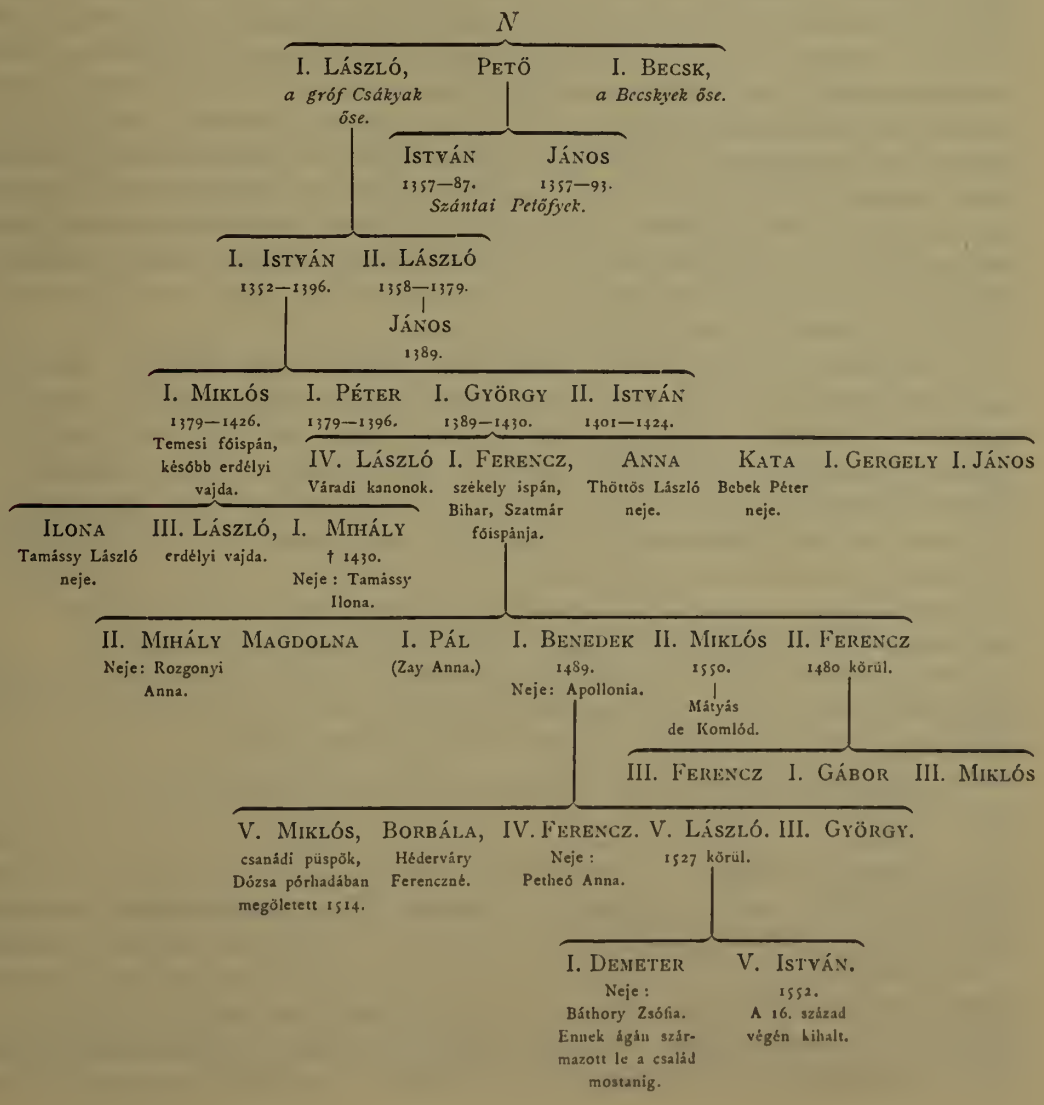

A Csáky-család már a XV-ik században az ország legelőkelőbbjei közé számíttatott; grófságra állítólag 1560-ban, egy másik ága 1655-ben emeltetett. A férfitagokat III. Ferdinand király 1638. évi oklevele értelmében »Szepes vármegye örökös főispánja« czim illeti meg. — Az ősi czimer: Kék mezőben nyakánál levágott s itt verző, szakállas tatárfő, prémes vörös süveggel, melynek csucsa hátra csüng. Sisakdísz: a pajzsalak; takarók: arany-kék. (Magyar nemzetségi zsebkönyv, I., 66.)

A család temesvármegyei birtokviszonyait a már említetteken kívül a következő adatok tüntetik fel:

1400-ban a csanádi káptalan Csáky Miklós temesi főispán Urhida, Tárnok és Pordán nevü birtokait elkülöníti Bikotai Domokos Biallak, Iványd stb. falvaitól. (Ered. oklev. a gr. Csáky-cs. levélt.) — 1443-ig Csáky Lászlóé volt Rékas; magvaszakadtával Rékas a Csornai, Damsusi és Bizerei családoké lett. (Csánki, II., 75.) — 1456-ban ozlári Majos Mihály elzálogosította antalfalvi birtokrészét Temesmegyében Csáky Mihálynak. (Orsz. levélt.) — 1470-ben Csáky Benedek és Ferencz Ewzenről (a mai Jezvin) mint szomszédok részt vettek a Csornai-családnak Rékas és tartozékai részbirtokába történt beiktatásánál. (Orsz. levéltár.) — 1478-ban Mátyás király a Temes vármegyében fekvő és Vitéz Péter magtalan elhalálozása folytán a kincstárra szállott Ohath (a mai Obad) pusztát tartozandóságaival, u. m. Nagy-Csata, Kis-Csata, Magyar-Gyórád, Tót-Gyórád, Tettős, Lamboszegh, Jakabfalva és Maráz pusztákkal együtt Csáky Mihálynak és általa testvéreinek, Ferenczneк és Benedeknek azon kikötés mellett adományozta, hogy ezen puszták Temesvár vagy Hunyad váraihoz ne tartozzanak. — 1497-ben II. Ulászló király Csáky Mihálynak és általa néhai Ferencz fiának, Gábornak és néhai Benedek fiainak: Miklósnak és Lászlónak a temesmegyei Ohath prediumot uj adománykép adományozta s még ugyanez évben meghagyta a csanádi káptalannak, hogy Csáky Mihályt Ohath birtokába beiktassa. (Ered. oklev. a grf. Csáky-család lőcsei ltban, CCC. fasc., 128. nr. 33, 35, 56. És v. ö. Tört. Adattár II., 360—361.)

1492-ben Jobbágyi Mathko Miklós, Mátyás fia a maga és hugai: Katalin és Margit fia, Tamás nevében is Temesmegyében fekvő totale praedium Jobag és a hozzátartozó: Tót-Zagyw, Magyar-Zagyw, Csokás, Monyorós, Magyar-Bolyobár, Tót-Bolyobár, Magyar-Mura, Tót-Móra, Szilvás, Szekelyteleke, Györöcz, Berdencz és Apácza nevü részpusztákat Csáky Mihálynak 400 arany forintért elzálogosította. II. Ulászló 1494-ben felhivja az aradi káptalant a beiktatás foganatosítására, 1497-ben ujra utasítja. (Ered. okl. a gr. Csáky-család lőcsei levéltárában.) — 1492. és 1498-ban a családnak Nagy-Acsádon és Csamán is voltak birtokai. — A Földváry-féle 1561-iki adólajstrom szerint Fejeregyház (a mai Féregyház) a Csákyak, Keresztényiek, Telegdyek és Makók tulajdona volt. (Ortvay-Szentkláray: Tört. Adattár Csanád egyházm. hajdana és jelenéhez. I., 375.) Ugyanezen lajstrom a Murány mellett feküdt Acsád helyet a Csákyak birtokaként tünteti fel. (Tört. Adattár I., 375.)

Csályay. Csályay Simon nemes 1606-ban lippai háztulajdonos volt. (Fábián, I., 150.)

Csanád-nemzetség. A Csanád-nemzetség, mely a névtelen jegyző szerint Erdélyből, Gyula vezértől származott, s melynek Temes vármegyében tekintélyes birtokai voltak, a gyökeres nemzetségek közé tartozik. Történetét kimerítően megirta dr. *Karácsonyi* János jeles történetirónk a *Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat* értesítőjében (1884. évf. 1—24.) Karácsonyi szerint valószinű, hogy Csanád egy magyar törzsfő, ki ép oly eszközökkel vette hatalmába a délvidéket, mint a milyenekkel később Csák Máté a felföldet. Egy másik jeles történetirónk,

dr. *Ortvay* Tivadar némely tekintetben ellentétes álláspontot foglalt el (Századok, 1891. évf. 270—8.); szerinte a nemzetség Erdélyből jött Délmagyarországra és nem első foglaló, hanem adományos.

A család története Csanád vezérrel kezdődik, a ki tudvalevőleg megsemmisítette Ajtony (Ahton) seregét. Később a *Telegdy-, Makófalvy-, Csanády-, Kökényéry-* és *Tömpösy-család* ágazott ki a nemzetségből. A nemzetség 81 birtoka közül 6 feküdt az akkori Temes vármegyében, 6 pedig a mai Temes vármegye földén, akkor Arad vármegyében. Dr. Karácsonyi János betüsoros rendben ismertette mind a 81 birtokot a »Tört. és rég. Értesítő« 1884. és 1885. évfolyamában. Mi az alábbiakban a nemzetség temesvármegyei birtokviszonyait fogjuk ismertetni.

A nemzetség temesi ága *Belenik* fiaitól, *Kelemen* aradi főispántól és öcscsétől, *Vaffá*-tól származott le. — *Vaffa* harmadik fia, *Fülöp* alapította a XIII. században a mai Bruckenau és Charlottenburg (Piski és Baricza) közt *Fülöplakát* (Anjoukori Okmtár, II., 109.), hol kuriát is építtetett. Ennek a Fülöpnek két fia volt: *Szuna*, a ki már 1299 előtt elhalt és *Benedek*. A XIII. század végén Fülöplaka fele Benedek unoka-öcscseé, *Mihályé* volt. Karácsonyi azon véleményben van, hogy Szuna a reá jutott felerészt unoka-testvérének, Domokosnak adta el és ettől szállt Mihályra. 1323-ban Benedek, a másik fiu Fülöplakát eladta 50 márkáért (200 frt) az udvardi *Budafi*-családnak. (Anjoukori okmtár II., 109.)

Vaffa legidősebb fiának, *Csanád* comesnek fia, *Dénes*, 1290-ben eladta a Fülöplakával határos és a mai Bencsek közelében feküdt Simánd helységet 36 ezüst márkáért Szállas ispánnak és más simándi embereknek. Ekkor Pósa fia, János elvitte Dénes kiskoru fiát, *Pált* az aradi káptalan elé, a hol a fiu tiltakozott atyjának helytelen és jogtalan eladása ellen. Később hosszan nyuló pert indítottak a Csanád nemzetségbeliek a simándi lakosok ellen, mert nem ismerték el az 1290-iki eladás érvényességét és a maguk számára követelték Simándot. Az eladás érvényessége attól függött, vajjon Pál mester 1290-ben nagykoru volt-e vagy nem. Anyakönyv hiányában 1338-ban azt határozta Druget Vilmos nádor, hogy a csanádi káptalan és egy nádori ember menjen el Simándra és ott tisztes öreg emberektől, öreg asszonyoktól, egyházi férfiaktól tudják meg, hány éves lehetett 1290-ben Pál mester? A vizsgálat tényleg nem történt meg, mert később a simándiak maguk is elismerték, hogy Pál mester az adásvevéskor még kiskoru és így az eladás érvénytelen volt. (Karácsonyi: Tört. és rég. Ért. 1884., 17.) Simánd ezután Vaffa ivadékaié, a Makófalvyaké lett.

A nemzetség temesi birtokaira vonatkozó főbb adatok a következők:

1247 tavaszán a Csanád-nemből származó Kelemen fia, Pongrácz comes a csanádi és aradi káptalannal bejáratta és megigazíttatta Temes, Arad, Csanád és Szerém vármegyékben levő ősi és szerzett jószágainak határait és pedig Temesben a mai Denta körül feküdt Kalánteleket, Kis-Hodost, Nádast, Poklósit. E határjárást IV. Béla úgy rendelte el, hogy mivel az eredeti adománylevél elégett, minden más lehető adománylevél érvénytelen legyen. (Wenzel: Árpádkori Új Oktár, VII., 242.) Csakhamar, 1256-ban, Kelemen és Vaffa fiai megosztozkodtak a javakon; ezen oklevélben a következő temesmegyei helységek említtetnek: Csávos (most Torontálm.), Kis-Hódos, Fekete-fa, Fejér-tó, Kalántelek (a Berzavánál), Nádas és Poklósi. Osztozkodtak továbbá az aradmegyei, most temesmegyei Szécsény és Fejéregyház (a mai Féregyház) birtokában is.

1337-ben *Telegdy Csanád* esztergomi érsek és három testvérének 7 fia rokonaikkal együtt osztozkodtak Temes, Arad, Csanád és Krassó megyékben levő ősi javaikon, mit Pál országbíró 1337, junius 24-én kiváltságlevélben átírt és megerősített. (Anjou-

kori okmtár III., 364. és 383.) Ebben az osztálylevélben a többek közt említtetik Szécsény, a mai Szécsány, melynek keleti oldalán állt Csanády Mihály kuriája, a nyugatin Telegdy Csanád esztergomi érseké.

A *Makófalvayak* közül 1401-ben három családtag (Péter, Tamás és Miklós) vett részt a Csakyaknak Csebza, Csák (Csákova) és Rév-Kanizsa községekbe való beiktatásánál. A Makófalvyak ugyanis szomszédos birtokosok voltak, a mennyiben a mai Denta körül feküdt Kalán-teleken birtokoltak. — A Makófalvy-család 1562-ben kihalt.

Csanády (csanádi). Csanády Ábrahám lippai alhadnagyot Rákóczy Zsigmond 1607, junius 28-án nemességre emelte; megajándékozta őt továbbá egy saját költségén emelt és minden adótól fölmentett házzal is. (IV. Lib. Reg., 96a.) A család czimere: Kék mezőben kardot tartó kar, a kard hegyén török fő.

Csanádi (rudai). Egy 1429-iki oklevél szerint rudai Csanádi Benedek, István fia földesur Ruda (a mai Rudna), Kis-Boly, Csesztreg és Harkány temesmegyei helységekben. Ezen oklevel szerint Csanádi Benedeknek nővére, Dorottya, Rudai János neje. (Pesty: Krassó várm. Oklevéltara III., 333.)

Más családból való Csanády János fia, László lippai lakos, ki 1414-ben Margit nőverével egyetértve, Maróthy Jánosnak adta el lippai öröklött szőllejét. (Orsz. ltár, Dl. 10245.)

Csarnó (tövisegyházi). Csarnó Istvánt Báthory fejedelem 1609, április 5-én czimeres nemessé tette. Czimerében hatalmas folyam, melyen zöld ruhás csajkás kormanyoz egy sószállító hajót. (VI. Lib. Reg., 119.) Másnap Báthory minden tehertől felszabadította Csarnónak Lippán, Osváth István és Szabó István nemesek szomszédságában levő házát. (VI. Lib. Reg., 120.); 1609, április 27-én pedig nemességre emelte Csarnó Petert is, kinek czimerébe hármashalom közepéből kiemelkedő és kardot villogtato kart adott. (VI. Lib. Reg., 134.)

Cseh. Cseh Zsigmond, János fia, Haraszthy Ferencz szörényi bán és aradi főispán veje. 1518-ban sógorával, Bakos Mihálylyal együtt 25.000 forintért kapja Haraszthy Ferenczne k Temes varmegyeben fekvő 36 faluját, számos más megyebeli faluval. (Szentbenedeki konvent, prot. B. 163.) Neje: Haraszthy Kata, Haraszthy Ferencz második neje Cseh László özvegye volt.

Cserepes (cserepesi). Cserepes István 1636, junius 21-én 600 frtért átírta leányaira, Annara (makai Tisza Györgyne) és Zsuzsannára (Szabó Ábrahámné) Újfalu, Patak, Zabrág, Kisfalu, Szemlek, Zagoricz, Nyárrév, stb. temes-, arad- és csanádmegyei falvakat. (XVIII. Lib. Reg., 154a.)

Cserepes (lippai). Cserepes Ábrahám deák 1595—1606, közt nagy érdemet szerzett Lippa védelmében, 1606-ban pedig — Rákóczy Zsigmond fejedelem elismerése szerint — rettenhetetlen lelkével legfőbb része volt Lippa vára visszaszerzésében. Ezért Rákóczy fejedelem 1607, augusztus 2-án neki ajándékozta Czellát és az elpusztult Zabrágot. (IV. Lib. Reg., 196ab.)

Cserneczházy. Egy 1487-iki oklevélben említtetik cserneczházi Cserneczházy László temesmegyei nemes. (Muz. ltár.)

Csirő. Csirő Mihály lippai vitéznek Lippa falai közt, Fodor Márton és Végh János szomszédságában levő házát, mely közös volt unokatestvérével, Zalay Jánossal, Rákóczy Zsigmond 1607, junius 28-án mentessé tette minden adótól és szőllőiket, venyéreket stb. is felszabadította a kilenczed, tized, hegyvám stb. fizetése alól. (IV. Lib. Reg., 91b.); 1609, február 23-án pedig Macsalaka és Zagoricza falvakkal jutalmazta őt Báthory Gábor fejedelem. (Márky: Arad tört. II., 186.)

Csomboli. Egy 1489-iki oklevél szerint a Csomboli-család részeket zálogosít el Dóczy Imrének a három Csombol, Temérdekegyház, Erdős és Szakálház temesmegyei községekben. (Orsz. ltár, Dl. 19559. és 19618.) — 1520-ban Csomboli Mihály temesmegyei nemes a király embere Bolyka Bálintnak Zöldesbe való beiktatásánál. (Bárány: Temes vm. emléke, oklevéltár, 37—40.)

Csornai. 1443-ban I. Ulászló király Rékas helységet, Rékasi Szaniszló és Csáky László magvaszakadtával, a Csornai, (a rokon csornai Sztojánfiaknak is) Damsusi és Bizerei családoknak adta zálogba; 1453-ban pedig V. László király adományul: a Csornaiaknak négy részt, a Bizereieknek az ötödiket. 1459-ben, 1460-ban és 1463-ban tényleg a Csornaiaké és Bizereieké e város. A 70-es évek vége felé azonban perelnek miatta a Csornayak a dobozi Dánfiakkal, kik ősük, Dán és ennek testvére Nagó után örök jogon követelték. Az ítélet (1470, 1472) a Dánfiak és leányágon a Serjéniek és pitvarosi Korlátok részére rendelte el az iktatást. De a Csornaiak ez ellen több ízben tiltakoztak s végre 1476-ban rábirták a királyt a pör megújítására. Itélet vagy egyesség révén csakugyan meg is kapták aztán a város és tartozékai részeit, a Bizereiekkel együtt, mert a három főbirtokos kezén volt a város a 80-as években is. 1489-ben a Csornaiak eladták ottani némely részüket 3000 aranyért Haraszti Ferencznek. A Csornaiak és Dánfiak pöre azonban nem szünt meg; a leányági rokonság is megmaradt rékasi birtokában (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza, II., 19.). — 1447-ben Csornai Mihály szörényi bánt Kenéz-rekesze zálogjogi birtokába iktatták (gr. Toldalagi Viktor ltára). — Csornai Mihály testvére Balázs, a ki 1443-ban- és 1444-ben Mihálylyal együtt szörényi bán volt (Pesty: A ször. báns. tört. I., 281.). — A Csornai-család birta még 1484-ben a Vinga és Arad közt feküdt Csegze falut (Fábián, I., 151.)

Meg kell még említenünk, hogy a Csornai-család első ismert ősei Karapath, Szaniszló, Negul vagy Negwe, Layk vagy Wayuk, Miklós és László, László fiai, Zorna unokái, havasalföldi oláhok voltak, kiknek Lajos király 1359-ben adományozta Rékast és tartozékait. (Bárány: Temes várm. eml. 174. — A család nemzedékrendjét l. Pesty: A szörényi báns. tört. I., 460 és 461.)

Czellenk. I. Ferdinánd király 1561-ben vajai Kis Ferencz magtalan halála következtében Némethi és Vaja (a mai Berekszó mellett) temesmegyei falvakat Czellenk Balázsnak, Szalay Péternek és Siry Lukácsnak adományozta (Lib. Reg. XIII., 488.).

Czibak (palotai). Czibak Imre 1527-ben temesi gróf és főispán, egyszersmind temesvári főkapitány volt. János király, a ki őt kedvelte, a nagyváradi püspökség javadalmainak élvezetével is megajándékozta. Czibak 1514-ben Perényi váradi püspök oldalán harcolt a paraszt-keresztesek ellen, 1526-ban részt vett a mohácsi csatában, jelen volt II. Lajos király holttestének fölfedezésénél és eltemetésénél. Mint János király híve, Aradban harczolt Cserni István, a fekete czár ellen. 1533-ban mint erdélyi vajda jelen volt a tokaji országgyülésen és a vezetője volt azon főuraknak, kik ellenezték Gritti Lajosnak kormányzóvá tételét. Gritti ezért boszut forralt ellene és a következő évben, midőn Brassóban időzött, magához hivatta Czibakot. Czibak fényes kisérettel jelent meg Gritti előtt, ki színleg jól fogadta és megvendégelte; mikor azonban Czibak elbúcsuzott, Gritti utána ugorva, kalapját fejéből kivette és azt mondotta, hogy »abba csak egy fő fér; ezért is szükséges, hogy azt csak egyhez illegessék.« Dóczy János, a ki halálos ellensége volt Czibaknak, mert ez őt egy lovagi versenyben állitólag felpofozta, még jobban ingerelte Grittit, mire ez elrendelte Czibak elfogatását. Dóczy János egy csapattal éjjel támadt rá Czibak táborára, megölte Czibakot és fejét fülénél

fogva mutatta be Grittinek. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. III., 195. — Bogma: Magy. nev. csal. I., 882. — Bárány: Temes vm. emléke, 171.)

Czikó (pomázi, básti). 1480-ban Mátyás király a magvaszakadt pomázi *Czikó Sandrin János* birtokát Cziko-Vásarhely temesmegyei várban és tartozékaiban udvarnokainak: Derencsényi Imrének és macskási Tárnok Péternek adományozta. 1488-ban Cziko-Vasárhely már Haraszti Ferencz szörényi báné, a ki Bástai Gáspártól vásárolta oly formán, hogy részeinek birtokában élte végeig Básta is benne marad. Később azonban a pomázi vagy básti Czikókat a Harasztiak mellett még mindig benne találjuk ez erősség és tartozékai birtokában. Csánki szerint (Magyarorsz. tört. földr. II., 12.) valószínü, hogy a Bástai és Básti név és család, sőt a pomázi vagy básti Czikó s a Bastai vagy Básti család is ugyanegy. Hogy hol feküdt Czikó-Vásárhely kastély, varos és uradalma, csak hozzávetőleg határozható meg; valószínűleg a mai Temes és Krassó-Szörény vármegyék északi vidékén feküdt, a mi kitűnik abból, hogy tartozékait képezték a többek közt Bapsa (a mai Babsa) és Hosziág (a mai Hisziás) Temes vármegyében, továbbá Fagymag (a mai Fadimak), Kutina (a mai Kutina) Krassó-Szörény vármegyében. — Nagy Iván e családból a következőket említi fel: Czikó *Istvánt*, ki 1387—1399. egri püspök és Czikó *Gáspárt*, ki 1505-ben a rákosi országgyűlésen Pilis vármegye követe volt. (III., 197.) Lehoczky szerint Czikó Sandrin 1447-ben szintén Pilis vármegye küldöttje volt az országgyűlésen.

Czobor. Ezen előkelő történeti szerepet vitt család egyik tagja, Czobor Imre 1476 körül temesi gróf és főispán volt; (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza II., 92.) 1500-ban királyi udvarnok, 1515-ben pedig oppelni kormányzó lett. Nejei: 1. Adviga, 2. Csarnovich Anna, utóbb Botka Péterné. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. III., 208.)

Damsusi. A Damsusi-család 1443-ban részbirtokos volt Rékas városban. (Pesty: Szörénym. tört.. III., 44.)

Dancs. L. Maczedoniay-család.

Dánfi (dobozi). E család két nagy uradalmat birt Temes vármegyében a XIV. és XV. században: a dobozit 44 faluval és a rékasit 16 faluval. — A dobozi uradalmat — melyhez a többek közt a mai Hittyiás, Rakovicza, Keped, Kiszető és Izgar tartoztak — dobozi Dánfi László 1447-ben elzálogosította Nagymihályi Lászlónak, kinek özvegye, Ilona aztán e zálogos birtokokhoz 1462-ben is jogot formált s tiltakozott az ellen, hogy dobozi Dánfi Lukács fiai András, és János azokat elfoglalhassák. (Orsz. lev. Dl. 15700) Ugy látszik, hogy a család visszakerült az ősi birtokba, mert 1512-ben dobozi Dánfi Márton özvegye tiltakozott az ellen, hogy II. Ulászló és fia a Dobozon levő részbirtokait eladományozhassa. (Pozsonyi kápt., protoc. 3 nr. 82.)

A dobozi Dánfiak — ősük Dán és ennek testvére Nago után — 1470-ben részbirtokába jutottak a rékasi uradalomnak, de még 1470-ban és 1489-ben is pereskedtek miatta a Csornaiakkal, 1479-től 1490-ig pedig a Dóczyakkal, pedig birtokrészeik zálogban voltak 1200 aranyért a nagylaki Jaksics-családnál, a mely azt 1484-ben Haraszti Ferenczne vetette zalogba. (Orsz. ltár. Dl. 17037., 17276. és muzeumi ltár.)

E család egyik tagja: András 1491 és 1492-ben szörényi bán volt (Pesty: Szörénym. tört. I., 287.) Okiratilag ismeretesek a családból. 1369-ről Dán és fiai dobozi birtokosok (Nemz. muzeum ltára); 1404-ről dobozi Dán királyi ember (Kállay-család levéltára); 1405-ről Dán Demeter, László fia (Pesty: Szörénym.

tört. III., 251.) és özv. Dánfi Mihályné (Pesty Fr. kiadatlan gyüjtem.); 1409-ről Dán Demeter (Kállay-család ltára); 1410-ről dobozi Dánfi Mihály fiai: Mihály, János és László (Kállay-család levélt.) és Dánfi Demeter; 1428-ról Dán László és Demeter (Kállay-család levélt.); 1447-ről dobozi Dánfi László; 1453-ról Dánfi Lukács özvegye, Pócsay László temesi főispán anyósa (Kállay-család levélt.); 1462-ről dobozi Dánfi Lukács fiai, András és János; 1480-ról dobozi Dánfi András (Pesty Fr. kiadatlan gyüjtem.); 1512-ről dobozi Dánfi Márton özvegye (Pozsonyi kápt. lt.)

A család első ismert ősei: Dán és fiai, László és Mihály, kik 1387-ben zendülést szítottak Temesmegyében Zsigmond király ellen. Gara Miklós azonban, a Désy testvérek segítsége mellett, leverte a zendülőket. (Bárány: Temes vm. eml. 17.)

Dávidházai. A család a mai Hetény (Torontálm.) mellett feküdt Dávidházán birtokos volt a XV. században. Egyik tagja, Gergely, 1489-ben Temes vármegye alispánja. (Orsz. ltár. Dl. 19477.)

Dengeleghy (dengelegi). Dengeleghy Mihály 1610, szeptember 6-án mint a fejedelem tanácsosa és lippai kapitány írta alá a második kassai szerződést. (Erdély országgyül. eml. VI., 186.) Lippai kapitány volt 1611-ben is, midőn Gábor fejedelemnek a lippaiak 1529. évi szabadalmait megerősítő április 28-iki levelét kihirdették. (Márki: Arad tört. II., 187.) — Nagy Iván szerint (Magyarorsz. csal. III., 278.) a Dengeleghy-család azonos a dengeleghi Pongrácz-családdal. A fennebb említett Mihály neje enyingi Török Kata volt.

Derecskei. Egy 1429-iki oklevélben említtetik néhai Derecskei Péter temesi alispán. (Pesty: Magyarorsz. helynevei I., 265.)

Derencsényi. 1480-ban Mátyás király a temesmegyei Czikó-Vásárhely várkastélyt és tartozékait pomázi Czikó Sandrin és János magtalan elhunyta folytán udvarnokainak: *Derencsényi* Imrének és macskási Tárnok Péternek adományozta. (Tancsi Földváry-csal. letéte az orsz. levéltárban.) Derencsényi Imre Tata és Komárom vár kapitánya, Somogy vármegye főispánja, altárnokmester és végre Horvát- és Dalmátország bánja volt. 1493-ben török fogságba került és megmérgezte magát. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. III., 282.) Neje Szapolyay Orsolya volt, kitől Pal és György fiai születtek.

Derencsényi Péter 1497-ben zálogba vette a Bánffyaktól a lippai uradalmat (Müncheni levéltár, 39. csom., 297. sz.), mely azonban, mint Corvin János jogos tulajdona, sohasem kerülhetett kezeire.

Dési (temeshelyi, iklódi). 1470-ben Mátyás király Száti Balázs magtalan halála után annak jószágait: Ujfalu, Petherd, Tófő, Kécsa, Csatád, Hetény, Erdős, Papd, Német, Kis-Rábé falukat Temesmegyében Dóczy Péternek, Lászlónak és Imrének adományozta felerészben, Oláh Péternek és Dési Jánosnak másik fele részében. (Bud. kam. ltár.) A Dési-család szörénymegyei volt és Szörényben terjedelmes birtokok voltak kezén már a XIV. században. Nemzedékrendjét l. Pesty: A szörényi bánság tört. I., 461.) A család első ismert ősei: Péter, Kristóf és Mihály, kik 1387-ben Gara Miklóssal legyőzték Temesmegyében a zendülőket, a miért Losonczy István temesi főispán egy falut ajándékozott nekik. (Szirmay, Szathmárm. 223. — Griselini I., 24.)

Dienes. 1655-ben III. Ferdinánd Német-Szt.-Péter falut Nagy Ferencznek, Milojkovics Miklósnak és Dienes Györgynek adományozta. (Registrum donationalium, Nagy Iván birtokában.)

Dóczy (zádorlaki, nagylucsei). E család a Hunyadiak által teremtett főnemességhez tartozott. Szerencséjét *Mihály* alapitotta meg, ki 1440-ben Thallóczy Matkó és

1443-ban Hunyadi János gazdatisztje volt. (Márki: Arad tört. I., 297.) A család legnagyobb jószágszerzője *Imre*, a ki 1472 körül temesi gróf és főispán volt. (Csánki: Magyarország tört. földr. II., 92.); később, 1483—1487 közt harami bán lett. (Pesty: Az eltünt regi vármegyék I., 419.) és 1489-ben nőül vette iktári Bethlen Domokos özvegyét, Ábrahámffy Margitot. (Orsz. lev. Dl. 19555.); meghalt 1493-ban.

E család a XV-ik század második felében részint örökös, részint ideiglenes jogon, Temes vármegye területén összesen mintegy 100 helységben szerzett részeket. Főfészke az akkor Arad vármegyéhez tartozott Zádorlak volt, a hol díszes kastélyt épittetett. A család uradalmai a most Torontálmegyéhez tartozó Maczedoniától keletre Szkulyáig, feljebb Iktártól Rékásig terjedtek; még nagyobb tömegben voltak részei Sásvár város és vidékén, azután a mai Szt.-András, Csernegyháza, Szakálháza és Zsombolya körül. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 8.)

Fenmaradt levéltáruknak az országos levéltárba jutott gazdag töredékei sok becses adatot szolgáltatnak Temes vármegye történetéhez.

A család temesi birtokviszonyait a következő adatok tüntetik fel:

1458-ban Dóczy László igényelte a mai Sipet és Fólya közt feküdt Csobaj község felét. (Gr. Forgách-csal. ltára). 1466-ban Dóczy László és Maczedoniay Danch fia, Miklós, egymást szellemi testvérekül fogadják és birtokegyezségre lépnek; ennek értelmében Danch Miklósnak a temesmegyei Oskola (a mai Szkulya), Rékas és Maczedónia falukban levő részbirtokait felerészben örökségi joggal Dóczy László kapja (Orsz. levéltár, Dl. 16388.); ugyanezen évben Dóczy László a magban szakadt kun Gorzák Pal és fia, János birtokát: Tamásfalvát nyerte kiralyi adományul, majd 1470-ben Dóczy Imre, László és Péter, Oláh Péterrel és Dési Jánossal együtt, a magban szakadt Száti Balázs temesmegyei birtokait: Tófő, Kécsa, Ujfalu, Peterd, Nagyut, Csatád, Erdős, Nádasd és Hetény községekben (Orsz. ltár, Dl. 17002). Ugyancsak 1470-ben Mezőgyáni Mihály az aradi káptalan előtt Zádorlaka falut, továbbá Csenézháza temesi és több aradi faluban levő részjószágait testvéri szeretetből Dóczy Imrének adta. (Orsz. ltár, Dl. 17076.) 1471-ben Dóczy Imre megvette 600 arany forintért Száti Pál, utóbb Pán Péter özvegyétől, Ilonától a Tófő, Kécsa, Ujfalu, stb. falukból őt megillető hozományát. (Ered. okl. Pesty Frigyes kiadatlan gyüjteményében.); ugyanezen évben Dóczy László egyezkedett gúti Ország Lőrinczczel Sásvár felett (gr. Forgách-család levéltára.) 1472-ben Dóczy Imre megintette a csanádi káptalan által Ujfalui Vámos Imrét és testvéreit, hogy 600 frton visszaváltsák tőle Tófő falut (Orsz. levélt. Dl. 17296.); ugyanezen évben zálogba kapta Hetény, a két Peterd, Nagy-ut, Csatád és Kovácstelke, más alkalommal pedig Tófő, Papd, Kécse, Erdős és Csonkaegyház részeit (Orsz. levélt. 17279., 17315.) Ugyancsak 1472-ben a mai Varadia vidékén feküdt Ér-Somlyó várat, tartozékaival együtt, Mátyás király Dóczy Péternek adományozta. (Csánki: Magyar. tört. földr. II., 95.) 1473-ban Dóczy Imre az aradi káptalan előtt inté özv. Muthnoky Mihálynét és fiait a zárdalaki uradalomra vonatkozó okiratok ügyében tett költségeinek megtérítésére és részjószágaik visszaváltására. (Orsz. levélt. Dl. 17497.) 1474-ben Dóczy Imre zálogba kapta Peterd, Ujfalu és Hetény részeit. (Orsz. lev. Dl. 17572.)

1476-ban Dóczy László zálogba vette Vrányi János özvegyétől Remete, Bagd, Gyertyános, Alsó-Gyertyános, Békástó, Szira és Szartasd helységekben birt részeit. (Gr. Forgách-cs. ltára. — Orsz. ltár. Dl. 15872, 19618.) 1477-ben a Dóczy-családot a magban szakadt Száti Pál birtokaiba (Tófő, Peterd, Erdős, Hetény, Csatád, Ujfalu, Csonkaegyház, Tanyástelek, Nagyut) beiktatják kir. adomány alapján; 1478-ban Dóczy Imre zálogba vette a Szedecsiektől Szedecset; 1480-ban Dóczy Imre tiltakozik az aradi káptalan előtt, hogy Országh Lőrincz és Veronika, Dóczy László özvegye

Szt-András, Csama, Bor-Székely, Adony, Reketyés, Solymos, Rékas, Oszkola és Ruda részeit birtokukba vehessék. Dóczy Imre azt állítja Báthory István országbírónak a csanádi káptalanhoz intézett vizsgálati megkeresése szerint, hogy ő a kérdéses falvakat osztatlanul birta Dóczy Lászlóval, mert közös pénzen szerezték. (Orsz. ltár. Dl. 18318.); 1480-ban Dóczy Imre Kenéz-Rekesze részeit vette zálogba a Páznádiaktól (Orsz. levélt. Dl. 18318.); ugyanezen évben földes-úr Rékason, mely miatt különben Dóczy Lászlónak (és örököseinek) már 1479 óta (és még 1490-ben is) perük volt a Dánfiakkal. (Csánki: Magyar tört. földr. II., 20.)

1481 és 1482-ben Dóczy Imre a Rábéiaknak Belső-Rábé, Külső-Rábé, Temérdekegyház, Nagy-Hetény, Tornyos, Kovácstelke, Nagy-út, Peterd, Erdős, Szakálháza, Kécse és Csatád helységekben és pusztákon birt jószágait részben cserekép, részben örökre átveszi; ő viszont, bizonyára csak kiegyenlítéskép Csuno és Kopaj pusztákat adja (Orsz. levt. Dl. 18545, 18620 és 18645.); 1484-ben Dóczy Imre átveszi Kőcsei Andrásnak, 1492-ben pedig szedecsi Pető Balázsnak ugyanezen helységekben birt részeit.

1483-ban Dóczy Imre perel testvérének, Lászlónak özvegye ellen, ki Csama, Remete, Szt-András és Rékas temesi helységek negyedrészét, a kocsikkal és igáslovakkal, ezüstneműekkel együtt visszatartotta. (Orsz. lev. 18784 és 18785.)

1487-ben Szokoly János csanádi püspök, valamint Dóczy Péter és Imre mint szomszédok tiltakoznak az ellen, hogy Nagy János az ő részbirtokát, Kakath (a mai Orczyfalva) temesmegyei faluban eladhassa vagy elzálogosíthassa, illetőleg hogy azt Belmocsevics megvehesse, azt állítván, hogy nekik mint szomszédoknak több joguk van ezen birtok megszerzésére (Orsz. lev. Dl. 19232.); ugyanezen évben Bodontelek pusztán is földesurak lettek, 1488-ban pedig zálogba vették Palogdot a bákai Szőllősyektől. (Muz. ltár. Orsz. lev. Dl. 19019, 19406.)

1487-ben Dóczy Pétert és Jaksics Jstvánt bízta meg a király, hogy Solymos és Lippa várát visszavegye Bánffy Miklóstól (Orsz. lev. Dl. 19303); Dóczy Péter, Imrét is maga mellé vevén, valóban ostromolta is Lippát. 1489-ben Dóczy Imre zálogba veszi a Csomboliaktól Nagy-, Közép-, és Belső-Csombol, Temérdekegyház, Erdős és Szakálháza helységekben levő részeiket. (Orsz. lev. Dl. 19559.) Ugyanezen évben Dóczy László özvegye a csanádi káptalannak adja szent-andrási részeit. (Orsz. lev. Dl. 19477.) 1492 előtt Dóczy Imre zálogba vette a Rádi-családtól Obradfalva, Tiszitő, Sasánfalva (a mai Sziklás), Drasánfalva és Lukarovcz (a mai Lukarecz) nevü községeket. (Orsz. ltár Dl. 23437.) Ugyan e tájban Imre földesúr Iktár, Dolcz, Papd és Kenéz helységekben is. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 78.)

1493 második felében halt meg Dóczy *Imre*, ki oly nevezetes szerepet játszott Temes vármegye birtokviszonyainak történetében, mert mélyen belenyúlt épen a köznemesség anyagi érdekeibe. Ő kezdte építtetni a zádorlaki várkastélyt és Zádorlakról nevezte magát. Kiskorú fia, *Ferencz* helyett egyelőre özvegye, Margit vette át az uradalmak bonyolult gazdasági és pénzügyi igazgatását. Még ugyanezen évben tiltakozott az ellen, hogy II. Ulászló király Tófő temesmegyei falut eladományozza, illetőleg, hogy azt Kinizsy Pál birtokba vehesse. (Orsz. ltár.) II. Ulászló 1494, január 22-én a kiskoru gyámjául Haraszthy Ferenczet rendelte ki és Kinizsy Pál temesi gróf pártfogásába ajánlta a családot. (Orsz. lev. Dl. 20135.) Kinizsy azonnal elrendelte, hogy míg az özvegy be nem fejezi a férje által Zádorlakon kezdett várkastély építését, a nemesek a jószágaikra átköltözni akaró jobbágyokat magukhoz fogadni ne merjék. (Orsz. lev. Dl. 20189.) 1494-ben nagylucsei Dóczy Ferencz kir. új adományul kapja: Tófő, Németi és Peterd helységek, Külső- és Belső-Rábé, Szedecs, Balogd, Bogáros és Csatád puszták részeit. (Gr. Erdődy-csal. ltára, C. 37.

t. l. n. 10., XV. sz. — Galgóczi lt. Lad. 98. t. 27. n. 1. — Csánki: Magyarorsz. tört. föld. II., 78.); 1497-ben Dóczy Imre özvegye, Margit ugyanezen helységekben levő részbirtokait 5000 arany forintért átengedi fiának, Ferencznek. (Orsz. lt.)

1500-tól Dóczy *Ferencz* állott uradalmai élén. Nagy csapás volt a családra, hogy 1506-ban, az országbíró ítélete következtében, a Dienessyeknek vissza kellett adni a zádorlaki uradalmat, még pedig fejvesztés büntetésének terhe alatt. (Orsz. ltár. l., 22503.) 1507-ben Ferencz halasztást nyert a királytól (Orsz. levélt. Dl. 21790), minek következtében a Dienessyek lázadást szítottak és ez lehetett az oka annak, hogy régi örökségökbe őket be sem iktathatta az ezzel megbízott aradi káptalan. (Marki: Arad tört. I., 302.) 1511-ben Dóczy Ferencz zálogba adta Temesben levő összes jószágait Tarcsay Miklósnak. (Orsz. lt. Dl. 22134.)

1514-ben Dósa György hadai megégették Dóczy Ferencznek a zádorlaki kuriában talált okiratait, de csakhamar alkalma nyílt azután a népszerűtlen főúrnak, hogy boszut álljon a fölkelés aradi részesein, mert 1515-ben Ulászló király őt aradi főispánná nevezte ki. (Orsz. lev. N. R. A. fasc. 1660., 28. sz.)

A család tekintélye nem szünt meg a mohácsi vész után sem. I. Ferdinánd király 1549. junius 28-án Ferencz fiait, *Miklóst* és *Gábort* felhatalmazta, hogy Miklós az ő fiát átadja Izabella királyné szolgálatára és ez Izabella területén, a zádorlaki kastélyban lakhassék, a másik ellenben Ferdinánd területén lakjék és mindkettő híve legyen a királynak. (Orsz. lt. N. R. A. fasc. 1663., 28. sz.) 1563-ban Miklós és Gábor uj adományul kapta számos arad-, nyitra-, bars- és pestmegyei jószágon kívül Peterd, Pabd, Németi temesmegyei helységeket, továbbá az egész Zádorlaka kastélyt és mezővárost, a Maros folyó révén ott szedett vámmal együtt. (Lib. Reg. Ferd. et Max, 557.) A török uralom alatt a Dóczyak elvesztették minden birtokukat a megyében.

Csánki szerint (Magy. tört. földr. II., 78.) kisebb nemesi családok is szerepeltek a XV. században *Dóczy* néven, melyek talán megkülönböztetendők a híres Dóczyaktól. Igy egy 1498-iki oklevélben említtetik Dóczy János »kis-károlyi« előnévvel, 1492-ben és 1494-ben pedig Dóczi Foris »kenézi« előnévvel. Az előbbi valószínüleg a mai Zsadány szomszédságában feküdt Kis-Károly helységben, az utóbbi pedig Kenézen (a mai Knezen) lehetett birtokos.

Drágfi (belteki). Drágfi János 1518-ban Közép-Szolnok, Krasznamegye főispánja és fő-tárnokmester volt, 1520 körül pedig temesi gróffá és Temes vármegye főispánjává neveztetett ki. 1525-ben a hatvani országgyülésen országbíróvá választották. 1526-ban II. Lajosnak egy adománylevelében így fordul elő: Magnifico Johanne Dragfi de Beltheuk Comite Themesiensi (M. tört. tár VI., 16.) Részt vett a mohácsi csatában, hol a király háta mögött a királyi zászlót tartotta és együtt esett el a királylyal.

Endes. Endes fia Endre, 1290-ben simándi nemes; ennek fia, 1339-ben János. (Zichy-okm. I., 552.)

Engelshofen báró. Engelshofen Ferencz Lipót báró Mercynek távozása után 1733-tól 1736-ig ideiglenesen vezette az u. n. temesi bánság hadi kormányzását. A későbbi években gr. Neipperg kormányzót helyettesitette az alatt, mig az a törökök elleni háborúban volt. Gróf Succow halála után, 1740-ben, előbb ideiglenesen, 1742-ben pedig véglegesen is báró Engelshofen Ferencz Lipót táborszernagyra bizatott a bánsági kormányzóság, ki e magas hivatalt 1751-ig, a polgári elnökség életbeléptetéseig, dicséretes buzgalommal viselte. Ekkor is Mária Terézia őt nevezte ki a temesi bánság első polgári igazgatójává. Ez bizonyára nem egyedül a jeles férfiu érdemei iránti tekin-

tetből, hanem talán még inkább cszélyességből történt. Engelshofen, mint az itteni igazgatás minden ágazatába alaposan beavatott régi tisztviselő, legalkalmasabb egyén volt az átmeneti nehézségek leküzdésére. (Szentkláray: Száz év Délmagyarország ujabb történetéből, 178. l.) Midőn Engelshofen az új igazgatási rendszer első nehézségeit leküzdötte s a tartományban a kamarai hivataloknál az ügykezelést rendes kerékvágásba hozta, 1753-ban fölmentetett az adminisztrativ elnökségétől, de meghagyatott továbbra is temesi fő hadiparancsnoknak.

Eördögh (karánsebesi). 1597-ben Báthory Zsigmond fejedelem visszafoglalván a Temesvár melletti Körtvélyfalvát a töröktől, azt karánsebesi Eördögh Györgynek adományozta. (Ered. oklev. a kolosmonostori konvent levéltárában.)

Erdélyi (ellefalvi). Az Erdélyi-család Ellefalváról (a mai Allios) irta magát 1422-ben Kolozsváry Tamásnak Kis-Csállába való beiktatásánál. (Orsz. lev. Dl. 11171.) Erdélyi László és Erdélyi máskép Ellefalvy János 1449-ben mint szomszédok tanuskodtak a Molnai-puszta ügyében. (Tört. Adattár, II., 284.)

Valószínüleg más családból származik *szentmiklósi* Erdélyi Mihály, a ki 1485-ben mint szomszéd volt jelen Dóczynak Udvariba (Vingától északnyugatra feküdt) és Apáczába (a mai Uj-Arad) való beiktatásánál. (Orsz. ltár. Dl. 19040.)

Ethele (itebői). Itebői Etele András 1475-ben Lippa vár egyik alvárnagya és 1489—1499. ságí (a mai Németság) földesúr volt. (Századok. 1875. 682. Történ. Adattár II., 379.) 1499-ben mint a király embere vizsgálta azon erőszakoskodásokat, melyeket Haraszthy Ferencz emberei és mások az aradi káptalan jobbágyain Ság, Csála és Asszonylaka vidékén elkövettek. (Márki: Arad tört. I., 304.)

Fancslaki. 1407-ben Fancslaki Mihály, Miklós fia pereskedett remetei Himfy Istvánnal. (Kállay-cs. lt). 1410-ben Fancslaki László ki volt küldve a Sásd és Berény helységekben történt hatalmaskodás megvizsgálására. (Pesty: Krassó vm. oklt. III., 266.) 1455-ben Fancslaki Jakab mint szomszéd részt vett Hunyadi János beiktatásán Temesvárott. 1458-ban Fancslaki Bertalan és Jakab mint királyi emberek részt vettek Szilágyi Mihálynak a temesmegyei Kereszturba való beiktatásán. (Orsz. lt. Dl. 15216.) 1498-ban Fancslaki Ferencz és Gáspár a Temesmegyében fekvő Péterlaka és Péterfalva, valamint Hétkádár nevü pusztáikat 200 arany forintért elzálogosítják Belmosevics Milosnak és fiának, Vuknak. (Kolosmonost. convent lt.) A családról vannak még oklevelcs adatok 1415-ről a Galgóczi-család ltárában (Lad. 99. f. 8. n. 9), 1425-ről a Zsélyi ltárban és 1489-ről a gr. Forgách-csal. lt. (Csánki: Magyar. tört. földr. II., 79.)

Farkas. 1290-ben Farkas Hazug, János és András simándi nemesek voltak. (Zichy-okm. I., 551.)

Egy 1433-iki oklevél említést tesz a konaki Farkas-családról. (Morocza-cs. gyüjt.)

Egy 1494-iki oklevél említést tesz a peterdi Farkas temesmegyei nemes családról. (Orsz. lt. Dl. 20196.)

Fejéregyházy. E család — melynek egyik tagja, *János* deák 1443—1452 közt Temes vármegye alispánja volt — 1444-ben a Temérdekegyházyakkal együtt birta Simánd, Petercse, Told és Berbencze aradmegyei helységeket. 1446-ban a család igényt támasztott Földvár, majd Apácza (a mai Uj-Arad) és Udvari részeihez is; Simándra, Földvárra, Ujlakra, Csegzére, Kenézrekeszére és a család törzsfészkét képező Fejéregyházra (a mai Féregyháza) nézve még azon évben egyezkedtek a

martoni Kisekkel. (Kállay-cs. levlt. — Nagymihályi-cs. ltára.) Fejéregyházy János 1450-ben zálogjogon birtokosa volt Nagyfalu községnek. (Nagymih.-cs. lt.); ugyanőt és Fejéregyházy Bálintot 1454. február 6-án királyképeül jelölte V. László a Hunyadiaknak a kerekegyházi uradalomba való beiktatásához; február 24-én Bálint tényleg mint ilyen szerepelt. (Haan-Zsilinszky, 68—69.) János 1455. szeptember 17-én jelen volt Lippán, midőn Keszy Balázs solymosi várnagy és neje az aradi káptalan javára végrendeletet tett. (Fábián: I., 254.)

Fejéregyházy János kedvelt embere volt Hunyadi Jánosnak, a ki gyakori érintkezésben állott vele kormányzósága idején is; János testvére, *Bálint* pedig állandóan Hunyadi udvarában tartózkodott. *János* a mellett, hogy szüntelenül perlekedett, jól vezette a vármegye dolgait és mindenkor pontosan behajtotta a hadviselésre megajánlott segedelmet. 1440-ben zsidóvári várnagy volt és 1443-ban lett temesi alispánná. Ezen tisztségében lehetőleg oltalmazta az elnyomott jobbágyság érdekeit és úgy látszik, hogy a megyei gyűléseken egyszer-másszor össze is tűzött a hatalmaskodó nemes urakkal, mert 1446-ban Héderváry Lőrincz nádortól Zsigmond király pozsonyi dekretumának a széksértésre vonatkozó czikkelyét hiteles alakban kérte ki maganak. 1452-ben Hunyadi János kormányzó Budára rendelte magához, meghagyván Laczkó temesvári sókamarásnak, hogy uti költségül 16 arany forintot fizessen ki neki. (A nagymihályi és sztárai gróf Sztáray-család oklevéltára. II.)

Fékancsi. 1430-ban Fékancsi Antal temesmegyei nemes, királyi ember. (Pesty: Krassóm. tört., II. 1. 164.)

Fekete. 1562-ben I. Ferdinánd király Kenéz (Knéz) falut Sasközy János, *Fekete Demeter* és Zovith Márk fiainak adományozta. (Registrum donationalium Nagy Iván birtokában.) Vajjon rokona volt-e Fekete Demeter az 1494-ben Kenézen birtokolt Fekete-családnak (Orsz. lt. Dl. 20196) és egy 1498-iki oklevélben említett besenyei Fekete-családnak (Kismartoni lt. 47. c. 22.), azt nem tudjuk.

Fekete (kéri). Egy 1325. évi okirat szerint kéri Fekete Gergely zálogba adta Kér falut (elpusztult helység, mely Kisfalud és Szépfalu közt létezett) szeri Pósa mesternek, illyédi és sebesi várnagynak. (Nagy: Anjouk. Okmtár II., 196. — Pesty: Krasso vm. tört. II., I. 224).

Fintha. A Földváry-féle 1561. évi portai összeirás szerint a Fintha-család Elesfalwa (a mai Allios) részbirtokosa volt. (Fábián: Arad vármegye leirása 26 l.)

Fodor (partasi). 1406-ban partasi Fodor János temesmegyei nemes mint Egerszegre kirendelt kir. ember szerepelt. (Pesty: Krassó vm. oklt. III, 259.)

Földváry. 1552-ben Losonczy István, a temesvári hős, Földváry István deákot küldte feleségéhez, segélyhozás végett. (Bárány: Temes vm. eml. 38. l.) Utóbb királyi diecator és exactor volt s mint ilyen, ő készitette el 1561-ben Csanád, Zaránd-, Arad-, Békes-, Külső-Szolnok- és Csográdmegyék adókivetését, melyben oly fontos topographiai és családtört. adatok maradtak reánk. (Márki: Arad tört. I., 305.) 1558. augusztus 2-án Ferdinand király Jaksics Péter magvaszakadtával neki és testvéreinek (Bálint, János, Mihaly) adta a mintegy 20 jobbágytelekből állott Nagyfalut. (Lib. Reg. 342.) A török hódítás a családot is más vidékre sodorta.

Forgách. A Hunt-Pázmán nemzetségből származott Forgách-család a XV. és XVI. században birtokkal birt Temes vármegyében. Forgách Feliczián 1463-ban szeri Pósa Istvántól 2000 aranyon több részbirtokot vett zálogba, a többek közt Kasza, Kér, Felső- és Külső-Zabrany, Nyárrév, Cseralja, Hidegfő és Papfalva (valamennyi a mai Hidegkut tájón) községekben, mint a Gesztyek és Maczedonyak társa. (Orsz.

GENEALOGICAL SOCIETY
OF THE CHURCH OF JESUS CHRIST
OF LATTER-DAY SAINTS

GARAI MIKLÓS NÁDOR CZIMERE
1416.

POSNER ÉS FIA, BUDAPEST

lt. Dl. 15897.) 1472-ben ugyanezekkel és szeri Pósa György leányával, Annával együtt a csanádi káptalan előtt eltiltotta a királyt a többek közt Nyárrév, Tót-Hodos, Zábrány, Hodos és Bél eladományozásától, az Országhokat, nádasdi Ungorokat, stb. pedig azok megszerzésétől. (Márki: Arad tört. I., 280.) — 1552-ben a nyitrai káptalan átírta Ferdinánd király rendeletét, melyet Forgách János, Lévay János és Pászthory János érdekében a temesi főispánhoz intézett, hogy t. i. azon esetre, ha Csála, Lugos, Zsidóvár és Rékas várakat a töröktől vissza lehetne venni, azokat tartozékaikkal együtt nevezetteknek, mint birtokosoknak, azonnal átadja. (Orsz. lt. NRA. fasc. 798. 2. sz.) A XVI. század elején Dóczy Ferencz Forgách Margitot vette feleségül és Dóczy 1526-ban a táborból kérte őt egyebek közt, hogy testvérének, Forgách Zsigmondnak akkor született fiáról is gondoskodjék. (Orsz. lt. Dl. 24316.)

Frangepán. l. Hohenzollern- és Hunyadi-család.

Fruzsin császár. Fruzsin, Sisman bolgár császárnak Zsigmond királyhoz menekült egyik fia volt. Engelnek (Gesch. des ungr. Reichs. I., 465.) a bécsi császári könyvtárból év nélkül közölt oklevele szerint Zsigmond királytól egy meg nem nevezett temesmegyei birtokot kapott, kastélylyal. Fejér szerint (Cod. Dipl. X. 6. 785.) 1426-ban Lippa temesmegyei helységet kapta, kastélylyal. Dr. Csánki Dezső kutatta az oklevelet az orsz. levéltárban, a honnan azt Fejér állítólag vette, de nem találta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 79.) Az oklevelet Bárány is közölte »Temes várm. emléke« cz. művének oklevéltárában a 11—12. lapon. Egy 1545-iki oklevél szerint a kevemegyei Maxond is Fruzsiné volt, de ez évben átszállott szentmiklósi Pongrácz Jakabra. Lippa különben szintén nem lehetett soká Fruzsiné, mert 1459. szeptember 9-én Mátyás király a fogságából kiszabadult Szilágyi Mihály volt kormányzónak ajándékozta Lippát és várát. (Dipl. Emlékek Mátyás korából I., 65.)

Gál. Gál mester királyi jegyző, egregi várnagy veje volt Vojteki Tivadar temesmegyei nemesnek, a ki 1322-ben ajándékba adta neki a mai Murány mellett feküdt Acsád helységet, továbbá Újudvar, Győr, Csud, Gungudegyház, Régkörtvély, Megyes, Donát és Bansarzova temesi és krassói falvakat. Az adományt I. Károly király 1322-ben jóváhagyta. (Fejér: Cod. Dipl. VIII., 2., 339—342. — Tört. Adattár II., 357, 363.) Gál családja azonban nem sokáig maradt birtokos az említett községekben. Gál mester fia, *László,* omori nemes 1343-ban Ujudvar felét, valamint Győr, Csud és Kisöd falvakat szeri Pósafi Balázsnak, Klára nevü huga vőlegényének ajándékozta (gr. Csáky-cs. lt.), egy 1379-iki okirat szerint pedig Acsád ismét Vojteki Miklós és János, Tivadar fiai birtoka volt. (Pesty: Krassó vm. tört. III., 201).

Gála (homorágyai). Gála György (homorágyai) temesmegyei nemes 1493-ban mint kir. ember volt jelen egy iktatáson. (Orsz. lt. Dl. 20105.)

Garay (Gara). E fényes multu család, mely három századon át sok nádort adott a hazának, a Dorosma-nemzetségből származott. A családnak nagy uradalmai voltak Temesmegyében, egyik tagja: *János* pedig 1402-ben temesi gróf és főispán volt. (Fejér: Cod. Dipl., X., 4., 134.) — 1330-ban harapkai Bothos János birtokai felosztás alá kerülvén, e felosztás folytán Garay *István* macsói bán fiai, *Pál* és *András* osztályrészül kapták a temesmegyei Sarád várát (a mai Gyarmatha és Bruckenau közt feküdt) és tartozékait, melyeket már a Bothos-családnál felsoroltunk. Pál fia volt *Miklós,* Mária királyné híres nádora, ki 1387-ben királynéja védelmében esett el; az ő fia szintén *Miklós,* bán és utóbb nádor, a ki a királynak cserébe adta Sarádot egy baranyamegyei jószágért, de utóbb 1395-ben ő és testvére, *János,*

zálogba kapta Sarádot Zsigmond királytól (Orsz. ltár, Dl. 8050.), 1408-ban pedig Zsigmond uj adományt adott nekik tizenkét megyében fekvő birtokaikról, melyek közt előfordulnak Sarad és tartozékai is. (Fejér: Cod. Dipl. X., 4., 672. Eredetije a gr. Zay-cs. ltban, C. nr. 5.)

Az utobb említett *János* 1402-ben temesi grót és főispán, utóbb erdélyi vajda lett. Törhetlen dinasztikus érzésü férfiú volt, ki királyáért kész volt vérrel adózni. Nevezetes szerep jutott neki Zsigmond király fogsága történetében; ő volt ugyanis egyike azoknak, a kiket Miklós nádor kezesekül adott a királyért. 1427-ben Zsigmond király neki és nejének, Hedvig masszóvi herczegasszonynak ajandékozta a Mikolai Mihály hűtlensége és magvaszakadta miatt a kincstárra szállt és az országban bárhol levő javait; ha pedig azokat a tiltakozók miatt birtokukba nem vehetnék, megengedte, hogy Turd, Bozsar, Monostor és Suggya temes-, Szád és Váradja aradmegyei királyi falvakat 15.000 arany forintért zálogjogon birhassák. (Orsz. levlt. Dl. 11939.) *János* vajdának csak leányai maradtak (Katalin és Hedvig) és javait öcsese, *László*, Miklós nádor fia örökölte. *László* mint nádor végzetes szerepet játszott az ország történetében, sőt titokban a királyságra is vágyódott. 1459-ben halt meg; feleségétől, Alexandrina teschcni herczegnőtől három fia maradt: *Jób*, *János* és Miklós; leányai közül Anna Héderváry Imréhez, Mária pedig, kinek Hunyadi László iránti szerelmét a költők is megénekelték, utóbb Ujlaky Miklóshoz ment nőül.

A temesmegyei uradalmon László nádor legidősebb fia, Garay *Jób* adott tul; 1479-ben ugyanis a sarádi várat tartozékaival együtt több arad-, csongrád-, csanad- és hunyadmegyei birtokkal együtt, 4000 arany forinton örök áron eladta Bánfly Miklós pozsonyi grófnak és testvérének, Jakabnak, kielégítve egyszersmind a Szécsyeket leánynegyed czimén. (Orsz. ltár Dl. 18145, 18297.) Garay Jób 1482-ben örökösök nélkül hunyt el és 1528-ban *Lászlóval* a család másik ága is kihalt.

Gara Miklós nádor színezett czimerét közöljük. Ennek kapcsán fölemlítjük, hogy VI. Károly franczia király Párisban, 1415. márczius 26-án kelt oklevelében (az eredeti armális a gróf Zay-család zai-ugróczi levéltárában a Gara-diplomák közt 6. sz. a. őriztetik) Gara Miklós nádor paizssisakját koronával bővitette meg, abból az alkalomból, hogy őt a franczia korona tanácsosává kinevezte. E czimeres-levél, illetőleg czimer-ábrája, a középkor e nemü heraldikai emlékeinek egyik legérdekesebb példányai közé tartozik. Alig fordul elő hasonló czimeres levél, melyben az eredeti régi családi vagy nemzetségi czimer az ujon megbővitett czimerrel egymás mellé helyezve fordulna elő. A franczia király e czimerengedélyét Zsigmond magyar király 1416. évi márczius hó 16-án kelt czimeradományozó levelével megerősitette.

A Garák eredeti czimer-ábrájában kék mezőben hétszer kunkorodó, szájában királyi almát tartó, koronás, álló aranykígyó van. A paizson gömbölyded csőrsisak látható, melynek koronájából kiemelkedő kék strucztollu forgóján az említett kígyó látható. A sisak-lebentyűk szintén kék strucztollak. A franczia király által megjavított czimernek sisak oromdísze koronából kilövelő arany sugarakat ábrázol, melyeken legfelül a Gara-család czimere két téglány-alaku zászlóban látható, a mi a középkorban a banderialis főuri méltóságnak volt jelvénye. A két harántosan egymásfele dülő czimeres paizs közé a sárkány-rend jelvénye van helyezve: arany szalaggal csokorra kötött zöld koszorubol függő, farkát szajaban tartó, kétlábu arany sárkány. (Br. Nyáry Albert: A heraldika vezérfonala. 238. l.)

Garay. Egy mai családból származó Garay János és Péter, néhai Sovány fiai, testvérökkel, Anna asszonynyal együtt a csanádi káptalan előtt 1466. október 23-án elengedték az eskütt, melyet Ilona, Ravazdy Péter özvegye és fia, Miklós, a király

itéletlevele szerint e napon századmagával letenni köteles lett volna, hogy tisztázza magát Kisfalud erőszakos elfoglalásának vádja ellen; viszont Ravazdyné és fia azon helység másik felét, melyet zálogjogon birtak, a záloglevéllel együtt visszaadták nekik; miért is Garay Jánosék az ellenök hatalmaskodás miatt indított pört megszüntették. (Erdélyi muzeumi ltár 346. Márky: Arad tört. I., 305.)

Garázda (kereszturi és horogszegi.) A Garázda-család Boszniából származik. Belőle vált ki a horogszegi Szilágyi-család. 1408-ban a két család (Garázda Miklós, ennek atyja István, Miklós testvérei Imre, László, János és Pál, továbbá Szilágyi László és ennek testvérei Mihály, Albert, Domokos és Sebestyén, végre Szilágyi László atyja, Miklós és László fia, Gergely) együtt kapta Horogszeg, Kis- és Nagy-Posáros, Beszermény, Tószeg, Mosótó és Begenye temesmegyei helységeket. (Bárány: Temes vm. emléke 175, Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza II., 89.) 1409-ben a két család szintén együtt kapta a czímert, mely lángokból kiemelkedő vadkecskét ábrázol. (Katona: Hist. Critic. XI., 736.) — 1443-ban horogszegi Garázda Balázs szerepelt mint kir. ember Temesmegyében. (Gr. Forgách-cs. ltár.) — 1478-ban Garázda Lőrincz ivándai birtokos, mint kir. ember és szomszéd részt vett Csáky Mihálynak Ohath (a mai Obád) birtokába történt beiktatásán. (Gr. Csáky-cs. levlt.)

Gerencser l. Tornallyay-család.

Gilet. Gilet szerémi herczeg, Miklós nádor fia, 1232-ben torontáli, 1233-ban temesi főispán volt. (Fejér: Cod. Dipl. III., 2, 366. és IX., 3, 216.) A család később Giletfy néven szerepelt és a 14-ik században több zászlós urat adott az országnak.

Giskra. Giskra (Brandisi) Jánost Csehországból Erzsébet özvegy királyné hívta be V. László érdekeinek védelmére. 1445-ben az ország rendei megválasztották főkapitánynak. Hunyadi 1449-ben és 1451-ben ismételten kénytelen volt harczolni vele. Az 1453-ban trónra lépett V. Lászlónak Cilleyvel legfőbb tanácsadója volt. Az 1457. évi forradalomban sikertelenül harczolván a nemességgel, 1458-ban hűséget esküdött Mátyás királynak, de nemsokára Kázmér lengyel királyhoz pártolt. Mátyás azonban hódolatra szorította és teljes megadásra kényszerítette. (Márki: Arad tört. I., 306.) 1462-ben Mátyás király 25,000 aranynyal és Zólyom várán kívül Lippa városával ajándékozta meg. (Bonfin, 542.) Mátyás király Lippával együtt valószínüleg Borzlyuk várát is Giskrának adta, mert 1468-ban Giskra Borzlyuk mezővárost s a Temesben és Aradban hozzátartozó 30 falut 1000 aranyért zálogba adta udvarbirájának, knyeziczei Pán Mátyásnak. (Orsz. ltár, Dl. 17263.), mit a király csak 1471-ben hagyott helyben és Pán beiktatása csupán 1472-ben történt meg. (Orsz. lt., Dl. 17304, 17155, 17263.) — Giskra János második felesége, Országh Ilona, Mihály nádor leánya, férje halála után kénytelen volt eltűrni, hogy 1488-ban Bánffyék elfoglalták az uradalmakat; jegyajándékának és hozományának visszafizetése végett azonban még 1503-ban is perkedett velük. (Orsz. lt., Dl. 21224, 21502.)

Gorzák. Egy 1466-iki oklevél szerint a magban szakadt kun Gorzák (Gorzagh dictus) Pál és fia, János birtokát: Tamásfalvát Dóczy Péter kir. adományul kapta. (Orsz. levlt., Dl. 16388.)

Gyarmathy. Gyarmathy László 1505-ben Temes vármegye követe volt a híres rákosi országgyűlésen; aláírta azon határozatot, hogy jövőre csakis magyar választható meg királynak. (Bárány: Temes vm. emléke, 186.)

Gyüredi (kenézi) 1497-ben és 1503-ban kenézi Gyüredi (Györödi) János kenézi birtokosnak említtetik. (Gr. Csáky-cs. lt.) A család említtetik 1492, 1494, 1495. és 1498-iki oklevelekben is. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 40.)

0022022

Hagymásy (berekszói) E család előnevét a temesmegyei Berekszó községről vette, hol birtokos volt. A család tagjai közül okiratilag ismeretesek: 1414-ről László, János fia; 1438—1442-ről és 1446-ról László temesi főispán, László fia és testvére Miklós; 1462-ről Miklós; 1515-ről Miklós szörényi bán; 1528-ról János és Tárczay Lucza, Hagymásy László özvegye; 1554 Kristóf és Eustach; 1561 Kristóf; 1563 Kristóf és neje, enyingi Török János özvegye. (Kállay-, gr. Festetits- és gr. Csáky-családok ltárai, Pesty Frigyes okiratgyüjteménye.)

A család 1405-ben birta Vámhalom és Galád (vár) temesmegyei helységeket, hol birtokos 1444-ben is. (Orsz. lt. Dl. 29220. és Kállay-cs. lt.) — Berekszói Hagymásy Lászlót 1439-ben az aradi káptalan beiktatta Solymos-vár és Lippa uradalmába, melyet Albert királytól zálogjogon nyert. (Orsz. lt., Dl. 13375.) Ez uradalmát azonban hűtlensége miatt azonnal elvesztette és a 76 faluból álló hatalmas uradalom csakhamar gazdát cserélt. (Orsz. lt., Dl. 13597.) Úgy látszik, hogy utóbb mégis visszakerült Hagymásyék birtokába, mert Hagymásy László hasonnevü fia 1446-ban Országh Jánossal és Mihálylyal egyetértve cserélte el Zsidóvár, Bozsor mezőváros és Zsupán temesmegyei helységért Hunyadi Jánossal. (Orsz. lt., Dl. 13927.), s még azon évben Hagymásy László és Miklós, minden jog fentartása nélkül, örökáron adta el Solymos és Lippa uradalmaiban levő részeit Hunyadi Jánosnak. (Orsz. lt., Dl. 13974.) Ennek daczára, Bozsort és Zsupánt 1453-ban Hunyadi János adományul kapta a királytól, (Pesty: Krassómegye tört. II., 324.) Zsidóvárt pedig 1454-ben szentmiklósi Pongrácz Jakab kapta cserébe V. Lászlótól. (Pesty: Krassóm. tört. II., 306., III., 410.)

1462-ben Szentgirolti (Szentgróti) János berekszói Hagymásy Miklós által testvérül fogadtatván, utóbbinak következő birtokaihoz tart jogot: Szent-Jakab, Berekszó, Kis-Berekszó, Boba, Keresztur, Vaja, Szilas, Szent-András, Beldán, Becskereki, Tamásháza, Kereki, Körtvélyes, Zovánd, Vejteh, Haraszthegy, Két-Bikamezeje, Bák, Veresegyház, Billyéd, Bogáros, Galádmonostora, Rév-Galád, Vámhalom, Csák, Kökénd, Bezd, Pentele, Gereznád, Királyhalma, Tesöld és Tolvajd. (Orsz. levlt., Dl. 30319.)

1528-ban Hagymásy János és Tarczay Lucza, Hagymásy László özvegye 2 jobbagytelket adományoztak Berekszó és Vaya falvakban saradi Kis Ferenczneк és Kun Pálnak. (Pesty oklev. gyüjtem.) 1554-ben Kis Ferencz egy nemesi telket irt be Berekszón halála esetére berekszói Hagymásy Kristófnak és Eustáchnak. (Pesty oklev. gyüjtem.) 1561-ben I. Ferdinánd a hűtlenség bűnébe esett Hagymásy Kristófnak berekszói és a többi összes birtokát kanyaföldi Kerecsényi Lászlónak adományozta. (Orsz. lvlt.)

A család több tagja előkelő tisztséget töltött be. Berekszói Hagymásy László 1438-tól 1440-ig temesi gróf és főispán. (Pesty: Szörény vm. tört. III., 32., 33. — Orsz. lvlt., Dl. 13209. — Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.), *Miklós* 1515—1516-ban szörényi bán volt. (Pesty: Szörénym. tört. I., 287.) *Kristóf* hatalmas főúr volt, kit Zsigmond halála után a székelyek erdélyi fejedelemmé szerettek volna tenni; 1577-ben, midőn Erdély hadait Váradra vezette, elhunyt. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. V., 17.) Nejétől (enyingi Török János volt hunyadi főispán özvegyétől) három gyermeke volt: *János*, *István* és *Margit*. János fiában, Miklósban, a család kihalt. (Nagy Iván Magyarorsz. csal. V., 17.)

Hajnal. A Hajnal-család a mai N.-Remete és Bencsek közt feküdt Simánd községben birtokos volt. Simándi Hajnal István 1514-ben nemes létére Dózsa György-gyel résztvett Dóczy Ferencz zádorlaki kuriájának megrohanásában. (Márki: Arad tört. I., 307.)

Hamilton gróf. Hamilton András gróf altábornagy 1736-ban bánsági kormányzó lett, de még ugyanazon évben más rendeltetést kapván, eltávozott Temesvárról. Rövid idejü működéséből fölemlítésre méltó, hogy megerősíttette Új-Orsovát és helyreállíttatta a rómaiak által is ismert Herkulesfürdőt. 1738-ban meghalt. Megjegyezzük, hogy gr. Hamilton András atyja, Jakab v. b. t. tanácsos az 1715. évi 133. törv.-czikkel a magyar indigenák közé felvétetett.

Háramy. 1504-ben kenézi Haramy László knézi birtokos volt. (Budai kam. ltár.)

Haraszthy. Haraszthy János és ennek fia, Jakab, valamint unokái, Péter, János és László Zsigmond királytól még 1405-ben nyertek czímert. (Nagy: Magyarorsz. csal. V., 51.) A család leghíresebb tagja és a Jagellók romlott korszakának egyik legjellemzőbb képviselője, Haraszthy *Ferencz* 1483—1491-ben szörényi bán, (Pesty: Szörénym. tört. I., 287.) közben egyszersmind 1486-tól aradi főispán. Sok pere volt Dóczy Imrével, kinek unokatestvére, Dóczy Zsófia volt első felesége. (Márky: Arad tört. I., 307.) 1490-ben Solymos és Lippa városok kapitánya gyanánt szerepelt, midőn Dóczy Imre eltiltotta őt néhai Dóczy László javainak megszerzésétől. Orsz. lvlt. Dl. 19647, 19682, 19614.) Ennek daczára részbirtokot kapott első neje révén Csama és Szt.-András községekben, a Dóczyak birtokrészeiből. (Csánki: Magyar. tört. földr. II., 78.) Ezt megelőzőleg megszerezte Rékas várost és tartozékait 1483., 1484. és 1489. években a Bizerei-, Jaksics-, Dánfi- és Csornai-családoktól. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 19.); 1848-ban Czikó-Vásárhely várost és uradalmát vette meg Bástai Gáspártól olyformán, hogy birtokában élte végeig Bástai is benne marad. (Gr. Forgách-család lt.); 1480-ban zálogba vette, 1482-ben pedig megvásárolta Bánkfalvát és Belinczet a Bánk-családtól (Gr. Forgách-család lt.) és 1488 óta Szélha is az övé volt, kastélyával együtt. (Pesty: Krassóm. tört. III., 463.)

Haraszthy Ferencz 1492-ben Corvin Jánostól zálogba vette Solymos és Lippa uradalmát 3800 forintért. (Márky: Arad tört. I., 307.); 1494-ben a király őt rendelte gyámul özv. Dóczy Imréné és fia, Ferencz mellé. (Orsz. lt., 20135.) 1498-ban Corvin János az országgyűlés előtt bepanaszolta Haraszthy Ferenczet, kinél egyik vára zálogban volt, hogy a zálogösszeget elfogadni vonakodik. (Hazai Okmt. IV., 438.)

Haraszthy Ferencz 1518-ban bevallotta Temesmegyében 36, a lugosi kerületben 10, Aradban 15, Pestben 4, Fejérben 1, Pozsegában 8 és így összesen 74 faluból álló óriási uradalmát lévai *Cseh* Zsigmondnak és nejének, az ő leányának, Katának; továbbá *Bakos* Mihálynak és nejének, az ő másik leányának, Annának, — vejei hű szolgálatainak és az általuk lefizetett 25000 forint fejében. Időközben elvesztette aradi főispáni méltóságát. Utóbb másodszor is megnősült és *Cseh* László özvegyét, szül. Bakos Annát vette el. Élt még 1535-ben is, midőn az aradi káptalant Szombathely, Bátya, Csolt és Fejéregyháza birtokában háborgatta. Ekkor már 75—80 éves lehetett. E tájban történt, hogy Haraszthy I. Ferdinánd pártjához csatlakozott és hamis pénzveréssel szennyezte be nevét; e miatt Izabella királyné, mint hűtlent és hamis pénzverőt, megfosztotta csálai uradalmától. (Márki: Arad tört. I., 308.)

A család ősei lehettek Leustach és László, kiknek 1299-ben a Temesvár közelében feküdt Adorjánfalván peres birtokuk volt. (Wenzel: Árp. uj okmt. X., 349.)

Héderváry. Ezen ősi családból *Saul* 1181-től 1193-ig csanádi püspök (Schematism. Cleri. Dioec. Csanadiensis pro 1858, 3.), *Dénes* pedig 1240-ben temesi főispán, egyszersmind a király fővászmestere volt. (Fejér: Cod. Dipl. IV., 3., 532.)

Helembai. L. Tornallyay-család.

Hetze. 1214-ben Boleszlav váczi püspök a leleszi prepostság javára adományt tevén, II. Endre ezt megerősítette, s az erről szóló oklevélben »Hetze Thumusien« említeztetik. (Fejer: Cod. Dipl. III., 1., 153. — Fábián: Aradm. tört. I., 213.)

Himfy (dobrentei, egerszegi, remetei, sósdi.) A Himfy (Heem-fi) családnak a XIV. és XV. században a mai Sósd, Nagy-Semlak és Denta, azután Varadia vidékén mintegy 50 faluban volt birtoka. A család egyik tagja, *Benedek*, első izben 1366-ban, azután 1368-ban és harmadszor 1371-ben temesi gróf és főispán volt. (Bárány: Temes vm. emléke 169, Tört. Adattár XII., 176.)

Az általunk ismert okiratos adatok alapján a család nemzedékrendjét a következőleg állithatjuk össze:

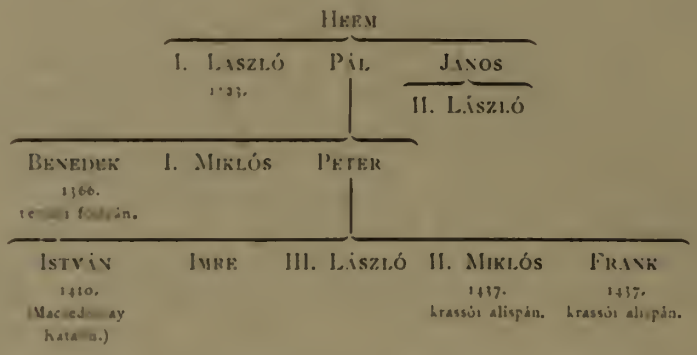

A nemzedékrendben el nem helyezhetők: András és János, Heem fia (1369), Péter, Egyed fia (1369).

1. *Lászlóról* és testvéreiről: *Pálról* és *Jánosról* mindössze annyit tudunk, hogy 1323-ban kapják Remete (a mai Remete-Poganest, Krassó-Szörénym.) temesmegyei helységet, több krassómegyei helységgel. (Körmendy lt. Himfyana 41. sz.)

Benedek I. Lajos király alatt hatalmas főúr, jeles hadvezér volt és részt vett I. Lajos olaszországi hadjáratában. 1363—1365. pozsonyi gróf és főispán (Zichy C. III., 230.), 1366. temesi gróf és főispán (Bárány: Temes vm. emléke, 169.) A következő évben testvéreivel, Miklóssal és Péterrel, valamint unokaöcsével Lászlóval, János fiával sikerrel harczolván Bulgáriában, Nagy Lajos király 1368. március hó 1-en a bolgár bánságot és a Zsidóvár, Sebusvár, Mihálđ és Orsova várak feletti parancsnokságot Koroghy Lászlótól elvette és ezen hivatalokat Himfy Benedekre, Pál fiára ruházta, meghagyván az említett várak parancsnokainak, hogy Benedek mesternek, mint a királyi felség helyettesének engedelmeskedjenek, az adókat és jövedelmeket neki szokott időben kiszolgáltassák. (Fejér: Cod. Dipl. IX., 4., 120.) 1369-ben Nagy Lajos király Benedek bolgár bánt, Pál fiát, Heem unokáját és ennek Miklós és Péter nevű fivéreit, valamint Lászlót, János fiát, érdemeikre való tekintettel Remete, Egerszeg és a hozzá tartozó falvakban gyakorlandó pallos-joggal tüntette ki, megengedve nekik, hogy akasztófát, kerekeket és egyéb kínzó eszközöket állíthassanak fel. (Bárány: Temes vm. eml. Okltár, 35.) Ugyancsak 1369-ben Heem Benedek szörényi bán is lett, s ezen méltóságot 1370-ben és 1371-ben is viselte. (Pesty: Szörényv. tört. I., 263.) 1371-ben ujra temesi főispán, 1379-ben pedig pozsonyi gróf és főispán (Fejér. IX., 5., 394.), s ezen minőségében jelen volt Nagy Lajos király Hedvig nevű leányának Vilmos osztrák főherczeggel végbement esküvőjén. — Benedek és testvére, Péter 1362-ben Budán nemesi kuriát kaptak Lajos királytol. (Bogma: Magyarorsz. csal. II., 740.)

A család többi tagjai közül *Péter* 1381-ben orsovai hadnagy volt, II. *Miklós* és Frank 1437-ben krassómegyei alispánok voltak. (Pesty: Krassóm. tört. II., 1., 2.)

A család földesúr volt: Remete (1323, 1370, 1464), Sósd (1343), Borzlyuk (a mai Denta és Omor körül 1387 és 1437-ben is), Rónapataka (1343), Egerszeg (1369), Bulvencz (1370), Vermes (1405), a két Szabadfalu (1406), Baskafalva (1434), Zazinfalva (1435), Preszlop (1443), Kosgyar helységekben. (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza: II., 81, 110.) — Ezeken kívül I. Lajos király 1369-ben a Nexafi-családnak Belencze (Bél), a két Szabadfalva, Radefalva, Forgácsfalva, Ivánfalva, Vajszlófalva, Tót-Hollós, Bozos, Ujfalu, Kápolna, Tornyafalva, a három Csaba, Kománfalva és Dobromerfalva helységekben birt részeit remetei Himfy Benedeknek adta. (Körmendi ltár, Himfyana 223.) 1400 körül ugyancsak a Nexafiak átadták a remetei Himfyeknek a bélvidéki kerületben levő birtokaikat, köztük a mai Ohaba-Forgácsot (Kis-Forgács), Buziást (Bozas) és Fikatárt (Feketeér.) — 1410-ben remetei Himfy Péter fia, István birtokosa volt a mai Berénynek. (Pesty: Krassó vm. okltára III., 266.)

A családról okiratilag ismeretesek még a következő adatok: 1369-ben a család egy része Sósdról írta magát; ez évben ugyanis Sósdy András és János, Heem fiai elzálogosították 40 frtért a Berzava folyón birt malomrészeiket Sósdy Péternek, Egyed fiának. (Fejér: Cod. Dipl. IX., 6. 303.) 1371-ben Péter mester, Pál fia, Heem unokája panaszt tett Berekszói Domokos mester, Dezső fia ellen, a ki több ökröt tőle erőszakkal elvett és 1374-ben a király megparancsolja Temes vármegyének, hogy Benedek, Pál fia, Heem unokája szavainak hitelt adjon. (Fejér: Cod. Dipl. IX., 4., 337 és Bárány: Temes vm. eml. okltár 3). 1406-ban remetei Himfy Istvánnak pere volt Jakab szilvási kenéz ellen, mely pör Oszkollán (a mai Szkulyán) választott birák által döntetett el. (Kállay-csal. lt.) Ugyane tájban Maczedoniay Miklós fia egy Maczedónián kelt évnélküli levélben kéri nővérét, Katalint, Himfy István nejét, hogy neki várainak megujítására fákat küldjön. (Kállay-csal. levlt.) 1422-ben említtetnek: remetei Himfy Imre, László, Miklós és Frank, Péter fiai. (Krassó vm. tört. okltár III., 300.)

Hohenzollern. Hohenzollern György, brandenburgi őrgróf, Stettin, Pomeránia, Rugen, Ansbach és Bayreuth herczege, nürnbergi gróf, fia volt Achilles Albrecht választófejedelem másodszülöttének, Frigyesnek. Kilencz testvére lévén, atyja Magyarországba küldte »szerencsét próbálni.« II. Ulászló, kinek nővére volt György édes anyja, igyekezett megszerezni számára Corvin János özvegyének, Frangepán Beatrixnek kezét s vele a Hunyadiak hatalmas uradalmait. Az özvegy sokáig vonakodott s végre is úgy egyeztek meg, hogy nem György őrgrót veszi őt nőül, hanem ő fogadja férjül Györgyöt, a ki megesküdött, hogy felesége jószágait nem idegeníti el, és hogy őt magát nem viszi ki a külföldre. Az esküvő 1509, január 25-én ment végbe Gyulán. E házasság szerencsétlen volt. A herczegnek, ki 1509, márczius 5-én már maga iránt is hűségre eskettette Lippa kapitányát, tobzódásai tömérdek pénzbe kerültek és ha Beatrix e miatt szemrehányásokat tett, férje megverte és hajánál fogva huzgálta végig a földön. Néhány hónap mulva már elhunyt a boldogtalan asszony s kis leánya, Erzsébet mellé temették a gyulai templomba. — György őrgróf sietett magát biztosítani felesége vagyonában. 1509 karácsonya táján éjjel, szinte lopva, a szomszédok értesítése nélkül, az ország régi szokásainak sérelmével iktattatta be magát a mai Német-Remete és N.-Bencsek közt feküdt Simánd birtokába, mi ellen az aradi káptalan 1510 január 3-án erélyesen tiltakozott. Nagybátyjának, II. Ulászlónak érdekében állott, hogy a délvidéken 252 falu ne kerüljön valamely magyar dynasta kezére; azért Györgyöt már 1510, márczius 22-én megajándékozta mindazon javakkal, melyek a Corvin-uradalomhoz tartoztak. Övé lett az egész Simánd mezőváros, továbbá

Lippa, Solymos és Zsidovár várak, Monostor és Morzsina temesmegyei városok, 180 temesi, aradi és csanádi helylyel, nem is említve a Hunyadban és Szlavoniában fekvő birtokokat. Az őrgróf azonnal építtetni kezdte Lippa várát. — A magyar urak országgyűlésen szólították fel a királyt, vegye ki a német őrgróf kezeiből a roppant uradalmat s adja oda érdemes hazafiaknak. Miksa császár közbenjárására II. Ulászló meghagyta ugyan György őrgrófot a Corvin-uradalomban, de ez tartván tőle, hogy ellenségei végre is megfoszthatják földeitől, igyekezett eladni uradalmai egyrészét. 1515. deczember 11-én megnyerte II. Ulászló beleegyezését, hogy Solymos és Lippa várakat a hozzájuk tartozó helységekkel együtt, bármely honpolgárnak eladhassa. Mielőtt azonban ez megtörténhetett volna, II. Ulászló 1516. márczius 13-án meghalt. Szapolyay ekkor az 1514. évi polgárháboru költségei fejében Solymost és Lippát magának tartotta, 1516. junius 6-án Miksa császár és a lengyel király közbenjárására végre kiegyezett a két hatalmas főúr. György őrgróf személyesen, Perényi nádor pedig Szapolyay János vajda nevében kijelentette, hogy szívükön viselvén az ország és király ügyét, egyezségre hajlandók, gyűlölködésökkel, viszályukkal felhagynak, egymás iránt kölcsönös szeretettel és testvéri érzelemmel viseltetnek és jó, hű alattvalói lesznek Lajos királynak. János vajda a kezén levő Solymos és Lippa várát visszaadja György őrgrófnak, ki e várat 22,000 magyar forintért azonnal eladja Perényi nádornak. Az őrgróf tényleg még az nap eladta a két várat Perényi Imre nádornak, ez pedig rögtön elcserélte Szapolyay Jánossal és Györgygyel Sáros váráért. — Csakhamar a többi Hunyady-birtokokon is túladott György őrgróf. Simánd azonban még 1523-ban is az ő kezén volt; ez évben katholikus plébánost nevezett ki Simándra. 1524-ben már ő maga áttért a protestáns vallásra és 1525-ben kikötötte Simánd plébánosánál, hogy a szentszékhez csak a gyulai tisztek vagy a simándi bírák meghallgatása után forduljon. A könnyelmü herczeg, ki Budán divatba hozta az alarczos balokat és a költekezésnek száz nemét, a mohácsi vész után végkép elhagyta hazánkat. Uradalmait, melyek Szapolyay (János király) hatalmába jutottak, csakhamar mind elvesztette. Künn azonban, Bajorországban, Anhaltban, Bayreuthban, Nurnbergben 1527-től önállóan kezdett uralkodni és merészen mondta, hogy inkább veszítse fejét, mint hogy hitet — Luther vallását — megtagadja. „Löwer Först — nit Kop ab!" csillapította őt V. Károly császár és György őrgrófnak helyén maradt a feje is, a szive is. »Jámbor«-nak, »hitvalló«-nak nevezték az ágostai hitvallásúak. Ő maga nem csekély szerepet játszott a világtörténelmi jelentőségü vallásküzdelmekben s ez a fiatalságában könnyelmü őrgróf köztiszteletben, megsiratva hunyt el 1543. deczember 17-én. (Márki: Arad tört. I., 309—313. Márki a legtöbb adatot a münchni kir. és a budapesti orsz. levéltár anspachi okleveleiből meritette, melyekből eddig csak néhány van közzétéve.)

Hollódi. 1467-ben Hollód, Grábolcz, Kisforgács (Ohaba-Forgacs), Wayslolalva, Brassó, Wyfalva helységekben birt részeit Hollódi Fülöp temeshelyi Dési Péter védelmére bizta, majd ugyancsak ő neki zálogba adta. (Orsz. lvlt. Dl. 26625.) A következő évben aztán ez a Péter, fogadott fia Hollódi Fülöp, továbbá a belinczi Bessenyők és belvidéki Nexafiak, mint osztályosok nevében tiltakozik a két Kaszainé, Ispán György lányai ellen, hogy Tothalás, Feketeér (a mai Fikatár), Zeben, Hidvég helységeket az iktári Bethleneknek elzálogosítsák. (Orsz. levélt. Dl. 35795.)

Horsai. Horsai Mihály temesmegyei nemes 1444-ben mint a király embere szerepel egy beiktatáson. (K. Papp M., Tört. Lapok. I., 239.)

Horváth (lippai). Lippai Horvath Miklós 1607-ben házur volt a lippai Horváth-házban. (IV. Lib. Reg. 121b—122a.) A család ez idő tájban kihalt Mátyás-

sal; Báthory Gábor fejedelem ekkor a Maros radnai oldalán levő malmot Balogh Istvánnak ajándékozta. (VII. Lib. Reg. 92.)

Hunyadi. E fényes multu családról, mely egykor Temesvárott székelt, egész könyvtárt írtak össze a hazai írók. Az a rendkívüli szerep, melyet e család Magyarország történetében játszott, ismeretes lévén, mi e helyen csupán azt a kapcsolatot tárgyaljuk, mely a Hunyadi-család és Temes vármegye közt fennállott.

Hunyadi János 1441-től 1446-ig, utóbb újra 1456-ban temesi gróf és főispán volt. Főispánkodása alatt helyreállíttatta a Róbert Károly által Temesvárott ideiglenesen építtetett királyi palotát, a melyben azután állandóan lakott; később hatalmas várművekkel erősíttette meg Temesvárt, hol a harczi küzdelmek után, családja körében mindig szívesen keresett enyhülést. Mikor erdélyi vajdává lett, áttette lakhelyét Kolozsvárra, de 1447. évben, Mária mennybemenetelének napján visszahozta családját Temesvárra és ettől fogva családja állandóan itt lakott. (Ortvay-Szentkláray: Tört. Adattár III., 314.)

Hunyadi János a többek közt 1444. évi augusztus hó 1-én is megfordult Temesvárott; innen ment 5000 főnyi sereggel Erdélyen és Romániân át Nikápolyba, hogy ott csatlakozzék a Várna felé sietö I. Ulászló királyhoz. (Teleky: Hunyadiak kora I., 412.) 1447-ben, midőn családját ide hozta, május hó 8-tól 18-ig volt Temesvárott; ekkor küldte Csupor Pétert Román moldvai vajda ellen. (Teleky, X., 196.) 1448, augusztus 11-én Temesvárról indult Rigómezőre (Kaprinay Hung. Dipl. I., 119.) és a szerencsétlen rigómezei ütközet után, midőn kiszabadult a szendrői fogságból, 1449, január 24-én tért vissza Temesvárra; ekkor hosszabb ideig maradt itthon, részint családja körében részint a török elleni haditervek készítésével és seregének felszerelésével foglalkozva. (Schwandtner, Script. rer. Hung. II., 61. — Teleky: II., 114.) 1451, január elejétől május végéig ismét Temesvárott időzött, előkészítve a Brankovics despota elleni hadjáratot. (Teleky: Hunyadiak kora. X., 279., 290., 295.) Utoljára 1456, junius 22-én fordult meg Temesvárott, készülve a török által szorongatott Nándorfehérvár védelmére.

Mátyás király 32 évig tartott uralkodása alatt csupán egyszer fordult meg gyermekkori emlékeinek helyén; 1458, november 15-től 30-ig időzött itten és az utóbbi napon Szegedre ment, hogy résztvegyen az országgyűlésen, melyet innen hívott össze Szegedre. (Ráth K.: Magyar kir. hadjárat 211.)

A Hunyadi-család temesvári tartózkodásait számos ismert oklevél örökítette meg.

Igy péld. 1444. évi augusztus hó 9-én Hunyadi János Temesvárott véd- és daczszövetséget kötött a szentmiklósi Pongráczokkal (Letopis Matice Szlovensky VII. évf., I. füz.);

1447. évi márczius 21-ről szintén temesvári kelettel állít ki egy oklevelet, melynek eredetije most is meg van gr. Toldalagi Viktor levéltárában (Pesty: A szörényi bánság és Szörény vm. tört. I., 281.);

1447. évi október hó 12-én Hunyadi János temesvári kelettel nemesi levelet ad Pogány Miklós tordai polgárnak (Turul, 1889. évf. 78.);

1451. évi ápril hó 10-én temesvári kelettel megerősíti Moga halmágyi vajdát (Orsz. levéltár, Dl. 30188.);

1456. évi november hó 23-án V. László király Temesvárott esküt tesz Hunyadi János özvegye, Szilágyi Erzsébet, valamint fiai: László és Mátyás jelenlétében, hogy a Hunyadiakat nem éri bántódás;

1457. évi ápril hó 14-én Hunyadi János özvegye és Szilágyi Mihály temesvári kelettel oklevelet állítanak ki a szentmiklósi Pongráczok részére (Turul, 1890., 107.);

1457. évi julius hó 13-án Hunyadi János özvegye és Szilágyi Mihály temesvári kelettel véd- és daczszövetséget kötnek a szentmiklósi Pongráczokkal (Turul, 1890., 107.);

1458. évi november hó 29-én Mátyás király Temesvárról keltezett levelet ad ki. (Eredetije a tinkovai Macskási-család levéltárában. — Pesty: A szörényi bánság és Szörény vármegye története I., 283.)

Hunyadi János e vidéken, melynek igazi védbástyája volt, hadi érdemeivel óriási birtokot szerzett; mindössze, bár nem egyszerre, 3 várat, mintegy 8 várost és körülbelül 130 vagy még több falut birt Temes megyében. (Dr Csánki Dezső: Magyarorsz. tört. földrajza a Hunyadiak korában. II., 7.)

Ezek elseje Temesvár, melynek várát a hozzá csatolt temesi főispáni méltósággal, a várossal, a hozzá tartozó erősségekkel, városokkal és falvakkal együtt 20000 aranyban 1455-ben és 1456-ban Hunyadi Jánosnak vetette zálogba V. László király. Később, mint különben is királyi birtok, Mátyás király kezére ment át. (Orsz. levltár. Dl. 14981.)

Temesvárhoz csatlakoztak kelet felől, a mai temesmegyei földön az Aranyág és Sztancsófalva körül feküdt Borzlyuk vár és város, 30—33 faluból álló uradalmával együtt, mely azonban csak kevés ideig volt a Hunyadiaké, továbbá mintegy 7 falu Temesvártól északnyugatra, a mai Monostor, Kétfél, Szt.-András és délnyugatra Utvin, Parácz és Obád táján. — Távolabb ide, a mai Krassó-Szörény megye földén terültek el Hunyadi első szerzeményei és igazi nagy-birtokai, főleg a Bega felső folyása mentén, jelesül Bozsár, mely Hunyadi János halála után fiai és unokája, Korvin János birtoka; továbbá Monostor és Morzsina városok, mely utóbbit 1439-ben, mint az ikusi kerület tartozékát 13 faluval együtt kapta, s a melyek utána szintén Mátyás királyra és Korvin Jánosra szállottak; a mai Lenkusest vidékén: a régi Suggya helység, melylyel 14 falu járt; valamint Zsupány, 3 faluból álló tartozékával együtt; végül Turd, kissé délebbre mintegy 15 faluval és Szeged helység, ugyane tájon. — Még délebbre (Lugostól délkel.) Zsidóvár vár és város volt Hunyadié, de csak egy ideig, mert tőle a szentmiklósi Pongrácz, aztán a dengelegi Pongrácz-családok, végül Korvin János birtokába jutott, mintegy 47 faluból álló uradalmával együtt, melynek határai délnyugotnak a mai Gavosdián és Ollóságon át egész Dragomirest tájáig, észak felé pedig a mai Harmadián és Hezeresen át egész Nevincsáig sőt Bálinczig értek. Végül egy ideig zálogban Komjáti város és kerülete is Hunyadi kezén volt. (Dr. Csanki: Magyar. tört. földr. II., 7.)

A mai Temesmegye földén ezeken kívül is jelentékeny birtokai voltak Hunyadinak. Birta nevezetesen a mai Német-Szt-Péter és Fönlak közt feküdt Kerekegyház falut, mely abban az időben egy 8 faluból álló uradalom székhelye volt, s hozzá tartoztak: Azony, Kerek-Vinga, Veres-Vinga, Batonya, Baktornya, Sziond és Kingged, akkoron arad-, csanád- és temesmegyei faluk. (Haan és Zsilinszky: Békésmegyei Okltár 67. és 68. — Teleki: Hunyadiak kora X., 432.) Ugyancsak 1454-ben Hunyadi János cserébe kapta Nagy-falut a vámszedési joggal tapsondi Anthimi Jánostól. (Hazai Okltár 420. l.) 1456-ban Hunyadi János uj adomány czimén kapta Zechien (a mai Szécsány) helységet. (Hazai okltár 420. l.) — Hunyadié volt végül a mai Varadia vidékén állott Ér-Somlyó vár és város, melyhez tartoztak: Érd-Somlyó, Krassófő, Csernolcz, Jabolnok, Varadia és Vizvár. Ezen uradalmat 1448-ban Brankovics despota Hunyaditól váltságul kicsikarta.

A Hunyadi-család temesmegyei birtokviszonyaira világot vetnek még a következők:

1456-ban Hunyadi László és Mátyás beszterczei grófok rokonuknak, horogszegi Szilágyi Mihály nándorfehérvári kapitánynak adták a temesmegyei Kiszető,

Egyházas-Oroszi, Sewrmes, Thyseld és Csolt birtokaikat. Ezt az adományt V. László király Temesvárott 1456. évi november hó 30-án kelt oklevelével jóváhagyta. (Pesty: Az eltünt régi vármegyék I., 392.)

1463-ban Mátyás király Nagyfalu felét anyjának, Erzsébetnek adományozta és azt kivette Lippa várának hatósága alól, a melynek addig tartozandóságát képezte. (Teleki: Hunyadiak kora XI., 46.)

Lippa is egy időben a Hunyadiaké volt. Hunyadi János szerezte 1446-ban berekszói Hagymási Lászlótól és Miklóstól. (Márki: Arad története I., 306.) Halála után Lippa az V. László király és Hunyadi János özvegye közt 1457-ben létrejött egyezség értelmében meghagyatott az özvegy birtokában. (Pesty: Krassó vm. története. III. kötet, 403.) Mátyás király utóbb természetes fiának, Corvin Jánosnak adományozta Lippát. Mátyás halála után 1490. évi junius hó 17-én 33 egyházi és világi főúrral kötött biztosító okmány értelmében Lippa megmaradt Corvin János birtokában. Ennek daczára Corvin Jánosnak többször kellett pert folytatnia Bánffy Miklóssal, a ki régi jog czímén igényt támasztott Lippára, mert tudta, hogy Corvinnak oklevelei a csontmezei csatában Kinizsy Pál kezeibe kerültek. II. Ulászló 1493-ban felszólította Kinizsyt a per megvizsgálására, 1494-ben pedig Kinizsy maga elé idézte Corvint okmányainak bemutatására. E közben Bánffy Miklós kieszközölte Ulászló királytól, hogy bevezettessék Lippa birtokába, a mi azonban nem történt meg és habár Bánffy 1496-ban ujabb beiktatási parancsot eszközölt ki és az 1497-iki országgyűlésen maga Ulászló »hazug állításnak« bélyegezte Pongrácz Mátyás azon vádját, mintha a Bánffyak jogtalanul foglalták volna el Solymost és Lippát, a Bánffyak még sem jutottak többé Lippa birtokába. Corvin Jánosnak 1504-ben bekövetkezett halála után özvegyére, Beatrixra szállt a lippai uradalom, melybe 1507-ben vezettetett be. Az özvegy utóbb Brandenburgi György őrgróf neje lett és 1609-ben elhunyt, a midőn a lippai uradalom a Bánffyak tiltakozása daczára férjére ment át. (Márki Sándor: Aradvármegye és Arad szab. kir. város története. I., 309.)

A Hunyadi-család leszármazását, elágazását és kihalását a következő genealogiai tábla tünteti fel:

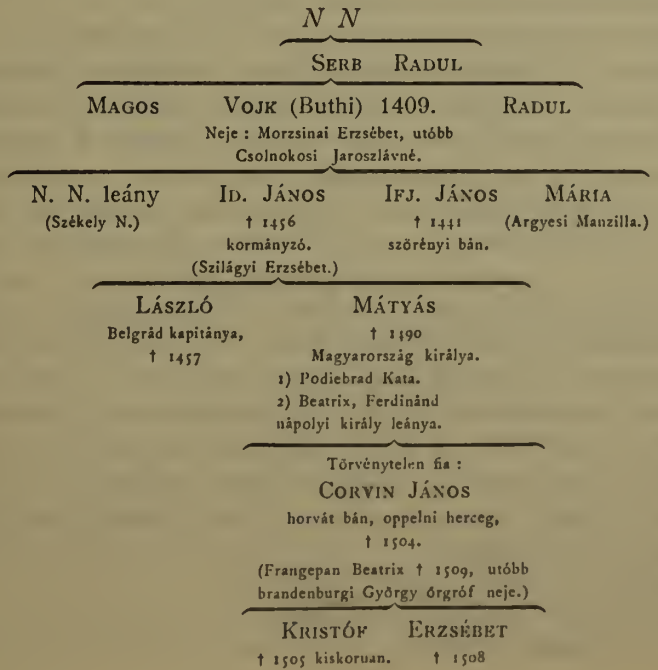

A Hunyadi-család czímere kék mezőben csőrében aranygyűrűt tartó fekete holló volt. A czímerben foglalt hollótól (corvus) a Hunyadiak mellékneve Corvinus vagy Corvin (Hollós) lett. Hunyadi János sohasem élt e névvel; Mátyás királyra már gyakran alkalmazták, törvénytelen fia pedig éppen e név alatt ismeretes. — V. László király Pozsonyban 1453. évi február hó 1-én kelt armálisában megbővítette Hunyadi János ősi czímerét. E megbővített czímer, melynek eredetije az országos levéltárban őriztetik, négy részre osztott jobbra dülő pajzs; 1-ső és 4-ik osztályának kék udvarában az ősi Hunyadi-czímer, 2-ik és 3-ik osztályának ezüst-fehér mezejében egy jobbjában arany koronát nyujtó vörös oroszlán van, mely felkunkorítja farkát. A pajzson arany csősisak arany sasszárny-oromdíszszel látható; a foszlány arany és ezüst. A Hunyadi-ház azonban azontúl is csak egyszerű ősi czímere mellett maradt. (Br. Nyári Albert: A heraldika vezérfonala. 121.)

Ivándy. E család egyik tagja, Ivándy Péter, János fia 1393-ban Temes vármegye alispánja volt. (Kállay-cs. lt.) A család tagjai közül okiratilag ismeretesek még: 1399-ről Ivándy Antal és neje, Parácz falvi Katalin (Fejér: Cod. Dipl. X., 3., 227.); 1401-ről Ivándy Péter ivándi birtokos, mint királyi ember. (Fejér: Cod. Dipl. X., 4, 70.), 1427-ről Ivándy Gergely. (Pesty: Krassó vm. oklt. III., 316.)

Jaksics (nagylaki). A Jaksics- (Jaxith) család szerb eredetü. Jaksics István és Márkó a XV. szazadban a török elől menekülve, 1200 szerb vitézzel Jagostin ó-szerbiai városból a mai Temesmegye földére menekültek. Ők építették a bodrogi gör. kel. zárdát és tornyot, melyen czímerök ma is látszik. (Márki: Arad tört. I., 498.) Jaksics István és fia, Demeter 1478, január 16-án kapták Fellak (a mai Fönlak), Serfest és Farkastelek pusztákat, hová számos szerbet telepítettek le. (Fábián: Arad tört., I., 253.) Demeter 1481-ben 50,000 szerbet hozott Magyarországba, kikkel hősiesen résztvett Mátyás király és különösen Kinizsi Pál hadjárataiban; oly jó magyar lett, hogy 1491-ben a lengyel tábor szeme láttára párbajban vágott le egy tatárt, ki a magyarok vitézségét becsmérelte. (Istvánffy, VIII., 1.)

A család temesmegyei birtokviszonyait a következő adatok tüntetik fel: 1484-ben a nagylaki Jaksics-család dobozi Dánfy Andrásnak nálok 1200 aranyért zálogban levő rékasi birtokrészeit zálogba vetették Haraszti Ferencznek. (Csánki: Magyarország tört. földr. II., 19.) 1529-ben János király a Ferdinánd pártjához szitott Bradács István és Imre temesmegyei részbirtokait: Sásvár mezővárost, Jenő (a mai Margitfalva), Kisgyarmath (a mai Gyarmatha), Hétkádár, Fáncslak, Péterlaka, Kakat (Orczyfalva) falvakat nagylaki Jaksics Márknak adományozza. (Ered. oklev. a kolosmonostori convent lt.) Márk halála után leányai, Erzsébet (özv. Dóczy Miklósné) és Skolastika (Zeleméry Lászlóné) olykép osztoztak meg atyjuk örökségén, hogy Skolastikának jutott többek közt a Temesben levő Péterlakához tartozó hét falubol 3 egészen, a 7-iknek, Boldogasszony-Péterlakának pedig fele; Erzsébetnek jutott Sásvár var a mezővárossal és Péterlakának többi része; közös maradt a Lugos körül levő 8 falu. (Orsz. levélt. N. R. A. fasc. 759., 13. sz.)

Az 1498. évi 20. törv. cz. nagylaki Jaksics *Istvánt* a főnemesi zászlósok közt sorolja fel. A család utolsó tagja *Miklós*, a ki 1687-ben bárónagra emeltetett. (Nagy Iv.: Magy. csal. V., 294.)

Jánkfi (nagylaki) L. Nagymihályi-csal.

Jankó. L. Hollody-csal.

Jobbágyi-cs. L. Matkó-csal.

Jovánházy. Jovánházy Sinkó 1607-ben lippai nemes volt, hol házzal birt. (Márki: Arad tört. II., 193.)

Kacsy. 1408 előtt Horogszeg, Kis- és Nagy-Posáros, Beszermény, Tószeg, Mosótó és Begenye temesmegyei helységek a Kacsy-családéi voltak; ez évben Kacsy Pál magvaszakadtával Zsigmond király ezen helységeket Garázda (másként Kereszturi) Miklósnak és Szilágyi Lászlónak adományozta. (Bárány: Temes várm. eml. 175.)

Kakas (kenézi). 1470-ben kenézi Kakas István kenézi birtokos. (Gr. Forgách-csal. lt. és Galgóczy-lt.)

Kállay. E most is élő ősi család egyik tagja, Kállay Ubul, Temesben is szerepelt. Kitünő hadvezér és tekintélyes férfiú volt; Nagy Lajosnak hű embere. Nagy Lajos halála után Erzsébet királyné, Temesvárott 1384-ben kelt levelében arra kéri Ubuldot, tanusítson iránta is oly hűséget, mint férje iránt. E levélben Kállay temesi főispánnak és temesvári várparancsnoknak van czímezve. (Kaprinai: I., 245., Bárány: Temes várm. eml. 104.).

Kálmándy. Egy 1598-iki okirat szerint, midőn Kálmándy Mihályt a temesmegyei Alsó-Tergovistye (most Tergovistye Krassó-Szörény vármegyében) birtokába iktatni kellett, a nagy árvíz miatt az iktatás a helyszínén nem mehetett véghez, s ezért az iktatási küldöttség a szomszéd Körtvélyesre ment és az iktatást itt teljesítette. (Ered. oklevél a gyulafehérvári kápt. lt.-ban.)

Kalocsa (kenézi). 1520-ban kenézi Kalocsa Benedek temesmegyei nemes a király embere volt Bolyka Bálint németi és zöldesi birtokos beiktatásan. (Bárány: Temes várm. emléke. Oklevlt. 37—40.). Kalocsa Benedek említtetik egy 1498-iki oklevélben is. (Kismartoni levélt. 47., C. 22.)

Kanizsay. Kanizsay László 1459-ben Mátyás királytól ideiglenesen kapta a mai Rékas körül feküdt Cseri várát és tartozékait, melyek azonban 1473-ban már nádasdi Ongor (Ungor) Jánoséi voltak. (Orsz. lvlt. Dl. 15352, Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 11.) Kanizsay László, mint a Hunyadi-ház híve és barátja, Mátyással együtt elzáratott, de megszökött. V. László halála után ő is közreműködött Mátyás trónra emeltetésén, de 1459-ben átpártolt Frigyes császárhoz. Még ugyanazon évben ujra Mátyás híve lett, ki akkor a jelzett birtokkal ajándékozta meg és erdélyi vajdává, utóbb 1466-ban fölovászmesterré tette. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. VI., 67.)

Kántor (németi). A Kántor-család 1455—1463 közt németi birtokos volt. (Orsz. levélt. Dl. 14981., 15872.)

Kassay. A Földváry-féle 1561. évi összeírás szerint Kassay (Kasza?) Jánosé volt Asszonylakának és Ságnak (a mai Németságh) mind a 4—4 telke.

Kasza (kenézi). 1480-ban kenézi Kasza Benedek kenézi részbirtokos volt. (Orsz. lt. Dl. 18363.); ugyanezen Benedek 1484-ben Dóczy Imre egyik nemes tisztje. (Orsz. lt. Dl. 18973.) 1494-ben Benedek Külső-Kőcse temesmegyei községben földesúr. (Orsz. lt. Dl. 20240.) 1520-ban Benedek özvegye részt vett Bolyka Bálint zöldesi és németi birtokos beiktatásán. (Bárány: Temes vrm. eml. Okltár 39.) Benedek leánya, Ágnes, iktári Bethlen Domokos (Buti) neje volt. (L. iktári Bethlen-cs.)

Budai (Hist. Lexic. I., 396.) szerint Kasza Benedek 1421-ben temesi főispán volt, a mi nyilvánvalóan téves. Lehoczky (Stemmat. II., 211.) azt írja, hogy Kasza *István* (nem Benedek) 1421-ben trencséni főispán volt. Nagy Iván (Magyar. csal.

VI., 117.) Kasza *Istvánt* 1421-ről temesi főispánnak teszi meg a General. Autent. Mss. I. után. Barány (Temes vrm. emléke) nem említi a főispánok közt sem Kasza Istvant, sem Kasza Benedeket; Preyer (Monographie der Kön. Freist. Temesvár) és Pesty (Magyar tört.-tár XII., 190.) sem. Nagy Iván különben ellentmond önmagának, mert az iktári Bethlen-család ismertetésénél az írja, hogy Kasza *Benedek* temesi főispán leánya volt iktári Bethlen Domokos neje.

Kaszay. 1468-ban temeshelyi Dési Péter, fogadott fia Hollódi Fülöp, továbbá a belinczi Bésánfiak és a bélvidéki Nexafiak nevében tiltakozott a két *Kaszaynė* (de Kasa), Janko György leányai ellen, hogy Tót-Halas, Feketeér (a mai Fikatár), Zeben és Hidvég helységeket az iktári Bethleneknek zálogosítsák el. (Orsz. lev. Dl. 35795.) — Lehetséges, hogy az itt említett Kaszay-család azonos az előbb ismertetett Kasza-családdal.

Katona. 1482-ről *gyarmati* Katona, 1488-ról *kopácsi* Katona és 1498-ról *besenyei* Katona nevű temesmegyei nemes-családok említtetnek. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 82.)

Kebles. Kebles György mester 1507-ben mint aradi kanonok és nemes Kebles Albert, mint a sződi (szépfalui) kastély várnagya vett részt a Pethőknek a sződi kastély uradalmába való beiktatásán. (Hazai okm. V., 399.)

Kendeffy (malomvízi), Erdély egyik ősi családja, melynek grófi ága Kendeffy Ádám grófban 1834-ben kihalt; ennek leánya, Katalin grófnő, neje volt Andrássy Gyula grófnak, a halhatatlan emlékü külügyminiszternek. — A család a XVI-ik században Temes vármegyében is birtokolt. 1530-ban ugyanis János király elkobozta a Ferdinándhoz átpártolt sásvári Bradács János jószágait, ezek között a temesmegyei Sásvár, Gyarmata, Jenő (a mai Margitfalva) és Kakath (Orczyfalva) helységekben levő részbirtokokat és azokat malomvízi Kendeffy *Miklós*-nak, nejének, szül. Bradács Miliczának és Pásztóy Zsigmondnak adományozta. (Révay-cs. levélt.) 1537-ben nagylaki Jaksics Márk erőszakkal elfoglalta Kendeffy Miklós özvegyétől a jelzett részbirtokokat. (Pesty Fr. kiadatlan oklevél-gyüjt.) A család azonban ismét visszakaphatta azokat, mert 1545-ben Kendeffy *János* az erdélyi káptalan előtt tiltakozott az ellen, hogy Izabella királyné vagy fia, illetve György váradi püspök a jelzett részbirtokokat Czrepovics Miklósnak eladományozhassa. (Révay-cs. levélt.)

Kenézy. 1472-ben kenézi Kenézy Tamás kenézi birtokos volt. (Orsz. levélt. Dl. 17315.) — 1492-ben (mint szomszédok) a kenéz-rekeszi Kenézyek és a Kenézrekeszek, 1498-ban pedig a besenyei és ujfalusi Kenézyek említtetnek. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 82.) — A család egyik tagja, Kenézy Jakab 1426—1439 aradi kanonok volt. (Márki: Arad tört. I., 374.). Kenézy János 1517-ben birtokolt a mai Zábrány mellett feküdt Nyárrév községben. (Müncheni lt. fasc. 39., 296. sz.)

Kerecsényi (kanyaföldi). 1561-ben I. Ferdinánd király a hűtlenség bűnébe esett Hagymási Kristófnak beregszói, körtvélyesi, kisbecskereki és vayai birtokait kanyaföldi Kerecsényi Lászlónak adományozta. (Budai kamarai levélt.) Kerecsényi László zalamegyei származásu vitéz férfiú volt; 1566-ban a gyulai vár kapitányává neveztetvén ki, azt hősiesen védte a törökök ellen. A törökök elfogták és iszonyu módon kivégeztek. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. VI., 208.)

Kerekegyházy. L. Laczk-család.

Keresközy (keresközi). 1426-ban említtetik keresközi Keresközy János temesmegyei kir. ember, a ki utóbb 1430-ban krassómegyei ügyvéd volt. (Kállay-csal. lt.) 1452-ben Keresközy András kevemegyei kir. ember. (Muz. levélt.)

Keresztény. A Földváry-féle 1561. évi adórovatban a Temesvár mellett feküdt Csóka község mint Keresztény László birtoka van feltüntetve. (Történelmi adattár, I., 375.)

Keresztury. L. Garázda-család.

Kerey. Kerey István lippai nemes volt 1475-ben. (Orsz. levélt. Dl. 17660.)

Kérő. Kérő Ferencz 1475-ben lippai várnagy volt. (Orsz. levélt. Dl. 17660.)

Kéry. 1523-ban kéri Kéry Péter, mint szomszéd, tanuként kihallgattatott a Duyo és Sztanko fiai közt a temesmegyei Sipszó (a mai Remete, Jezvin és Margitfalva közt feküdt) birtok iránt támadt perben. (Kolosmonostori convent levélt.) — Más családból származott ipolykéri Kéry János gróf, a ki 1678—1681. csanádi püspök volt. (Schemat. Cleri Diocesis Csanadiensis 1858, 6.)

Keszy. Keszy Balázs solymosi várnagy 1471-ben nejének, Vorty Anasztázia nemes asszonyságnak tudtával és beleegyezésével, Vote, Tivántelke és Megyer temesmegyei helységekben levő birtokrészeit a csanádi káptalannak adományozta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 75. — L. Oltványi: A csanádi püspöks. birtokvisz. 47. és Csanádegyházm. Adattár III., 345., hol azonban Keszy Balázs neve hibásan közöltetik Kéry-nek.) — Az adományozás tételekor Keszy előrehaladt koru férfiú lehetett, mert már 1448-ban említik solymosi várnagyként és 1455-ben Lippán végrendeletet tett az aradi káptalan javára. (Fábián: Arad tört. I., 254.) 1458-ban Szilágyi Mihály kormányzó megbízásából ő vitte hírül Kassa város tanácsának Mátyásnak királylyá történt megválasztását. (U. o. I., 219.)

Kinizsi. Kinizsi Pál, kit páratlan testi ereje és rettenthetetlen vitézsége korának hősévé emelt, 1478-tól 1494-ig temesi gróf és főispán, egyszersmind az alsó részek főkapitánya volt. (Bárány: Temes várm. eml. 171., Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.) Mint temesi főispán fizetésben 7000, sómegváltásban 1000 drb aranyat húzott. (Bárány: Temes várm. eml. 172.) Igen gyakran tartózkodott Temesvárott, a mi kitünik abból, hogy számos peres ügyet intézett el főispáni minőségében. (Orsz. levélt. Dl. 24981, 18491, 15404, 18788, 18929, 19596. Hazai okmt. IV. 436., Magyar Sion IV. 518.) 1491-ben szerbiai diadalmas hadjáratáról gazdag zsákmánynyal jött Temesvárra (Bonfin, 518 és Fessler V., 772.), melynek várát 1492-ben megerősíttette. (Istvánfy, 16 és Fessler V. 775.) A következő évben Kinizsit súlyos betegség lepte meg, melynek szenvedései alatt elvesztette beszélő képességét. Midőn 1494 szeptemberben Ulászló király Temesvárra érkezett, Kinizsi Pál eléje ment a temesi határig és a néma agg vitéz testmozdulatokban fejezte ki hűségét és örömét; térdre esett a király előtt és kardját önönnyakának szegezve, azt mutatta, hogy élete a hazáé és a királyé. Ulászló könnyezve emelte föl és megölelte. (Bárány: Temes vrm. emléke, 22.) Ulászló még ugyanazon évben országbíróvá tette Kinizsit, ki nemsokára rá meghalt. Gyermeke nem volt; benne a család kihalt.

Kis (martoni). A martoni Kis-család 1446-ban egyezkedett a Fejéregyházy-családdal Kenéz-Rekesze, Simánd, Földvár, Ujlak, Fejéregyház és Csegze részjószágaira nézve. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. I., 784., II., 79.) 1484-ben a király a fi-utód nélkül elhunyt martoni Kis Ferencz csegzei javait a Csornayaknak adta. (U. o. I., 783.)

Kis (saradi, vajai). 1528-ban berekszói Hagymásy János és Tárczay Lucza, Hagymásy László özvegye, két jobbágytelket adományoztak Beregszó és Vaja falukban saradi *Kis* Ferencz és *Kun* Pál vitézeknek. (Pesty okiratgyüjt.) 1540-ben Kis Ferencz tiltakozik a csanádi káptalan előtt az ellen, hogy *Kun* Pál udvarbíró

Vaján, a Temes folyó partján levő két malomhelyet eladhassa. (Gyulafehérvári kápt. levélt.) 1554-ben Kis Ferencz egy nemesi telket írt be Beregszó faluban halála esetére beregszói Hagymássy Kristófnak és Eustachnak. (U. o.) 1561-ben I. Ferdinand a Némethi és Vaja temesi falvakban levő részbirtokokat vajai Kis Ferencz magtalan halála következtében *Czelleuk* Balázsnak, *Zalay* Péternek és *Siry* Lukácsnak adományozta. (Lib. Reg. XIII., 488.)

Koltai. 1418-ban Koltai István és György krassómegyei nemesek; János 1426-ban, István 1430-ban Temes- illetve Krassómegyében ügyvéd volt. (Kállay-cs. lt.)

Konaki. 1425-ben egy Konaki-leány (Dobraviczainé) birtokos volt Konakon; 1464-ben Konaki Benedek temesmegyei nemes a taddi előnevet viseli. (Orsz. levélt. Dl. 30160, 31823.)

Kopáncsi. A Kopáncsi-család 1453-ban birtokos volt a temesmegyei Kéren. (Gr. Forgách-csal. levélt.)

Korlát (pitvarosi, rékasi). A pitvarosi Korlát-család rokonságban állott a dobozi Dánfy-családdal és ennek révén 1472-ben részbirtokot kaptak Rékas város és tartozékaiban. De már 1489-ben rékasi Korlát Mihály elzálogosította Haraszty Ferencznek a Rékas városban, valamint Solymoson és Nyugolmadon levő részbirtokait. (Gr. Forgách-csal. levélt.)

Kormos (németi, kenéz-rekeszi). 1472-ben németi Kormos Balázs mint a király embere működött Dóczy Imrének Tófő, Papd, Peterd, Kécse, Nagy-út, Csatád, Erdős és Csonkaegyház temesmegyei falvakba történt beiktatásán. (Orsz. levélt. Dl. 17315.) — Kenéz-rekeszi előnévvel említtetik a Kormos-család egy 1437-iki oklevélben. (Körmendi levélt., Himfyana, 442.)

Koroghy (Kórógyi). Koroghy László, Fülpös fia, 1365-ben szörényi bán, 1367—1368. temesi főispán, bolgár bán volt. (Pesty: Szörénym. tört. 262., Bárány: Temes vrm. eml. 169.) Nagy Iván e Lászlóról nem tesz említést jeles alapvető munkájának azon részében, melyben a Koroghy-családot ismerteti. (Magyar. csal. VI., 369.) Nagy Lajos király 1368. márczius 1-én mentette fel Koroghy Lászlót — királyi kegyelmének fenntartása mellett — a temesi főispánság és a bolgár bánság alól és e tisztségeket Himfy Benedekre ruházta. (Fejér: Cod. Dipl. IX., 4., 120.) Koroghy Fülpös 1404-ben temesi főispán volt. (Pesty: Szörénym. tört. I., 272.)

Zsigmond király 1387-ben a mai Rékas körül feküdt Cseri helységet a Koroghy- (Kórógyi-) családnak adományozta. 1443-ban Koroghy (Kórógyi) János ujra akarta épiteni Cseriben a várkastélyt, mely azonban 1459-ben már Mátyás király kezén van, a ki azt tartozékaival ideiglenesen a Kanizsaiaknak adományozta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 11.) Kórógyi János neje Maróthy Anna volt, kitől regényes körülmények közt kellett elválnia; az asszony utóbb Csáky Ferencz bihari főispán neje lett. (Karácsonyi: Maróthy János életrajza. Békésmegye tört. társ. évk. XIII., 5—29.)

Kőcsei. A Kőcsei- máskép Kécsei-család a XV. században részbirtokos volt Kőcse (a mai Kécsa), Peterd (a mai Klári), Erdős, Szakálháza, Csatád, Belső- és Külső-Rabé, Temérdekegyház, Nagy-Hetény, Tornyos, Kovácstelke és Nagy-ut temesmegyei helységekben. 1484-ben Kőcsei András ezen részbirtokokat elzálogosította Dóczy Imrének. (Budai kamarai leltár.)

Kragovics. Kragovics Péter lippai szerb nemes hű szolgálatai fejében a fejedelemtől 1607. junius 28-án Lippán a német-utczában egy házat kapott, a lippai várhoz tartozó Pata faluval együtt. (IV. Lib. Reg. 96b.)

Kun (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik besenyei Kun temesmegyei nemes család. (Kismartoni levéltár 47. C. 22.)

Kutfey (nagyuti). Kutfey Harusnak 1507-ben részjószága volt a sződi (szépfalui) kastélyban. (Hazai okmtár V., 399.)

Kutos (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik besenyei Kutos temesmegyei nemes család. (Kismart. levéltár 47. C. 22.)

Lábatlani. Lábatlani *János* 1458-ban temesi és csongrádi főispán, egyszersmind székely ispán volt. (Századok: 1873. évf. 554. és 1880. évf. 805.) Pesty szerint (Magyar Tört. Tár. XII., 190.) 1459-ben volt főispán, az orsz. levéltárban Dl. 15395. és 15399. sz. a. őrzött iratokban ez évben Rozgonyi János és Rajnáld szerepelnek temesi főispánokként; 1462-ben azonban kétségtelenül Lábatlani János volt a temesi főispán. (Orsz. levéltár, Dl. 15768.) — Bárány (Temes várm. emléke 170.) tévesen írja az Ung. Magazin után, hogy Lábatlani *Gergely* 1459-ben temesi főispán volt. Gergely ez időben világosi kapitány volt.

Laczkfy (kerekegyházi). Karácsonyi János jeles történetírónk a Délmagyarorsz. tört. és rég. muzeum-társulat kiadásában megjelenő Történelmi és régészeti Értesítő 1887. évfolyamában (5—12) kimutatta, hogy e nagymultu, nagynevü család a mai Temes vármegye északi részéből származott és a család ősi fészke a mai Német-Szent-Péter és Fönlak közt feküdt Kerekegyházán volt.

A család nemzedékrendjét ugyancsak Karácsonyi állította össze és azt minden támadás ellen megvédelmezte a Turul-ban. (1886. évf. 166—173). A nemzedékrend a következő:

A mint innen látjuk, a családfa fölér az Árpád-korszakba; a nemzetség, melyből a család kiágazott, állítólag még Gizella királynéval, Szent-István feleségével jött hazánkba. De azért egész I. Károly királyunk koráig híre-hamva sincs a Laczkfy-család történeti szereplésének, sőt a krónikás az egész nemzetséget csak úgy kicsiny-

lőleg említi föl; elég nemesnek, de szegénynek mondja. S hogy oly rövid idő alatt miként jutott a család annyira királyaink kegyébe, hogyan emelkedtek egyes tagjai az ország első méltóságaira, annak okát és nyitját csak abban találhatjuk, hogy I. Károly uralkodása kezdetén Temesvárott tartotta királyi udvarát. Ez okozta — Karácsonyi szerint — azt, hogy az akkor élte delén álló kerekegyházi I. Laczkot a király közelebbről megismerte és hűségéért megkedvelte. 1323-ban már az ország főurai közt szerepel kerekegyházi I. Laczk. A nemzedékrenden látható, hogy fiai és unokái minő előkelő állásokba jutottak.

A család egyik tagja, II. *Dénes* 1365-ben temesi és torontáli főispán volt. (Fejér. Cod. Dipl. IX., 559., 580.) II. *Mihály* egyike volt azon főuraknak, kik a Pecsett gyülekezett országnagyok megbízásából 1416-ban váltságdíjat gyüjtöttek a boszniai hadjáratban török fogságba esett főurak kiváltására Temes, Torontál, Krassó, Keve, Arad, Zaránd és Csongrád vármegyékben. (Fejér: Cod. Dipl. X., 8., 569.) A Laczkfyak a mai Temes vármegye területén levő és tíz faluból (Asszony, Veres- és Kerek-Vinga, Baktornya, Batonya, Iratos, Dombegyház, Két-Sopron, Szionđ és Kinged) állott kerekegyházi uradalmat birták, melyet a család magvaszakadtával, 1454-ben, a még diesőbb Hunyadi-család kapott ajándékul.

Lampert. 1319-ben Róbert Károly király Lampert országbíró és csanádi főispán temesmegyei birtokait: Miklóskereke, Parchazeg (Parácz) és Karácsonteleke nevűeket, minthogy ezek a királynak Széphely (a mai Zsebely) és Sohcus nevü birtokai szomszédságában fekszenek, tőle cserébe fogadja, adományozván neki ezekért Halász, Rasán és Temerkeny nevü falvakat. (Pesty Fr. okirat-gyüjt.)

Lazarovits (nagygyarmathai). 1523-ról mint nagygyarmathai (a mai Gyarmatha) részbirtokos okiratilag említtetik Raya Lazarovith de Naghgyarmath. (Ered. oklev. a budai kamarai levéltárban.)

Lippay. A Lippay-család, melynek jószágait nem ismerjük, több tanult férfit adott a hazának. Lippay Tamás 1500-ban Bécsben, Ferencz 1504-ben és Imre 1524-ben Krakóban, Kristóf 1544-ben és Péter 1568-ban Wittenbergben tanult. Ambrus 1519-ben aradi kanonok volt, János deák pedig 1526-ban Tomory egyik vitéze. (Márki: Arad tört. I., 321.) — Más családból származhattak Lippay Dániel és János, kiket Báthory Zsigmond 1583, augusztus 6-án tett czimeres nemesekké. (l. Lib. Reg. 112b.) — Szerepeltek még a vidékünkön: Lippay János csanádegyházmegyei főesperes (1520) és a fennebb említett Kristóf, ki Wittenbergből hazatérve, Temesmegyében 1548 körül Luther tanait terjesztette. (Bárány: Temes várm. eml. 158.)

Listhy. Listhy János nőül vevén Oláh Lucretiát, Oláh Miklós érsek unokahugát, a családdal különben is rokon érsek nemességet és nagy adományokat eszközölt ki a Listhyeknek. Litshy János Ferdinánd királytól 1560 körül kapta a mai Temes vármegye területén Szőđi, Nyárrév, Zábrány részjószágait, több más aradi és zaránđi jószágokkal együtt. Listhy János a török hódítás folytán elvesztette birtokait és majdnem egyidejűleg a feleségét is, mire 1568-ban pap és 1573-ban győri püspök, királyi kanczellár, stb. lett. (Márki: Arad tört. II., 200.)

Losonczy. E jeles család egy törzsből származik a losonczi Bánffy-családdal. Tagjai közül három szerepelt Temes vármegyében. Losonczy *István* és *László*, a kik 1380-ban együtt neveztettek ki Temes és Csanád vármegyei főispánoknak és hatóságuk kiterjedt Lugos, Sebes és Ér-Somlyó várakra is. (Erdődi-cs. let.) *István* ezt megelőzőleg horvát-dalmát bán és szörényi bán volt; (Pesty: Szörénym. tört. I., 204.) temesi főispán volt még 1387-ben is (Fejér: Cod. Dipl. X., 1., 747., — Fessler:

IV., 74., — Bárány: 169.) *László* 1387-ben szörényi bán, 1388-ban Szlavonia bánja. (Pesty: Szörénym. tört. I., 265.)

Másfél század mulva (1551—1552.) ujra egy *Losonczy István* ült a temesi grófok székében. Ő volt Temes vármegye utolsó közép-kori főispánja, mert hősi halála után Temesvár várával együtt török uralom alá került e vidék. Nejétől, petrovinai Pekry Annától csak leányai, *Fruzsina* és *Anna* születtek. 1552, julius 20-án, tehát éppen egy héttel eleste előtt, két leányát fiusította és reájuk iratta át birtokait, ezek közt a Temesmegyében, a mai Szt.-András körül feküdt Csama helységet. *Fruzsina,* utóbb Báthory Miklóshoz, *Anna* pedig — ki iránt Balassa Bálint, a koszorus költő gyuladt mély szerelemre — először br. Ungnád Kristófhoz, másodszor Forgách Zsigmondhoz ment nőül. István, a temesvári hős volt a család utolsó férfi-tagja.

Lugassy (magyarpeterdi és karánsebesi). Lugassy János 1606—1607-ben lippai főkapitány volt és az utóbbi évben Rákóczy Zsigmondtól 4000 arany forinton zálogba vette Solymos várát a hozzátartozó 22, csaknem egészen elpusztult faluval. (Fábián: Arad tört. I., 67. — IV. Lib. Reg. 97b.—98a.)

Lyubics (sipszói). A Lyubics-család 1488-ban sipszói (a mai Margitfalva táján) nemes birtokos volt. (Orsz. lt. Dl. 30225.)

Maczedoniay, máskép Dancs. E család a temesmegyei (most Torontálm.) Maczedonia helység után vette fel nevét. Régibb okiratokban részint Maczedoniay, részint maczedoniai Dancs vagy Dancsfi néven fordulnak elő. Okiratilag említtetik legelőször 1399-ben Maczedoniay *Péter* és fia *Miklós.* (Kállay-csal. lt.) 1411-ben Garay Miklós nádor kettős pénzbirságra itéli meg nem jelenés miatt Maczedoniay *Miklóst.* (Perger: Bevezetés a diplomatikába III., 248.) 1416-ban a Pécsett gyülekezett országnagyok intézkedtek a boszniai hadjáratban török fogságba esett főurak kiváltására és az ország minden vidékére tekintélyes férfiakat biztak meg a váltságdíj beszedésével; ily megbízást Temes, Zaránd, Csongrád, Arad, Csanád, Krassó, Keve és Torontál vármegyékre kaptak: Maczedoniay *Miklós* és *Simon,* Losonczy Zsigmond, Kerekegyházi Mihály, Pósafi Péter és Trentul Miklós tárnokmester. (Fejér: Cod. Dipl. X., 8., 569.) A XV. század elején Maczedoniay *Miklós* (Péter dictus Dancs fia) egy Maczedonián kelt, év nélküli levelében kéri nővérét Katalint, Himfy István nejét, hogy neki várainak megujítására fákat küldjön. (Kállay-cs. lt.) 1436-ban Maczedoniay Miklós kegyelmet kapott felosztásra került vagyonára Zsigmond királytól. (Kállay-cs. lt.)

A család két tagja szerepelt a megyei közéletben: *Miklós,* Péter fia 1416-ban temesi alispán volt. (Bárány: Temes vm. eml. 176.) Egy század mulva a család egy másik *Miklós* nevü tagja temesi alispán és csanádi főispán volt. Egy 1522-ben kelt meghatalmazás szövegében ugyanis ez olvasható: »Contra Egregium Nicolaum de Maczedonija Comitem Comitatuum Czanadiensis et Vice comitem Themesiensis.« (Századok, 1867. évf. 224.) Ugyanez a Miklós 1523-ban a temesvári vár főparancsnoka. (Fessler VI., 76. és Bárány: Temes várm. eml. 171.) Felemlítendő még *Péter,* a ki a Dancs vezetéknevet viselte és 1452—1454. szörényi bán volt. (Pesty: A szörényi bánság tört. I., 282., 283.)

A család birtokviszonyait a következő adatok tüntetik fel: 1454-ben Hunyadi János a király nevében, főkapitányi hatalmánál fogva Dancs Péter szörényi bánnak adományozza (1500 frtban) az illyédi kerületben fekvő Mikusevo és Leskovácz temesmegyei pusztákat. (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza II., 76.) 1463-ban szeri Pósa István Kasza, Kér, Ároki, Belső- és Külső-Zábrány, Nyárrév, Cseralja, Kiskér,

Giroltfalva, Árpatarló, Hidegfő és Papfalva helységeket elzálogosította a Maczedoniay- és Forgách-családoknak; (Orsz. lvlt. Dl. 15897.) e javakat azonban a király 1471-ben a góti Országhoknak és a nádasdi Ongoroknak adományozta; mire 1472-ben egyebek közt a Maczedoniayak is fentartották igényeiket. (Orsz. lt. Dl. 17282.) 1466-ban Maczedoniay Dancs Miklós és Dóczy László egymást szellemi testvérekül fogadják és birtokegyezségre lépnek; ennek értelmében Maczedoniay Dancs Miklósnak az oszkolai (szkulyai) kerületben és Maczedoniában fekvő részbirtokait felerészben örökségi joggal Dóczy László kapta, — érintetlenül maradván Maczedoniay Jánosnak itt levő részbirtoka. Ezt az egyezséget Mátyás király még 1466-ban, Báthory István pedig 1478-ban átírta és kiváltság alakjában kiadta. (Bánffy-csal. lt. — Orsz. lt. Dl. 16388.) 1520-ban Dóczy Ferencz az országbíró előtt kötelezte magát arra, hogy az esetre, ha határidőre nem fizetné meg azon 2000 frtot, melyet Maczedoniay Miklóstól kölcsön vett, e hitelezője Temesben Tófőt és Németit, Aradban Apácza falut, Udvari pusztát és Vizes falut, valamint azon részjószágokat, melyeket Papd, Peterd, Csatád, Öcse, Szedecz temesmegyei és több más zarándi falvakban bir, elfoglalhassa és az összeg visszafizetéséig használhassa. (Orsz. lt. Dl. 23344.) A Földváry-féle 1561. évi összeirás szerint Maczedoniay Péter birtokolta Voras (Varjas) községet. (Tört. Adattár I., 375.)

Mácsalaki. A család Macsalakáról, a mai Máslakról származik. Stephanus de Machalaka illetőleg Mathalaka 1452—58-ig orodi kanonok volt. (Haan és Zsilinszky: Békésmegyei Okltár 67., 69., 74., 87. Pesty: Krassóvármegye Okltára III., 397.)

Mágócsy. A Földváry-féle 1561. évi adó-összeirás szerint Mágócsy Gáspár, Gyulavár kapitányáé volt a többek közt Sződ (a mai Szépfalu), Nyárrév és Mácsalaka (a mai Máslak) egy része. (Márky: Mágócsy Gáspár öröksége. Tört. és Rég. Ért. 1884. évf. 157—168. l.)

Magyar. 1346-ban, midőn szeri Pósa és fia, László 300 juhval Petre (a mai Petromány) határába megérkeztek és itt a Temes felett levő hídon át akartak kelni, Magyar Pál ottani birtokos tisztje, Ravasz Miklós a falu lakóival rájuk támadtak, a szolgákat és lovaikat megsebesítették és a juhnyájat tőlük elvették. (Ered. okl. Pesty gyüjt.)

1323-ban I. Károly ermeni Magyar Pálnak adományozta Noghermen és Kyssermen (a mai Germán) akkor krassómegyei községeket. (Pesty: Krassó várm. tört. III., 6—10.); 1371-ben említtetik ermeni Magyar István, mint a krassói Félegyház és a kevei Módos birtokosa. (U. o. III., 103.)

Majosi (oszlári, pelbárthidai). Egy 1399-iki okirat szerint oszlári Majosi *János* megölte Szentgyörgyi Jakabot és felgyujtotta a házát. A tagadott vádat barátságos egyezség követte és Majosi János nem fizethetés esetére lekötötte a temesvármegyei Kér helységben levő birtokát Szentgyörgyi Miklós, Jakab fia részére, örökös birhatási joggal és Szentgyörgyi Miklós e birtokba be is iktattatott. (Fejér: Cod. Dipl. X., 3., 227. Bárány: Temes várm. emléke, okltár 41—44.) A család ősi birtoka a mai Sipet vidéken feküdt Oszlár volt, melyet 1410-ben Majosi *Pál* birt. (Kállay-cs. levélt.) Ugyancsak 1410-ben Majosi *Lőrincz* kapta Vejteh (a mai Vojtek) és a három Oszkola (a mai Szkulya) falukat. (Jankovich: Tudományos Gyüjtemény 1833. V., 74. Bárány. Temes várm. eml., függel. 24.) Ez oklevélben Lőrincz néhai szörényi bánnak, testvéröcscse *Pál*, Jakab fia szintén bánnak neveztetik, közelebbi megjelölés nélkül. Pesty szerint Lőrincz sem 1410. évben, sem korábban nem lehetett szörényi bán (Szörénym. tört. I., 273.) 1408 és 1415-ben a Majosi-család birtokos volt még Varjotelek, Péterfalva, a két Apafája, Teremi és Várelő községekben is.

(Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza II., 84.) 1456-ban Majosi *Mihály* elzálogosította antalfalvi részbirtokát Temesközi Jánosnak, kinek 1453-ban már szentgyörgyi részbirtokát is elzálogosította volt. (Jászói lt. Scr. B. n. 23., Orsz. lt. Dl. 15027.) 1462-ben Majosi *György* Szt.-Keresztfalva, Oszlár, Kér, Zsebet, Magyar-Zsebet, Márkfalva, Ambrusfalva, Antalfája, Kecskés, Csobaj, Ivántelke, Gyülvész, Jakabfalva, Ujfalu és Csobaj nevü birtokát 1500 frtért elzálogosította Upori László fiának, Pálnak. (Galgóczi-lt. Lad. 99. f. 12., 3.) 1497-ben néhai oszlári Majosi György leánya, Erzsébet, Vághy János özvegye elzálogosította Oszlár, Kér, Antalfalva, Jakabfalva, Ambrusfalva, Ujfalu, Kecskés, Tót- és Magyar-Sebet, Szt.-Gyrgy és Márkfalva helységek és Jobbágy puszta részeit Csáky Mihálynak, a ki be is iktattatott az aradi káptalan által. (Gr. Csáky-cs. levélt. f. 128., n. 36.)

Csánki szerint (Magyarorsz. tört. földr. II., 84.) e család kétségkívül azonos vagy rokon az 1469-ben Krassómegyében feltünő biharmegyei pelbárthidi Majosi-családdal. 1469-ben a pelbárthidi Majosiak a jobbágyi Matkó-családtól kapták cserébe Apáczát, a mai Opaticzát, mely akkor Krassómegyéhez tartozott. (Pesty: Krassóm. tört. II., 1., 11.)

Makay. Makay Gáspár 1607-ben lippai háztulajdonos volt. (IX. Lib. Reg. 114b., 115a.)

Makófalvy l. Csanád-nemzetség.

Marczaly. Marczaly *Miklós*, István fia, temesi és krassói főispán, a kunok bírája volt. Egy 1399-ben kelt oklevél így hangzik: Nos Nicolaus, filius Stephani, Comitis *Themesiensis*, Judicis Cumanorum, ac inter cetera Comitatus Crassovienis.« (M. tört. tár. XII., 180.) Egy 1418-iki oklevél együtt említi őt főispánnak Csáky Miklóssal. (Fejér: Cod. Dipl. X., 6., 128.) Zsigmond királynak egy 1417-ben kelt okmánya felemlíti, hogy Marczaly *Miklós* és *Dénes*, István bán fiai Temes vármegyében, Somlyó város táján, a Nyárád folyó mentében, Tót-Csák falu és Maraz város előtt a törökökkel viselt négy véres csatában vettek részt. (Katona: Hist. crit. XII., 272.) Zsigmond király feltétlen bizalmat helyezett Marczaly Miklós vitézségébe és győzhetlen vezérének tartotta. Őt küldötte azért Velenczébe is, hol a velenczeiek táborát szétverve, igazolta a beléje helyezett bizalmat. Ez volt azonban utolsó harczi dicsősége, mert oly sulyos sebet kapott, a melybe nemsokára belehalt. Fiai közül 1438-ban *Imre* és *János* együtt temesi főispánok voltak, 1439-ben pedig *János* együtt főispánkodott berekszói Hagymásy Lászlóval. (Orsz. lt. Dl. 13209., 13367. — Pesty: Szörénym. tört. III., 33.) Imre és János utóbb somogyi főispánok lettek. — *Dénes* fiai, György és István 1442-ben kapták I. Ulászlótól a két Szécsényt (a mai Szécsány), mely 1452-ben Hunyadi Jánosé lett, ki azt már előbb is zálogban tartotta. (Orsz. lt. Dl. 13667., 14588.)

Marnachouit. 1597-ben Báthory Zsigmond fejedelem a temesmegyei Opaticzel (a mai Opaticza) helységet tartozandóságaival együtt Marnachouit Györgynek és örököseinek adományozta azon érdemek jutalmazására, melyeket azzal szerzett, hogy őt a törökök ellen való minden hadakozásban és azok ellen vívott várostromaiban saját költségén és vérének ontásával követte. (Ered. okl. a gyulafehérv. káptalan lvltban.)

Maróthy. Maróthy *János*, a híres macsói bán 1404-ben kapta Zsigmond királytól a Berzava mentén feküdt Szt.-László, Aracs, Félegyház, Görgető, Szent-Miklós és Szent-Mihály falvakat. A boszniai hadjáratban fogságba került és 1416-ban a pécsi országgyűlés Temesmegyébe is küldött követeket, hogy a váltságösszeghez itt is járuljanak. (Fejér: Cod. Dipl. X. 8., 569.) Maróthy azonban önerejéből terem-

tette össze a szükséges 40.000 arany (mai értékben mintegy 200.000 frt) forintot, mire kiszabadult. 1418-ban már fiával, *Lászlóval* együtt eltiltotta némely szomszédját a Keresztúr, Iregd, Hosszuaszó (a mai Hosszuszó) és Pálülése birtokaihoz tartozó földek, erdők, stb. használásától. (Orsz. lt. Dl. 10711. és Haan, 45.) János 1435-ben hunyt el és ornási uradalmait fia, *László* örökölte, ki 1444-ben egyezségileg a Pekrieknek engedte át az 1404-ben Zsigmond királytól kapott temesmegyei falvakat. (Orsz. lev. Dl. 8901.)

Marton (kenez-rekeszi, kenézi). 1492-ben és 1498-ban említtetik mint temesmegyei nemes család. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 84.)

Máté. IV. Béla bizalmas embere és egyik magán-tanácsosa, kit 1240-ben főasztalnokává tett. (Mt. tár XII. 167.) 1235-ben temesi és torontáli főispán. (Fejér: Cod. Dipl. IV., 1. 21.)

Matkó (jobbágyi). 1458-ban jobbágyi Matkó Mátyás temesmegyei nemes a király embere Szilágyi Mihálynak a temesmegyei Keresztur birtokába való beiktatásán. (Orsz. lvlt. Dl. 15216.) 1478-ban jobbágyi Matkó Miklós mint szomszéd jelen Csáky Mihálynak Ohát (a mai Obád) birtokába való beiktatásán. (Gr. Csáky-cs. lt. f. 128. n. 32., 33., 36.) 1492-ben jobbágyi Matkó Miklós, Mátyás fia a maga és huga Katalin (néhai Dolhai Demeter özvegye) és Petneházy Mátyás neje, Margitnak fia, Tamás nevében a Temes vármegyében fekvő Jobbágy helységet és a hozzá tartozó részpusztákat: Tót- és Magyar-Szaggyu, Csókás, Monyorós, Magyar- és Tót-Bolyobár, Magyar- és Tót-Mura (a mai Sztamora és Moravicza), Szilvás, Székelyteleke, Györöcz, Berdencz (a mai Birda) és Apácza (a mai Opaticza) — elzálogosította Csáky Mihálynak 400 arany forintért. (Ered. okl. a gr. Csáky-cs. lt. CCC. fasc. 128. nr. 34., 36., 55. — Tört. Adattár: II., 360—361.) Egyik főbirtokukat, az 1469-ben Krassómegyéhez számított Apáczát (a mai Opaticzát) ekkor a pelbárthidi Majosiak kapták cserébe. (Pesty: Kassóm. tört. II., 1., 11.)

Mátyás. Mátyás Lukács lippai vitézt Rákóczy Zsigmond 1607, junius 27-én megajándékozta egy Lippán, a hosszu-utczában, Laskay István lippai prédikátor és Rácz Miklós szomszédságában levő házzal. (IV. Lib. Reg. 83b.)

Méray. 1408-ban Méray Kálmán temesmegyei nemes kijelölt kir. ember Garázda Miklós és Szilágyi László Horogszeg és egyéb temesmegyei birtokokba való beiktatásánál. (Ered. okl. a Csáky-család lvltban.)

Mercy gróf. Mikor Temesvár 1716-ban visszahódíttatott a törököktől, Jenő herceg Mercy Claudius Florimund grófot, lovassági tábornokot bízta meg a visszafoglalt összes terület (az u. n. bánát) kormányzásával. A kinevezést a bécsi udvar 1716. november 1-én megerősítette és a tartományt katonai kormány alá helyezte. De ha már az alkotmányos igazgatás a magyar rendek óhajtása szerint helyre nem állíttatott is és nem magyar ember ruháztatott fel a temesi gróf hajdani czimével és hatalmával, — jegyzi meg Szentkláray Jenő, a »Száz év Délmagyarország ujabb történetéből« cz. jeles mű nagyérdemű irója (132. l.) — jobbat Mercynél alig lehetett volna választani a kormányzásra.

Mercy régi lotharingi hős család ivadéka. Nagyatyja a hires vezér, báró Mercy Ferenez volt, kinek vitéz tettei a 30 éves háborúból ismeretesek. Atyja szintén katona volt, s mint ilyen érdemelte ki a grófi czimet is. Buda ostrománál 1686-ban esett el mint főőrmester. Fiát már 16 éves korában osztrák katonai pályára szánta és ez a legnagyobb buzgalommal szentelte magát a hadi pályara, melyre őt nemcsak nagyatyja s atyjának babérjai, hanem egyéni jeles tulajdonai is lelkesíték.

Bátor, éber tevékeny, tüzes természettel, okos, találékony elmével volt megáldva. Kitünő hadvezér és páratlanul tevékeny organisator volt. Mint katona mindenütt ott volt, hol a veszély legnagyobb; mint kormányzó jóakaratu, ki a rábízott tartománynak áldásos igazgatásáért az ország hálájára tette magát érdemessé. A főparancsnokság átadásakor Jenő herczeg kijelentette, hogy leginkább azért szemelte ki Mercyt e magas és fontos állásra, mert sokszor tanusított vitézségén és bő tapasztalatain kívül még különösen önzetlen jelleme által nyerte meg bizalmát.

Mercy a temesi bánság kormányzását a legnagyobb részben mint szomoru, kipusztult, népszegény, részben mocsáros, részben homokos sivatagot vette át, melyet alapjából kellett ujjá teremtenie. Oly alkotó szellemre volt szükség, mint Mercy, hogy ezt az elpusztult, eltiprott országot, melynek gazdagsága a rombolás omladékai alá volt temetve, ismét uj életre támaszsza és benne a kulturfejlődés föltételeit meggyökeresítse.

Mercy mindenekelőtt azt javasolta az udvarnak, hogy a Bánság négy kerületre osztassék fel és minden kerületben legyen egy főnök vagy alispán az alkalmazandó tiszttartók fölött; legyen továbbá minden kerületben négy főknéz vagyis szolgabíró, kik a pénzeket és számadásokat a tiszttartóktól átveszik és a főpénztárnak beszolgáltatják, úgyszintén a felsőbb rendeleteket végrehajtják és mindenre felügyelnek. Munkánk szűk keretében nem sorolhatjuk fel részletesen Mercy javaslatait és csupán még annak felemlítésére szorítkozunk, hogy Mercy javaslatait a császár egész terjedelmükben elfogadta. A temesi bánság 13 kerületre, a clissurai hegyvidékre és 6 katonai századvidékre osztatván, kerületei számára alispánok, provisorok és főknézek neveztettek ki. Az alispán hivatala azonban — mivel magyaros formája volt és nem tetszett — csakhamar be lett szüntetve.

Bécsben arra fektették a fősúlyt, hogy ezen országrészből kevés költség mellett minél több hasznot hajtsanak a kincstár javára. De az ügyes, jóakaratu tábornok, ki szenvedélylyel fogott e szép földterület kormányzásához, kieszközölte, hogy a jövedelmek egy része a temesi Bánság anyagi körülményeinek javítására fordíttassék. Meg lévén a pénzerő, valóban atyai gonddal és helyes tapintattal fektette be azt a tartományba. Megerősítteté a temesvári várat, új laktanyákat építtetett, — de gondja volt a közoktatásra is. 1718-ban jezsuita kollégiumot állíttatott fel Temesvárott; később a csanádi püspök székhelyét áttétette Temesvárra, hogy előbbre vigye a vallási életet.

Mercyt dicséretes terveinek foganatosítása közben az Ausztria és Spanyolország közt kitört háború a harcztérre szólította. Szicziliából, hol hősiesen harczolva és sokat szenvedve, meg is sebesíttetett, 1720, május havában tért vissza Temesvárra és ezentúl nagyobb megszakítások nélkül minden erejét a temesi bánság belügyeinek rendezésére fordította. A népesség szaporítására nagyszabásu telepítési akcziót vitt keresztül, több új községet létesítve. Az ipar és kereskedelem meghonosítása érdekében selyemgyárt, papirmalmot, sodronygyárt, posztógyárt, téglagyárakat állíttatott fel Temesvárott; az iparosokat Mercy leginkább a külföldről hivatá be. 1722—23-ban helyreállíttatta a délmagyarországi bányákat.

Nagy figyelmet fordított a tartomány fővárosának, Temesvárnak szépítésére és erősítésére. 1723-ban megkezdette az új várfalak építését. A várban a török faházak helyébe ízléses és tiszta lakházak építtettek. 1729-ben befejezte a 252 öl hosszu erdélyi laktanya építését, 1731-ben pedig új városházát építtetett és ugyanakkor munkába vétettek más nyilvános épületek is: templomok, vízvezetékek, földalatti csatornák. Mercy szándéka volt Temesvárt a birodalom legszebb városai közé emelni.

1733-ban Ausztria, Franczia- és Spanyolország közt újból kitörvén a háború, a már 68 éves Mercy, bár egyik szemére vak, a másikra rövidlátó volt és a köszvény is kínozta, mint tábornagy, az olaszországi hadsereg fővezéréül neveztetett ki, örökre elbúcsuzván e tartománytól, melyre 17 éven át a béke áldásait árasztotta. Mercy a Parma falai alatt vívott véres csatában, 1734, junius 29-én, egy muskétagolyó által halálosan találva elesett és a reggioi székesegyház sírboltjába temettetett el.

Szentkláray idézett jeles munkája után közölt ezen életrajzi adatokat kiegészítjük még azzal, hogy Mercy az 1723. évi 125. t.-czikkel *felvétetett a magyar indigenák közé.* Mercy rokonát és fogadott fiát, gróf D'Argenteau Antal Ágost ezredest tette örökösévé, a ki ugyanazon évben Mercy névvel szentrómai birodalmi gróffá tetetett és 1761. évben mint tábornagy és eszéki főhadi kormányzó hunyt el. Mercy d'Argenteau Antal Ágost gróf az 1741. évi 70. törv.-czikkel Mária Terézia királynő különös ajánlására (Kovachich: Collectio Diar. Diaetalium.) szintén felvétetett a magyar indigenák közé fiával, Claudius Florimundussal együtt, a ki 1770 körül Tolna vármegyében birta a Hőgyész uradalmat. Mercy d'Argenteau Antal Ágost gróf unokái közül Lajos 1774-ben lovas tábornok volt és eladta a hőgyészi uradalmat gróf Apponyi Györgynek, később osztrák nagykövet volt Párisban és 1802-ben meghalt; András pedig udvari tanácsos volt e század elején.

Méregh. A Földváry-féle 1561. évi portai összeírás szerint Ellősfalwa (a mai Allios) Méregh Ferencz részbirtoka volt. (Fábián: Arad vm. leírása 26. l. — Márki: Aradm. tört. I., 322.)

Mezőgyáni. Mezőgyáni Mihály Muthnoky Mihálylyal közösen kapta a hűtlen Illyey-Dienessy János javait, köztük Zádorlakát, melyekbe az aradi káptalan 1465-ben be is iktatta, (Orsz. lt. Dl. 16594.) a mi ellen a Dienessyek a következő évben tiltakoztak. Muthnoky pár év mulva elhunyt és Mezőgyáni az ő részét is meg akarta szerezni, mi ellen azonban az árvák protestáltak. (Orsz. lt. Dl. 16372.) A Zádorlakán és Cseneszházán levő részjószágait Mezőgyáni Mihály 1470-ben »testvéri szeretetből« Dóczy Imrének örökre bevallotta. (Orsz. lt. Dl. 17076.) Igy előzte meg az 1478-ban kimondott s rá és Dóczyra nézve kedvezőtlen ítéletet, melyet a kuria a Dienessyek javára hozott. Mihály nagy kort ért; magva szakadtával a király 1520, április 23. zádorlaki stb. részjogait Dóczy Ferencznek adta. (Lib. Reg. I., 67. — Márki: Arad tört. I., 322.)

Mészáros (lippai). Mészáros Pál 1608-ban lippai háziúr volt. (Vl. Lib. Reg. 78.)

Miklós. Miklós, Máté fia és István apja 1290—1339. simándi nemes volt. (Zichy-okm. I., 332.)

Milojkovics. 1655-ben III. Ferdinánd Német-Szt-Péter falut Nagy Ferenczneh, Milojkovics Miklósnak és Dienes Györgynek adományozta. (Registrum donationalium Nagy Iván birtokában.)

Mohácsi (baraczkási). Bethlen Gábor erdélyi fejedelem egy 1627-iki okirat szerint a Borgias (Varjas) nevű temesmegyei faluban levő egész részbirtokot baraczkai Mohácsi Istvánnak adományozta. (Eredeti oklevél a Macskásy-család levéltárában.)

Morhat (szántai). Morhat Jakab 1467-ben részbirtokos volt Kakat és Tót-Kakat (a mai Orczyfalva) községekben. A család bodrogmegyei (Pesty: okirat-gyüjt.) és e birtokokra nézve testvérévé fogadta 1489-ben a szintén bodrogmegyei Sulyok-családot (Muzeumi ltár.)

Muronyi. 1492-ről említtetik kenézi Muronyi Imre, 1498-ról kenézi Muronyi László kenézi nemes (Orsz. lt. Dl. 19618. és Kismart. lt. 48. C. 22.) — Csánki

(Magyarorsz. tört. földr. II., 52.) kimutatja, hogy ezenkívül a Murony (a mai Murány) vidékén birtokos más családok is nevezték magukat Murony-ról. Igy 1427-ben Muron-i János fia, György kapja Zsigmond királytól Simánd temesmegyei pusztát; ugyanekkor Muron-i Veres György, Muron-i Wer Jakab, Muron-i Demeter fia, Bencdek és Antal fia, Jakab mint kijelölt kir. emberek szerepelnek. 1428-ban Muron-i Péter fia, Jakab és László fiai, Miklós, Tamás és János krassómegyei birtokosok. (Pesty: Krassóm. t. III., 324.) 1449-ben Muron-i Ver László fia, Miklós és unokatestvérei: György és Mihály, a Jakab fiai ugyancsak a mai Murány vidékén merülnek fel és az 1428. évi Muron-iakkal kétségtelenül azonosak vagy vérrokonok. (Gyömrői lt. XV., 1., 2.) 1463-ban Temesközi Wer (dictus) György özvegye és fiai: András, János és István szerepelnek mint a király anyjának belső hívei. (Gyömrői lt. XV., 1. 4.) Ugyanezek a muron-i Wer-ek, jelesül Miklós és András birtokosok Békés- és Zarándmegyékben is 1478- és 1480-ban. Semmi kétség, — írja Csánki — hogy e nemesek: a Muronyiak vagy muronyi, temesközi Vérek 1427-től 1480-ig és tovább a mai Muránynyal azonos régi Muronyt birták és hogy erről neveztettek. Csánki tényleg nem tévedett, a mi kitűnik abból, hogy muronyi Muronyi Mihály muronyi birtokos egy 1520-iki oklevél szerint mint szomszéd részt vett Bolyka Bálint zöldesi és németi birtokos beiktatásán. (Bárány: Temes vm. emléke. Okltár 37—40.) Mint királyi emberek és ügyvédek szerepeltek még e családból részint Temes-, részint Torontálmegyében: Muronyi Balázs (1414, 1415), Muronyi János (1415), Muronyi Mátyás, András és János (1448, 1450, 1451, 1461). — (L. Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza II., 52.)

Muthnoky. E családnak nagy birtokai voltak a XIV. és XV-ik századokban Temes, Krassó, Szörény és Arad vármegyékben. A mai Temes vármegye területén birták a Remete szomszédságában feküdt Sásvár várost, mely utánok 1471-ben Dóczy László és gúti Ország Lőrincz tulajdonába ment át. (Gr. Forgách-cs. lt.) 1465-ben Muthnoky *Mihályt* Mezőgyáni Mihálylyal együtt iktatták be Zádorlaka birtokába. 1468-ban már árvái tiltakoztak Zádorlakának és egyéb aradi falvaknak tovább adományozása ellen. Özvegyét és két fiát, *Mátyást* és *Pétert* 1473-ban Dóczy Imre megintette ezen részjószágaik visszaváltására. (Orsz. lt. Dl. 17497.) Úgy látszik, nem váltották vissza, mert 1478-ban a Dienessyek tiltakoztak az ellen, hogy ezeket Dóczy Imre birja. (Dl. 18120.) 1484—1485-ben Muthnoky *Dénes* volt a sződi (a mai Szépfalu) kastély várnagya. (Orsz. lt. Dl. 19078, 19098.) 1495-ben Muthnoky *Mátyás* és *Péter* a csanádi káptalan előtt eladta özv. Dóczy Imrénének és fiának a Zádorlaka és több más aradi falvakban levő összes részjószágait 2000 arany forinton. (Orsz. lt. Dl. 20359.)

Nagy (besenyei, nagy-besenyei). E családot 1478 és 1498-iki oklevelek említik. (Orsz. lt. Dl. 17276. — Kismart. lt. 47. c. 22.)

Nagy (kécsei vagy kőcsei). Temesmegyei nemes család volt a XV-ik században. (Orsz. lt. Dl. 20196., 17967.)

Nagy (kenézi). A család említtetik 1494-es és 1498-as oklevelekben. (Orsz. lt. Dl. 20196. — Kismart. lt. 47. c. 22.)

Nagy (leleszi.) Buday Polg. Lex-ja (II., 738.) és Bárány temesmegyei monographiája (171. l.) szerint leleszi Nagy Ambrus 1476-ban temesi főispán volt. Somogyi (Magyarorsz. főisp. albuma, 400.) azt állítja, hogy 1476-ban és 1477-ben leleszi Nagy *Ambrus* és Nagy *Albert* együtt voltak temesi főispánok; közvetlenül

dengelegi Pongrácz János halála után neveztettek ki főispánokká és egyuttal a temesvári kapitányi tisztet is viselték 1477-ig. Pesty és Csánki — a kik okiratos bizonyitékokból merítették állításaikat — a két leleszi Nagyot nem sorolják fel a temesi főispánok lajstromában, melyben mindkettőnél a főispánok a következő hézagos sorrendben következnek: 1470-ben Pongrácz János, 1472-ben Dóczy Imre, 1476 előtt Czobor Imre, 1479-ben Kinizsi Pál. Ennélfogva lehetséges, hogy 1476 körül leleszi Nagy Ambrus vagy Albert, esetleg mindkettő temesi főispán volt. Nagy Albert egyébiránt Bárány szerint (Temes vm. eml. 177. l.) 1476-ban temesvári várnagy volt.

Nagy (lippai). Nagy vagy Rácz Tripu lippai vitéz Rákóczy Zsigmondtól 1607, augusztus 16-án új adományul kapott Lippán egy kuriát és Temesmegyében egy Szent-György nevü pusztát. (Orsz. lt. NRA 816., 6.)

Nagy (pestesi). 1494-ről említtetik pestesi Nagy Pál temesmegyei nemes. (Orsz. lt. Dl. 20196.)

Nagy (rikasi). Nagy János lippai katona 1631, augusztus 6-án új adományt nyert vajasdi és fahidi (Aradm.) részjószágaira. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. XII., 470.)

Nagy (sipszói). Egy 1488-iki oklevélben említtetik a sipszói Nagy, temesmegyei nemes család. (Orsz. lt. Dl. 30225.)

Nagy (temesvári). 1492-ben temesvári Nagy Pál somlyói várnagy és István temesmegyei nemes volt. (Orsz. lt. Dl. 19618.)

Nagy. Nagy Simonnak 1449-ben részbirtokai voltak Sasd, a mai Sósd községben. (Majláth B. gyüjt.)

Nagy. Nagy János 1487-ben földesur volt *Kakat*-on, a mai Orczyfalván. (Orsz. lt. Dl. 19232.)

Nagy. 1655-ben III. Ferdinánd Német-Szt-Péter falut Nagy Ferenczne k, Milojkovics Miklósnak és Dienes Györgynek adományozta. (Registrum donationalium Nagy Iván birtokában.)

Nagylucsei másképp Dóczy. L. Dóczy-család.

Nagymihályi. Nagymihályi Albert és fiai 1427-ben királyi adományul kapták a magbanszakadt nagylaki Jánkfi János birtokait, ezek között az akkor Krassómegyéhez számitott, most Temes vármegye területén levő szentgyörgyi kastélyt, Szt-Gyögy (a mai Kincstár-Szt-György), Kis-Déd (a mai Detta), Vát (a mai Vattina), és ezeken kivül mintegy 52 falut a mai Jám, Szuboticza és Ruszova vidékén, köztük az akkor Temesmegyéhez számított, most Krassó-Szörénymegye területén levő Alsó- és Felső-Igazó (a mai Prepul és Apadia közt), Sterkolcz, Mikulest, Krivina-Bogdán és Meszespataka falvakat. (Pesty: Krassóm. t. III., 311.) E birtokok némelyikéhez 1550-ben is jogot formáltak a Nagymihályiak. (Csánki: Magyar. tört. földr. II., 112.) — Nagymihályi László 1447-ben zálogba vette dobozi Dánfy Lászlótól a 44 faluból állott dobozi (a mai Doboz) uradalmat; halála után özvegye e zálogos birtokhoz a dobozi Dánfyakkal szemben 1462-ben is igényt tartott. (Orsz. lt. Dl. 15700.)

Neczpály. Maczonka volt a család első ismert őse. Ennek fiai, *Lőkös* és *Domokos* a délvidékre szakadtak és itt harmadik testvéröknek, *Jánosnak* fiaival, *Imrével* és *Jánossal* együtt csakhamar mint az iktári Bethlenek osztályos atyafiai jelentek meg. Neczpály Imre és János már 1347-ben egyezkedni akart a Bethlenekkel, ez azonban akkor nem sikerült. *Imrét*, ki rendesen Turóczmegyében, ősi birtokán lakott, 1350-ben, midőn Turócz-Szent-Mártonból hazafelé ment, Gyulafalvai Miklós és Mihály, kikkel határvillongásai voltak, kegyetlenül meggyilkolták. (Századok,

1875. 235.) Két fia maradt, *György* és *János,* kik a kuria itélete alapján atyjuk gyilkosainak jószágait is megkapták. János csakhamar elhunyt és a család összes jószágait György örökölte. Minthogy Neczpály Domokos fiának, *Lőkösnek* fiai, *Miklós* és *Márton*, kik a Bethlenekkel már 1365-ben osztozkodtak a temesmegyei Iktár, Andocsfalva, Dragonfalva, Enisten, Pósafalva, Bratiszlófalva és Pádéfalva helységeken, valamint a zarádi javakon, maradék nélkül hunytak el, örökségökbe Neczpály György lépett. Ennek a Györgynek fia, Demeter, 1407-ben kinyilvánította, hogy hajlandó a Bethlenekkel folyó perben a pörlekedő felek által egyenlő számmal választandó nyolcz nemes elé terjeszteni a maga okiratait, ha mind a két fél kijelenti, hogy 50 márka büntetés terhe alatt megnyugszik az itéletben. Bethlen Miklós fia, Gergely, azonban háromszoros idézésre sem jelent meg a bíróság előtt, a miért aztán csakugyan elmarasztalták 15 márka megfizetésében. 1478-ban Neczpály Balázs szerződést kötött iktári Bethlen Gergelylyel és Domokossal, mely szerint az utód nélkül előbb meghalónak birtokait kölcsönösen öröklik; e szerződés értelmében a temesmegyei Iktár és tartozékai a Bethlenekké lett. De már a következő évben (1479, február 16) Neczpály Balázs a turóczi konvent előtt összes javait *Justh* Andrásnak, a Justh-család törzsatyja, Kussoi Jodók egyetlen fiának zálogosította el, kinek fia, János eljegyezte leányát, Zsófiát. Mátyás király rendeletére a budai káptalan be is iktatta őt a zarándi javakba. Bethlen Domokos hiába tiltakozott ez ellen, mert Neczpály Balázs még tovább ment, a mennyiben felbontva a Bethlenekkel és másokkal kötött minden szerződést, összes birtokait 6000 frtban elzálogosította Justh Andrásnak. Balázs rövid idő mulva elhunyt és Justh András maradt kiszemelt menyének gyámja; csakhogy a házasságból nem lett semmi, mert a gazdag árvát rokonai elszöktették és koromházi Korom Bálinthoz adták férjhez. Más jogon azonban, mint különben is vérrokon, csakhamar mégis a *Justhok* örökölték a kihalt Neczpályak javait. (Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza, II., 74. — Századok, 1875., 223—245. — Márky: Aradm. tört. I., 257. — Justh-cs. lt.)

Neipperg gróf. Neipperg Vilmos Reinhard gróf táborszernagy 1736-ban átvette a Bánság kormányzását. 1739, augusztus 18-án gróf Neipperg a békeelőzmények megkötésére elküldetett a Belgrád alatti török táborba. Neipperg egészen magára hagyatva, a nagyvezér hatalmában, a franczia követ, Villeneufve marquis által is rábeszélve és félrevezetve, 1739, szeptember 1-én megkötötte a legnagyobb mérvben csúfos belgrádi békeelőzményeket, melyek Bécsben nagy elégedetlenséggel találkoztak, mert Ausztriára nézve egész Európa előtt megalázók voltak. (Szentkláray: Száz év Délmagyarország ujabb történetéből. 155. l.)

Nemes (németi). 1548-ban némethi Nemes Vitus mint szomszéd birtokos részt vesz Petrovics Péternek némely temesmegyei részbirtokokba való beiktatásán. (Oklevél-másolat Pesty Frigyes gyüjteményében.)

Némethy (kenézi). 1489-ben kenézi Némethy Benedek knézi birtokos. (Orsz. lt. Dl. 19477.) A család különben már 1425-ben is birtokos volt Kenézen (Knézen). (Orsz. lt. Dl. 30160.) 1520-ban Némethy László németi birtokos a király embere Bolyka Bálint zöldesi birtokos beiktatásán. (Bárány: Temesvárm. emléke, oklevéltár 37.)

Nexafi (bélvidéki, szabadfalvai). A család első ismert őse Nexa, kinek három fia volt: Mihály, Ozsvát és Bézsán (Bésán). Az utóbbi alapította a Bésán-családot, a két előbbi a Nexafi nevet vette fel, Mihály a bélvidéki, Ozsvát a szabadfalvai előnévvel. I. Lajos király 1369-ben a Nexafi-családnak Belencze (a mai Belincz), a két Szabadfalva, Radefalva, Forgácsfalva, Ivánfalva, Vajszlófalva, Tót-Hollós, Bozos,

Ujfalu, Kápolna, Tornyafalva, a három Csaba, Kománfalva és Dobromerfalva helységekben birt részeit remetei Himfy Benedeknek adta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr., II., 86.) De bizonyára csak részben, mert 1415-ben és 1416-ban a szabadfalvi Nexafiak ismét »de districtu Beel«-nek nevezik magukat. A bélvidéki Nexafiak szerepelnek 1468-ban is. (Gr. Festetits-cs. levlt., országos lvt. Dl. 35795.) — L. Bésán-család.

Nyárágí. 1478-ban Nyárágí Benedek temesmegyei nemes, a király embere egy beiktatáson. (Gr. Csáky-cs. lt. f. 128 n. 32.)

Ökös. Ökös (Ewkews) Péter temesmegyei nemes 1453-ban a király embere volt egy beiktatáson. (Orsz. lt. Dl. 30151.)

Oláh. Mátyás király 1470-ben Száti Balázs magtalan halála folytán, annak birtokait: Tófő, Kécse, Ujfalu, Peterd, Nagy-út, Csatád, Erdős, Nádasd és Hetény temesmegyei helységekben felerészben Oláh *Péternek* és Dési Jánosnak, másik felerészben Dóczy Péternek, Imrének és Lászlónak adományozta. (Orsz. lt. 17002., 17076.) — Oláh *Miklós* 1520-ban a király embere Bolyka Bálint zöldesi birtokos beiktatásán. (Bárány: Temesvm. eml. Okltár 37.) — Oláh *Jakab* 1540-ben ötvényi (a mai Utvin) birtokos volt. (Gyulafehérvári kápt.)

Oláh (solymosi). Oláh Mihály (solymosi) 1607-ben lippai háztulajdonos volt. (IV. Lib. Reg. 111a. és V. Lib. Reg. 187.)

Olcsárovics. A Földváry-féle 1561. évi adólajstrom szerint Olcsárovics (Ovecsarovics?) Demeter részbirtokos volt a mai N.-Szt-Péter és Fönlak közt feküdt Kerekegyházán, továbbá Nagyfalun és Varjason. (Tört. Adattár I., 375.) 1566-ban mint lovaskapitány hősiesen elesett Gyula védelmében. (Békésm. tört. évk. VII., 25., 29.)

Ongor (nádasdi). Az Ongor máskép Hungor vagy Ungur-család eredetileg hunyadvármegyei származásu. Hunyadi János kormányzó, egy 1447-ről Temesvárról keltezett oklevélben, uj adományt adott nádasdi Ongornak hunyadvármegyei Felső-Nádasd birtokára. (Teleki: Hunyadiak kora, I., 43.) Ongor *János*, ki már 1449-ben zarándi főispán volt, a guthi Országhokkal együtt, 1471-ben Mátyás királytól számos temes-, keve-, csongrád-, arad-, csanád- és krassóvármegyei birtokot kapott, s pedig Temesben Hodos várát és városát (a mai krassó-szörénymegyei Hodost), továbbá Aradban Sződi (a mai Szépfalu) várat és várost, a mai Máslak mellett feküdt Simánd, Német-Remete, a két Zábrány, Mácsalaka (a mai Máslak), Nyárrév, Cseralja, Hidegfő (a mai Hidegkút), a Kisfalud és Szépfalu közt feküdt Kér, Ároki, Cserfalva, Kis-Hodos és Kasza falvakat. A beiktatást 1472-ben az aradi káptalan foganatositotta, az Országhok, továbbá Ongor János és testvérei: *László* és *Miklós* javára, a mely eljárásról Mátyás király 1475-ben kiváltságlevelet adott ki. (Pesty: Krassó vm. tört., III. 427—435.) 1473-ban Ongor Jánosé a mai Rékas közelében feküdt Cseri vár és tartozékai; János ez évben rokona: dampsosi Arka István nevében is testvérévé fogadta ez uradalomban Szobi Mihályt. (Kolos-Mon. prot. Extraxit. 173.) — János 1485-ben már nem élt, mert ez évben Aradmegye vizsgálatot tartott özvegyének sződi (szépfalui) várkapitánya, Muthnoky Dénes által, Dóczy Imre ellen elkövetett hatalmaskodások ügyében. (Orsz. lt. Dl. 19078, 19098, 26031.) Fia, Ongor János, 1498-ban sződi várkapitánya által elfogatta az aradi templom építéséhez szükséges fák elhozatala végett a rékasi erdőbe menő káptalani jobbágyokat. (Tört. Adattár 1872, 379.) 1500-ban, midőn az általa jogtalanul elfoglalt sződi uradalmat a Pethőknek visszaadta, II. Ulászló őt néhai vajdának irta. (Hazai okmt. V., 397.)

Orbonász (krassófői). 1441-ben és 1442-ben krassófői Orbonász György temesi gróf és főispán volt. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.) — Bárány (Temes vm. eml. 170.) és utána Pesty (Magyar Tört. Tár XII., 190.) 1460-ra is Orbonász Györgyöt teszik temesi főispánná. Egy krassófői Orbonász György 1505-ben mint Krassó vármegye küldöttje részt vett a híres rákosi országgyűlésen és aláírta azt a határozatot, mely szerint jövőben csakis magyar ember választható meg királylyá. (Bogma: Magyarorsz. csal. IV., 171.) — A család tagjai közül említtetnek továbbá: krassófői Orbonász *Vacassen,* mint a temesmegyei főispán testvére 1442-ben és Petrus Wakachim de Crassofew, kétségkivül Vacassen utóda, mint Haram vár kapitánya. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 112.)

Orczy. Orczy *István* Jenő herceg alatt Temesvár és Pétervárad ostrománál, 1716-ban, száz katonával az egész tábor élelmezését ellátta, a miért III. Károly aranyláncczczal és érdempénzzel tüntette ki, 1736-ban pedig utódaival együtt bárói rangra emelte. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. VIII., 240.) Unokája, *László,* cs. kir. kamarás, 1783—85-ben temesvári kamarai igazgató volt, később pesti kamarai adminisztrátor, v. b. t. tanácsos, Abauj vármegye főispánja lett; meghalt 1807, április 15-én. (Hazai tudósítások, 1807, 33.)

Ördög (csamai). 1387 táján teresztenyei »Vrdung« Miklós kapja a királytól a mai Csernegyház és Szt-András közt feküdt Csama helységet. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 86.) 1470-ben valószínüleg e Miklós vagy János utóda: csamai »Erdeg« László eladja a Dóczyaknak Csama, Szt-András és Bor-Székely részeit. (Galgóczy-lt. Lad. 98. f. 27. n. 1.)

Ördög (Eördögh). Ördög György 1607-ben a lippai vár tiszttartója és háztulajdonos volt. (IV. Lib. Reg. 115a.)

Orros (serjéni). Orros László 1454, február 24-én mint szomszéd vett reszt Hunyadi Jánosnak a kerekegyházi uradalomba való beiktatásán. (Haan-Zsilinszky, 69.) 1475-ben Orros Balázs és László résztvett Berendy Miklós solymosi várnagy Lippán való letartóztatásában. (Orsz. levélt. Dl. 17660.) 1505, február 14-én Orros András mint szomszéd volt jelen Ugray Jánosnak némely temesi birtokba való beiktatásánál. (Márki: Arad tört. I., 324.) A család első ismert őse, György csanádi alispán, ki 1445-ben Hunyadi Jánostól kapta Tóti csanádmegyei falut. (Pesty: A szörényi bánság tört. III., 46.)

Országh (gúti). Gúti Országh Gáspár fiai, *Mihály* és *János* 1440-ben nyerték Lippa város és Solymos vár uradalmát 73 faluval, melyet a hűtlen beregszói Hagymásy László elvesztett; (Orsz. levélt. Dl. 13597.) utóbb azonban e jószágot Giskra kapta, ki Országh János leányát vette feleségül. (Márki: Arad tört. I., 324.) Ugyancsak Mihály és János 1440-ben kapták I. Ulászlótól a mai Varadia körül feküdt Ér-Somlyó várát és tartozékait, de Ulászló még ez évben visszacserélte tőlük. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 95.) 1444-ben Hunyadi János Zsidóvár várát adta nekik, cserében Solymosért; ennek daczára azonban Zsidóvárt 1454-ben szentmiklósi Pongrácz Miklós kapta V. Lászlótól. (Gr. Forgách-cs. levélt.) 1446-ban Hunyadi János Bozsár várost és Zsupán helységet cserébe adta gúti Országh Mihálynak és Jánosnak, valamint berekszói Hagymásy Lászlónak, 1453-ban Hunyadi János V. Lászlótól ismét adományul nyerte e két birtokot. (Pesty: Krassóm. tört. II., 1., 81.) 1471-ben gúti Országh Lőrincz és Dóczy László egyezkedtek Sásvár városon, mint volt Mutnoky-birtokon. (Gr. Forgách-család levélt.)

Mátyás király 1471-ben számos Temes, Keve, Csongrád, Arad, Csanád és Krassó vármegyei birtokot adományozott a gúti Országhoknak és a nádasdi Ongo-

roknak. (A birtokok az Ongor-családnál ismertetnek.) A beiktatást 1472-ben az aradi kaptalan foganatosította Országh Mihály nádor és fia, László, valamint Zsigmond és Imre, János fiai és Mihály unokaöcsesei, továbbá az Ongorok javára. (Pesty: Krassó várm. tört. III., 427—435.)

Országh Mihály nádor, ki jelentékeny szerepet vitt hazánk történetében, 1481-ben több mint száz éves korában halt meg. Testvére, János, úgy látszik, korábban hunyt el, mert 1481-ben néhainak írják őt. (Orsz. levélt. Dl. 18549.) Országh Mihály fia, László 1476—1490-ig békési főispán, utóbb Mátyás király főlovászmestere volt. Neve igen sok okmányon előfordul, de mivel ő maga nem tudott irni, helyette mindig mások írták alá a nevét. Öt fiút és öt leányt hagyott hátra. — Az 1471-ről említett Országh Lőrincz 1498-ban birtokosa volt a szódi (szépfalui) vár egy részének. (Tört. adattár 1872., 379.) 1500-ban Dóczy Ferencz zádorlaki 3 jobbágyát elfogatta a szódi uradalomhoz tartozó 14 falujának jobbágyai által és csak 19 frt váltságdíj mellett bocsátotta őket szabadon. (Orsz. levélt. Dl. 26078.)

A család nemzedékrendjét Nagy Iván tévesen ismerteti jeles munkájának VIII. kötetében. (283. l.)

A család helyes nemzedékrendje a következő:

		Gáspár				
Mihály nádor † 1481.	Sebestyén		János † 1481 előtt.			
László stb. főlovászm ster	Lőrincz (Erzsébet) † 1501.	Zsigmond	Imre	N Giskra János	Katalin Szuhay Miklós	Veronika Dóczy László

László leszármazói már nem tartoznak reánk, mert nem szerepeltek Temesben. E nemzedékrend igazolására utalunk az 1472-iki oklevélre, melyben Mihály nádor és fia, László, továbbá Zsigmond és Imre, János fiai említtetnek. (Pesty: Krassó várm. tört. III., 427.) Ugyancsak egy 1472-iki oklevélben említtetnek: Mihály és fia, László, testvére Sebestyén és Lőrincz, János fia. (Orsz. levélt. Dl. 17282.) 1486-ban említtetik Lőrincz és nagybátyja, Sebestyén. (Orsz. levélt. Dl. 19126. és 24854.) 1480-ban említtetnek Lőrincz és testvére, Veronika, Dóczy László özvegye. (Orsz. levélt. Dl. 18318.) 1495-ben említtetnek Katalin, néhai Országh János leánya és férje, Szuhay Miklós. (Orsz. levélt. Dl. 20343.)

Osváth. Osváth István nemes 1609-ben lippai háztulajdonos volt. (VI. Lib. Reg. 120.) Márki szerint (Arad tört. II., 207.) e családból származott Osváth Imre sarkadi ev. ref. esperes és lelkész, ki 1892 deczember 23-án halt meg.

Oszlári. L. Majosi-család.

Öthalmi. 1493-ban Öthalmi Péter temesmegyei nemes a király embere volt egy beiktatáson. (Orsz. levélt. Dl. 20105.)

Ozorai. Ozorai vagy Scolari Pipo (Fülöp) Zsigmond király korában hatalmas politikai és katonai egyéniség volt. Florenczből származott és magyar neje, Ozorai Borbála családjának nevét vette fel. 1405-ben Temes, Csanád, Arad, Krassó és Keve vármegyék főispánja volt (Századok, 1872. 393.) és mint ilyen, 1405, október 4-én az öt vármegye nemeseivel Aradon tartott közgyűlést, melynek feladata kétségkívül az volt, hogy az ugyanazon év elején az országgyűlésen alkotott törvényeket,

hozzájárulás végett, a nemesség előtt is felolvassák. (Márki: Arad tört. I., 146.) Rendesen csak temesi grófnak és a kir. sókamarák ispánjának nevezte magát, hogy a hosszas címezgetéseket kerülje. 1407-ben kir. főkincstartó lett, de már 1408-ban újra temesi gróf és szörényi bán. (Pesty: Szörény tört. I., 273. és Fejér: Cod. Dipl. X. 7., 627. l., hol azonban az évszám tévesen van téve 1435-re, a midőn Ozorai Pipo már nem volt az élők közt.) A művészeteknek nagy barátja, s politikában, hadban egyaránt járatos férfiú lévén, nagy hatással lehetett Temes vármegyére, melynek székhelyén, Temesvárott töltötte életének legmunkásabb részét. Gyakran ellátogatott Lippára és ott végezte be életét 1426, deczember 27-én; örök nyugalomra a székesfejérvári Boldogasszony-templomba tették. (Wenczel Gusztáv: Ozorai Pipó életrajza. Tört. tár 1884. évf.) Fia nem maradt; leányát, Borbálát, enyingi Török Imre vette nőül.

Ozorai Pipo 1407-ben kapta Zsigmond királytól a magvaszakadt berényi Hankófi Mihály birtokát, a berényi uradalmat, melyhez akkor 19 népes és 5 néptelen falu tartozott; 1408-ban iktatták be az uradalomba. (Pesty: Krassóm. tört. III., 266.)

Pán (knyeziczei). 1468-ban knyeziczei Pán Mátyás és neje Borbála, Giskra Jánostól 1000 arany fejében zálogba vették Borzlyuk várost és 30 faluból álló tartozékait Arad és Temes vármegyében. (Orsz. levélt. Dl. 27263.) Pán Mátyás 1477. évi márczius 13-án leánya, Katalin nevében is tiltakozott Borzlyuk és tartozékainak eladományozása ellen. (Orsz. levélt. Dl. 17928.) 1477, január elején ugyanis alsólendvai Bánffy Miklós és Jakab magukénak mondták ezt az uradalmat. (Orsz. levélt. Dl. 17902.) Úgy látszik, Pán később kiegyezett a Bánffyakkal, mert 1483-ban még Pán kezén volt Borzlyuk, (Orsz. levélt. Dl. 18791.) mely 1490-ben Corvin Jánosé lett. — Pán Mátyás 1460-ban Giskránák sárosi várkapitánya volt. (Bogma: Magyarorsz. csal. IV., 315.)

Pán (tófői). 1467-ben a temesi alispánok tófői Pán Péternek Erdős nevü birtokára mentek és ott Evcze (a mai Jécsa Torontálm.) felé a határokat megigazították. (Orsz. levélt. Dl. 16552.) 1471-ben Ilona, előbb Száti Pál, utóbb Pán Péter özvegye, mindkét Peterd és egyéb temesmegyei falvakban őt illető hozományát 600 frtért eladta Dóczy Imrének. (Pesty Fr. oklev. gyüjt.)

Paneracius, első tudható főispánja Temes vármegyének, 1172—1175. (Árp. uj. okm. I., 69.)

Pandnovay. Pandnovay Vio lippai nemesnek 1607-ben háza volt Lippán az Ábrahám deák utczájában; ez évben meghalt. (IV. Lib. Reg. 49a.)

Pani vagy **Pányi.** 1450-ben Palyna és Zakachy nevü temesmegyei falvakat Hunyadi János kormányzó a Pani- és Bessenyei- családoknak adományozta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 56.) E két falu fekvése ismeretlen.

Panky. Egy 1327. évi okirat szerint a Pankyak úgy léptek birtokosztályra, hogy a Temesvár körül feküdt Szenderő (Zenderew) falunak felerésze Dobó és János mesternek, másik fele pedig Máténak és Petőnek menjen örökségi joggal birtokába. (Pesty Frigyes iratai, az Erdődy gr. cs. veresvári levélt. nyomán és orsz. levélt. N. R. A. 193. cs. 33.)

Pap. Pap Miklós 1333-ban temesi főispán volt. (Bárány: Temes várm. eml. 168.) Lehoczky »Nicolaus Clericus« néven említi; Nagy Iván nem emlékezik meg róla.

Papdi máskép Pabdi. 1317-ben Papdi Péter fia, János comes birtokosa volt az akkor temes-, most torontálmegyei Némethi helységnek, melyet a királyi sereg hosszas ott tartózkodása véginségre juttatott. (Anjonkori okmt. I., 424.) — 1349-ben említtetnek: Papdi János fiai, Tamás és Mihály papdi (ma Bobda Torontálm.) birtokosok. (Orsz. lt. NRA. 1534. csom. 24.) 1412-ben János, András fia királyi ember egy beiktatáson. (Kállay-cs. lt.) A csanádi káptalan egyik 1447. évi oklevele szerint a Papdi-család a kebelében felmerült birtokviszályt egyezségileg intézte el. A per tárgyát képezték: Papd, Sóskut, Péltelek, Paktető, Mene, Gyarman (a mai Germán), Czeczk, Szentlélek és Bélszék nevü temes-, torontál- és kevemegyei falvak. A család ugy egyenlitette ki a birtokviszályt, hogy Papdi György, Domonkos fia, saját gyermekei és testvére: Bertalan nevében ellenfelüket, a beréndi Bak-ivadékokat — kik anyjok, mint Papdi-leány (Bak Jánosné szül. Papdi Krisztina) révén Czeczken, Szent-Lélek és Bél-széken különben is birtokosok — bebocsátották a hat első falu birtokrészébe. (Orsz. lt. Dl. 14125.) 1463-ban a család Gyertyánoson is birtokolt. (Orsz. lt. Dl. 15872.)

Parabuch. 1266-ban V. István ifj. magyar király Parabuch grófot, ki magát követségekben és kun-ügyekben kitüntette, megajándékozta Kuke, Rety és *Popth* a mai Bobda) krassó- és temesvármegyei jószágokkal. Popthnak felét azon időben Keyran de genere Borsot kun főúr (a Borsod-családból) birta IV. Béla adományából. E birtok, hol a kir. udvari szolgák laktak, a király engedélyével Keyran két fia és rokonai: Illan, Jardar, Michi, Chibuk és Ona nemes kun urak megegyeztével Parabuchnak 40 márkáért eladatott. A vételár bársonynyal és aranynyal himzett biborokból és egyéb drágaságokból állott és István jelenlétében fizettetett ki. Popthnak másik fele temesi várjobbágyok lakhelyéül szolgált. Ehhez István király még a temerkényi jószágot adta (Arad vm.), melyet azelőtt a magyarajku mohamedán vallásu bolgárok: Muk, Graeci és Mike birtak és magnélkül elhunytokkal megürültek, továbbá a fulgudusi és *varjasi* (most Temesm.) jószágot Csanádvármegyében, melyeket a királyi nyilmüvesek birtak. (Katona: Hist. Crit. VI., 466. — Fejér: Cod. Dipl. IV., III., 343.) — István király oklevéli rendelete szerint e jószágok egyes neveinek örökre megkellett szünniök s nevük Parabuch-ra volt valtoztatandó. A Parabuch-név azonban nem örökittetett meg és az oklevélben említett falunevek többnyire fennmaradtak.

Páris (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik egy besenyei előnevü Páris, temesmegyei nemes-család. (Kismartoni lt. 47. C. 22.)

Partasy. E családból ismeretesek: 1401-ről Partasy Miklós, Simon fia partasi (ma Partos Torontálmegyében) részbirtokos (Pesty: Krassó tört. III., 241.); 1415-ről Partasy Pál ügyvéd, (Kállay cs. lt.); 1418-ról Partasy András királyi ember (Kállay-cs. lt.); 1481-ről Partasy Imre és András, Pál fiai földesurak, Magyar- és Tót-Partas, Rákos, Bolyovár, Gád, Kalagyer és Leszkolcz temesmegyei helységekben. (Orsz. lt. Dl. 26644.); 1494 és 1497-ről Partassy András és Imre királyi emberek Csáky Mihálynak Jobbágy, Apácza, Mura, Oszlár stb. zálogjogi birtokába való beiktatásán. (Gr. Csáky-cs. lt.)

Patakfalvy. A Patakfalvy-család 1583-ban fenlaki birtokosnak említtetik. (l. Lib. Reg. 42.)

Pathócsy (iregdi, eperjesi és kecskeméti). E család az akkor Aradmegyéhez tartozott Iregdről (Lippa és Hoszuszó közt feküdt) származott és erről, majd a szomszédos Eperjes-ről nevezték. Pathócsy Bertalan 1479—83 Szörény egyik bánja volt és családját, úgy látszik, zavart viszonyok közt hagyta 1483-ban vagy 1484-ben történt halálával. Egyik fiát, *Bertalant*, Dormanyi Miklós fogadta örökbe, leánya

Orsolya, Dóczynak zálogosította el anyai jogon nyert Apácza (a mai Új-Arad) és Udvari nevü birtokait, *János* pedig olykép vett fel Dóczytól 100 frtot, hogy ha azt a kikötött határidőre meg nem fizetné, Buda, Iregd és Keresztur aradmegyei falvakban levő javait veti zálogba. 1504-ben Pathócsy *Bálint* özvegye Apáczát és Udvarit 1300 aranyforinton örökre eladta Dóczy Imre özvegyének. A család Arad- és Zaránd vármegyék legnagyobb dynastái közé tartozott; Temesmegyében nem szerepelt. (Márki: Arad tört. I., 326., 327.) A család sasfészke a mai Kelmák helyén feküdt Eperjes vár és kastély Pathócsy *Miklós* elhunytával 1563-ban Pethő János és a Kerecsényi-család birtokába jutott.

Patkós (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik egy besenyei előnevü Patkós temesmegyei nemes család. (Kismartoni lt. 47. c. 22.)

Pászthóy. János király 1530-ban a Ferdinándhoz átpártolt sasvári Bradács János jószágait, ezek között Gyarmata, Kakat (a mai Orczyfalva) és Jenő (a mai Margitfalva) részbirtokokat elkobozta és azokat Kendeffy Miklósnak, nejének, Miliczának és Pászthóy Zsigmondnak adományozta. (Révay-cs. lt.)

Pattantyus. Pattantyus Balázs 1552-ben kitüntette magát Temesvár védelmében. Egy csausz a vizivárnál szemközt találkozván vele, e szavakkal támadt rá: »Az én nevem Kubát!« A magyar vitéz agyonszúrta őt és csak azután mutatta be magát: »Én meg Balázs vagyok!« 1558-ban jószág-adományokat kapott Ferdinánd királytól Aradban. 1575-ben mint a székelyek hadnagya Békes Gáspár érdekében Báthory István ellen harczolt; a miért halálra ítélte Báthory az öreg vitézt, de el nem foghatván, ki sem végeztethette. (Budai, Polg. Lex. III., 55.)

Paulisi. Egy 1492-iki oklevélben említtetik egy Paulisi nevü temesmegyei nemes. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 56.)

Paulovics. Paulovics Radoszláv lippai nemes 1607-ben háztulajdonos volt Lippán. (IV. Lib. Reg. 49a.)

Páznádi. A Páznádiak valószínüleg rokonságban állottak a páznádi Baky-családdal, mert 1446-ban együtt zálogosítják el a Terjénieknek birtokrészeiket Tinántelkén és Megyeren. (Pesty: Helyn. I., 247.) Birtokosok voltak Kenézrekeszén is, hol részeiket 1480-ban zálogosították el Dóczy Imrének. (Orsz. lt. 18363.) — L. a páznádi Baky- és Dóczy-család alatt.

Pekry. 1444-ben a Pekryek egyezségileg átvették a Maróthy-családtól Szt.-László, Aracs, Félegyháza, Görgető, Szt.-Miklós és Szt.-Mihály temesmegyei községeket. (Pesty: Krassóm. tört. III., 243, és II., 2., 220.) — Nem tudjuk, vajjon ebből a családból származott-e Pekry Anna, kinek első férje Országh László, második férje pedig Losonczy István temesi főispán, a temesvári hős volt.

Péli. Egy 1494-iki oklevélben említtetik Péli temesmegyei nemes család. (Orsz. lt. Dl. 20196.)

Perényi. Abauj vármegyéből származó nagyhírü család, melynek egyik tagja, *Péter*, 1526-ban temesi főispán és a délvidék főkapitánya volt. (Bárány: Temes vm. emléke 171.) Részt vett a mohácsi csatában »és a veszedelem előtt Tomory Pállal együtt fáradozott a tábor rendbeszedésében, a mikor még csak valami 25 esztendős ifjú vala.« (Budai polg. lexikon III., 44.) A következő évben megvált állásától és 1528-ban Ferdinánd ellenében részt vett Lippa ostromában, de sikertelenül. (Verancsics összes művei II., 29.) Egyik királynak sem volt őszinte híve s mint koronaőr a szent koronát kiszolgáltatta mindkettőnek, sőt maga is vágyakozott rá. (Márki: Arad

tort. I., 328.) Az elsők egyike volt, kik a reformácziót felvették. Nagy műveltségü és a renaissancenak hódoló főur volt, kit a protestáns vallástörténelem magyar Janos-Frigyesnek nevez. (Balogh, Prot. egyháztört. 39—40.) Meghalt 1548-ban.

A család birtokviszonyait illetőleg felemlitjük, hogy 1390, november 20-án Zsigmond király Perényi *Miklós* szörényi bánnak új adománykép adta a Varadia videkén feküdt Ér-Somlyó királyi várat és tartozékait, a mi arra enged következtetni, hogy ez uradalom már előbb is a Perényi-családé volt. (Orsz. lt. NRA. 629. csom. 14.) 1392-ben azonban Zsigmond már visszavette tőle a birtokot, cserébe más uradalomért. (Macskásy-cs. lt.)

Perényi *Imre* nádor 1516, junius 6-án oly szerződésre birta a Lippa és Solymos uradalmáért versengő Szapolyay Jánost és Brandenburgi Györgyöt, hogy Szapolyay e városokat rosz szó nélkül, visszaadja az őrgrófnak, kitől viszont 22.000 forinton ő, a nádor veszi meg. György az országbíró előtt azonnal el is adta Solymost és Lippát Perényinek, ki azonban pár nap mulva Szapolyay Jánosnak és Györgynek Sárosmegyében levő Sáros nevü váráért s 11.000 frtért mindjárt átengedte. (Orsz. lt. Dl. 22772, 22779.)

Perlas gróf. Perlas Rialph gróf volt az ú. n. temesi bánság első polgári elnöke. 1753-tól 1768-ig viselte e hivatalt. A kormányzása alatti időszak alatt az egyházi és vallási ügy a leghathatósabb pártfogásban részesült. Egyébként azonban a bánsági állapotokon haladás helyett, a lelkismeretlen tisztviselők kapzsisága, hanyagsága és rosz gazdálkodása miatt, több tekintetben hanyatlás állott be. — 1768-ban gróf Perlas elmozdittatott az elnökségtől és vele együtt az igazgatóság sok hivatalnoka, elkezdve a tanácsosoktól az utolsó irodaszolgáig — nehány becsületesnek bizonyult egyén kivételével — fölmentetett a szolgálat alól. (Szentkláray: Száz év Dél-Magyarorsz. ujabb tört. I., 182—200.)

Peterdy. E család a XIV-ik században Peterd (a mai Klári, Torontálm.) akkor temesmegyei faluban birtokos volt. Birtokos volt továbbá 1392-ben Szakálházán is. (Galgóczy-lt. Lad. 96. f 1., n 1., orsz. lt. Dl. 20240.) 1515-ben Peterdy Gellért és testvérei: Albert, Máté, Balázs és Márton, igényt emeltek őseik temesmegyei birtokaira. (Pozsonyi káptalan lt.)

Péterfy (maczedóniai). A Maczedoniay-családnál említett Maczedoniay Péter fia, Miklós, temesvarmegyei alispán, a Péterfy vezetéknevet vette fel és fiai már a torontalmegyei birtokaikon éltek. — 1454-ben a velük vérrokon Maczedoniay-családdal együtt elzálogositották a gimesi Forgács-családnak Szt-Demeter, Ilemér (a mai Elemér), Ban, Abradfalva, Füzesfalva és Pakencz torontálmegyei községeket. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 130.) — Nagy Iván szerint (Magyarorsz. csal. IX., 251.) e család most is el és az ikácsi és atyai előnevet használja. Nagy fölemliti, hogy a család közlése szerint törzse, Péterfy Miklós Zsigmond király korában tünt ki vitézsége által és Ikács basát sajátkezüleg megölte, különben a család előbbi neve Maczedoniay volt. Ezt megerősitik Bogma István följegyzései is. (Magyarorsz. csal. IV., 411.) Bogma azonban tévesen állitja, hogy ez a Péterfy Miklós vagyis Maczedoniay Péter fia, Miklós temesi gróf volt. Bárány igy ir róla: (Temesvm. eml. 18. l.) »1416-ban a száguldozott török ágyúi dörgének a temesi földön; Ikács boszniai bég a temesi vidékre csapott. Péterfi Miklós alispán, némelyek szerint maczedoniai származásu vagy talán inkább maczedoniai előnevü, sietve gyüjté egybe a vármegye kevés hadát; fiekereső a csata langjai közt a béget és az első összecsapással lováról ledöfve, életétől megfoszta. 1420-ban ismét megfutá a kalandor török dúló fegyverével a temesi környéket, de Péterfi Temesvárnál ujra diadal közt üté vissza.«

Petheő (gersei). E család vérrokonságban állott a Nádassyakkal és a nádasdi Ongorokkal. Már Zsigmond király korában kezdett emelkedni. Az 1433. évi XXX. t.-cz. gersei Petheő *Lászlót* a főnemesi zászlósok közt sorolja fel. 1449-ben Petheő *István* részbirtokosa Sződi, a mai Szépfalu helységnek. (Orsz. lt. NRA. 30. csom. 36. sz.) 1498-ban Petheő *László* Corvin Jánosnak egyik várnagya volt Solymoson. A sződi kastélyt a családtól Ongor János vajda erőszakosan elvévén, 1506. évi október hó 29-én II. Ulászló király gersei Petheő János, György és Ferencz kérelmére ezt és tartozékait — Temesben Hodos, Aradban Mácsalaka (a mai Máslak), Zábrány (a mai Zábrány) és Kasza, Csongrádban Szer és Szent-György, Csanádban Mágócs és Kutas, Krassóban Agyagos és Ménes, Kevében Barlad falvakat — ismét visszaadta nekik (Hazai Okmtár V., 397.) és a budai káptalan már a következő évben bevezette őket. (U. o. V., 399.) Petheő *János* udvarmestere és nevelője volt II. Ulászló király gyermekeinek, Lajosnak és Annának. Érdemeit megjutalmazandó, II. Ulászló az 1507-ben számára adott czímer-bővítési levélben azon kitüntetésben részesítette, hogy a czímerében a királyi család tagjainak arczképeit viselhesse. A terjedelmes és nagy díszszel kiállított oklevélben a király a többek közt fölemlíti, hogy »az egész magyar történetben nincs nyoma valamely Petheő hűtlenségének.« A czímeren ott díszlik, trónon ülve, a szelid és aluszékony II. Ulászló, előtte jobbról fia áll koronásan, balról mellette pedig Anna királyné. A képek művészi becscsel birnak és a német iskola szerint készültek. Az okmány a gróf Sztárayak sztárai levéltárában őriztetik, valamint ugyanezen okmánynak II. Miksa által kiadott másolata is, mely még Miksa arczképével is meg van toldva. (Századok. 1871. évf. 581.)

János testvére, *Ferencz* még 1518-ban is nyárrévi (Zábrány szomszédságában feküdt) birtokos volt. 1551-ben rövid ideig Ferencz fia, *János* volt Lippa kapitánya; a rácz lakosok fenyegetése következtében azonban kénytelen volt odahagyni a várat, melyet azután Uleman pasa szállott meg. Utóbb kassai, majd komáromi kapitány, soproni főispán, főpohárnok, kamarás, tanácsos, végre a dunamelléki hadak főkapitánya lett. Övé volt Aradban, a mai Temes vármegye területén Sződi, Nyárrév, Zábrány és Hidegkút egy része; 53 éves korában, 1578, január 22-én hunyt el. 1561-ben Petheő *Péter*-nek ugyanezen és még más aradi helységekben voltak részei. (Tört. Adattár I., 424. — Fábián: Arad vm. leírása I., 22. — Márki: Arad tört. I., 328.) A török hódítás következtében a család a dunántúli uradalmaira vonult vissza.

Pető (peterdi és szedecsi). 1488-ban szedecsi Pető Balázs jogtalanul elfoglalt egy háztelket Bobda (a mai Pobda, Torontálm.) temesmegyei faluban Dóczy Imrétől; e miatt 1489-ben per folyt az országbíró előtt. (Orsz. lt. Dl. 19477.) 1492-ben szedecsi Pető Balázs neje, Angleta elzálogosította Szedecs, Erdős, Őcse, Peterd, Nagy-út, Kovácstelke és Tornyas temesi falvakban levő részbirtokait Dóczy Imrének. (Orsz. lt. Dl. 19919., 19618.) 1520-ban szedecsi és peterdi Pető Albert peterdi (a mai Klári, Torontálm.) birtokos jelen volt Bolyka Bálint zöldesi és németi birtokos beiktatásán. (Bárány: Temes vm. eml., függel. 37—40.)

Pető (szántai). Egy 1391. évi okirat szerint a szántai Petők birtokosai voltak a Kisfalud és Szépfalu között feküdt Kér helységnek, melyet egy 1393. évi okirat szerint eladtak a Bátory-családnak. (Orsz. levélt. dipl. oszt. 7856. és 8016. sz. a.)

Petróczy. L. Trombitás-család alatt.

Petrovics (suraklini). E család Pozsegamegyéből származott át a Tiszántúli részekbe és Erdélybe. Temes vármegyében a családnak csupán egy tagja, *Péter* szerepelt. 1514-ben a temesvári csatában tünt ki először, a midőn lováról letaszí-

totta és elfogta Dózsa Györgyöt, a pórlázadás vezéret. (Bárány: Temes vm. emléke, 26.) 1535-ben temesi gróf és főispán lett (Csanádi tört. Adattár 1873. évf. 87.), de állását csak 1537. november 1-én foglalta el, a midőn a Temesvárott, a domonkosoknál hallgatott mise után, János király személyesen azzal adta át Petroviesnak Temesvár kulcsait, hogy »vedje a szegényeket, özvegyeket, a nőket és az egész kereszténységet.« (Marky: Arad tört. I., 517.) Egy 1539-ben kiadott oklevél így czímezi Petroviesot: »Magnifici Domini Petri Petrovics de Suraklin, Comitis Temesiensis, ac partium inferiorum Capitanei Generalis. (Fábián, Aradm. leírása, 214.)

Petrovics a történelemben mint János király fiának, Zsigmondnak egyik gyámja, Martinuzzi politikájának fő-ellensége és mint az »első magyar kálvinista« tünt ki. Ő hivta meg szegedi Kis Istvánt Temesvárra, hogy itt Kalvin vallását terjeszsze. Mikor aztán 1551-ben Petrovics kénytelen volt átadni Temesvárt utódjának, Losonczy Istvánnak, az erősen katolikus Losonczy rögtön elűzte Kis Istvánt és követőit. (Bárány: Temes vm. emléke, 159.) Az 1552. évi 23. t.-cz. Petrovics összes adományleveleit megsemmisitette. Petrovics utóbb török szolgálatba lépett. 1554—1557-ig a török szultán által kinevezett lugosi és karánsebesi szandzsák volt. (Pesty: Szörénym. tört., I., 298.) 1556-ban sereggel nyomult Erdélybe és kieszközölte az erdélyi nemzeti fejedelemség megalapitását. A következő évben, 70 éves korában, 1557. október 13-án vagy 15-én (Szilágyi: Erdélyi országgyül. eml. II., 25.) meghalt. Agglegény volt, gyermekei nem maradtak. Nővérei: Anna (Lévay Zsigmondné), Fruzsina (Russoy Jánosné) és Katalin (Pathócsy Miklósné). Birtokai többnyire Aradban és Szörényben feküdtek; 1548. évi junius 9-én beiktattatott a többek közt az akkor Temesmegyéhez tartozott Tergovistyébe. (Tört. Adattár III., 302.)

Pisky (kenéz-rekeszi). 1418-ban Pisky János királyi ember egy birtokba iktatáson. (Orsz. lt. Dl. 10.724.) 1428-ban ugyanaz királyi ember Gyarmata határjárásán. (Orsz. lt. Dl. 12.031.) 1454-ben Pisky Bertalan piski (a mai Bruckenau) birtokos, mint szomszéd résztvesz Monyorós határjárásában. (Ered. okl. gr. Gyulai Lajos birt.) Említtetik a család 1492-ben is. (Galgóczy-lt. Lad. 98., f. 27., n. 5.)

Pocsaji. A XV-dik század elején a Pocsaji-család földesúr volt Keresztur, temesmegyei községben. Pocsaji László magvaszakadtával, 1458-ban, Mátyás király e birtokot Szilágyi Mihálynak adományozta. (Orsz. lt. Dl. 15.216.) Egy 1453-diki okmányban Pocsaji László »néhai főispán«-nak emlittetik (Pesty: Helynev. I., 265.), de hogy hol volt Pocsaji főispán, azt az oklevél nem jelöli meg. A temesi főispánok közt sem Pesty, sem Bárány nem sorolja elő.

Pogány. 1352-ben Nagy Lajos király Urman temesi helységet Pogány Péter fiának (Pál, Mihály és Péter) ajándékozta. (Fejér: Cod. Dipl. VII., 4., 130.) 1399-ben Zsigmond király Pogány Domokosnak, Mihály fiának, a turóczmegyei Blatnicza várát adományozta, annak Temesmegyében fekvő Ötvény (a mai Utvin), Tesöles, Orosza, Selymes, Csolcz és Vérs nevü birtokaiért. (Fejér: Cod. Dipl. X., 3., 215.)

Polyák. Polyák Peter és Török Márton lippai vitézek, 1609. szeptember 16-án Bathory Gábor fejedelemtől Aradmegyében adományokat kaptak. (Márki: Arad tört. II., 210.)

Pongrácz (dengelegi). Dengelegi Pongrácz *János*, Mátyás király egyik jeles hadvezére, 1470-ben erdélyi vajda, székely és *temesi gróf* volt (Orsz. lt. NRA. 536. csom., 10. sz.); 1475-ben Lippa egyik várnagya lett (Orsz. lt. Dl. 17.660.) és a következő évben Mátyás király és Beatrix lakodalmán hirtelen meghalt. Mátyás a vele rokonságban álló hadvezér vitézségét számos birtokadománynyal jutalmazta.

Pongrácz János 1464-ben kapta Mátyás királytól testvérével, Andrással együtt Zsidóvár várát és Lugos várost, mely birtokok utóbb Corvin Jánoséi lettek. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 15. és 18.) János özvegye, Erzsébet, 1483-ban perelt fia, *Mátyás* nevében, az alsó-lendvai Bánffyakkal, kik az őket zálog czímen illető Lippa várát és mezővárost s Töviskvár falut solymosi és borzlyuki várnagyjaik által elfoglaltatták. (Orsz. lt. Dl. 18791.); ő maga azonban a Bánffyak idézésére nem jelent meg. (Orsz. lt. Dl. 18896.) 1486-ban a budai káptalan megidézte Ujlaky Lőrincz herczeg nejét, Pongrácz Mátyás leányát, Katalint, mivel nem fogadta el azon zálogösszeget, melyért az alsó-lendvai Bánffyak Lippa várat és várost nagyatyjának elzálogosították s Lippát nem adta vissza tulajdonosainak. (Orsz. lt. Dl. 19.129.) Bánffyék ekkor erőszakkal vették vissza Lippát, a mi nem akadályozta II. Ulászlót, hogy az 1497. évi országgyűlésen ezt nyiltan kimondó Pongrácz Mátyást hazugnak ne bélyegezze. (Márki: Arad tört. I., 330.) Pongrácz Mátyás 1487-ben Szépmezőt (Pesty: Krassóm. tört. III., 461.) és 1493-ban Bánkfalvát kapta a királytól. (Orsz. lt. Dl. 20.104., 20.105.) Az előbbi néhai Dobrota János, az utóbbi néhai Bánk Miklós birtoka volt; mind a kettő a lugosi kerületben feküdt.

Pongrácz (szentmiklósi és óvári). Felvidéki, liptómegyei régi nemes család, a mely egy törzsből ered a liptómegyei Bogomér comessel. (Turul: 1890. évfolyam, VIII. kötet, 97. l.) Ezen, a felvidéken dinasztikussá vált olygarcha-család a XV. században a birtokszerzés szempontjából a dúsgazdagság legmagasabb fokát érte el. I. Máté fia, II. Pongrácz, *Temes* vármegyében is szerzett birtokokat. Ennek a birtokszerzésnek érdekes a története. II. Pongrácz annyira elhatalmasodott, hogy Hunyady János jónak látta úgy zavargásainak megfékezésére, mint a maga czélzatai javára való megnyerése végett szentmiklósi Pongráczczal véd- és daczszövetséget kötni, mely a *Temesvárott* 1444. évi augusztus hó 9-én kötött szerződés szerint életbe is lépett. (A szerződés hiteles másolata a Pongrácz-család andrásfalvi levéltárában.)

II. Pongrácz azonban erősségeire és váraira támaszkodva, nemsokára ismét folytatta rablókalandozásait, nem törődve az országgyűlés azon határozatával sem, melylyel javai elszedettek és polgári jogai felfüggesztettek. Hunyady János kénytelen volt Pongráczczal a király nevében s annak utólagos jóváhagyása reményében egyezséget kötni, a mely egyezség 1454. évi május hó 9-én iratott alá. (Századok: 1878., 8. füzet, 113. l. és Turul, 1890., 8 kötet, 106. l.) Az oklevél bevezetésében azzal indokolja az egyezség megkötését, hogy tapasztalván a felvidék pusztulását, óhajtja a kormányzó a békét és nyugalmat helyreállítani; e miatt szentmiklósi Pongráczczal a többi között a következő egyezségre lépett: Pongrácz Berench, Strechnó és Zsolna várát a kormányzónak átadja s ezért négyezer arany forintot kap és a várakért cserébe adják neki *Temes* vármegyében *Zsidóvárt*, *Mezö-Somlyót*, *Maxondot*, *Fruzsinkazárt* és *Sásvár* mezővárost; Liptómegyében: Ujvárt, Nagyvárt, Likavát, a liptói főispánságot; Árvamegyében a turdosini harminczadot. — Az okirat annyiban téves, a mennyiben az abban felsorolt helységek nem mind Temesmegyében feküdtek. Igy Mező-Somlyó (a mai Nagy-Semlak) azon időben Krassómegye székhelye volt, Maxond pedig Keve vármegyéhez tartozott.

Az egyezséget László király 1454. évi junius hó 2-án kibocsátott oklevelében (eredetije a Kosztolányi-csal. levéltárában Kosztolányban) elfogadta, helybenhagyta és megerősítette.

Majláth Béla közlései nyomán (Turul, 1890. év, 8. kötet, 107. l.) még fölemlítjük, hogy a megkötött egyezség után és Hunyady János halála előtt bizonyos meghasonlásnak kellett II. Pongrácz és a kormányzó között történnie, mely eredetet

ama szerződés meg nem tartásából vehette, mert Hunyady János Pongrácznak Berenchet és Óvárt végrendeletileg visszaadatni kívánta. A világhirü törökverő hadvezér özvegye, Szilágyi Erzsébet és testvére, horogszegi Szilágyi Mihály törekedtek is eleget tenni Hunyady János kívánságának, mert még egy év sem telt le Hunyady János halála után és kiadták *Temesvárott* az 1457, április 14-én keltezett oklevelet, mely szerint szentmiklósi Pongrácz és fiai, Venczel és III. Pongrácz, nemkülönben István, Jakab és János, II. Pongrácz testvéreivel rendezkedésre léptek, hogy a közöttük és a Hunyady János és gyermekei között támadott minden egyenetlenségeskedést és viszályt elenyésztessenek. A rendezkedés értelmében visszaadják II. Pongrácznak és érdektársainak Berench, Strechno és Óvár várát, Zsolnát, a benne épitett kastélylyal együtt. — Ugyancsak 1457. évi julius hó 13-án *Temesvárott* Szilagyi Erzsébet és Szilágyi Mihály az említett Pongráczokkal a véd- és daczszövetséget kölcsönösen megkötötték, minekfolytán II. Pongrácz fiaival és testvéreivel hiven támogatta Hunyady Mátyásnak királylyá választása ügyét. A Rákoson találjuk Pongráczot is dandáraival és azok között volt, kik Strasznicra siettek a megválasztott Mátyás király üdvözletére.

A szentmiklósi és óvári Pongrácz-család egyébként nem szerepelt Temes vármegyében. Birtokai közül *Zsidóvárt* Mátyás király már 1464-ben mint királyi várat dengelegi Pongrácz Jánosnak és Andrásnak adta. (Pesty: Krassóm. tört. II., 2., 306. és III., 410.); *Sásvár* felett pedig 1471-ben Dóczy László és güti Országh László mint volt Mutnoki-birtokon egyezkednek. (Gr. Forgách-cs. lt.)

Porázfalvai. Egy 1399-diki oklevélben említtetik Porázfalvai Miklós mester, temesmegyei nemes, Jakab fia, Demeter unokája és Katalin. (Fejér: Cod. Dipl. X., 3, 227.)

Porkoláb (kenézi). 1492-ben és 1497-ben kenézi Porkoláb Gergely kenézi birtokos volt. (Orszl. lt. Dl. 19.618. és gr. Csáky-cs. lt. f. 128., n. 56.)

Porkoláb (szentmártoni). 1478-ban szentmártoni Porkoláb Pál a király embere volt Csáky Mihálynak Ohát (a mai Obád) birtokába történt beiktatásán. (Gr. Csáky-cs. lt. f. 128., n. 32.)

Pósa (szeri és sződi). A család első ismert őse Pósa, kinek fia, *János* 1290-ben rabirta a Csanád-nemből szarmazó kiskoru Pált, hogy tiltakozzék a mai Máslaktól delre feküdt Simánd eladatása ellen. (Zichy okm. I., 557.) E János fia lehetett az a szeri Pósa, a ki 1325-ben sebesi és illyédi várnagy, (gr. Forgách-cs. lt.) 1330-ban Haram vármegye főispánja volt. (Anjoukori okmt. II., 196. és Kovachich: Suppl. ad vest. com. I., 272.) 1343-ban Pósa mester krassói főispán megbizásából Baky Pál az aradi kaptalan előtt tiltakozott az ellen, hogy Rajky Lukács a mai Varadia mellett feküdt érsomlyói vár több birtokát elfoglalta. (Anjouk. okm. IV. 321.) — A családnak nagy jószágai voltak Temes-, Keve-, Arad-, Csanád-, Krassó- és Csongrád vármegyékben. Egy 1325-iki okirat szerint Pósa mester illyédi és sebesi várnagy zálogba vette kéri Feketé Gergelytől Kér temesmegyei falut. (Nagy: Anjouk. okmt. II., 196. és Pesty: Krassó vm. tört. II., 1., 224.) Szeri Pósának öt fia maradt: László, János, Balázs, István és Miklós. (Anjouk. okmt. IV., 268.) 1343-ban Ujudvar falu felét, valamint Győr, Csud, Kisőd temesmegyei falvakat (a mai Bánlak, Tulvadia és Gyér közt Torontálmegyében) Gál mester fia, László omori nemes szeri Pósa fi *Balázs*-nak, mint Klára nevü huga vőlegényének adományozta. (Gr. Csáky-cs. lt. f. 83, n. 1.) Említtetik egy másik szeri Pósa is, kinek fia, *Péter* 1418-ban Fejéregyházi, a mai Féregyháza és Szécsény, a mai Szécsány betelepitését Fejéregyházy Benedekre bizta. (Sztáray-okl. II., 192.) Pósa fia, *István* 1460-ban temesi

főispán volt. (Bárány: Temes vm. eml. 170.) Az 1343-iki oklevélben megnevezett Balázs említtetik egy 1361. évi oklevélben is, a mely szerint Balázs mester a temesmegyei Rékas határjárása ellen tiltakozott, mert ekkor az ő őszényi (a mai Jezvin) földéből foglalni akartak. (Budai kamar. lt.)

Egy 1428-ban Zsigmond király által kiállított oklevél szerint a Pósa-család birta Sződit (a mai Szépfalut) is és e helyről a sződi előnevet használta. Az oklevélben sződi *János* és *István* említtetnek. (Pesty: Krassó vm. tört. III., 326.) A Pósa-családé továbbá az akkor Arad vármegyéhez számított Simánd és Földvár 1460-ban, Kasza, Kér, Ároki, Belső- és Külső-Zábrány, Nyárrév, Cseralja, Kis-Kér, Giroltfalva, Hidegfő (a mai Hidegkut) és Papfalva 1463-ban. (Orsz. lt. Dl. 15897.) Ezen utóbbi jószágokat »nagyságos« *István* úr, szeri Pósa fia, szorult helyzetében 2000 frtért a Forgách- és Maczedoniay-családoknak zálogosította el. Végül a családé volt 1471-ig az akkor Temeshez tartozott Hodos vár és város. (Pesty: Krassó vm. tört., III., 427.) Pósa-fi István 1471-ben meghalván, fiu-ágon magva szakadt; 1472-ben néhai Pósa-fi György leányának, Annának ivadékai igényeiket fentartották és tiltakoztak a Pósa-birtokoknak a gúti Országhok és nádasdi Ongorok részére történt eladományozása ellen. (Orsz. lt. Dl. 17282.)

Posztós (temesvári). Posztós Mihály a 14-ik század végén (1390) temesvári bíró volt; az ő utódai (1430-ban fia, Benedek) nemeseknek tekintendők, de birtokuk Hunyadmegyében volt. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr., II., 87.)

Poth. Poth 1203-ban temesi főispán volt. (Fejér: Cod. Dipl., V. 1, 292.)

Pribék (lugasi). 1607-ben Rákóczy Zsigmond fejedelem Tábor Benedek és Sztépán Péter magtalan elhunyta folytán a Doboz temesmegyei faluban levő részbirtokokat lugasi Pribék Jánosnak és Radicsy Mártonnak adományozta. (Gyulafehérvári kápt. lt.)

Pribék (temesvári). Nagy Iván tesz említést (Magyarorsz. csal. IX., 478.) e családról, mely előneve után ítélve, temesvári származásu lehetett. A család tagjai közül *Imre* 1552-ben Eger vár védelmében mint hadnagy vett részt és 1575-ben a divényi várban elesett. Vele együtt harczoltak 1552-ben Pribék *József* és *István* is. — A család birtokviszonyait nem ismerjük.

Projka. Egy 1488-iki okirat szerint Mátyás király vitéz Projka (Proyka) Miklósnak, hadi érdemeiért, a Temes vármegyében fekvő Jenő prediumot (a mai Margitfalva), melyet a király neki már azelőtt, királyi tetszése idejére adományozott, most örök időkre adományozta és általa testvérének, Projka Rajkónak. (Ered. oklevél a gyulafehérvári káptalan ltban, Orsz. lt. Dl. 30225.)

Pytér (adorjánfalvi). 1406-ban adorjánfalvi Pytér Pál Egerszegre kiküldött királyi ember. (Pesty Fr. okl.-gyüjt.)

Rábé (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik egy besenyei előnevü Rábé temesmegyei nemes család. (Kismartoni lt. 47. C. 22.)

Rábéi. 1481-ben és 1482-ben Rábéi Sebestyén elzálogosította Belső- és Külső-Rábé, Temérdekegyház, Nagy-Hetény, Tornyos, Kovácstelke, Nagy-út, Peterd, Erdős, Szakálháza és Kőcse temesmegyei helységekben és pusztákon birt jószágait, részben cserekép, részben örökre Dóczy Péternek és Imrének; a Dóczyak viszont, bizonyára csak kiegyenlítésképp, Csuno és Kopaj pusztákat adják. (Orsz. lt. Dl. 18545., 18620.) 1494-ben kenézi előnéven tűnik fel egy Rábéi nevü család; meglehet, hogy azonos az előbbivel. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 87.)

Rácz (lippai). L. Nagy (lippai) alatt.

Rácz (zalankemenyi). Bocskay István 1605. augusztus 2-án zalánkemenyi Rácz László lippai katonának Deszk és Mikelaka aradmegyei falvakat adta, mivel derekasan résztvett a »türhetetlen« német-iga lerazasában. Ugyanakkor Rácz György az Erdélyben levő csaszári hadak egyik zászlótartója volt. 1607. jun. 28-án a fejedelem Rácz László és György lippai vitézeknek adta a néhai Nagy Pál lippai lakos tulajdonát képezett Alsó- és Felső-Pestest Kapriora vidékén, valamint a lippai várhoz tartozó Kanost a Nagyvidéken, végre azt a lippai Boros István-féle nemestelket, melynek szomszédjai Cső Illés és Calcis (?) Tamás. Rokonuk lehetett az a Rácz Zsigmond is, ki 1607. augusztus 2-án a Lugassy János lippai kapitány, Száva rácz püspök és Oláh Mihály lippai háza közt a Darabos-utczában lévő házat, uj adományul kapta. (Márki: Arad tört. II., 212.)

Rádi. A Rádi-család egy 1492-iki okirat szerint elzálogosította Dóczy Imrének Obradfalva, Tiszitő, Sasánfalva (talán a mai Sziklás), Drasánfalva és Lukarovcz (talán a mai Lukarecz) nevü birtokait. (Gr. Erdődy-család monyoró-kereki lt. 1. 69., n. 3161. Pesty után).

Radics (lugasi). 1607-ben Rákoczy Zsigmond fejedelem Tábor Benedek és Sztepán Péter magtalan halála folytán a dobozi uradalmat lugasi Radics Mártonnak és Pribék Jánosnak adományozta. (Gyulafehérvári kápt. lt.) Ugyanesak 1607, május 29-én Rákóczy Zsigmond fejedelem, lugasi Radics Márton lippai katonának Lippán az Ábrahám deák utczájában, a Pandnovay Vió magvaszakadtával a kinestárra szállott házat ajándékozta. (IV. Lib. Reg. 49a.)

Radócz. Radócz Miklós 1463-ban Rékas és Iktár vidékén birtokosvolt. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 88.)

Ráskay. Ráskay Gáspár 1520-ban temesi főispán volt. (Bárány: Temes vármegye eml. 171.) Utóbb tárnokká és főkamarássá lépett elő és a pénzverés igazgatója lett. 1526-ban II. Lajos királyt elkisérte Mohács alá.

Ravaszdy (asszonylakai). Ravaszdy *Péter* 1454-ben mint szomszéd volt jelen Hunyady Jánosnak a kerekegyházi uradalomba való beiktatásán. Özvegye, *Ilona* és fia *Miklós*, 1466-ban Garay Jánossal és Péterrel, Kisfalud birtoka miatt egyezkedett. 1497-ben feleségeül Keczer Annát említik. 1505-ben *Péter* mint szomszéd jelent meg Ugrai Jánosnak a temesi Gyarmat községbe való beiktatásán. 1507-ben Peter mint szomszéd vett részt Pethőéknek a sződi (szépfalui) uradalomba való bevezetésén. 1510-ben mint sági (németsághi) földesúrnak határvillongása volt Dóczy Ferenczczel, kivel 1511-ben is perelt, de ekkor választott bíróságra bizták ügyüket. 1513—14-ben a mai Réthát körül feküdt Asszonylaka határában elfogatta Brandenburgi György őrgrofnak egy a Maroson lehajózó jobbágyát és a vám megtagadása miatt csak 12 frt váltsággal akarta szabadon bocsátani. A nagylaki csatában 1514, május 28-án Dózsa György parasztjainak fogságába esett Péter ur, kit azután a felkelők kegyetlenül megöltek. Özvegye, Mártha és fia, *János* boszut akartak állani megkinzóján és gyilkosán, Kis Lőrinczen, kit pedig még 1508-ban épen Ravaszdy szabadított ki a gyulai várkapitány rabságából s kit földbirtokkal és szabadossággal is jutalmazott. János elfogatta a hűtlen jobbágyot és a királynak 1515, decezember 21-én és 1516, január 16-án kelt rendeletére sem bocsátotta szabadon. Jánosnak még 1561-ben is voltak részjószágai Kenzibén, a mai Kenzinczen. (Márki: Arad tört. I., 331 és 332.)

Rékasi. Rékasi Szaniszló és Csáky László magtalanul elhunyván, birtokuk: Rékas helység 1443-ban a Csornaiak, Damsusiak és Bizereiek kezére került. (Pesty: Szörénym. tört. III., 44.)

Remetei. L. Himfy (remetei) néven.

Réti (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik egy besenyei előnevü Réti, temesmegyei nemescsalád. (Kismartoni lt. 47., C. 22.)

Rigó (besenyei). Egy 1498-iki oklevélben említtetik egy besenyei előnevü Rigó, temesmegyei nemescsalád. (Kismartoni lt. 47., C. 22.)

Rojti (besenyei, kenézi). Egy 1494. és egy 1498. évi oklevélben említtetik egy Rojti de Besenyev és de Kenéz nevü temesmegyei nemescsalád. (Orsz. lt. Dl. 20196., kismartoni lt. 47., C. 22.)

Rozgonyi. E nagymultu családnak három tagja volt Temes vármegye főispánja. Rozgonyi *István* 1424-től 1438-ig (Bárány: Temes várm. eml. 170 és Csánki: Magyarorsz. tört. földrajza, II., 92.) vezette, mint temesi gróf és főispán a vármegye ügyeit. Pályája elején ellensége volt Zsigmond királynak és nagy tevékenységet fejtett ki, annak elzáratása mellett. Zsigmond megbocsátott neki, kegyeibe fogadta és ettől fogva Rozgonyi az udvar egyik legelső embere lett. Midőn Zsigmond 1428-ban Galambócz vára alatt harczolt, vele volt temesi dandárával Rozgonyi is és élete veszélyeztetésével mentette meg Zsigmondot. Neje, Szentgyörgyi Czeczilia hősi szereplése a galambóczi ostromnál, ismeretes a történelemből. 1459-ben Rozgonyi *János* és *Rajnáld* együttesen voltak a vármegye főispánjai. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.) 1462-ben Szilágyi Mihály halálával Mátyás király Szilágyi temesmegyei birtokait, névleg Horogszeg, Virághát, Tófő, Kis- és Nagy-Posáros, Kis- és Nagy-Beszermény nevü falvakat Rozgonyi Jánosnak és Rajnáldnak adományozta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II. 89.) A család birtokosa volt továbbá 1439 óta a harapki Bothosokkal együtt, az akkor Aradmegyében feküdt Sárszó és Keszi (a mai Keszincz) községeknek. (Márki: Arad tört. I., 332.) *János* fiában, István aradmegyei főispánban a család 1523-ban kihalt.

Rudai. Egy 1429-iki oklevél szerint Csanádi Benedek nővérének, Dorottyának, Rudai János nejének Ruda (a mai Rudna Torontálmegyében) temesmegyei falu negyedrészét leánynegyedként kiadta. (Pesty: Krassó vármegye oklevéltára III., 333.) Ugyanezen évben Dorottya egy háztelket is kap fivérétől Rudán. (Budai kamarai levéltár.) 1430-ban a csanádi káptalan Rudai Jánost, a Máté fiát és feleségét, Dorottyát, beiktatja a temesmegyei Ruda azon részbirtokába, a mely őket leánynegyed czimén illette. (Orsz. levéltár, Dl. 12217.) A család birtokos volt továbbá Kis-Boly, Csesztreg és Harkány községekben. (Egy 1458-iki oklev. gróf Forgách-cs. levéltárában.)

Sadányi. L. Zsadányi alatt.

Sághy. 1401-ben Sághy *Lőrincz* a király embere volt Csáky Miklósnak és Györgynek, Csák (Csákovár) és Csőze (Csebza) birtokába történt beiktatásán. (Gr. Csáky-cs. lt.) 1425-ben Sághy *Béla* és *Lőrincz* a király emberei Dobraviczay Ilonának Kanak faluba történt beiktatásán. (Orsz. lt. Dl. 30160. Gyulafehérvári kápt. lt.) 1464-ben Sághy *István*, néhai László fia, sági részbirtokát 58 arany forintért elzálogosította Temesközi Jánosnak. (Orsz. lt. Dl. 31823.)

Sághy (kenézi). 1492-ben és 1494-ben a kenézi Sághy-család részbirtokos Kenézen. (Orsz. lt. Dl. 19618., 20196.)

Sár. Sár Imre lippai vitéznek Rákóczy Zsigmond 1607, szeptember 19-én Lippan egy házat ajándékozott, mely Sarády Sebestyén házának szomszédságában feküdt. (IV. Lib. Reg. 164 b.)

Sarády. A család — neve után ítélve — valószínűleg a mai Gyarmatha és Bruckneau közt feküdt Sarádról származott. Sarády *Sebestyén* 1609, szeptember 16-án mint lippai hadnagy kapta Báthory Gábor fejedelemtől Temesben Csernegyháza, Fű és Jenő (a mai Margitfalva) falvakat, továbbá Aradban Radajocz falut. (VI. Lib. Reg. 330.)

Sáray (Sarov). Sáray László (Ladislaus de Sarov) 1392—1396-ig temesi gróf és főispán, Zsigmond király kedvencze és főajtónállója volt. (Bárány: Temes vm. eml. 169.)

Sárkány. Sárkány Fábián lippai várnagyot 1607 november 27-én megnemesítette Rákóczy Zsigmond. Sárkány Fábián utóbb borosjenői várnagy lett. (IV. Lib. Reg. 206 a.) Czimere: kék mezőben két keresztbe fektetett kulcs, felette kivont kard által keresztülszúrt török fej.

Sárközy. Úgy látszik, hogy Torontál vármegyei eredetü család. 1439-ben tarhosi Sárközy *László* zálog czimén beiktatták a torontálmegyei Borgyas birtokába. (Kismartoni lt. 47. S. 18.) Sárközy *János* 1447-ben és 1505-ben Torontálmegye követje volt az országgyűlésen. (Bogma: Magyarorsz. csal. V., 40.) — 1562-ben ugyancsak egy Sárközy János (Fekete Demeterrel és Zovits Márk fiaival együtt) I. Ferdinándtól adományba kapja a temesmegyei Kenéz falut. (Registrum donationalium Nagy Iván birtokában.)

Sárszay (németi). 1437-ben a németi Sárszay-család részbirtokos Németin. (Kállay-cs. lt.)

Sárvári. 1446-ban Hunyadi János kormányzó Rákos, Magyar-Partas, Kis-Bolyobar, Péterlaka és Ivánd temesi falvakban birtokrészeket adományozott a Sárvári- és Váti-családoknak. (Muzeumi lt.)

Sásvári. Csánki szerint a Sásvári-család 1444-ben birtokos volt a Rékas és Jezvin körül feküdt Szegyeházán. (Magyarorsz. tört. földr., II., 88.)

Sebestyén (kenézi). 1494-ben kenézi Sebestyén Márton knézi birtokos volt. (Orsz. lt. Dl. 20240.)

Segnyey (lapispataki). Segnyey Miklós, az Aba-nemzetségből, 1597-ben Báthory Zsigmondtol kapta Fellak, Bodrok, Zádorlaka, Novák, Szent-Miklós, Túregyháza, Tóti, Udvari, Nagy-Varjas, Nagyfalu, Telek, Munár, Kétfül, Kerekegyháza, Thebus (Fivös, a mai Fibis?), Szt.-Péter, Therpesd (Serfesd), Nagylak, Polgár, Szemlek, Szőlős, Bozás, Siria, Peczki, Marja, Papi, Majmot, Szárcsaháza, Csikaj, Priamus (Perjemes) és Zsadány arad-, temes- és más megyebeli falvakat, a Maroson levő révekkel és vámokkal együtt. 1605-ben különösebben is az övének irják Szt.-Miklóst. (Márki: Arad tört., II., 213.)

Serjéni. A Serjéni-család 1470-ben rövid időn át birta a Korláth-családdal együtt: Rékas, Solymos, Nyugolmad, a két Hedemer, Valkánfalva és Szarkatelke részeit. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 20. — L. a Csornai- és a Dánfy-családokat.) A család tagjai közül: *Máté* 1449-ben a király embere egy iktatáson, *Pál* 1561-ben földesúr Aradmegyében. (Márki: Arad tört., I., 332.)

Síkes (benenyei). Egy 1498-iki oklevél szerint a Síkes-család részbirtokos Benenyén. (Kismartoni lt. 47., C. 22.)

Simon. Simon István borosjenei vitéz s több társa 1654, junius 18-án kapta a többek közt Mácsalakot, Botost és Félegyházát. (XXVI. Lib. Reg. 390.)

Simonfy. E család 1479-ben ellősfalvi (alliosi) birtokos volt. (Pesty: Krassóm. tört., III., 451.)

Siry. I. Ferdinánd király 1561-ben Németi és Vaja temesmegyei falvakat, melyek a magtalanul elhunyt vajai Kis Ferencz birtokait képezték, Siry Lukácsnak, Czellenk Balázsnak és Zalay Péternek adományozta. (Lib. Reg. XIII., 488.)

Sisman. *Boziási* Sisman Sandrin 1470-ben birtokos volt Boziás, Ohába és Felső-Borzás községekben; Sandrin rokonául az oklevél Törzsök (Thersewk) Mártont említi. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 88.) Egy 1493-iki oklevél *ligetősi* Sisman Sandrin-ról tesz említést. (Orsz. lt. Dl. 20105.) 1597-ben *karánsebesi* Sisman György Báthory Zsigmond fejedelemtől kapja Felső- és Alsó-Oskolát, a mai Szkulyát. (Gyulafehérvári kápt. lt.)

Soklyósy (soklyói). Soklyósy István deák 1568, deczember 7-én eladta a lippai előhegyen levő szőllejét Nagy Gergelynek. (Orsz. ltl NRA. 810., 37.)

Somi. Somi Józsefet Kinizsi Pál neveltette; Kinizsi halála után 1494-ben temesi gróf és főispán lett. (Bárány: Temes várm. eml. 171.) Ulászló király igen kedvelte és mikor temesi gróffá tette, megajándékozta őt egy száz aranyon vásárolt paripával. (Fessler, VI., 195.) Somi a király kívánságára az országgyűlésen mindig jelen volt és a fölmerült vitákat békeszerető lelkével, a kételyeket bölcsességével szétoszlatta. A király bihari és bácsi főispánnak is kinevezte, de ezen állásokat nem foglalta el. Szapolyay István nádor őt nevezte ki gyermekei gyámjának, mi előkelő állására mutat. 1505-ben jelen volt a rákosi országgyűlésen. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. X., 282.) Az országos levéltárban NRF. 461. csom. 23—24. sz a. őrzött egyik 1497-iki okmányon látható Somi Józsa czimeres pecsétje; czímere: harántosan négyelt mező négy liliommal, sisak nélkül.

Soroglyáni (kenézi). 1520-ban kenézi Soroglyáni András kenézi birtokos, jelen volt Bolyka Bálintnak Zöldesbe történt beiktatásán. (Bárány: Temes várm. eml. oklt. 37—40.)

Succow gróf. *Succow* Jakab gróf, altábornagy, 1739-ben kineveztetett bánsági tartományi parancsnokká, de csak rövid ideig intézte a bánság sorsát, mert már 1740. évi márczius hó 12-én hirtelen meghalt.

Sugár. Sugár György gyermektelenül elhunyván, Serked, Kuldoest, Butyin, Széla, Benedekest, Hugyeres és két Binyis nevü falvait 1479-ben a Harasztiak kapják. (Pesty: Krassómegye tört. III., 453.)

Sulyok (lekcsei). A Morháti-család 1467-ben testvérévé fogadta a bodrogmegyei lekcsei Sulyok-családot, minek folytán ugyanezen évben lekcsei Sulyok Györgyöt és fiait, Jánost, Istvánt, Györgyöt, valamint testvérét, Andrást, Mátyás király parancsára beiktatták a temesmegyei Kakat és Tót-Kakat (a mai Orczyfalva) birtokába. (Gyurikovits György jegyzetei Bél Mátyásnak Bácsmegye leirásához. — Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 85.) — A lekcsei Sulyok-család egyik tagja, István 1552-ben Temesvár védelmében elesett. (Budai: Magyarorsz. pol. hist. lex. III., 271.)

Szabó (kenézi). 1453-ban kenézi Szabó (Zabo) Balázs kenézi birtokos. (Orszl. lt. Dl. 30191.) Ugyanő 1450-ben Peterden is birtokos. (Gr. Sztáray-cs. lt.)

Szabó (lippai). Szabó István 1609-ban lippai nemes háztulajdonos volt. (VI. Lib. Reg. 120.)

Szabó (váradi). *Szabó* Ábrahám és neje, Cserepes Zsuzsanna, Szabó Dániel és Cserepes Anna (Tisza Györgyné) Arad-, Csanád- és Temes vármegyében 1636, junius 21-én 14 falut vettek zálogba. (XVIII. Lib. Reg. 154 a).

Szakács. Szakács, máskép Bereczkffy Mihály mester 1538-ban János király főszakácsa volt. Urának özvegyét és fiát Lippára is elkisérte és ott telepedett meg. 1544-ben megvette Lippán özv. Guth Lázárnénak a főtéren levő házát s Vad Bonaventurának a Zriniák-hegy alatt levő kaszálóját. (Márki: Arad tört., I., 292.) 1547-ben Izabella királyné hozzájárult Petrovics Péter temesi főispán azon adományához, melylyel a Temesmegyében fekvő Ivándot nemes Szakács Mihály mesternek adományozta. (Gyulafehérvári káptalan lt.) 1544-ben Izabella királyné tiszteletre intette a lippai tanácsot Szakács Mihály lippai nemes kiváltságai iránt, melyeket János királytól nyert. (Ujhelyi lt., II., 37.)

Szakadági. 1387-ben Szakadági Miklós temesmegyei nemes királyi ember egy beiktatáson. (Uz-cs. lt.)

Szalay. 1408-ban és 1419-ben szakadági Szalay (Zalay) Péter temesmegyei nemest említik. (Muz. lt., Kállay-cs. lt.) 1520-ban Szalay Bernát haní birtokos mint szomszéd jelen volt Bolyka Bálint zöldesi és németi birtokos beiktatásán. (Bárány: Temes vm. eml., függelék, 37—40.)

Szállás. Szállás comes, Moka fia 1290-ben többed magával megvette Csanády Dénestől Simándot. 1339-ben Kozma, Miklós és Simon nevü fiai éltek. (Zichy-okmt., I., 550—556.)

Szapolyay. Szapolyay Benedeknek, a család ősapjának fia, *Tamás* 1350—58-ig csanádi püspök volt. A család legkiválóbb tagja, János sokat szerepelt vidékünkön. 1514-ben mint erdélyi vajda ő semmisítette meg Temesvárott Dózsa pórhadát. E háboruban elfoglalta a parasztoktól Lippa és Solymos várát és 1516-ban csak a német-római császár s a magyar és lengyel király közbenjárására bocsátotta ismét vissza György brandenburgi őrgrófnak, ki azonnal Perényi nádornak, ez pedig neki adta el a két várat és uradalmát. A mohácsi vész után 1526-ban a temesi és aradi főurak, Petrovics, Bebek, Czibak, Dóczy lelkes támogatása mellett választották meg királylyá. Szapolyay 1529-ben szab. kir. városi rangra emelte Lippát, melynek polgársága tőrhetlen hűséget tanusított iránta. 1539-ben nőül vette Zsigmond lengyel király leányát, kitől János-Zsigmond nevü fia született. 1540, julius 22-én elhunyván, Szulejmán szultán 1541, augusztus 29-én Erdélyre szorította a Szapolyay-ház uralmát s Izabellának és fiának székhelyül Lippát, illetőleg Gyulafejérvart jelölte ki. Ez időtől kezdve egészen a török hódításig (1552) Lippa királyi birtok gyanánt szerepelt és virágzásnak indult. (Márki: Arad tört., I., 333.)

Száty (tófői). 1456-ban a Száty-(Záthy)-család tiltakozik az ellen, hogy V. László király a temesmegyei Tófő falut eladományozza, illetőleg, hogy azt Baladi András és Baky Egyed elfogadják. (Orsz. lt. Dl. 15045.) 1470-ben Mátyás király tófői Száty (Zathy) *Balázs* magtalan halála folytán annak jószágait: Tófő, Kőcse, Ujfalu, Peterd, Nagy-ut, Csatád, Erdős, Nádasd és Hetény helységeket a Dóczyaknak, Oláh Péternek és Dési Jánosnak adományozta. (Orsz. lt. Dl. 17002.) 1471-ben Ilona, előbb tófői Száty Pál, utóbb Pán Péter özvegye, mindkét Peterd és egyéb temesmegyei falvakban őt illető hozományát 600 arany forintért eladta Dóczy Imrének. (Pesty Frigyes oklevél-gyüjtem.) 1477-ben a magban szakadt Száty *Pál* birtokaiba — Tófő, Peterd, Erdős, Hetény, Csatád, Ujfalu, Csontaegyház, Tanyás-telek, Nagy-ut, — beiktatták kir. adomány alapján Dóczy Lászlót. (Orsz. lt. Dl. 17967.)

Szebeni (kákai). Egy 1494. és 1495-iki oklevélben említtetik egy Szebeni nevü család, mely birtokos volt a Rékas határában feküdt Káka faluban. (Orsz. lt. Dl. 20240., Deák Farkas gyüjt. — Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 89.)

Szecsey (kéri). 1463-ban kéri Szecsey Albert, mint a király embere, ki volt küldve Rékas határainak megigazitására. (Orsz. lt. Dl. 15872.)

Széchenyi. Széchenyi Frank és Simon, Kónya bán fiai, Zólyom- és Trencsén vármegyék főispánjai, Zsigmond királynak 1388. évben cserébe adták Temesmegyében Orosz és Mikula nevü falvakat, több más, Krassó-, Keve- és Aradmegyében fekvő jószágaikkal együtt — Zsarnócza és más barsvármegyei falvakért. Zsigmond király 1389, deczember 2-ról Temesvárról kelt levelében a Széchenyieknek új adományt ad a cserébe kapott jószágokra. (Bud. kam. ltár, N. R. A., 395. cs., 25. sz. — Pesty: A szörényi báns. tört., I., 266. — Fejér; Cod. Dipl. X., 8., 360.)

Széchy (rima-szécsi, felső-lendvai). A család rokonságban volt a Garayakkal, a mennyiben Gara Ilona neje volt Széchy Miklós tárnoknak. Midőn 1479-ben Garay Jób a mai Gyarmata és Bruckenau közt feküdt Sarád várost és tartozékait eladta az alsó-lendvai Bánffyaknak, a Széchyeket leánynegyed czimén kielégitette. (Orsz. lt. Dl. 18145, 18297.)

Szedecsi. 1478-ban Dóczy Imre zálogba vette a Szedecsi-család birtokát Szedecs-et. (Orsz. lt. Dl. 18092.)

Szegedy. Szegedy János 1520-ban temesi főesperes, Szegedy Gergely 1520-ban csanádegyházmegyei kanonok volt. (Csanádegyházm. névtár.) — Egy Szegedy nevü család 1485-ben zádorlaki birtokos volt. (Orsz. lt. Dl. 19040.)

Szegedy. Szegedy János borosjenei vitéz 1654, junius 18-án több társával együtt kapta »jámbor szolgálatai« fejében Mácsalakot, Botost és Félegyházát. (XXVI. Lib. Reg. 390—1.)

Szegedy (tesöldi). 1464-ben tesöldi Szegedy Máté fia, László a kolosmonostori convent előtt tiltakozott a maga és rokonai nevében az ellen, hogy Mátyás király a temesmegyei Sörmés, Ugronhida és Tesöld községekben levő részbirtokaikat másnak eladományozza. (Kolosmonostori convent lt. — Orsz. lt. Dl. 26620.)

Szegyeházy. A Szegyeházy-család 1443-ban birtokos volt a Rékas és Jezvin körül feküdt Szegyeházán. (Pesty: Szörény vm. tört. III., 45.)

Székely (iktári). Egy 1444-iki oklevél szerint az iktári Székely-család részbirtokos Rékason. (Gr. Forgách-cs. lt.)

Székely (peterdi). Egy 1494-iki oklevél szerint a peterdi előnevü Székely-család részbirtokos Peterden. (Orsz. lt. Dl. 20240.)

Székely (sámolykeszi). Székely István zarándi főispán 1609, április 30-án Balogh Gáspárral együtt kapta a lippai várhoz tartozott Ujfalut. (VI. Lib. Reg. 340.)

Székely (zöldesi). Egy 1470-iki és egy 1478-iki oklevélben említtetik a zöldesi Székely-család. (Gr. Csáky-cs. lt. f. 128, n. 32, Galgóczy-lt. Lad. 98. f. 27, n. 1.)

Szentandrássy (borosjenei). Szentandrássy György 1609, deczember 28-án Rácz Triputól és Istvántól 325 frton zálogba vette a temesi Szent-György pusztát és az aradi Mantaluk (Bandarlak) falut. (Orsz. lt. NRA. 816, 8.) 1616-ban Boros-Jenő alkapitánya volt, midőn az Enyeden lakó Vas Benedek megbízta őt Temes, Arad és Csanád megyékben levő jószágainak kezelésével, olykép, hogy a jövedelem egyharmada Szentandrássyt illesse. (Pesty: A szörényi bánság tört. I., 91.)

Szent-Antali. 1392-ben Szent-Antali Gergely temesmegyei nemes a király embere volt egy beiktatáson. (Galgóczi-lt. Lad. 96., f. 1. n. 1.)

Szentgirolti vagy **Szentgróti.** 1462-ben Szentgirolti máskép Szentgróti János berekszói Hagymásy Miklós által testvérül fogadtatván, utóbbinak következő temesmegyei birtokaihoz tart jogot: Berekszó, Szt-Jakab, Kis-Berekszó, Boba, Keresztúr, Vaja, Szilas, Szt-András, Beldan, Becskereki, Tamásháza, Kereki, Körtvelyes, Zovand, Vejteh, Haraszthegy, Két-Bikamezeje, Bák, Veresegyház, Billyéd, Bogáros, Galádmonostora, Rév-Galád, Vámhalom, Csák, Köként, Bezd, Pentele, Geresznád, Királyhalma, Tesöld és Tolvajd. (Orsz. lt. Dl. 30319.) Az oklevélben említett Szentgirolti János 1459. február 17-én részt vett azon a gyűlésen, melyen megsemmisitették Mátyás királylyá választását és Fridrik császárnak ajánlták fel a magyar trónt. (Bogma: Magyarorsz. csal. V., 359.)

Szentgyörgyi. Egy 1399-iki okirat szerint Oszlári János, oszlári Majos fia, megölte Szentgyörgyi Jakabot és azután felgyujtotta Szent-Györgyön (a mai Kincstár-Szent-Görgyön) levő házát. A tagadott vádat barátságos egyezség követte és oszlári Majos János nemfizethetés esetére lekötötte a temesvármegyei Kér helységben levő birtokát Szentgyörgyi *Miklós*, Jakab fia, Demeter unokája részére, örökös birhatási joggal és Szentgyörgyi Miklóst be is iktatták e birtokba. (Fejér: Cod. Dipl. X., 6, 227. — Bárány: Temes vm. eml. függel. 41.) — Nem tudjuk, vajjon ebből a családból származik-e az a Szentgyörgyi *Zsigmond*, a ki 1447-ben Torontál vármegye küldöttje volt a budai országgyűlésen és az a Szentgyörgyi *Miklós*, a kit Himfy János Torontál vármegyének 1450-ben Aracson tartott közgyűlésén ügyvédjének vallott. (Bogma. Magyarorsz. csal V., 374. — Kovachich: Vest. Comit. 268.) — Ugyancsak a Szentgyörgyiek — Csánki szerint (Magyarorsz. tört. földr. II., 60.) a hunyadmegyei Szentgyörgyiek — 1478—79-ben felében birtokolták a Temesmegyében feküdt Sárvár nevű vámszedő helyet. (Orsz. lt. Dl. 29842.)

Szenti. 1455-ben a *párdányi* Szentiek Bagd részeit eladták keresztúri Szilágyi Mihálynak. 1454-ben *laddi* Szenti János, mint a kir. Curia tagja szerepelt Temesmegyében. 1402-ben nagybesenyői Szenti *Pál* temesmegyei nemesnek említik. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 89.)

Szentmiklósy. A család ősi fészke Szent-Miklós, a mai Kis-Szt.-Miklós. Szentmiklósy Kozma 1507-ben mint szomszéd vett részt a Petheő-családnak Sződibe (a mai Szépfalu) való beiktatásán. 1561-ben Szentmiklósy Balázsé Szt.-Miklós és Ellősfalva (a mai Allios) egy része. (Márki: Arad. tört. I., 334.)

Széplaky. Erdelyi kihalt család. Egyik tagja, Széplaky *Péter* — ki 1607-ben török követségben járt Homonnai részéről — 1610-ben Báthory Gábor fejedelemtől, Varady Jánossal együtt, kapta Németi, Csóka, Vaja, Sásvár, Beregszó, Parcza, Szt-Mihály temesmegyei falvakat, melyeknek birtokába természetesen sohasem lépett, mert azok török kézen voltak. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. XII., 51., hol azonban hibásan Bethlen Gábor említtetik Báthori Gábor helyett.)

Szerémi (németi). Egy 1463-iki oklevél szerint a Szerémi-családnak részbirtoka volt Németin. (Orsz. lt. Dl. 15872.)

Szigethy. Szigethy András 1485-ben zádorlaki nemes volt. (Orsz. lt. Dl. 19040.)

Szilágyi (horogszegi, kereszturi). Ez ősi család temesvarmegyei birtokai után vette fel mindkét előnevét. Egy törzsből származott a kereszturi Garázda-családdal. A XIV. század vége felé ugyanis a Garázda-család két főágra oszlott; az egyik ág megtartotta a *Garázda* nevet, a másik ágat *Szilágyi*-nak nevezték.

1408-ban Zsigmond király Horogszeg, Kis- és Nagy-Posáros, Beszermény, Tószeg, Mosotó és Begenye temesmegyei falvakat, Kacsy Pál magtalan elhunyta folytán, Szilágyi László és ennek Gergely, Mihály, Albert, Domokos és Sebestyén nevü testvéreinek, továbbá Szilágyi László atyjának, Miklósnak és ugyanazon László fiának, Gergelynek, végre Garázda, másként Kereszturi Miklósnak és ennek atyjának, Istvánnak, valamint Miklós testvéreinek, Imrének, Lászlónak, Jánosnak és Pálnak adományozta. (Barány: Temes várm. emléke, 175.) 1455-ben Szilágyi Mihály megvette a párdányi Szentiek bagdi részeit. (Csánki: Magyarorszt. tört. földr. II., 89.)

Szilágyi *Mihály* 1456-ban, V. László király temesvári látogatása alkalmával, unokaöcscseitől, Hunyadi László és Mátyás beszterczei grófoktól kapta Sörmes, Tiseld, Csolt, Kiszetó és Egyházas-Oroszi temesi, Maxond, Szőlős és Hercsekös kevevármegyei falvakat, több más megyebeli jószággal együtt. Ezt az adományt V. László király Temesvárott 1456, november 30-án kelt levelével jóváhagyta és parancsára a titeli káptalan Szilágyit be is iktatta. (Pesty: Az eltünt régi vármegyék I., 392.) 1457-ben horogszegi Szilágyi Mihály temesi gróf és főispán volt (Csánki: Magyarorsz. tört. föld. II., 94.); 1458, márczius 19-én és május 14-én már mint az ország kormányzója jelent meg Lippán (Mátyáskori diplom. eml. I. 15., 25.), melyet emberei már az 1457. évi forradalomban megszállottak. (Orsz. lt. Dl. 15423.) Ugyancsak 1458-ban Mátyás király Szilágyi Mihálynak adta a magbanszakadt Pocsaji László birtokát: Kereszturt, mely Horogszeg vidékén feküdt. (Orsz. lt. Dl. 15216.) De még azon a nyáron elfogatta és Világos várába záratta őt Mátyás király és onnan csak 1458, november 28-án szabadult ki. Az öreg hős 1460-ban, mint hadi fogoly, Konstantinápolyban a vérpadon végezte életét. Mátyás király erre a Szilágyi-féle birtokok egy részét az özvegynek, Báthory Margitnak meghagyta, másik részét: Horogszeg, Virághát, Tófő, Kis- és Nagy-Posáros, Kis- és Nagy-Beszermény falvakat a Rozgonyiaknak adományozta. Ugyanakkor azonban földesasszonynyá tette saját édesanyját, Szilágyi Erzsébetet, a többek közt Nagyfalun és Kerekegyházon. (Orsz. lt. Dl. 15814.) A nagyasszony, kit a történelem és költészet egyaránt dicskörrel övez, 1484 táján hunyt el és birtokait a kincstár örökölte.

Végül fölemlítjük, hogy Szilágyi Mihály kormányzó, »s. michael zilági. de. horogzewg gobernator. reg. hvngarie« köriratu pecséte, koronából kinövő és fára ágaskodó kőszáli vadkecskét ábrázoló címeres paizsa felett a Hunyadi-házzal való rokoni viszonyára vonatkozó, csőrében gyürűt tartó hollót viselt. (Br. Nyáry Albert: A heraldika vezérfonala, 70.)

Szilas (kenézi). E család 1494-ben részbirtokos volt Kenézen. (Orsz. lt. Dl. 20196.) A család valószínüleg a mai Beregszótól délre feküdt Szilas községből származott.

Szobi. Szobi Péter fia, Mihály 1507-ben a Rékás szomszédságában feküdt Cseri-várát és tartozékait Verbőczy István országbírói itélőmesternek adományozta, kinek első neje az okirat szerint Szobi-leány volt. (Orsz. lt. Dl. 21715.)

Sződi másképen Ződi. A család Sződiről, a mai Szépfaluról származott. 1401-ben ismeretes Valentinus de Zewdi aradi kanonok. (Bullae Bonifacii IX., 2., 308.) A család említtetik egy 1438-iki oklevélben is. (Sztáray-oklt. II., 344.)

Szokoly (zokolyi, kisvárdai). A Gutkeled-nemből eredő család. Egyik tagja, *Péter*, Mátyás király vitéz hadvezére, 1463—1466 temesi főispán volt. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.) Temesmegyében a család nem birtokolt. Péter egyik fia, *János* 1466—1492 csanádi püspök, másik fia, *András* 1485—1489 szörényi bán volt. (Csanádegyházm. névtár. — Pesty: A szörényi báns. tört. I., 286—87.)

Sztamory. 1407-ben és 1411-ben Thomas Magnus de Stamur temesmegyei nemes, a király embere volt egy beiktatáson. (Tört. tár. 1884. évf. 28. és Kállay családi lt.)

Sztepán. 1607-ben Rákóczi Zsigmond fejedelem, Tábor Benedek és Sztepán Péter magtalan halála folytán Dubaz (Doboz) és egyéb temesi falvakban levő részbirtokokat Radicsy Mártonnak (Tábor Benedek testvérének) és lugasi Pribék Jánosnak adományozta. (Gyulafeh. kápt.)

Sztojánfi (csornai). A család 1443-ban a vele rokon Csornai- továbbá a Damsusi- és Bizerei-családokkal együtt I. Ulászló királytól zálogba kapta Rékas helységet. — L. az említett családoknál bővebben.

Tábor. 1607-ben Rákóczi Zsigmond fejedelem, Tábor Benedek és Sztepán Péter magtalan halála folytán a dubazi (Doboz) temesmegyei uradalomban és tartozekaiban levő részbirtokokat Radicsy Mártonnak (Tábor Benedek testvérének) és lugasi Pribék Jánosnak adományozta. (Gyulafeh. kápt.)

Tallóczy. Tallóczy Frank szörényi bán 1438-ban bizonyos szerb főurak (barones) kezéről királyi jóváhagyással kapta Sarud (Saruld) helységet, Temesmegyében. (Muzeumi ltár.)

Tar. Egy 1489-iki oklevél említést tesz a besenyei előnevü Tar-családról. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 90.)

Tarczay (tótselymesi) máskép Tarcsay. Tarczay János 1490-ben brucki kapitány, 1505-ben a székelyek ispánja, 1494-ben számos jószágot kapott özv. Dóczy Imrénétől, a többek közt Temesben Papdot. (Orszl. lt. Dl. 20196.) Csak leányai maradtak: Katalin, Podmaniczky Mihályhoz; Lucza, berekszói Hagymásy Miklóshoz ment férjhez. — Tarczay Ferencz 1504-ben özv. Dóczy Imrénével és Dóczy Ferenczczel s Lászlóval együtt 1300 arany forinton megvette özv. Pathocsy Bálintnétól Apáczát (Uj-Arad) és Udvarit; 1511-ben Dóczy Ferencz 3000 forintért és azért, hogy az ellene és testvérei ellen indított támadásban Lipcse és Saskő várakat megvédelmezte, aradi, zarándi és temesi részjószágait Tarczay Miklósnak vetette zálogba, — úgy látszik azonban, csak rövid időre. *Miklós*, Mátyás király egyik vezérének, Tamásnak fia, Bánffy Dorottyát vette feleségül; 1526-ban Mohácsnál mint sárosi főispán esett el. (Márki: Arad tört. I., 336.)

Tari. Hevesmegyei család, mely 1389-ben királyi adományul kapta a temesmegyei Gyüreg (a mai Giroda) falut (Orsz. lt. Dl. 7506); 1454-ben és 1465-ben pedig földesur volt Monostor, Kétfülü (a mai Kétfél) és Turegyház (a mai Majláthfalva) helységekben. (Orsz. lt. Dl. 6929., 15684.)

Tatár (zöldesi). Egy 1401-iki és egy 1418-iki oklevélben említik a zöldesi előnevü Tatár temesmegyei nemes családot. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 90.)

Telegdy l. Csanád-nemzetség.

Temérdekegyházi. Csánki szerint e család kétségkívül Temesmegyében is tartokos volt a XV. században. (Magyarorsz. tört. földr., II., 90.)

Temeshelyi. L. temeshelyi Désy néven.

Temesközi. Temesközi János 1456-ban zálogba vette Antalfalvát (Antalfalát) az oszlári Majosi-családtól (Orsz. lt. Dl. 15027.) 1464-ben ugyanezen János 58 frtért zálogba vette Sághy István, néhai László fiától a sághi részbirtokot.

(Csicséri-cs. lt.) Csánki szerint lehetséges, hogy e család azonos a temeshelyi Désy-családdal, melynek egyik tagját, Dávidot 1495-ben »Désy de Themeskez«-nek írják. (Magyarorsz. tört. földr., II., 77.)

Temesváry vagy **Tömösváry.** Számos ily nevü család tünt fel az ország különböző részeiben. Minthogy valószínü, hogy Temesvárról származnak, röviden megemlékezünk róluk. Egy 1498-iki oklevél említést tesz a besenyei előnevü Temesváry-családról. (Kismartoni levlt. 47., C. 28.) — Temesváry néven vált ismeretessé Pelbart, temesvári szent-ferenczrendi szerzetes, utóbb budai predikator, jeles tudós, ki 1504, január 22-én meghalt. (Bogma: Magyarorsz. csal., V., 608.) — Tömösváry Vincze 1481-ben Hunyad vármegye alispánja volt. — Temesváry János 1571 körül kiadta Béla király krónikáját. — Tömösváry Miklós a XV. században a jászok kapitánya volt. — Tömösváry Bálint 1587, julius 13-án II. Rudolf király által nemesíttetett; czímerlevelét Borsod vármegyénél hirdették ki. (Siebmacher-féle czímerkönyv, függel. 119.) — Tömösváry Boldizsár a XVII. században hadnagy volt; Temesváry György 1571-ben n.-gezesi jobbágyát zálogba adta Orbai Miklósnak. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal., XI., 361. és 102.) — Temesváry István borosjenői nemest 1601-ben homo regiusul jelölték Toldy beiktatásához; 1607-ben ugyancsak neki Lippán is volt háza, Ferencznek pedig szőlleje a Makrahegyen. (Márki: Arad tört., II., 221.) — Az 1735-ben nemesített Temesváry András és az 1814, junius 14-én nemesített Temesváry Márton családját a II. kötetben ismertetjük.

Teresdi. L. Terösdi alatt.

Terösdi máskép **Törösdi.** A csanádmegyei származásu Terösdi máskép Törösdi Sebestyén és Mihály a szintén csanádmegyei *Térvári* Mihálylyal együtt, 1462-ben kir. adományul kapták a magvaszakadt Beszédes Mihály birtokát: Keresztúron, Temesmegyében. (Kismartoni lt., 47., T. 20.) — Csánki, ki ezt az oklevelet felfedezte, megjegyzi, hogy egy 1498-iki oklevél említést tesz egy kenézi előnevü *Teresdi*-családról, mely talán azonos a Törösdi-családdal. (Magyarorsz. tört. földr., II., 90.)

Terjéni. A Terjéni-család 1446-ban zálogba vette a Bakyaktól és a Páznádyaktól Tinántelkát és Megyert. (Pesty: Magyarorsz. Helyn. I., 247.)

Térvári. L. Terösdi alatt.

Thapsondi. Egy 1450-iki oklevél szerint Thapsondi Miklós, János és Anthimi részbirtokosai voltak Nagyfalunak, mely Fejéregyházi Jánosnak volt elzálogosítva. (Oklevél a Sztáray-család levéltárában.) 1454-ben a Thapsondi-család cserébe adta nagyfalui részbirtokait Hunyadi Jánosnak. (Hazai Okltár, 420. l.)

Tholdy (besenyei) E családról egy 1498-iki oklevél tesz említést; valószínűleg részbirtokos volt Besenyőn. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr., II., 90.)

Tisza (borosjenői.) Tisza György borosjenői lakos, nejével szül. Cserepes Annával, sógorával: Szabó Dániellel és sógorasszonyával: Szabó Ábrahámné szül. Cserepes Zsuzsannával 1636, junius 21-én I. Rákóczy Györgytől 600 frton vette zálogba *Ujfalu*, Patak, *Zábrág, Kisfalu*, Szemlek, Zagoricz, *Nyárrév*, Batida, Harag, Sebeshely, Tecz, Gurguria, Csela és Lalasócz — Temes-, Arad- és Csanád vármegyékben fekvő falvakat. (XVIII. Lib. Reg. 154 a.) — Györgynek és Cserepes Annának fia, Tisza *István*, a XVII. század egyik legjelesebb magyar államférfia, kinek életrajzát Szilágyi Sándor írta meg a *Nemzet* 1885, november 28-án meg-

jelent számában. E családból származnak: Tisza Kálmán volt miniszterelnök, Tisza Lajos gróf volt miniszter, Tisza István és Tisza László orsz. képviselők.

Tomory. Tomory András nemes ifju 1552-ben a temesvári ostrom alkalmával fegyvernöke volt Losonczy István temesi főispánnak. Mikor a várőrség kivonult, Tomory András vitte Losonczy nagy kardját és mellpánczélját. A hitszegő törökök a fiut kirantották a csoportból. Mikor Losonczy ezt észrevette, fegyverre szólította társait és egy töröktől önmaga kiragadta a kardot. A túlerő azonban legyőzte. (Bárány: Temes vm. eml. 40.)

Torkos (rábéfalvi). E családtól zálogban birt némely részeket a rábéfalvi Veresek 1481-ben Dóczy Imrének zálogositottak el. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 90.)

Tornallyay. A liptómegyei Tornallyay Miklós a XIV. század második felében elhagyta ősei birtokát és lejött *Temesmegyébe*, hol család alapitása czéljából megnősült. Kitűnik ez a Jakab comes országbiró által Visegrádon 1376, május 20-án kiállitott oklevélből (Turul, 1890, VIII. kötet, 202. oldal), mely szerint Tornallyai Sándor fia, Miklós, Jakab országbiró előtt megjelenvén, *Gerencher* György fia, Pálnak leányától, Klárától született fiai, Gergely és László, valamint leánya, Anna nevében kijelenti, hogy említett gyermekeinek anyai örökségen illető és Temesmegyében István fiai, Bajai Gunya fiainak Miklós és György jószágai között levő birtokát, »Zilágh«-ot, említett Miklósnak és Györgynek 100 denárral számitandó 50 frtért zálogba adta.

Tornallyay Miklós valószinűleg még ugyanaz évben kizarándokolt a szent sirhoz Jeruzsálembe. Mig távol volt, jószágait Benedek bán — valószinűleg a király rendeletéből — *Temesmegyében* elkobozta és onnét gyermekeit kiűzte. Értésünkre adja ezen esetet Lajos királynak egy 1377. évi április hó 7-én Visegrádon kelt rendelete (eredetije Majláth Béla gyüjteményében, ismertetve a Turul 1890, VIII. kötet 202. oldalán), melyben elmondja, hogy Miklós előtte megjelenvén, gyermekei, Gergely, László és Anna nevében azon panaszt emelte, hogy mikor ő a szent sír meglátogatására zarándokolt, azon idő alatt Heem unokája, Pál fia, Benedek bán említett gyermekeit *Saasd* nevű birtokaikból kizárta és kiűzte. Lajos király ezen tény kiderítése végett meghagyta a csanádi káptalannak, hogy saját hiteles embere által: Gyertyámosi Ceep András vagy István, vagy Hellenbai Imre, vagy Chornai Balázs királyi ember jelenlétében az igazságot tudja meg s azt híven jelentse be. A káptalan erre április 19-én jelenti, (Szentiványi-csal. levélt. Lit. A. Fasc. II. Nr. 13), hogy a Miklós által előadott hatalmaskodási tény csakugyan igaz és a valósággnak híven megfelel.

Közben Tornallyay Miklós nagy szolgálatokat tett Lajos királynak, Erzsébet királynőnek, kiváltképen pedig Kis Károlynak, a későbbi magyar királynak azon időtől fogva, a mióta Lajos király, Kis Károly szicziliai király érdekeit támogatta és Tornallyay Miklós, mint Zára várnagya elősegithette ügyeit. Kis Károly a tett szolgálatokról megemlékezvén, 1383-ban levelet irt Erzsébet magyar királynéhoz, melyben a többi között azt mondja, hogy indittatva azon ujabb kedves és hasznos szolgálatok által, melyeket Tornallyay Miklós, Zára várnagya, ellenségeinek és az ellene lázadóknak elnyomására cselekedett, kéri Erzsébet királynét, hogy Miklósnak, Sándor fiának a Benedek bán által Lajos király rendeletéből elkobzott temesmegyei birtokait visszadja, a mely birtokok Miklós gyermekeit anyjuk után örökségi jogon illették. (Turul, 1890, 8. kötet, 203. l.)

Az iránt, ha lett-e Kis Károly kérelmének foganatja: okiratos adatokat nem birunk. Annyi, hogy a birtokokat tényleg visszakapták, kitűnik abból, hogy 1419. évi

november hó 8-án Nagy Simon és János, Tornallyai Miklós fiának, Lászlónak fiai megjelenvén az egri káptalan előtt, kijelentették, hogy Simon fiának, Tamásnak és Brigita leányának, továbbá Péter testvérüknek, nemkülönben nővérüknek, Margitnak, Szentkirályi Patolchy Jánosnénak és Klára nővérüknek, Thizay Imrénének minden terheit magukra vállalván, a *Temesmegyében* levő Nagh-Saasd (a mai Sósd), Felse-Saasd és Kaasd, továbbá a Borsa (Berzava) folyó mentén levő Belényes pusztájok fele részét *Helembai* Sándornak, László fiának és nejének, Borbálának ötven magyar arany forintért zálogba vetették. (Ered. oklev. Majláth Béla gyüjteményében.)

Majláth Béla kutatásai szerint a XVI. században a Tornallyaiak neve átváltozott Pothornyayvá.

Török. 1598-ban Török István beiktattatott Monostoron. (Oklevél-másolat Pesty Frigyes gyüjteményében.)

Török (enyingi). Enyingi Török *Bálint* 1526-ban s állítólag 1527—31 közt temesi gróf és főispán volt. (Bárány: Temes vm. eml. 171. — Somogyi: Magyarorsz. főispánjai, 401. — Jászay: A magyar nemzet végnapjai, 172.) Szoliman fogságába kerülvén, Konstantinápolyban végezte életét. Nejétől, Pemflinger Katalintól két fia maradt: *János* és *Ferencz*. János hunyadmegyei örökös főispán, bátor, jeles katona volt, de kegyetlen indulatúnak irják, mivel nejét, Balassa Borbálát, házasságtörés gyanuján 1550-ben lefejeztette. Szenvedélyesen harczolt a törökök ellen, hogy boszut álljon atyja szenvedéseiért. Részt vett Lippa ostromában, hol sebeket is kapott. Meghalt 1562, junius 7-én. Érdekes, hogy a gyermekeinek (János, Bálint és Kata) gyámjául rendelt berekszói Hagymásy Kristóf a következő évben nőül vette Török János özvegyét. (Gr. Lázár: Erdély főispánjai, 177.)

Török (kereszturi). Egy 1489-iki oklevél említést tesz a kereszturi előnevü Török temesmegyei nemes családról. (Gr. Forgách-cs. lt.)

Török (lippai). Török Márton lippai vitéz és Polyák Márton 1609, szeptember 16-án adományt kaptak Aradmegyében Báthory Gábortól. 1610, február 1-én lippai Török Márton uj adományul nyerte az aradi Kér, Tés- és Bahincz falvakat. (Márki: Arad tört. II., 224.)

Török (szegyeházi). E család 1478—1492 közt a Rékas körül feküdt Szegyeházán birtokos volt. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 90.)

Törösdi. L. Terösdi alatt.

Törzsök. L. Sisman alatt.

Tót-Csáki. Egy 1370-iki oklevél említést tesz egy Tóth-Csáki nevü temesmegyei nemes családról: Nicolaus filius Jacobi de Tothchaky ex comitatu Temuskuz. (Orsz. lt. Dl. 5877.)

Tóth (borosjenei.) Tóth Márton és négy társa, mindannyian borosjenői katonák, 1654, junius 18-án kapták a fejedelemtől Belest, Mácsalakot, Botost, Félegyházát és Füzes felét. (Márki: Arad tört. II., 223.)

Tóth (kovászi). Tóth Márton lippai katona 1631-ben több társával adományba kapta az erdélyi Vajasd falut és Fahid pusztát. (Nagy Iván, XII. 469.)

Tóthváradjay. Tótváradjay Izsák háziúr volt Lippán; elhunytával házát 1607-ben Lugassy János lippai kapitány vette meg a fejedelemtől. (IV. Lib. Reg. 98—a, 204.)

Trentul (névnai), másképp Treutel, Treutul. Előkelő főúri család, melyről azonban Nagy Iván csupán három sorral emlékezik meg alapvető munkájában. —

Trentul *Miklós* (névnai, neunai) 1316-ban temesi gróf és főispán volt. Neve előfordul azon oklevelen, melyben Károly király Trentulnak Gelse nevü földjét bejáratni rendeli. (Fejér: Cod. Dipl. VIII., 1. 595. l.) 1321-ben is még temesi főispán volt, a mi kitünik a Becsei Imrével folytatott és Lampert országbíró előtt elintézett peréből, melyben temesi főispánnak czímeztetik. (Zichy C. 1. 193.) Trentul Miklós jákói várnagy, pozsonyi gróf és főispán és komárommegyei főispán is volt. 1330-ban a Zách ellen összeállított itélőszék egyik birája.

Lehoczky szerint (Stemmatogr. II. 410.) Trentul a remetei Himfy-családdal együtt Heem Pál temesi gróf fiától számazik. Ez azonban téves, mert nem Heem Pal, hanem ennek fia, Benedek volt temesi gróf, még pedig 1366-ban és így Benedek fiatalabb volt, Pál pedig egykoru lehetett Trentul Miklóssal. Rokonsági viszony azonban tényleg fennállhatott köztük, a mi kitünik az alábbiakból. Trentul Miklósnak három fia volt: János, László és Ferencz. *János* 1376—1378 szörényi bán volt, (Pesty: A szörényi bánság és Szörény vármegye tört. 1. 263.) utóbb pozsegai gróf lett. 1381-ben János és László megkérték rokonukat, remetei Himfy Istvánt, hogy Rufus György nevü gergerfalvi jobbágyát, a ki hozzájuk akar költözni, bocsássa el: ezen jobbágy adóságai miatt azután pert folytattak a remetei Himfyekkel. (Bogma: Magyarország családai. 5. köt. 747.)

János fia, Miklós nemcsak azért érdekel bennünket közelebbről, mert az ő személyében emelkedett fel a család az ország legelőkelőbbjei közé, hanem azért is, mert neki várai voltak Temes vármegyében. Kitűnik ez Marczaly Miklós és Csáky Miklós erdélyi vajdáknak 1402-ben kelt egyik rendeletéből, melyben meghagyják, hogy Trentul Miklós várai: Ohad (a mai Obád), Jobag és Zephely (a mai Zsebely) fenekestől leromboltassanak, mi megtörténvén, árkai betömessenek, a Csák vize pedig elzárandó és a nyert deszkák és fák házak építésére Temesvárra szállítandók. (Ered. oklevél a Kállay-család levéltárában).

Miklós különben 1395-ben pozsegai gróf és 1404-ben kir. tárnokmester volt. A Pécsett gyülekezett országnagyok 1416. évben intézkedéseket tettek a boszniai hadjáratban török fogságba esett főurak és hazafiak kiváltására és az ország minden vidékére tekintélyes férfiakat biztak meg a váltságdíj beszedésére. Temes-, Torontál-, Keve- és Krassó vármegyékre nézve a többek közt Trentul Miklós tárnokmester kapott ily megbizást. (Fejér: Cod. Dipl. X. 8., 569. l. — Az oklevél eredetije a gróf Forgacs-család ghymesi levéltárában, 3196. sz. F. 37 alatt.)

A család Miklós tárnokmesterrel kihalt.

Neunai Trentul Miklós kir. tárnokmesternek és pozsegai főispánnak »S. Nicolai Treutl Magistri Thavarnicorum« köriratu 1404-ik évi pecsétének czímeres pajzsa felnégyelt; az első és negyedik mezőben egy ág, a második és harmadik mezőben keresztbe tett négy koczka van; a pajzs csőrsisakján lebbentyük és evet-oromdisz láthatók. (Orsz. lvltár 5813. sz. jegy.) Miklós tárnokmesternek e czímere minden valószínüséggel a házassági összetett czímerek közé tartozik, s azt vagy ő, vagy egyik őse, német eredetével fogva, valamely magyar családbeli nővel kötött házassága alkalmával meghonosulása jeléül vette fel. (Br. Nyáry Albert: A heraldika vezérfonala 117. l.)

Trombitás. Trombitás máskép Petróczy István lippai katonát, kit már 1607, augusztus 10-én házzal ajándékozott meg Rákóczy fejedelem a lippai hosszu-utczában és egy telek földet is adott neki, Báthory Gábor 1608, október 18-án a parasztállapotból testvérével, Petróczy Peterrel együtt nemességre emelte. (Márki: Arad tört. II., 224.)

Ugray. Ugray János 1505-ben beiktattatott Gyarmata község birtokába. (Ujhelyi-levéltár, III., 27.)

Ujlaky. E család két főispánt adott Temesmegyének. Ujlaky *Miklós* 1441-től 1445-ig, részben Hunyadi Jánossal együtt, volt a megye főispánja; egyszersmind macsói bán, erdélyi vajda, aurániai perjel, utób Bosnyákország királya. Négy király: Albert, Ulászló, V. László, és Mátyás alatt vitt vezérszerepet az országban. Hatalma és tekintélye páratlan volt. Midőn V. László koronázásán Fejérvárott megjelent, ő vette karjaiba a kisded Lászlót és pólyájára kötötte a kardot, hogy felavassa az ország katonái közé. Sokat fáradozott László kiadatásán és midőn fényes kisérettel ment Bécsbe, Frigyes császár is eléje sietett és Ujlaky — lován ülve beszélt a hatalmas császárral! Bonfin a többek közt azt írja életrajzában, hogy mikor egyszer Ujlaky beteg volt, Mátyás király meglátogatta őt és Mátyás sokszor dicsekedett vele, hogy ő a beteg Ujlaky lábujjait megvakargatta.

Miklós fia, *Lőrincz* szerémi herczeg, 1519-ben volt a megye főispánja. (Kovachich: Suppl. ad. Vest Com. II., 470. — Bárány: Temes vm. eml. 171.) Tántorithatlan híve volt a Hunyady-báznak és e miatt sok kellemetlensége volt Ulászlóval. Majd Somy József, majd Drágffy Bertalan foglalta el várait és csak nagy megaláztatás után fogadta őt kegyeibe a király. Utóbb országbíróvá lett. Ulászló halála után egyik tanácsosul rendelték az ifjú Lajos mellé. Meghalt 1524-ben.

Ulászló. Ulászló apuliai herczeg, Lajos király benső barátja, 1371-ben temesi gróf és főispán volt. (Bárány: Temes vm. eml. 169.) Héderváry Kont után ő lett az ország nádora.

Ungur (nádasdi). L. Ongor alatt.

Upory. Upory László fia, Pál 1462-ben 1500 frtért zálogba vette az oszlári Majosiak: Szt.-Keresztfalva, Oszlár, Kér, Zsebet, Magyar-Zsebet, Márkfalva, Ambrusfalva, Antalfája, Kecskés, Csobaj, Ivántelke, Gyülvész, Jakabfalva, Ujfalu és Csobaj nevü temesi birtokait. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 84.)

Vajda (karánsebesi). Rákóczy Zsigmond 1607, augusztus 10-én karánsebesi Vajda István lugosi és karánsebesi bánnak a lippai solymos-utczában a Marokházy-féle kőházat adta. 1612-ben már ő volt Lippa főkapitánya és 1616-ban megtagadta az engedelmességet, mikor Bethlen török kézre akarta juttatni Lippát. (Márki: Arad tört. II., 225.)

Vajdafy (gyarmati). 1407-ben vajdafalvi Vajdafy Miklós, Tamás fia, uj adomány czímén kapja Zsigmond királytól »prossessionem regalem Kysgyarmath in comitatin Themesiensi«. Az adományt a király 1410-ben kiváltság alakjába foglalta. (Orsz. lt. Dl. 9366.) 1418-ban ugyanezen Vajdafy Miklós — de már gyarmati előnévvel — megszerzi Kis-Gyüreg község felerészét, 1437-ben pedig a kis-gyarmati Vajdafyak kapják a királytól Őkét; 1443-ban Vajdafy Miklós Temesmegye alispánja. (Csánki: Magyar tört. földr. II., 91.) A családból okiratilag említik még a következőket: 1453-ról János, 1454 és 1482-ről Ferencz, 1490-ről László, 1511-ről András, 1520-ról János, 1523-ról Miklós, 1539-ről János. (Ortvay: Magyarorsz. egyh. földl. és Bárány: Temes vm. eml. függel. 37.) — 1515-ben a Vajdafyaké: Nagy- és Kis-Gyarmat, Őke, Gyirek, Odony, Besenyő, Szt.-Tamás, Vajdafalva *temes-*, továbbá a két Csura, Sarlód, Levelespataka, Petres, Gulubfalva vagy Gulugócz, Sakavincz, Keresztur és Tót-Buda *aradmegyei* községek; ugyanezen oklevélben Nagy- és Kis-Gyarmat, Őke, Gyüreg, Besenyő, Odony, Szt.-Tamás, Kenéz-rekesze, Kalonda,

Tótfalu és Vajdafalva helységeket is, de a megye kitétele nélkül említik birtokukban. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 91.)

Vámos. Ujfalusi előnevvel 1446—1498. földesur volt Kőcse vidékén; említenek 1478-ról nagybesenyei előnévvel is egy Vámos-családot. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 91.)

Várady (kéméndi). Hunyadmegyei család. Egyik tagja, kéméndi Várady János 1610. február 24-én Széplaky Péterrel együtt kapta Báthory Gábortól Vaia, Némethi, Papd, Zilas, Parcza, Sásvár, Kis-Erdeő, Bozi, Vámtelek, Bozzas, Csombord, Szt.-Mihály és Csóka temesmegyei helységeket. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. XII., 51. Nagy azonban hibásan Bethlen Gábort említi Báthory Gábor helyett.)

Varányi (remetei). Krassómegyei család. 1476-ban remetei Varányi János özvegye Remete, Bagd, Gyertyános, Alsó-Gyertyános, Békástó, Szira, és Szartasd helységekben birt részt Dóczy Lászlónak adta. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 91.)

Várday (kis-vardai). E család a Guthkeled-nemzetségből származik. Temes varmegyében csupán egyik tagja, Várday Máté szerepelt, ki 1509-ben temesi gróf és főispán volt. (Bárány: Temes vm. eml. 171). Ócsese volt Péter kalocsai érseknek és ezért testvéréről *Érsek*-nek és jószágairól *Adorjáni*-nak is nevezték. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal. XII., 56.)

Varjasy (gyarmati és teleki). 1422-ben Varjasy László fia, Sebestyén igényt tart Ohád temesmegyei községre. (Orsz. lt. Dl. 11270.) Neje egy 1434-iki okirat szerint Bessenyey Erzsébet, ki hozomány fejében 400 frtot kapott Besenyey Andrástól. (Orsz. lt. Dl. 12636); gyermekei: János, Katalin és Zsófia. A család földesur volt még 1453-ban Csorna temesmegyei helységben. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 91.) János 1465-ben perel a Jaksicsokkal, kik varjasi kuriáját és az egész falut megrohanták és kifosztották. (Orsz. lt. Dl. 16133.)

Vas (kenézi). 1520-ban kenézi Vas György a király embere volt Bolyka Bálint beiktatásán. (Bárány: Temes vm. emléke. Okl. 37—40.)

Vas (tövisi). 1616-ban tövisi Vas Benedek a borosjenői vár alkapitányára, Szentandrássy Györgyre bízta Német-Szt-Péter és Zádorlak községi birtokainak igazgatását s jövedelmének harmadrészét neki átengedte. (Pesty: A szörényi bánság tört. I., 91.)

Vasky. 1458-ban *adorjánfalvi* Vasky János mint kir. ember említtetik. (Orsz. lt. Dl. 14981.) Valószinüleg birtokos is volt Adorjánfalván, mert 1455-ben mint szomszéd jelen volt Hunyadi Jánosnak Temesvár zálogjogi birtokába való beiktatásán. (Teleki: Hunyadyak kora X., 480.) — Csánki szerint 1404-ben és 1453-ban a család előneve *szarvastelki* volt. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr., II., 91.)

Vasti E család 1444-ben földesúr volt Gyertyámoson. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr., II., 91.)

Váti. A Váti-család a Sárváryakkal együtt kapta Hunyadi János kormányzótól 1446-ban Rákost, Magyar-Partast, Kis-Bolyobart, Péterlakát és Iváud részeit. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr., II., 91.)

Verbőczy. Szobi Mihály 1507-ben a Temes vármegyében fekvő Cseri várát és tartozékait Verbőczy István országbirói itélőmesternek adományozta, kinek első neje az okirat szerint Szobi-leány volt. (Orsz. lt. Dl. 21715.) — Verbőczy István híres magyar jogtudós, a *Tripartitum* szerzője, előbb országbirói itélőmester, majd 1518-ban kir. személynök, a hatvani gyülésen választott nádor, utóbb számüzött és

végre I. János király főkanczellára, Nógrád- és Tolnamegyék főispánja volt; meghalt 1542-ben. (Nagy Iván: Magyarorsz. csal., XII., 145.)

Verebélyi (borosjenei). Verebélyi János borosjenei vitéz, Mátyás fia 1622-ben a »nagylippai« kerületben Bethlen Gábortól új adományba kapta Krivabara-, Vizma-, Dobrovicz-, Kerkés-, Székas-, Izvoracz- és Barincz falvakat, melyekbe azonban őt csak 1631-ben iktatták be. Ezen jószágait már 1633-ban elzálogosította Teleky Jánosnak és jószágait többé sohasem váltotta vissza. (Márki: Arad tört., II., 226.)

Veres (kenézi). 1494-ben kenézi Veres János és Benedek kenézi birtokosok voltak. (Orsz. lt. Dl. 20196.)

Veres (muronyi). Muronyi Veres György 1427-ben mint királyi ember szerepel. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 52.)

Veres (rábéfalvi). L. a rábéfalvi Torkos-család alatt.

Vér (muronyi és temesközi). L. Muronyi-csal. alatt. E helyen még megjegyezzük, hogy a családnak Arad- és Krassó vármegyékben is voltak birtokai. Az 1493-ban Vér András részére kiállított menedéklevél, magyar nyelve miatt, egész kis irodalmat támasztott. (Tud. Gyüjt. 1835. X., 99. — Döbrentey: Régi magyar nyelvemlékek II., 13, 1. — Toldy: A m. nemz. irod. tört. 25.)

Vetésy. Vetésy Ferenczé vagy Jánosé volt 1561-ben Keszi egy része. (Márki: Arad tört. I., 337. — Tört. Adattár I., 424.)

Vincze (kenézi). E családot Csánki szerint egy 1492-diki oklevél említi. (Magyarorsz. tört. földr. II., 91.)

Vitéz. Mátyás király 1478-ban a magbanszakadt Vitéz Péter birtokait: Ohát pusztát, valamint Nagy-Csata, Kis-Csata, Magyar-Gyovád, Tót-Gyovád, Tettős, Lanbószeg, Jakabfalva és Maráz nevü tartozékait Csáky Mihálynak és testvéreinek: Ferenczneк és Benedeknek adományozta. (Gr. Csáky-cs. lőcsei lt. f. 128, n. 32, 33 és 56.)

Vizesy. Vizesy Farkas 1562. julius 8-án Cseffy Balázszsal együtt Miksa ifj. királytól kapta az akkor Aradhoz tartozott Hodost, Bodrogot és Kökényfalvát. (Márki: Arad tört. I., 338.)

Vojteki. L. Gál-család alatt.

Wallis gróf. Wallis Ferencz Pál gróf 1716-ban vezérőrnagy és temesvári várparancsnok volt. 1723-ban ő telepítette Freidorfot, a mai Szabadfalut, melynek tulajdonosa is volt. (Tört. és Rég. Ért. 1892. évf., 87.) 1737-ben mint tábornagy és erdélyi főhad-parancsnok hunyt el Nagy-Szebenben. A család az 1687. évi XXVIII. törvényczikkel honosíttatott.

Wappa. 1266-ban ifj. István király Mártonnak, János fiának, a Wappa-nemzetségből és Hermannak, Hurcdy fiának, a temesi vár Urman nevü földjét, az Uzar vize mellett, adományozta. (Fejér: Cod Dipl. VII., IV. 130.)

Zabo. L. kenézi Szabó alatt.

Zalay. Zalay Bernát hani birtokos 1520-ban mint szomszéd jelen volt Bolyka Bálint beiktatásán. (Bárány: Temes vm. emléke, függ. 37,) 1561-ben Zalay Péter két társával együtt kapja I. Ferdinánd királytól a magban szakadt Kis Ferencz birtokait: Némethit és Vayát. (Lib. Reg. XIII., 488.)

Záthy (tófői). L. Szaty alatt.

Zay (csömöri). 1561-ben Zay György özvegyéé a többek közt Nyárrév, Hodos és Hidegkut egy része, Zay János özvegyéé pedig Zábrány és Sződ (a mai Szepfalu) egy része. (Marki: Arad tört. I., 338. — Tört. Adattár I., 424. — Fábián; Arad vm. leir. 26.)

Zokonay. 1415-ben Zokonay Péter — Cseh nevet is visel. A család Peterd részeit birta a XV. században. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.) — 1520-ban Zokonay Gáspár zokonai birtokos a király embere volt Bolyka Bálint beiktatásán. (Bárány: Temes vm. eml. függ. 37—40.)

Zomor (pókatelki). Pozsonymegyei család. 1446-ban valamelyik Szent-Miháyon birtokos volt Temesmegyében. (Csánki: Magyarorsz. tört. földr. II., 92.)

Zovith. 1562-ben I. Ferdinánd király Kenéz (Knéz) falut Sasközy János, Fekete Demeter és Zovith Márk fiainak adományozta. (Registrum donationalium Nagy Iván birtokában).

Zödy. L. Sződi alatt.

Zsadányi. Zsadányi Tamás 1420-ban temesi alispán és valószinüleg temesvári várnagy is volt. (Bárány, Temes vm. eml., függel. 4. és 5.)

Zy. Zy László (valószinűleg fellaki birtokos) panaszára Rozgonyi István temesi főispán 1428-ban megparancsolja dobozi Dánfy Lászlónak, hogy a panaszosnak elveszett és Dánfy Lászlónak Hatyas falujában feltalált két lovát adja vissza. (Bárány: Temes vm. eml. 84., 85.)

HATÓSÁGI

CZÍMERES PECSÉTEK

Temes vármegye czímeres pecsétje.

— Mária Terézia és fia, II. József által Bécsben 1779. évi április hó 23-án Temes vármegye részére kiadott czímerlevélből. Az eredeti Temes vármegye levéltárában. —

A czímer áll egy köralaku, vízszintes vonal által középen két részre osztott pajzsból. A metszővonal alatt a mi különös kegyes engedélyünkkel, szeretett fiunk és a saját nevünk fekete kezdőbetüivel: J. II. M. T. (Josephus secundus, Mária Theresia) ellátott arany csík látható. A pajzs felső része két udvarra oszlik. Az első vörös udvar magában foglalja a három zöld halmon nyugvó, arany koronából kiemelkedő ezüst apostoli kettős keresztet, mint a keresztény Magyarország jelvényét, a mely országhoz való visszacsatolását kegyesen elhatároztuk. A második udvar fekete és kék mezőre van osztva. A felső fekete mezőben látható egy kinövő, a pajzs jobboldala felé fordult, kard-csapással fenyegető arany oroszlán, vörös nyelvvel és körmökkel, hátára fölvetett farkkal; ez egy része az igen régi és Magyarország dicsően uralkodó királyi háza körül nagy érdemeket szerzett Niczky-család czímerének, a mely családból származott ezen uj vármegye első grófja és kormányzója. Az alsó kék mező három hullámos ezüstszallagot tüntet fel, a vármegye három folyóját jelképezve. — Végre a pajzs harmadik udvara a temesvári várat tünteti fel, várfalaival, templomaival és egyéb épületeivel, alatta a lefolyó Bega-csatornával. A pajzs felettt egy egyszerü korona nyugszik.

A pajzsot két magyar katona tartja, a kik aranyzsinórokkal és csattokkal diszített piros ruhát, ezüst tollakkal diszített magas nyusztbőr-kalpagot, aranyövet, sárga csizmát és vállra vetett, biborral bélelt, aranylánczczal összecsatolt tigrisbőrt, továbbá aranycsattokkal felszerelt, mellükön keresztbe tett fekete szíjjakat, melyeken arany markolatu kardok függnek — viselnek. Magának a pajzsnak keretén ez a körirat olvasható: »Sigillum Comitatus Temesiensis.«

Jegyzet: A diplomát V. Ferdinánd király 1837. évi szeptember 21-én megujította, azzal a változtatással, hogy a pecsét vízszintes arany csíkján a betük: II. J. M. T. (II. József, Mária Terézia) és a pecsét körirata ez: „Temes vármegye pecsétje, megujíttatott 1837.“

Temesvár szab. kir. város czímeres pecsétje.

— II. József Bécsben, 1781, deczember 21-én kelt szabadalmi leveléből. Az eredeti Temesvár szab. kir. város levéltárában. —

A kerekded alaku pecsétpajzs felállítva vízirányosan ketté van metszve és felső részében függőlegesen két részre osztva. Az első rész a mult századokban számtalan hős vérével öntözött mezőben négy hullámos ezüstszalagot tüntet fel, melyek egymástól egyenlő távolságban vízszintesen állanak és említett Magyarországunk négy fő folyóját jelzik, mely jelvényhez a kegyesemlékü felséges anyánk, Mária

Terézia kegye által a temesi vidék ezen várossal egyetemben visszacsatoltatott. A másik rész aranyos pajzsban kőből épített, zöld talajon álló, megkülönböztetett rovátkákkal és kettős párkánynyal ellátott tornyot mutat; berendezve nyilt kapuval, melyen belül a középen egy fekete kerék látszik, két kerek ablakkal és csúcsos vörös tetőzettel, mely mögött innen és onnan is rávont ezüstkereszttel ékesített, lefüggő és kifeszített biborlobogó látható; öntözve az ugynevezett Bega-csatorna által, melyből a halhatatlan emlékü anyám kiváló és valóban anyai gondoskodása folytán a víz sajátos mestermü által felhajtatik ezen torony felső részébe és ismét leszivattyuzva a föld alatt állandó folyással a belső városba vezettetik és medenczékbe felfogva a lakosoknak az iható víz jótéteményét bőven szolgáltatja. Végre a pajzs vízkék alsó része, a fejvidéken egyfelül a teljes emberi ábrázatot mutató s a város fölé közelgő aranyos nap, másfelől a fogyatkozásban levő ezüstös, kissé elhomályosodott hold (tudniillik a keresztény fegyverek által elűzött török hold jelképe) világával, feltünteti a várost és a teljes védekezésre kész várat, a maga erősségeivel és úgy egyházi mint világi épületeivel, mellette a jobb oldalon folyván el a Temes-folyóból származó Bega-csatorna. Ezen pajzs közepére van helyezve egy kisebb aranyos úgynevezett mellpaizs, magában foglalván a mi császár-királyi különös kegyelmünkből a koronás császári kétfejü fekete sast, a mint lába karmaival egyfelől az aranyjogart az ezüstkarddal, másfelől az aranyalmát tartja tetején a kereszttel, nemesebb érczczel festve mellére lévén irva felséges nevünknek római kezdőbetűi J. II., emlékeztetőül tudniillik ama háromszor is boldog időpontra, melyben a keresztény név ellensége teljes erővel elűzetvén, ezen temesi vidék Temesvár városával és határával együtt az isteni gondviselés különös kegyessége mellett a császár-királyi fegyverek által a legszerencsésebb eredménynyel visszafoglaltathatott. Az egész paizson a közönséges aranykorona fekszik; a tartó szerepét két fehér ló látja el, kivetett nyelvvel, hegyezett fülekkel, felborzolt sörénynyel és feltartott farkkal, első labaikkal és a pajzstól elfordított fejeikkel azt fentartva, a hátsó lábak egyikével pedig arra támaszkodva. Végre magának a pajzsnak külső körülete ezen czimmel vagyis felirattal: »Sigill. Liber. et Regiae, Civitatis Temesvarien« *(Temesvár szab. és királyi város pecs.)* látható, nagyobbacska sötét betükkel körülvéve.

Versecz thj. város czímeres pecsétje.

— I. Ferencz királynak Bécsben 1804. évi január hó 27-én kelt szabadalmi leveléből. Eredetije Versecz város levéltárában. —

Kék mezőben emelkedik fel a kápolnahegy a tornyos kápolnával és a remetelakkal, továbbá a várhegy a várral. A két hegy lejtőin szőllők terülnek el, aljukban pedig a sánczokkal körülvett város, melynek házai között a verseczi három templom a szent Gellerté, a Miklos székesegyház és a Mária mennybemeneteléről czimzett Elek-templom látható. A sánczok előtt szántók és virányok láthatók. A vár felett pánczelos kar lebeg, markában görbe kardot tartva, melynek hegyére czopfos tatárfő van tűzve. Körirat: »Sigillum Privilegiatae Communitatis Verschez 1804.«

Jegyzet: 1801-ben új pecsétet kezdett használni a város, mely az 1804. évből származóhoz hasonló, csak a rajta levő köriratot változtatták meg az új viszonyoknak megfelelően így: „Sigillum Liber. Ac Reg. Civit. Verschez Anno 1801.“ 1871 óta a latin körirat helyét magyar övéra pótolja. (Milleker Bódog: Versecz szab. kir. város története. II., 135, 252.)

Fehértemplom r. t. város pecsétje.

Zöld dombon fehér templom.

Vinga r. t. város czímeres pecsétje.

— Mária Terézia királynőnek Bécsben 1744. évi augusztus hó 1-én kelt szabadalmi leveléből. Az eredeti Vinga r. t. város levéltárában. —

. . . A lakásul nekik engedett hely a mi nevünkről Theresiopolis-nak nevezessék, czímerökben pedig kerekded és koronával ékeskedő formában, a régi bolgár királyi jelvényeknek nehány ismertető részét tartalmazó pajzszsal élhetnek; e paizsnak vörös középső mezejében — az általunk kegyesen engedélyezett Theresiopolis névnek megfelelőleg — egy nagy, koronával diszített T., baloldalán pedig kék mezőben egy erős, fehérszínü sziklán emelkedő torony látszik, jelezve a menhelyet, melyet a szétszórt bolgárok felséges ausztriai házunknál találtak.

EREDETI

CZÍMERES NEMES-LEVELEK

TEMES VÁRMEGYE TERÜLETÉN

I. Temes vármegye levéltárában.

1. **Bellay** János, továbbá mostoha fia, Grabics István és mostoha leánya, Grabics Anna részére I. Lipót király által Bécsben 1690, junius 10-én kiállított eredeti czímeres-levél. Kihirdették Győr vármegyénél 1691, november 22-én és Vas vármegyénél 1697, február 21-én.

2. **Faur** István részére I. Rákóczy György által 1631, november hónapban kiállított eredeti czímeres-levél. Rongált állapota miatt a kihirdetési záradék nem olvasható.

3. **Füllgraff** János Herbald bárói diplomája I. Józseftől. Kelt Bécsben, 1707, február 1-én. Kihirdették Mosony vármegyénél 1708, julius 8-án és Győr vármegyénél 1714, szeptember 9-én.

4. **Grabics.** L. Bellay.

5. **Kumanovich** Timotheus czímeres levele I. Ferencz királytól. Kelt Bécsben, 1797, május 26-án. Kihirdették Temes vármegyénél 1798, augusztus 6-án.

6. **Miakich** Miklós és fia, Gábor czímeres levele I. Lipót királytól. Kelt Bécsben, 1688, márczius 8-án. Kihirdették Horvátország, Szlavonia és Dalmáczia összegyült rendei előtt 1689, április 14-én.

7. **Morvay** Ignácz és fiai: Dániel és Ignácz czímeres levele, Ferencz királytól. Kelt Bécsben, 1792, julius 26-án. Kihirdették Csongrád vármegyénél 1792, november 18-án, Temes vármegyénél 1804, október 22-én.

8. **Prusinszky** Miklós és fia, István czímeres levele I. Lipót királytól. Kelt Ebersdorfon, 1668, október 13-án. Kihirdették Trencsén vármegyénél 1668, november 25-én és Temes vármegyénél 1794, május 10-én.

9. **Szent-Kiriák** László és György testvérek czímeres levele Mária Terézia királynétól. Kelt Bécsben, 1762, deczember 7-én. Kihirdették Pest-Pilis-Solt vármegyénél 1763, február 7-én, Komárom vármegyénél 1769, február 24-én, Sopron vármegyénél 1770, február 8-án, Csongrád vármegyénél 1777, február 26-án és Temes vármegyénél 1783, junius 30-án.

10. **Tomeján** Sándor czímeres levele Mária Terézia királynőtől. Kelt Bécsben, 1749, julius 5-én. Kihirdették Arad vármegyénél 1749, deczember 1-én és Temes vármegyénél 1781, október 24-én.

II. A csanád-egyházmegyei káptalan levéltárában.

1. **Asztry** György (de Sósdia) czímeres levele V. Ferdinándtól. Kelt 1840, april hó 30-án. Kihirdették Temes vármegyénél 1840-ben, 2356. sz. a.

2. **Faur** alias Kovács-család czímeres levele. (1809-ben helyezték letétbe a káptalan levéltárába egy lepecsételt dobozban, mely jelenleg is zár és pecsét alatt van.)

Fejes. L. Mattius.

Kovács. L. Faur.

3. **Kövér** Tivadar, Kajetán, János, Simon és Antal czímeres levele I. Ferencz királytól. Kelt Bécsben, 1804, augusztus 17-én. Kihirdettetett Temes vármegyénél 1804-ben 445. sz. a.

4. **Kulterer** József (de Murány) czímeres levele II. Józseftől. Kelt Bécsben, 1782, szeptember hó 6-án. Hirdetési záradék nélkül.

5. **Kulterer** József, Ignácz és Miksa fivérek (de Murány) czímeres levele I. Ferencz királytól. Kelt 1798, julius 27-én. Kihirdették Temes vármegyénél 1799-ben, 1643. sz. a.

6. **Lazari** János és testvérei: Ágoston, Mihály és Gottfried czímeres levele I. Lipót királytól. Kelt 1688. október 22-én. Kihirdették Szepes vármegyénél 1689. május 6-án.

7. **Lente** Dávid czímeres levele II. Ferdinánd királytól. Kelt 1635, február 7-én. Kihirdették Szabolcs vármegyénél 1637, julius 31-én.

8. **Mattius** alias Szilvássy György és fivérei: János és másik János, továbbá *Orsolya* János és *Fejes* Pál czímeres levele III. Ferdinánd királytól. Kelt 1652. junius 8-án. Kihirdették Zemplén vármegyénél 1655, julius 20-án.

9. **Onóssy** Mátyás czímeres levele V. Ferdinándtól. Kelt 1842, julius 28-án. Kihirdették Temes vármegyénél 1844-ben 2059. sz. a.

Orsolya. L. Mattius.

10. **Rácz** András czímeres levele Apaffy Mihály erdélyi fejedelemtől. Kelt 1672, augusztus 10-én. A kihirdetési záradék hiányzik.

Szilvássy. L. Mattius.

11. **Termatsits** György (de Birda) czímeres levele V. Ferdinándtól. Kelt 1840, márczius 6-án. Kihirdették Temes vármegyénél 1840-ben 2108. sz. a.

12. **Úrményi** János és fia, Zsigmond czímeres levele I. Ferencz királytól. Kelt 1794, deczember 27-én. A két első levele hiányzik. Kihirdették Temes vármegyénél 1802-ben 109. sz. a.

III. A „Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat" muzeumában.

1. **Csiki** Tivadar és neje Samoi Mária, valamint fia: István, Márton, Márk és Mihály, továbbá első feleségétől, Patrubány Sultanától született mostohaleányai Mária, Zuzsánna, Margit és Teréz részére Mária Terézia királynő által Bécsben 1760, október 7-én kiadott czímeres levél. Kihirdették 1770, október 19-én a Nagy-Szebenben tartott országgyűlésen.

2. **Markovics** Miklós részére I. Ferencz király által Bécsben, 1796, szeptember 23-án kiadott grófi diploma. Kihirdetési záradékkal nincs ellátva.

3. **Nolli** János és Jakab részére III. Károly király által Pozsonyban 1712, julius 29-én kiadott czímeres levél. Kihirdetési záradékkal nincs ellátva.

IV. Versecz város muzeumában.

1. **Hennemann** Jakab, neje szül. Fester Borbála és gyermekei: János, Samu, Lipót és Katalin részére I. Ferencz király által 1793, május 16-án Bécsben kiadott eredeti czímeres levél. Kihirdették Temes vármegyénél 1794, április 9-én.

*

A magánosok birtokában levő eredeti czímeres nemes-levelek jegyzékét a II. kötetben közöljük.

KÖZSÉGEK ÉS BIRTOKOSOK

A XVII. SZÁZADIG

I. Arad- és Csanád vármegyékhez tartozott, most Temes vármegye területén fekvő községek.

(Ujaradi, lippai és vingai járások.)

Abád (Ibéd, Apád), a mai Réthát. Az aradi prépostságé; 1349—1377-ig perelnie kellett a Laczkfyakkal. — *Alsó-Eperjes.* L. Eperjes. — *Alsó-Füves* (Alsófyes), a mai Fibis táján. — *Alsó-Kövesd,* ma Kövesd; 1483-ban a Garayak eladták a Bánffyaknak. — *Alsó-Part,* Füskut vidékén 1471—1493-ig a Keszy-családé. — *Apácza* (Apacha, Apatha), a mai Uj-Arad helyén. 1481-ben Dóczy zálogba vette Csályay István, 1484-ben Pathócsy Orsolya, 1484-ben Haraszthy részeit és a következő évben be is iktattatta magát. 1488-ban Haraszthy a maga részeit Dóczynak, 1497-ben özv. Dóczyné pedig a saját fiának adta, ki 1504-ben Pathócsyné részjószágait is megszerezte. 1510—11-ben Dóczy határsértés miatt perelte a sági oldalon birtokos Ravazdy Pétert. 1520-ban Dóczy föltételesen ezt is lekötötte Maczedoniay Miklósnak. Dóczy Miklósnak még 1561-ben is 4 portája volt itt. — *Árpatarló,* a mai Traunau közelében, a Maros mellett feküdt. 1463-ban elzálogosította szeri Pósa. — *Asszony* (Assun), Vingától északra feküdt. 1454-ben a Hunyadyaké. — *Asszonylaka* (Assunlaka, Azzonlaka), Ortvay és Csánki szerint Kér és Füskut közt, a mai Réthát körül feküdt. Márky azt vitatja, hogy a mai Aradmegye területén, Kisfalud átellenében, a Maroson tul feküdt. 1238-ban a keresztes barátoké, később a Ravazdy-családé, 1561-ben Kassay Jánosé.

Bagd, a mai Bogda-Rigós. 1552-ben Bagdy Mihály halálával Alsó- és Felső-Bagdot Gál András és Bertalan kapta. — *Bécs,* Zádorlaktól keletre a Maros mentén. 1421-ben a családi káptalané. — *Belső-Zábrány.* L. Zábrány. — *Besen,* a hodosi völgyben, az u. n. Busina-hegy körül feküdt. 1470—1477-ig a Bánffyaké, 1518-ban Farkas Imréé és Dakó Jánosé. — *Besenyőd.* A Bessenyey-család ősi fészke. Hihetőleg a mai Bezdin körül feküdt. — *Bikkes,* a mai Buchberg; 1471-ben a mácsalaki (máslaki) uradalomhoz tartozott. — *Bodrog,* Zádorlaktól nyugotra, a Maros mellett, a mai Bodrog. 1561-ig a Bessenyeyek ősi birtoka. — *Borzlyuk* időnként Aradhoz számított mezőváros, melyhez 1471-ben 29, 1510-ben 22 falu tartozott. 1462—68-ig Giskra Jánosé, 1468-ban a knyesiczei Pánoké, 1490-ben Corvin Jánosé, 1510-ben György brandenburgi őrgrófé. — *Bosztos,* a mai Német-Remete és Buzád közt feküdt. 1471-ben a mácsalaki (máslaki) uradalomhoz tartozott. — *Botegyház,* a mai Féregyház táján lehetett. 1455-ben Keszy Balázs az aradi káptalannak ajándékozta. — *Bresztócz,* a mai Bresztovácz helyén; 1440-ben az Országh-család kapta; 1477-ben Brezthowecz

néven a Bánffyaké. — *Buda,* 1484-ben Iregddel és Kereszturral együtt a Pathócsyaké; Lippa és Hosszuszó közt feküdhetett. — *Budafalva* (Buvafalva), a mai Buzád közelében. 1471-ben a csanádi káptalané. — *Bukócz* (Bworowcz), Kizdia és Kékes közt, a Bukorecz-hegy tövén. 1440-ben Országh, 1477-ben Bánffy pusztája.

Csaba, 1479—83-ban a váradjai uradalomban, a Marosba Lippánál torkolló Sistaroveczi-patak mellett. — *Csegze,* Vinga és Arad közt feküdt 1446—1484. — *Csenkörvénye* vagy Csenke-vereme (verme) a Maros mellett, Zádorlakától keletre állt. 1256-ig a Csanád-nemzetségé, 1323-ban Csanád püspök új adományul kapta. — *Csepcső* (Chepchew), 1477-ben a Bánffyak pusztája a sistaroveczi völgyben. — *Cseralja,* a Maros mellett Zábrány körül feküdt. 1463-ban szeri Pósáé, utána 1471-ben a guti Országhoké és a nádasdi Ongoroké. — *Csernobérczi,* Lippa és Sistarovecz közt a völgyben feküdt, 1440—1477-ig a solymosi uradalomhoz tartozott. — *Csertelek* (Chertheleke), 1457-ben mint puszta az aradi káptalané, a mai Füskuttól északkeletre. — *Cservenakolcz* (Csernakócz) 1440—1477-ig a Bánffyak pusztája a sistaroveczi völgyben. — *Csesztaróczi* (Chestarowczy, Szesztaróczi), a mai Sistarovecz, 1440—1477-ig a Bánffyaké. — *Csolta* (Alsó-, Felsew- és Kewzepsew-Choltha), a Marostól és Sistarovecztől délre, hol nevét ma is őrzi a Dimpu Soldului és a Valea Soldului. 1440-ben Országh, 1477-ben Bánffy, 1510-ben György brandenburgi őrgróf kapta.

Dezsőgubacz, a mai Komeát mellett, a Sogáczi-völgyben feküdt, melynek neve egykor Gubacz lehetett; 1547-ben az aradi káptalané. — *Diógy* (Dyogh), 1467-ben Likivel együtt említik. — *Dobroszlácz* (Dobrozlaucz, Dobrezlancz), Sistarovecztől délre, hol most is van egy Dobruczlácz nevü hegy; 1440-ben Országhé, 1477-ben Bánffyé.

Ellősfalva, a mai Allios. Helleus, Heleusfalva, Ellesfalua, Ellefalva, Ellywfalwa, Elesfalwa és Elleusmonustra változatban, a mi annyit jelent, mint Illésfalva. (Ehellous — Elleus — Illés.) 1306—1326-ben a szeri Pósáké, 1561-ben Szentmiklósy, Finta, Báldy, Méregh és Baráthszegi a földesura. — *Eperjes:* 1511-ben Eperjes-Fejéregyháza néven, a mai Féregyháza tőszomszédja. Egy másik Eperjes a Maros egyik kanyarulatában, a mai Kelmák helyén feküdt és várral birt. A Pathócsyak ősi jószága; magvuk szakadtával 1563-ban Petheő és Kerecsényi kapta. — *Erzsébetkúta,* a mai N.-Remetétől délre állt, 1471-ben Mácsalaka (Máslak) közelében említik. — *Etre,* 1471-ben a csanádi káptalané. A két Etre Budafalva és a két Parti közt épült.

Farkasteleke, a mai Majláthfalvától északra, a Harangod vize balpartján; 1455-ben a Bothos-családé, majd Kis Balázsé; 1478-ban már mint pusztát a Jaksicsok kapták. — *Fejéregyház* (Feyreghaz, Feyeregyhaz), a mai Féregyház; 1256-ban a Csanád-nemzetségé (Wafla-fiak), 1455-ben Fejéregyházy Lászlóé, 1511-ben már egybeolvadt Eperjessel és egyrésze az aradi káptalané, másrésze 1519-ben a Csályay-családé volt, 1525-ben a Dóczyak kapták, 1561-ben a Csáky-, Keresztény-, Telegdy- és Makó-családoké. — *Fellak* (Fullak, Fellak, Föllach), a mai Fönlak; földesurai: 1330-ban Szentmihályi Mihály, 1455-ben Bothos András és György leányai, 1478-ban mint puszta a Jaksics-családé. — *Felső-Csolta.* L. Csolta. — *Felső-Füves,* a mai Fibis táján. — *Felső-Kizdia,* a Begába ömlő Kornyét-patak mellett feküdt. 1440-ben Országh, 1477-ben Bánffy solymosi uradalmában. — *Földvár* (Fewldwar, Feldwar), Simánd közelében, álkalmasint a mai zsadányi avargyűrű helyén feküdt. — *Fülöplakát* a XIII. században Piski (Bruckenau) és Baricza (Charlottenburg) közt, a Berekszo folyó mellett épitette a Csanád-nemből származó Fülöp; 1299-ben felében már Fülöp fiának, Benedeknek unokaocscsé, Mihályé; 1323-ban Benedek úr az egész falut eladta

50 márkáért az udvardi Budafiaknak. — *Fülöptelek* (Phylepthelek) ennek szomszédságában állhatott; 1471-ben és 1500-ban a sződi várhoz tartozott és az Országh-családé volt. — *Füzes* (Fyes), a mai Fibis. Két Füzes volt: Felső- és Alsó-Füzes. — *Füzkút,* már 1493-ban e néven, a mai Füskut.

Gabrilócz (Gabrilowcz), Lippától délkeletre, hol nevét egy, a sistaroveczi völgybe nyiló patak tartotta fenn. 1440—77-ig a solymosi uradalomhoz tartozott. — *Gedős* (Gueduch, Guedus, Guedech), a mai Német-Szt-Pétertől északnyugatra feküdt; birtokosai: 1204 előtt Farkas comes, utána Csák Ugrin érsek és Csák Miklós. — *Gyerk* vagy *Györk,* a mai Bogda-Rigós vidékén feküdt; 1435-ben Gyerky Jánosé és Csegze Lászlóé.

Halmos, a mai Hamas-puszta N.-Remete közelében; 1471-ben a sződi vár tartozéka. — *Háromalmás* (Haromolmos), 1471-ben a sződi vár tartozéka, a mai N.-Remete és Ördöglyika közt. — *Hencz,* a mai Krivobara táján feküdt; 1440-ben Országh kapta. — *Hidegfő* (Hidegfew), a mai Hidegkut táján, 1463-ban a szeri Pósáké, 1471-ben az Országh- és Ongor-családoké. — *Hidegkut,* a mai Hidegkut; 1561-ben földesurai: özv. Zay Györgyné, Mágócsy és Petheő. — *Hodos,* a mai Ó- vagy Hódos-Bodrog vidékén. Ettől különbözik Kis- és Tóth-Hódos. 1323-ban Kis-Hodos a Csanád-nemzetségé. Tót-Hodos a régi Arad déli részén, 1472-ben a szeri Pósáké. Csak Hodosnak írják 1247-ben és 1337-ben, midőn 3 falu tartozott hozzá, továbbá 1500-ban, midőn Dóczyé, 1561-ben, midőn Pethő, özv. Zayné, Mágócsy és Liszthy birták és még 1562-ben is, midőn Cseffy és Vizessy kapta. — *Hódi* (Hude, Hody) 1230-ban az aradi vár tartozéka, 1337-ben a Csanád-nemzetségé. Vinga és Szécsány közt feküdhetett. — *Horpataka,* Keszi (Keszincz) és Nádas közt; 1455-ben Keszy Balázs a csanádi káptalannak adta. Nevét Keszincztől délre, az Orasul őrzi; azon hegyről két patak is ömlik Keszincz felé. — *Hosszúaszó* (Hozyoazo), a mai Hosszuszó; 1418-ban a Maróthyaké.

Illinczi, ma határrész a zádorlaki puszta délkeleti részén; 1477-ben a Bánffyaké. — *Iregd,* Lippa és Hosszuszó közt; 1418-ban a Maróthyaké, 1484-ben a Pathócsyaké, kiknek ősi birtoka volt. 1511-ben a Pathócsyak »de Eperjes alias de Iregd« írták magukat. — *Iváncs* (Iwanchy), Lippától nyugatra a Maros mentén feküdt. 1510-ben György brandenburgi őrgrófé. — *Ivánháza* (Iwanhaza), Liki, Deszk, Kér és Kasza közelében feküdt; 1487-ben szöllőkilenczedét Solymosvárhoz szedték. — *Izvorcz,* 1440—1477-ig a solymosi várhoz tartozott és a Maros bal partján levő helyek közt említik; 1622—1633-ig is Iszvoracz a nagylippai járásban feküdt.

Jánosfalva, a Repesvölgyben, 1440—77-ig Solymosvár tartozéka.

Kalogyerolcz, Lippától délkeletre, a Gabrilóczi völgy torkolata táján feküdt; 1440-ben Országh kapta. — *Kávás,* a Berekszó patak mellett, Bencsek táján feküdt. 1256-ban a Csanád-nemzetségé. — *Kelmák.* L. Eperjes. — *Kenderfark* pusztát (Zádorlaka és Sződi közt?) 1421-ben Zsigmond király továbbra is meghagyta a csanádi káptalan birtokában. — *Kerekegyház* (Rotunda ecclesia), Bodrog és Nagyfalu közt feküdt és még 1723-ban Kerekik-nek nevezték. A Laczkfyak ősi fészke; 1418-ban a Maróthyaké, 1454-ben a Hunyadyaké, 1484—1506-ban Csanádmegyéhez számították és a Jaksicsoké volt. 1557-ben Pathócsy Ferencz Gyula városának ajándékozta, mint már pusztát; 1561-ben a Dóczyak és Ovecsarovicsok földesurak. — *Kerekes,* a mai Kékes mellett, a Hiziás és Nagy-Kékes patak összefolyásánál, hol nevét a Dealui Krisin őrzi. 1440-ben Országh, 1477-ben Bánffy kapta. A solymosi

uradalomhoz tartozott. — *Kerek-Vinga.* L. Vinga. — *Keresztúr,* a mai Allios és Hidegkut közt feküdt; 1484-ben a Pathócsyaké, 1561-ben Mágócsyé, özv. Zaynéé, Pathócsy Jánosé és a Nadányiaké. — *Keszi* (Kezy), a mai Keszincz; a XV. században a paznádi Baky-családé; 1561-ben a csanádi káptalan, Ravazdy János, Vetésy Ferencz és több köznemes jószága. — *Kevesd* vagy Kövesd. L. Alsó-Kövesd. — *Kékes* (Kekes), a mai Kékes. Volt Kékes és Másik-Kékes, valamint Alsokeykes és Felsew-Keykes, mind a négy 1440—1177-ig a solymosi uradalomban. — *Kér* (Kis- és Nagy-Keer), Kisfalud és Szödi közt; 1325-ben egy része kéri Fekete Gergelyé, ki a maga részét szeri Pósa mesternek zálogosította el, a másik része az aradi káptalané. 1391-ben a szántai Petőknek és utánuk a Báthory-családnak vannak részei. 1448-ban Hunyadynak és 1471-ben a csanádi káptalannak is volt itt birtoka. 1463—1471-ig a Pósák elzálogították. 1471-ben a Pósák részei a gúthi Országok és a nádasdi Ongorok birtokába mentek át. 1561-ben Kis-Kér az aradi káptalané. — *Kisfalud* (Kysfalwd), a mai Kisfalud; 1457-ben Czibak az aradi káptalannak adta a maga részét, 1466-ban a Ravazdyak és Garayak osztoztak rajta, 1561-ben Balogh Imréé. — *Kis-Hódos.* L. Hódos. — *Kis-Kér.* L. Kér. — *Kis-Rékas.* L. Rékas. — *Kis-Szécsény.* L. Szécsény. — *Kis-Udvari.* L. Udvari. — *Kizdia* (Kisgye, Kyzdja), a mai Kizdia. 1440-ben a négy Kisgyét Országh, 1477-ben Radacsiva-Kizdiát, Harmadik- és Negyedik-Kizdiát Bánffy kapta. — *Kjakóczi* (Kyakowczy) a sistaroveczi völgy eredete táján; a solymosi uradalomhoz tartozott. — *Komját,* a mai Komcát, 1547-ben az aradi káptalané. — *Kökényfalva,* Bodrog és Hodos vidékén; 1562-ben új adományul kapta Cseffy és Vizessy. — *Kövesd.* L. Kevesd. — *Krivavára* (Crivabara, Krywatvara, Krymarwara, Krywanara), a mai Krivobara; 1440-ben Országhé, 1477-ben Bánffyé. — *Kútfő* (Kwthfe), Zábránytól és Lippától nyugatra feküdt. — *Külső-Zábrány.* L. Zábrány.

Labasócz (Labasowcz), a mai Labasincz; 1477-ben a Bánffyaké. — *Liki* (Lyky), Vingától északra, a németsági szőllőhegyeken állhatott. Mindig Deszkkel együtt említik; 1465—1512-ben a Muthnokyaké és Mezőgyániaké; 1473—1520-ban a Dóczyaknak és 1483—1519-ben a Dienessyeknek, valamint 1520-ban a Haraszthyaknak is voltak itten részjószágai. — *Lippa,* Arad vármegyének legnevezetesebb városa a XVI. és XVII. században. Várát már IV. Béla király építtette; I. Lajos alatt pénzverőintézet is volt Lippán. Zsigmond király a várost 1426-ban a bolgár fejedelem fiának, Sizman-nak ajándékozta. 1437-ben Hunyadi Jánosé, 1440-ben berekszói Hagymássy Lászlóé és utána gúti Országh Mihályé és Jánosé. 1459-ben Mátyás király a fogságából kiszabadult Szilágyi Mihály volt kormányzónak ajándékozta Lippát és várát. 1462-ben brandisi Giskra János cseh vezér a vele kibékülő Mátyás királytól pénzen vette meg magát a várost. 1463-ban a lippai kir. várhoz tartozó Kerekegyház, Nagyfalu és több más községet Mátyás király édesanyjának, Szilágyi Erzsébetnek adományozta. A varra Bánffy Miklós aradi és pozsonyi főispán tartott igényt, de a vár akkor dengelegi Pongrácz János kezén volt zálogjogon. 1482-ben alsó-lendvai Bánffy Miklós és Jakab kezén volt a vár és uradalom, mely 1490-ben Mátyás király természetes fiáé, János herczegé lett; 1492-ben Haraszthy Ferencznél volt elzálogositva, 1510-ben György brandenburgi őrgrófé, 1516-ban Perényi Imre nádor és utána Szapolyay Jánosé, a későbbi János királyé, ki székvárosává tette és ezeb kir. városi jogokkal felruházta; halála után Izabella királyné is itt tartotta udvarhelyét. — *Lombinya* (Lombynya) puszta, Lippától délkeletre; 1477-ben a Bánffyaké.

Mácsalaka, a mai Máslak; oklevélileg Machalaka, Makalaka, Mathala, Mikalaka. 1471-ben mezőváros volt; 1471 előtt a szeri Pósáké, ez évben pedig a gúthi

Ország- és a nádasdi Ongor családoké; 1561-ben Mágócsy Gáspár és Liszthy János osztozkodtak az elhagyott falun, a hogy többször nevezik. — *Másik-Nádasd.* L. Nádasd. — *Mező-Ság.* L. Ság. — *Millenfalva.* 1461-ben Lippával és Keszivel együtt említik. — *Miszelecz,* 1471-ben Udvari környékén említik; a csanádi káptalané. — *Mogyoród* (Oynerod), Bruckenautól (Piskitől) északra feküdt. — *Monostor* (Monustor, Monostre, Monustor, Monostor), a mai Monostor község; 1285-ben a Csanád nemzetségé; 1454-ben és 1465-ben a Tariaké; 1479-ben a király jobbágyai erőszakoskodtak Szőllősön; 1552-ben már Temesvárhoz tartozott, 1598-ban Török Istváné.

Nagyfalu (Nagfalw, Naghfalw, Nogfolu, Noglulu), a mai Nagyfalu. Birtokosai: 1450-ben Thapsondi Miklós, János és Anthimi, továbbá Fejéregyházy János zálogjogon, 1454-ben Hunyadi János, 1463-ban Szilágyi Erzsébet, 1561-ben Ovecsarovics Demeter. — *Nagy-Szécsény.* L. Szécsény. — *Nagy-Székas,* a mai Székas, 1440—77-ig a solymosi uradalomhoz tartozott. — *Nádasd,* Másik-Nádasd és Harmadik-Nádasd, a Berekszóba ömlő nádasdi patak mellett. 1256-ban a Csanád-nemzetségé; a három Nádasdot 1471-ben Keszy Balázs a csanádi káptalannak adta. — *Negyedik-Kizdia.* L. Kizdia. — *Novák* (Noak), a mai Szépfalu mellett; 1135—1411-ben az aradi káptalané. — *Nyárrév,* a mai Zábrány szomszédságában feküdt a Maros mellett; 1463—1471-ben a szeri Pósáké, utánuk a güthi Országoké és a nádasdi Ongoroké, 1517-ben Kenéz Jánosé és Petheő Ferenczé, 1561-ben Petheő Péteré és Jánosé, Mágócsyé, Liszthyé és özv. Zaynéé.

Olnos (Ónos), Fülöptelek és Német-Remete vidékén, hol egy patakot ma is Hónosnak neveznek; 1452-ben a Fejéregyházyaké, 1500-ban az Országhoké a sződi uradalomban. — *Ördöglyika* (Erdeglyka), a mai Máslaktól délre, Bruckenautól éjszak-keletre, az Ördögárok nevü római sáncz mellett. 1471-ben Borzlyuk uradalmához számították.

Papfalva, a mai Ujfalu táján, 1463-ban a szeri Pósáké. — *Petercse* (Petherche, Petterche), a mai Petirs; 1337—1444-ig a Csanád-nemzetségé. — *Poklosi* (Puklussy), Simándtól délre, az Ördögárka vidékén lehetett; 1256-ban a Csanád-nemzetségé.

Radacsiva-Kizdia. L. Kizdia. — *Radamócz* (Radomewcz), Felső-Kövesd és Sistarovecz közt, 1440—77-ben a solymosi uradalomban. — *Rahoncza* (Rohoncza, Rohuwcha), Csanádmegyéhez tartozott, a mai Nagyfalu körül feküdt. 1456 előtt Thapsondi Antimi Jánosé, utána Hunyadi Jánosé, 1561-ben Serjény Pálé. — *Ravazd,* Asszonylaka táján feküdhetett. — *Remete,* a mai Német-Remete; 1471—1500-ig a sződi uradalomhoz tartozott. — *Repes* nevét fentartotta a Répás-völgy és a Répás-major; 1440—77-ben a solymosi uradalomban. — *Rékas,* a mai Altringen, melyet a köznép ma is Rekasel-nek nevez; 1499-ben Kis-Rékas a Ravazdyaké volt. — *Rékasacz,* Rékas szomszédságában vagy vele egy lehetett; 1552-ben a Gálok kapták a két Bagddal és Györkkel együtt.

Ság, máskép Mező-Ság (Mezewsagi, Mezensak, Mezesag, Sag, Saagh), a mai Németság; 1489-ben Ethele István, 1510-ben Ravazdy Péter, 1561-ben Kassay János a földesura. — *Sáregyház,* Cserfalva, Kő, Bodrog és Hodosd közt felsorolva, 1561-ben Pászthory Jánosé. — *Sárszó* (Saarzow, Sarzow) Lippától délnyugatra és Hodostól északnyugatra említik 1330—1439-ben; 1471-ben a Keszyek a csanádi káptalannak adták. — *Serfesd* (Serfesd, Serfesdev, Seruusdey), Fellak közelében említik 1330-ban, midőn a Garayaké volt. 1455-ben az e családdal rokon Botosoknak fiú-ágon történt magva-szakadtával a Botos-leányok, 1478-ban mint pusztát a Jaksicsok kapták;

1561-ben Csanádhoz számitották. — *Simánd,* ma Puszta-Sumanda, Német-Remete és Bencsek között, a római sáncz mentén. Már 1290-ben tiltakozott eladatása ellen a Csanád-nemzetségbeli Pál; 1323-ban Fülöplaka szomszédjának mondják, 1339-ben a Csanád-nemzetség tagjai, 1360-ban az e nemből való Telegdyek osztozkodtak rajta; 1471-ben a szeri Pósa-családé és utána a gúthi Ország- és a nádasdi Ongor-családoké. Vele egy, vagy csak szomszédos vele Tót-Simánd, Mácsalaka és Fülöplaka közt, 1500-ban a sződi uradalomban. — *Sopron,* a mai Allios vidékén; 1446—1457-ben a palotai Czibakoké. — *Szt.-Miklóstelke,* a mai Kis-Szt.-Miklós; 1471-ben a csanádi káptalan kapta. — *Szt.-Péter* (Zenthpether, Zentpeter), a mai Német-Szt.-Péter, Csanád vármegyéhez tartozott. 1561-ben Maczedoniay Péteré, 1618-ban tovisi Vas Benedeké, 1655-ben kapták Nagy Ferencz, Milojkovics Miklós és Diénes György. — *Szesztarócz* (Felsew- és Alsósestarocz, Sestharowczy), 1440—1477-ben a solymosi uradalomban; a mai Sistarovecz. — *Szécsény* (Zechen, Zehen, Zechen, Zechewn), a mai Szécsány. 1360-ban Kis-Szécsény a Telegdyeké, 1452-ben Nagy-Szécsényt a Marczalyak eladták Hunyadi Jánosnak. 1337-ben Aradmegyéhez számitották; ugyanekkor emlitik, hogy forrás bugyogott fel a falu közepén; keleti oldalán állt Csanády Mihály kuriája, a nyugatin Telegdy Csanád esztergomi érseké; északon az úgynevezett nagyut vezetett, délen egy varga háza állott. A falu közepén levő forrástól egy utcza a templomhoz vezetett; a kutat 1458-ban Albert-kutjának nevezték. A községet időnként Arad-, Csongrád- és Temesmegyéhez számítják. Földesurai: régebben a Csanádyak és Telegdyek, 1452-ben a Marczalyak és Hunyadiak, 1458-ban a Bosoryak, 1485-ben a Jaksicsok. — *Székas.* L. Nagy-Székas. — *Sződi* (Sewdy, Zeudi, Zewdy). Bárány, Pesty és Ortvay szerint a mai Szépfalu helyén állott, melyet a román nép ma is Sefdin-nek nevez; Márki szerint Szépfalutól északra, a csicséri Háda-szigetén állott. Mezőváros volt, várral és révvel. Földesurai: a szeri Pósák és ezek magvaszakadtával 1471-től a nádasdi Ongorok; 1506-tól a Petheők és 1516-tól részben a Buttyániak. — *Szőllős* (Zewlews, Selleus, Zewles). Nagy-Szőllős és Aranyos-Szőllős, Vingától éjszaknyugatra feküdt. 1465—1498-ig a Muthnokyaké; 1470-ben Mezőgyári eladta a maga részét Dóczynak; 1479-ben a monostoriak feldúlták, 1483-ban a Dienessyek is elzálogosították a maguk részét Dóczynak; 1495-ben a Muthnoky-részt Dóczyné vette meg s 1497-ben eladta fiának, kit ebben 1498-ban beiktatni rendelt a király. Itélet útján 1506-ban elvesztette ugyan Dóczy, de még 1510-ben az övé, mert villongott határai miatt Ravazdyval zálogba vetette; 1520-ban végkép megkapta e falut Dóczy Ferencz és 1561-ben is Dóczy Gáboré volt Aranyos-Szőllős. — *Szurokrév* (Zwrokrew), nevét ma is őrzi a Sura-völgy, Vingától délkeletre; 1256-ban a Csanád-nemzetségé.

Tófája (Thofaya), Zádorlakától délre; 1421—26-ig a Kolozsváryaké, majd a Csályayaké; 1519—25-ig Keserü Mihályé és Dóczy Ferenczé. — *Told,* Szőllős és Majlátfalva közt, 1443-ban a Fejéregyházyaké. — *Tót-Hodos.* L. Hodos. — *Tóti* (Thoti, Thoty, Totty), Nagyfalutól keletre feküdt; 1561-ben Székelyszegi István és test. Korlád Istvánné birták, 1562-ben uj adományba kapták Cseffy és Vizessy. — *Tövisegyház,* Udvari körül; 1471-ben Keszy a csanádi káptalannak ajándékozta. — *Tudorócz* (Thwdorowcz), Kövesd vidékén puszta volt; 1477-ben a Bánffyaké.

Udvari (Wdwary), Vingától éjszaknyugatra; 1471-ben a csanádi káptalan kapta Keszytől; 1480-ban Gyanthey Istvané, 1481-ben Dóczy egy részét zálogba vette Csályay Lászlotól, 1484-ben Pathócsy Orsolyától; 1484-ben egyik birtokosa Besenyey Flórus, 1497-ben Udvarit Doczyné fiának adta és ez 1504-ben hozzávette a Pathócsy-részt is. 1520-ban Dóczy pusztája gyanánt emlitik. — *Ujlak,* a mai Feregyház vidékén említik 1446-ban

Valka (Walka), Tófája és Fejéregyház vidékén; 1519-ben a Csályaiaké, 1525-ben a Dóczyaké. — *Varjas,* a mai Varjas (Voras, Worias, Voruz, Waryas, Borgias), néha Csanádmegyéhez is tartozott. Földesurai: 1266-ban Parabuch comes, 1435-ben Varjassy-család, 1561-ben Maczedoniay Péter, 1627-ben baraczkási Mohácsy István, azelőtt Deli Kozma, Rácz Mihály és Rácz máskép Mirko István. — *Veresegyház* pusztán állott már 1418-ban Szécsény és Fejéregyház közt, midőn betelepítés végett Szeri Posa fia, Péter, Fejéregyházy Benedeknek adta át. — *Veres-Vinga.* L. Vinga. — *Vicze,* Keszi közelében; 1471-ben a Keszyektől a csanádi káptalan kapta. — *Vinga* (Veres-Vinga, Kerek-Vinga, Vinga). A mai Vinga. 1454-ben Hunyadi Jánosé. — *Vizma* (Wyzma és Wysnya), a mai Vizma; 1440—1477-ig a solymosi uradalomhoz tartozott.

Zagoricza (Zagorycza, Zagorichye, Zagwrincz), Besen mellett, a hodosi völgyben; 1440-ben Országh, 1477-ben Bánffy, 1510-ben György brandenburgi őrgróf szerezte meg. — *Zábrány* (Zabran), a mai Zábrány; 1349-ig a titeli káptalantól Tötös mester bérelte; 1463-ban Külső- és Belső-Zábrányt szeri Pósa István elzálogosította, Pósa György leányai 1472-ben eltiltották megszerzésétől az Országhokat és Ongor Jánost; 1506-ban a Petheő-család visszakapta; 1561-ben Mágocsy, Liszthy, Petheő János és Péter s özv. Zayné osztozott rajta. — *Zádorlaka* (Zadarlaka, Zadurlaka, Zadorlaka), a mai Zádorlak, várral és kastélylyal; 1465—1561-ben a Mezőgyáni, Illyés-, Muthnoky-, Dienessy- és Dóczy-családoké.

II. Hajdan és most is Temes vármegyéhez tartozó községek.

(Központi, vingai, rékasi, buziási, csákovai és dettai járások.)

Ábránfalva, 1483-ban Borzlyuk város tartozékaként említik; ez évben a Bánffyaké; fekvése ismeretlen. — *Acsád,* Achad. Nagy- és Kis-Acsád, Zsadány és Murány közt feküdt. Földesurai: 1311-ben Acsádi Pál, 1329-ben a Vojteki-család és utána Gál mester, 1379-ben újra a Vojteki-család, 1421-ben a csanádi püspök, 1492—98-ig Kis-Acsédon a csanádi püspök, 1454—1561-ig Nagy-Acsádon a Csákyak. — *Adorjánfalva,* Adriánfalva, Adrian; Temesvártól délre feküdt, néha Krassómegyéhez számították; 1299-ben a Haraszty-családé, 1406-ban adrianfalvi Pytér Pálé, 1455-ben adorjánfalvi Vasky Jánosé. — *Alattyán,* ismeretlen fekvésű. — *Állalkerek,* Althalkerek; a mai Vojtek és Szkulya közt fekhetett; 1410-ben Zsigmond király Majosi Lőrincz szörényi bánnak és Pálnak adományozta. — *Ambrusfalva,* Ambrosfalwa; Sipet és Folya vidékén állt. — *Andocsfalva,* Andochfalwa, Iktár mellett volt. Birtokosai ugyanazok, mint Iktáréi. — *Antalfája,* szomszédosa volt Ambrusfalvának. — *Apafája,* Apafaya, Zsebely és Vojtek vidékén feküdt, az Óbirda (hajdan Apord) folyó mentén. — *Aranyásó,* Aranhasow, Kereki szomszédja volt.

Bagafalva vagy Bogafalva; Doboz tartozéka volt; birtokosai ugyanazok. — *Bajka-Kenéz-Falva,* szintén Doboz tartozéka volt. — *Bajtony,* Borzlyuk szomszédságában feküdhetett és innen származhatott a Bajtony-család. — *Balázsfalva,* Balasfalwa, talán a mai Balázsfalva; 1410-ben Doboz tartozéka volt; 1488-ban Czikó-

Vásárhely tartozékaként említik. — *Baliczafalva*, 1471-ben Borzlyuk tartozéka volt. — *Bályok*, 1459-ben Cseri vár tartozéka; valószínűleg a N.-Topolovecz mellett elterülő mai Balyak nevű szántóföldön állhatott. — *Bapsa*, a mai Babsa; Alsó-, Felső- és Közép-Babsát 1488-ban Czikó-Vásárhely tartozékaiként említik. — *Bara*, ismeretlen fekvésű hely; 1437-ben említik. — *Baroczháza*, a mai Baraczháza. — *Baskafalva*, a krassói határ felé, délkeletre feküdt. — *Báti*, Bachy; Alsó- és Felső-Báti, Sarad tartozéka volt. — *Bátva*, Cseri vár tartozéka volt; fekvése ismeretlen. — *Becskereki*, Pechkereky; valószínűleg a mai Kis-Becskerek; 1462-ben Szentgirolti Jánosé, utána a berekszói Hagymasy-családé, 1561-ben Kerecsényi Lászlóé. — *Békástó*, a mai Remete körül fekhetett. — *Békató*, Sarád tartozéka volt. — *Bél*. 1400 körül Mihály, Ozsvát és Bézsán, Nexa fiai a remetei Himfyeknek adták át a bélvidéki kerületben (districtus Beelvydyke) levő birtokaikat; de bizonyára csak részben, mert 1415-ben és 1416-ban a szabadfalvi Nexafiak ismét »de districtu »Beel«-nek nevezik magukat. Az utóbbi évben e kerületben már a szeri Pósák is birtokosok és félszázad multán, 1472-ben is, midőn e hely »Beel poss« nevet visel. A kerülethez tartoztak a többek közt Kis- és Nagy-Forgács, a mai Ohaba-Forgács, Belincz, a mai Belincz, Bozas, a mai Buziás, Feketeér, mely valószínűleg a mai Fikatár. A kerület többi falvai is hihetőleg e tájon, a mai Belincz és Buziás közt feküdtek. — *Beldán*, Szt.-András és Kis-Becskerek közt sorolják fel 1462-ben. — *Belincz*. L. Bél. — *Benedektelke*, puszta. Zsadány és Kalácsa vidékén terült el. — *Benekenézfalva*, Cseri vár tartozéka volt. — *Berekszó*, Beregzou, Berekzo, Berekzow, a mai Beregszó; 1349-ben Dezső beregi főispán fiaié, 1371—1412-ig a Berekszói-családé, 1414—1560-ig a berekszói Hagymásy-családé, de részei vannak benne 1461—62-ben Kerecsényi Lászlónak és Szentgirolti Jánosnak, 1560 után a keméndi Várady-családé. — *Berény*, Beren, valószínűleg a mai Berény. 1403-ban berényi Hankófi Mihályé volt, a kinek ekkor Zsigmond király megkegyelmezett; 1407-ben mint a Mihály birtokát adja ugyanezen király Ozorai Pipónak, a kit e helység és 19 népes, 5 néptelen falunak birtokába 1408-ban be is iktattak. 1410-ben már Remetey Péter fia, István volt földesúr Berényen, 1473-ban nádasdi Ongor Jánosé, a ki rokona, dampsosi Arka István nevében is testvérévé fogadta Szobi Mihályt; 1507-ben Szobi Péter fia, Mihály, Verbőczy Istvánnak adta. — *Besenyő*, Bessenew, a mai Új-Bessenyő; 1455-ben a Hunyadi-családé, 1520-ban a Bornemisza-családé. Volt még egy Nagy-Besenyő is. Számos temesmegyei család innen vette előnevét; így a Cseber (1178), Csikor (1495), Fekete (1498), Gál (1498), Gancsi (1494), Ispán (1498), Kalocsa (1494), Katona (1498), Kun (1498), Kutos (1498), Nagy (1478), Páris (1498), Patkós (1498), Rábé (1498), Ravaszdi (1498), Rigó (1498), Rojti (1494), Sikes (1498), Tar (1498), Temesvary (1498), Toldy (1498) családok, a mi arra enged következtetni, hogy e családoknak itt birtokrészeik voltak. — *Bodofalva*, Czikó-Vásárhelyhez tartozott. — *Bodogánfalva*, Berényhez tartozott. — *Bodony*, Bodontelke, Zsadánynyal és Csamával volt határos. — *Bogafalva* és *Bohanosfalva* Doboz tartozéka volt. — *Bokorfalva*, Czikó-Vásárhely tartozéka volt és valószínűleg a mai Hisztától nyugotra feküdt. — *Boroszlaviczafalva*, Doboz tartozéka volt. — *Bor-Székely*, Szt-András és Csama táján feküdt. — *Borzlyuk*, Borzlak város. 1456-ban Hunyadi János mint temesmegyei helységet kapta új adományul. L. egyebekben az aradmegyei helységek közt. Itt még megemlítjük, hogy tartozékai közé számították a többek közt Sztancsófalvát, Péterfalvát, Hernyákfalvát (Aranyág), Tekerosfalvát, melynek fekvését az Aranyág melletti Tekeris erdő jelöli, [illegible] Ordögfalvát, Ohabiczét, Dragotafalvát, stb. — *Bozás* (Bozias, Bozos), a mai Buziás, Belvidékéhez tartozott. — *Bozyasthelek* vagy Bodzásthelek. Pesty szerint azonos

a mai Buziással. Csánki szerint ez csak hozzávetés, mert Bodzástelek aligha közelebb nem feküdt a régi Csanádmegyéhez. — *Bozos,* a mai Bázos; Cseri vár tartozéka volt. — *Borzaszék,* Borza-szeg Cseri vár tartozéka volt. — *Bramfalva,* Berény város tartozéka volt. — *Bratamérfalva* Doboz tartozéka volt. — *Bratinofalva* Borzlyuk város tartozéka volt. — *Bratizlofalva,* Rékas táján fekhetett. — *Brato-Kenéz-Falva* Doboz tartozéka volt. — *Bretinofalva* Borzlyuk tartozéka volt. — *Bulvencz,* ismeretlen fekvésü; 1370-ben a remetei Himfyeké. — *Burdincz,* Burdinch; tán azonos ezzel pred. Berdencz. Vojtek esetleg Csákovár táján feküdt. — *Buszka-falva,* Cseri vár tartozéka volt.

Csagarafalva (?) Dobozhoz tartozott. — *Csák,* Chak, Chaac, Chag, vár és város. Vámjával együtt 1395—1552-ig a Csákyaké volt. A mai Csákovár. Ezenkívül egy Tót-Csák vagy Tót-Csáki nevü helység emlékezete is fenmaradt. — *Csalános* Cseri várhoz tartozott. — *Csama,* Chama, Szt-András mellett feküdt, attól keletre; a XV. században a csamai Ördögh-családé volt. — *Csata* (Chatha, Kys-Chata); a mai Csákovár, Obád, Parácz táján fekhetett. — *Csebet* Sarád városhoz tartozott. — *Csenke,* Chenke; a mai Csákovár táján fekhetett. — *Csenő,* Chenew, Sarád tartozéka volt. — *Cseri,* Cheri, Chery vár és város. Határos volt Rékassal, még pedig a mennyire megállapítható, d.-délnyugat felé. 1387-ben mint helységet Zsigmond király a Kórógyiaknak adta, kik 1453-ban is birták; 1459-ben azonban már Mátyás király kezén volt a ki ideiglenesen a Kanizsaiaknak adományozta, tartozékaival együtt. De a Kanizsaiak sem sokáig birták; 1473-ban már nádasdi Ongor Jánosé, a ki rokona, dampsosi Arka István nevében is testvérévé fogadta benne Szobi Mihályt; 1507-ben Szobi Péter fia, Mihály, Verbőczy Istvánnak adta. Tartozékai közül fölemlítjük Bozost, a mai Bázost, a három Topolócz-t, valószínűleg a mai Topolovecz, stb. — *Cserneczháza,* Chernezhaza, bizonyára a mai Csernegyháza. — *Csira,* Czira, Cyra; ismeretlen fekvésü, a megye északnyugati vidékén feküdhetett. — *Csobaj,* Chobay, Sipet, Folya vidékén kereshetjük; meglehet, hogy a mai Fólya-nak felel meg, melyet Toba és Foba néven is ejtenek. — *Csóka,* Chuka, Choka, Temesvár szomszédságában, a csóka-erdő helyén feküdt. Földesurai: 1561-ben Keresztény László, 1610-ben Várady János és Széplaky Péter. — *Csolt* (Csold) emlékét a Csolta nevű dülő őrzi Utvin határában. 1399-ben Pogány Domokosé és utána Zsigmond királyé, 1456-ban Hunyadi Jánosé volt. — *Csorna,* Chorna, talán a mai Cserna; 1453-ban a Varjasyaké. — *Csudafalva,* Cseri várhoz tartozott. — *Csudaháza* a mai Zsebely (hajdan Széphely) vidékén feküdt. — *Csukat,* Csutak, Chutal, a mai Szkulya vidékén keresendő; 1410-ben a Majosiaké. — *Csurilafalva,* Doboz tartozéka volt. — *Czikó-Vásárhely* vár és város. Fekvése csak hozzávetőleg határozható meg. 1506-ban Aradmegyéhez számítják és így bizonyára a mai Temes- vagy Krassó-Szörénymegye északi vidékén feküdt. Ide vezetnek megfejthető tartozékai is, u. m.: Bapsa, a mai Babsa, Hosziág, a mai Hisziás, Fagymag és Kutina, a mai Fadimak és Kutina Krassó-Szörényben, Balincz, a mai Balincz ugyancsak Krassó-Szörényben. A czikó-vásárhelyi uradalmat Mátyás király 1480-ban mint a magban szakadt pomázi Czikó Sandrin és János birtokát udvarnokainak: Derencsényi Imrének és macskási Tárnok Péternek adományozta; 1488-ban már Haraszty Ferencz szörényi báné, a ki Bástai Gáspártól vásárolta oly formán, hogy részeinek birtokában élte végeig Bástai is benne marad. Később azonban a pomázi vagy básti Czikók a Harasztyak mellett még mindig birtokosai az erősségnek és tartozékainak.

Dág, Dég (Dag, Dagh, Deeg, Deegwtha), a mai Gyarmatha, Giroda és Remete közt feküdt; 1523-ban Lepsy Miklósé. — *Dagaj,* Dagay, Berény városhoz tartozott. — *Dalyafalva,* Doboz tartozéka volt. — *Dank-Kenéz-Falva,* Cseri várhoz tartozott. —

Darnótfalva, Doboz tartozéka volt. — *Darócz*, a mai Szkulya körül fekhetett. — *Darvas*, Sarád városhoz tartozott. — *Demeterfalva*, Rékas tartozéka volt. — *Derzse* nevet ma is őrzi Murány mellett a Derzsely nevű völgy; 1421-ben a csanádi püspöké volt. — *Doboz*, a mai Temes-Doboz. Feje volt egy nagy uradalomnak, melynek részeit dobozi Dánfy László 1447-ben elzálogosította Nagymihályi Lászlónak, kinek özvegye aztán e zálogos birtokokhoz a dobozi Dánfyakkal szemben 1462-ben is jogot formált. Dobozon kivül 44 faluból állott e birtok-test, melyből azonban csak néhány maradt fenn, köztük Kesztafalva, a mai Kiszető, Hattyas, a mai Hittyiás, Rakovicza, a mai Rakovicza, Kiskeped, a mai Keped. A dobozi Dánfyak 1369-től birták ez uradalmat, melynek 1480-ban is földesurai voltak; 1607-ben földesurak Dobozon: Trombitás István, Tábor Benedek, Sztepan Péter, Radichy Márton és lugasi Pribék János. — *Dobrodofalva*, Borzlyuk tartozéka volt. — *Dobromerfalva*, a mai Belincz, Fikatár és Buziás vidékén fekhetett. — *Draganfalva*, Iktár mellett feküdt és a Bethleneké volt. — *Dragotafalva*, Borzlyuk tartozéka volt. — *Draksafalva*, Draxafalva, Cseri várhoz tartozott. — *Dranifalva*, Doboz tartozéka volt. — *Drosafalva*, Cseri várhoz tartozott. — *Drasánfalva*, a mai Rékastól keletre fekhetett; 1492 előtt a Rádi-családé, utóbb Dóczy Imrénél zálogban. — *Drugfalva* ugyancsak Cseri várhoz, *Dudafalva* (Dudinta) pedig Borzlyuk városhoz tartozott.

Egyházas-Oroszi, l. Ötvény helység alatt. — *Éleskő*, Eleskw, Berényhez tartozott. — *Eliásfalva*, Elyasfalwa ugyancsak Berény város tartozéka volt. — *Enisztea*, Enyzten, Iktár és a Temes folyó mellett feküdt és az iktári uradalomhoz tartozott. — *Erdőhegy*, Herdenhyg. Temesvártól északi irányban, a régi Arad- és Temesmegyék határvidékén feküdt. — *Etre*, Hetre, Sarád városhoz tartozott; a mai Szt-András és Zsadány táján feküdt. — *Etvény*. L. Ötvény alatt.

Faluhely, Falwhel, Dobozhoz tartozott. — *Fáncslak* (Fantalaka, Fanchala, Fanchlak, Fanczlaka) Temesvár és Berény közt feküdt. Földesurai: 1410—1498-ig a Fáncslakyak, 1529-ben a Bradács-család és utána nagylaki Jaksics Márk. — *Fecskily-Laczafalva*, Doboz tartozéka volt. — *Feketeér*, valószínűleg a mai Fikatár; Bélhez tartozott. — *Félegyház* a Berzava vidékén feküdt; 1371—1404-ig Krassó-, 1444-ben Temesmegyéhez tartozott. — *Felső-Batfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Felső-Bátil*, Sarád városhoz számították. — *Felső-Hedemer*, Rékas tartozéka volt, Rékastól északra feküdt. — *Felső-Kabolás*, Borzlyuk tartozéka volt. — *Felső-Székel* és *Felső-Venécze* szintén Borzlyuk tartozéka volt. — *Files-Péter-Izgara*, *Filged* és *Fintofalva* Dobozhoz tartoztak. — *Forgács*, Kisforgács, valószínűleg a mai Ohába-Forgács; Bélhez számították. — *Forrai-Frutafalva*, Dobozhoz tartozott. — *Fülfalva* (Fiufalva?), Fywfalva, Sarád tartozéka volt.

Gabrián, Temesvártól északra feküdt. — *Gradistya*, Garadystya, Gradisthe a Berzava mentén, Gertenyes vidékén feküdt. — *Gardinfalva*, Cseri várához tartozott. — *Gegősfalva*, Gegesfalua, Opaticza táján fekhetett; 1388—1412-ben a hasonnevű családé. — *Gereblyés*, Gerebles; Gyarmat határában említik. — *Godinfalva*, Godinovcz, hol Borzlyuk város, hol Cseri város tartozékaként említik. — *Grabicz*, Bélhez tartozott. — *Gyandra*, a mai Szkulya vidékén feküdt. — *Gyarmat*, Garmad, Germat, Kysgyarmath, a mai Gyarmata. Földesurai: 1407-ben a gyarmatai Vajdaffy-család, 1520-ban a sásvári Bradácsok, 1530-ban Kendeffy Miklós és Pásztóy Zsigmond, 1537-ben nagylaki Jaksics, 1538-ban Bódy Mihályné, 1545-ben Kendeffy János. — *Gyergyános*, Gyarthyanus, Alsógyarthyanus, Temesvár és Rékas közt feküdt; 1357-ben Cseri várához tartozott, 1488-ban Czikó-Vásárhelyhez. Még a mult század elején is meg volt e község. — *Gyovád* puszta; Magyargyowad, Thoth-

gyowad. Csákovár és Obád vidékén feküdhetett. — *Györöd*, Kys-gywregh, Naggy-rywg, Gywred, Gywrug, Gywrewd (Gyüreg, Gyüred, Gyireg, Gyired, Györeg). A mai Giroda esetleg a mai Gyirok. — *Gyula*, Czikó-Vásárhely tartozéka volt.

Hagarafalva (?) Doboz tartozékaként említik. — *Halagos*, Cseri vár tartozéka volt. — *Handraga*, Borzlyukhoz tartozott. — *Harasztlhegy*, 1462-ben a berekszói Hagymásyaké; fekvése ismeretlen, Vojtek körül fekhetett. — *Harcsafalva*, Borzlyuk tartozéka volt. — *Három-árok*, 1355 körül Zsadány táján feküdt. — *Hattyas*, a mai Hittyiás, Doboz tartozéka volt. — *Hedemer*, Rékastól északra feküdt és a rékasi uradalomhoz tartozott. — *Herczefalva*, Borzlyuk város tartozéka volt. — *Herkefalva*, Cseri várhoz tartozott. — *Hernyákfalva*, Hernyakovczi, a mai Aranyág; Borzlyuk város tartozéka volt. — *Hidvég*, a Bél-vidékhez tartozott. — *Hollód*, a Bél-vidékhez tartozott; valószínüleg a mai Ohaba-Forgács és Buziás közt feküdt. — *Horgas-tó*, 1473-ban Cseri vár tartozéka volt. — *Hosziág*, Haziágh, Czikó-Vásárhelyhez tartozott; a mai Hisziás. — *Hosszupatak*, puszta, Borzlyukhoz tartozott. — *Husvétháza*, Husuethaza, a mai Csákovár táján fekhetett.

Iktár (Ictar, Ilkar, Aktar), az iktári Bethlen-család ősi fészke; az övék 1552-ig. — *Illyék*, Cseri vár tartozéka volt. — *Iregd*, Temesvár és Vinga közt feküdt; 1421-ben a csanádi püspöké. — *Istvánfalva*, Borzlyuk városhoz tartozott. — *Iván-falva*, a mai Fikatár és Ohaba-Forgács táján fekhetett. — *Iván-György-falva*, Cseri vár tartozéka volt. — *Iváukafalva*, 1472-ben és 1489-ben Rékas, 1479-ben Sarád tartozékai közt sorolják elő. — *Ivántelke*, Folya és Sipet táján fekhetett; az oszlári Majosiaké volt. — *Izsák*, Cseri várához tartozott. — *Jakabfalva*, predium; Csákovár, Obád és Parácz vidékén fekhetett. Egy másik Jakabfalva az oszlári Majosiaké volt és bizonyára valahol Oszlár körül feküdt. — *Jenő*, Jenew, Hyeno, Jenyew, Jowanfalva, Jeno, Jeneu, a mai Margitfalva. Birtokosai: 1370-ben Thomas filius Cosme de Jeneu, 1479-ben Garai Job és utána alsó-lendvai Bánffy Miklós és Jakab, 1488-ban Prayka Miklós és testvére Rajko, 1523-ban Jeney Tamás, Bogácsevits György, Lazarovics György, 1529-ben sásvári Bradács István és Imre, utánuk nagylaki Jaksics Márk, 1530-ban Kendeffy Miklós, neje Milicza és Pásztói Zsigmond, 1545-ben Kendeffy János, 1597-ben Besán-család, 1609-ben Saradi Sebestyén. — *Jobágy*, Jobag, Jobaag, Jobagh; Ortvay szerint a mai Obád körül fekhetett, Csánki szerint a torontál-megyei Tolvadiától északra keresendő. Birtokosai: 1402-ben Trentul Miklós, 1458-ban a jobágyi Mathko-család, 1492-ben Csáky Mihály.

Kabolás, Felső- és Alsó-Kabolás, Borzlyuk városhoz tartoztak. — *Káka*, Gyarmata és Rékas közt feküdt. — *Kakat*, Kokaach, Kakot, Kokoth, Kokoda, Tót-Kakat, a mai Orczyfalva. Földesurai: 1318-ban Kakati Miklós fia, András, 1467-ben lekcsei Sulyok György és fiai, Morhath Jakab, 1529-ben a Bradácsok, utána a Jaksics-család, 1530-ban a malomvizi Kendeffiek és Pásztóy Zsigmond. — *Kalántelek*, Kalantheluk, a Berzavánál a mai Kincstár-Szt.-György mellett feküdt; 1247-ben Kalán pécsi püspöké, azután a Csanád-nemzetségbeli Waffa- és Kelemenös fiaké. — *Kalinocz*, Borzlyukhoz tartozott. — *Kalocsa*, a mai Kalácsa; 1454-ben a Kalocsayaké. — *Kánya*, Kana, Temes és Vinga közt fekhetett. — *Karácsontelke*, együtt említik Ötvénynyel, a mai Utvinnal. — *Kárány*, a mai Merczyfalva. — *Károly*, Karol, Karoly, Kyskarol. Zsadánynyal volt határos. — *Kasztafalva*, Kesztafalva, Doboz tartozéka volt, tán a mai Kiszetónak felel meg. — *Katol*, Kátoly, Rékas tartozéka volt. — *Kecskés*, Kechkes, a mai Sipet és Fólya vidékén fekhetett. — *Kenéz*, Kenes, Kenez, Keneez, a mai Knéz, mely időnként Csanádmegyéhez is tartozott. Birtokosai: 1417-ben Balistras János, 1453-ban Szabó Balázs, 1455-ben Bajtony Miklós és János, 1470-ben Kakas

István, 1472-ben Kenézy Tamás, 1480-ban Kasza Benedek, 1488-ban Némethy Benedek, 1490-ben Porkoláb Gergely és Kasza Benedek, 1497-ben és 1503-ban Gyüredy János, 1504-ben Haramy László, 1511-ben Veres János és Benedek, Gyüredy János, Porkoláb Gergely, 1520-ban Kalocsa Benedek, Vas György és Soroglyány András, 1539-ben Babos Elek, 1562-ben Sasközy János, Fekete Demeter és Zovits Márk fiai. E helyről számos temesmegyei nemes család vette előnevét. Így a többek közt a következő családok használták a kenézi előnevet: Babos, Bajtony, Csókai, Gyüredi, Harami, Kakas, Kalocsa, Kasza, Marton, Muronyi, Nagy, Németi, Pap, Porkoláb, Péli, Rojti, Sági, Sebestyén, Soroglyany, Szabó, Szilas, Teresdi, Vas, Veres és Vincze. — *Kenéz-rekesze*, Castellum in poss. Kenez Rekeze; tán a Páznádiaké vagy még inkább a Bizereieké és általuk a Dóczyaké volt; Kenéz vidékén feküdt. Innen a következő családok vették előnevüket: Fejér, Fejes, Kenézy, Kenézrekeszi, Kormos, Marton. — *Képed*, Kis-Képed, a mai Keped; Doboz tartozéka volt. — *Kér*, Keer, Ker. Két ily nevü helység volt. Az egyiket a mai Fólya és Sipet vidékén kell keresnünk, a másik tán Rékas és Temesvár közt feküdt; ez utóbbi 1399 előtt az oszlári Majos-családé, utána a Szentgyörgyieké, 1463-ban kéri Szecsei Alberté, 1470-ben Kéri Istváné, 1523-ban Kéri Radoczáé és kéri Kéry Péteré volt. — *Kereki*, Kis-Becskerek és Vojtek közt fekhetett; 1462-ben a berekszói Hagymásyaké. — *Keresztur*, Kereszthur. Három ily nevü falu volt Temesvár körül. Az egyiket 1458-ban királyi adományul Szilágyi Mihály kapta, ez Horogszeg vidékén feküdt; 1462-ben a berekszói Hagymásyak birtokai közt fordul elő egy másik Keresztur, a mai Beregszó környékén; Cseri várhoz is tartozott 1459-ben egy Keresztur, mely ekkor a Kanizsaiaké volt. 1462-ben Törösdi Sebestyén és Mihály, Térvári Mihálylyal együtt, királyi adományul kapta a magvaszakadt Beszédes Mihály kereszturi birtokát. Melyik Keresztur értendő ez alatt, nem tudjuk. — *Kesztafalva*, tán a mai Kiszető; 1462-ben Doboz tartozéka volt. L. Kiszető. — *Kétfülü*, Kethfylew, a mai Kétfél; 1454-ben és 1465-ben a Tariak birtoka. — *Kirujszásza*, Sarád város tartozéka volt. — *Kiszető*, a mai Kiszető; 1456-ban Szilágyi Mihályé, 1492-ben a Rádi-család elzálogosította Dóczy Imrének. L. Kesztafalva. — *Klenocz*, Clemowcz, Babsa és Hisziás közt feküdt; 1488-ban Czikó-Vásárhely tartozéka. — *Kománfalva*, Comanfalva, a mai Belincz és Fikatár közt feküdt. — *Kopács*, Kopaach, a mai Remete és Margitfalva közt feküdt. — *Koporjás*, Koporyas; Hodos kastély tartozéka volt; tőle nyugat felé, a mai Temesmegye területén feküdt valahol. — *Kosztatinfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Kovács-Kenézfalva*, Berény városhoz tartozott. — *Körtvélyes*, Kerthwelyes; Sarád városhoz tartozott és Rékas szomszédságában feküdt; 1462-ben Szentgirolti Jánosé, 1479-ben Garay Jóbé és utána Bánffy Miklósé. Egy másik Körtvélyes (Kurtuelus, Kurtuelos) a mai Kis-Becskerek vidékén fekhetett és 1462-ben a berekszói Hagymásyaké volt. — *Köveres*, Keveris, a mai Réthely és Paulis közt feküdt. — *Kresztincz*, Krezthyncz, tán a mai Hisziástól nyugotra feküdt; 1488-ban Czikó-Vásárhely tartozéka volt. — *Krusevecz*, Doboz tartozéka volt. — *Kutas*, Kutos, a mai Niczkyfalva helyén feküdt; 1410-ben Doboz tartozékaként említik.

Lanbószeg, Lanbozegh, puszta; Csákovár, Obád és Parácz vidékén fekhetett. — *Lászlófalva*, Cseri vár tartozéka volt. — *Lázfalva*, Lazfalwa, Berény városhoz tartozott. — *Leteles*, Sarád tartozéka volt. — *Lorándfalva*, 1483-ban Borzlyuk tartozéka. — *Lökös-barája*, Doboz tartozéka volt. — *Lubotafalva*, Dobozhoz tartozott. — *Lukarovcz*, a mai Lukarecz; 1492 előtt a Rádi-családé, utána Dóczy Imrénél elzálogosítva. — *Lukatelke*, Temesvár és Vinga közt feküdt. — *Lyubanczfalva*, Dobozhoz tartozott. — *Magyarfalva*, Berényhez tartozott. — *Magyar-Illyék*, Cseri vár tartozéka volt. — *Magyar-Sebed*, l. Sebed. — *Magyar-Somszeg*, Doboz tartozéka volt. —

Maráz, Maras, Maraz; Ortvay szerint a mai Rudna (Torontálmegye) mellett feküdhetett; Csánki szerint a mai Parácz lehet. 1456-ban Hunyadi János kapta királyi adományul, 1478-ban pedig, mint pusztát és a magban szakadt Vitéz Péter birtokát a Csákyak kapták. — *Márkfalva*, Doboz tartozéka volt. Egy Márkfalva, lehet ugyanaz, vagy annak részei, az oszlári Majosiaké volt 1483-ban. — *Mártonfalva*, szintén Dobozhoz tartozott. — *Megyer*, Temesvár körül feküdt valahol. — *Megyes*, Medjes, Metec, tán a mai Medves. — *Méhesfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Melbratosfalva*, Melbratuffalwa, Berény városhoz tartozott. — *Melczfalva*, Rékas tartozéka volt. — *Melsafalva*, puszta, Berényhez tartozott. — *Méra*, ismeretlen fekvésü hely; 1408-ban Méray Kálmáné. — *Mérőfalva*, Rékas tartozéka volt, időnkint Cserihez is tartozott. — *Mihályfalva*, 1470-ben Rékas tartozéka volt; egy másik Mihályfalva a béli kerületben feküdt és 1482-ben mint a Bésán-család birtokát említik. — *Miklós-Kereki*, Mikloskerky, a mai Zsebely mellett feküdt, 1319 előtt Lampert országbíróé. — *Mikola*, a mai Utvin körül fekhetett. — *Milesz-Péterfalva*, Cseri várhoz tartozott. — *Molmifalu*, Molmiffalw, Berényhez tartozott. — *Mondula*, Mondola, a mai Zsadánynyal volt határos. — *Monyarós*, Zsadány mellett, 1421-ben a csanádi püspöké. Egy Monyarós nevü pusztát 1497-ben a Csókás puszta után sorolják fel. — *Mosmofalva* (Mojsafalva?), Borzlyuk város tartozéka volt. — *Mura*, Magyar-Mura és Tót-Mura, Ortvay szerint a mai Sztamora (Szta-Mora) és Moravicza (Mora-vicza); Csánk Tolvadia és Partos torontálmegyei községek közé teszi. Birtokosai: 1492-ben jobbágy Mathko Mátyás fia, Miklós, 1494-ben Csáky Mihály, 1597-ben Barcsay András. — *Murony*, a mai Murány; 1427—1520-ben a kenézi Muronyiaké és a muronyi vagy temesközi Véreké. Innen vette előnevét a Veres család is.

Nádasd, a mai Mély-Nádas, 1256-ban a Csanád-nemzetségbeli Waffa-fiaké, később Sarád város tartozéka volt. — *Nagy-Filged*, Doboz tartozéka volt. — *Nagy-Forgács* a Bélvidékhez tartozott, valószínüleg a mai Ohaba-Forgács. — *Nagy-Mártonfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Nagy-Sárosd*, Cseri várhoz tartozott. — *Nyárád* (Narad Dragozlay, Narad Hanchkony, Narad Drugany) 1408-ban Berény városhoz tartozott. — *Nyárág*, ismeretlen fekvésü hely. — *Nyugolmad*, Rékas város tartozéka volt.

Obradfalva, a mai Lukarecz és Sziklás körül fektetett; 1492-ben a Rádi-család elzálogosította a Dóczyaknak. Egy másik Obrádfalva — vagy tán ugyanaz — 1462-ben Doboz tartozéka volt. — *Obradaczfalva*, Borzlyuk város tartozéka volt. — *Odony*, Odon, a mai Hodony; 1520-ban Bolyka Bálinté. — *Odvard*, Rékas vagy Temesvár körül fekhetett. Innen származhatott a hasonnevü család. — *Ohát*, Ohád, Huhud, Ohod, Ohad, a mai Obád; 1401-ben a névnai Trentuloknak erősségük állott itt, melyet azonban az országnagyok leromboltatni rendeltettek. Birtokosai: 1478-ben Vitéz Péter és utána a Csákyak, 1497-ben is a Csákyak. — *Oroszi*, Oroz, Vruzi, Hurusi, a mai Utvintól délre feküdhetett; 1388-ban Széchenyi Frank és Simon, 1399-ben Zsigmond királyé, 1456-ban Hunyady Jánosé és utána Egyházas-Oroszi néven Szilágyi Mihályé. — *Osziágfalu*, Doboz tartozéka volt. — *Oszkola*, Scalla Ozkolla, Sculd, Soruld, Zoruka, Zkutele, Zkule, a mai Szkulya; 1466-ban említik Tothozkola in districtu Ozkola. Birtokosai: 1410-ben Majosi Lőrincz, szörényi bán, 1478-ban Dóczy Imre, a XVI. század elején Zakan Ferencz és Gyurma Sisman, 1597-ben karánsebesi Sisman György. — *Oszlár*, Ozlar, Hozlar, Huzlar, a mai Fólya és Sipet vidékén feküdhetett; 1456-ban oszlári Majosi Mihályé, 1497-ben özv. Vághy Jánosnéé és zálogjogon Csáky Mihályé. — *Őke*, Ewke, 1401 előtt Temesvár várához tartozott; valószínüleg a mai Gyarmata vidékén feküdt. — *Ökös*, Ewkews, ismeretlen fekvésü hely. — *Ölyves* puszta (Ewlywes), a mai Soósd mellett terül-

hetett el; 1449-ben Tornallyai János és Nagy Simon, nőrokonaikkal együtt, zálogba vetették Helembai Sandrinnak. — *Örs*, (Weers), a mai Utvin körül fekhetett. — *Öszen*, Evsen, Wzen, Evzin, Ewzin, a mai Jezvin; birtokosai: 1361-ben a szeri Pósáék, 1463-ban Őszén István, 1470-ben Csáky Benedek és Ferencz. — *Ötvény*, Vtwen, Vtwin, Hutuen, Hutneu, Ewthwyn, Wthwyn, a mai Utvin; birtokosai: 1399-ben Pogány Domokos és utána Zsigmond király, 1456-ban Kis-Ötvény Hunyadi Jánosé és utána Szilágyi Mihályé, 1540-ben ötvényi Oláh Jakabé.

Páktető, ismeretlen fekvésü hely, mely a Papdi-családé volt. — *Palina*, ismeretlen fekvésü hely; 1450-ben a Paniak és Besenyeiek kapták Hunyadi kormányzótól. — *Pápócz*, az oszkolai kerületben említik 1410-ben; Szkulyával szomszédos lehetett. — *Paulis*, Paulys, ismeretlen fekvésü hely; lehet, hogy a mai Paulis. — *Pázsád*, 1483-ban Temesvár tartozékának irják; Temesvártól tán nyugat felé feküdt. — *Péltelek*, együtt említik Páktetővel; ugyancsak a Papdiaké volt. — *Pestes*, ismeretlen fekvésü hely; innen vette az egyik Nagy-család előnevét. — *Péterfalva* 3—4 volt a hajdani Temes vármegyében. 1459-ben két ily nevü helység tartozott Cseri városhoz; ugyane tájon Borzlyuk város tartozéka gyanánt említik a harmadikat, mely a mai Péterfalva helyén feküdt és tán azonos is lehetett az előbbiekkel. 1408. és 1425-ben Vejteh mellett szintén fordul elő egy Péterfalva, mely az Ó-Birda (hajdan Apord) folyó mentén feküdt. — *Péterlaka*, Peturlaka, Petherlaka, a mai Kádár mellett feküdt. Birtokosai: 1498-ban a Fáneslakyak, utánok a Belmosevicsok zálogjogon, 1529-ben a Bradács-család és utána nagylaki Jaksics Márk. — *Petimo-gila*, Petina-gila, Borzlyuk város tartozéka volt. — *Petze*, Petre, Petree, Petri, valószinüleg a mai Petromány; 1346-ban Magyar Pálé volt. — *Piski*, Pisky, Pysky, a mai Bruckenau. Földesurai: 1418-ban Pisky János, 1458-ban Pisky Bertalan, 1479-ben Garay Jób és utána az alsólendvai Bánffyak, 1487-ben királyi birtok, 1492-ben Korvin Jánosé. — *Pordán*, Keethpordán, a szkulyai (oszkolai) kerülethez tartozott. — *Porsinfalva*, Rékas város tartozéka volt. — *Pósafalva*, Rékas táján fekhetett. — *Posárostó*, Cseri vár tartozéka volt. — *Poszporafalva*, Doboz tartozéka volt; Rakovicza és Keped körül fekhetett. — *Prebilfalva*, Pribelofalva Borzlyuk tartozéka volt. — *Prebilfalva*, Cseri vár tart. volt. Tán azonos ezzel Pribil-Jakabfalva. — *Prckafalva*, puszta, 1408-ban Berényhez tartozott. — *Prisócz*, Bapsa és Hosziág közt soroltatik fel 1488-ban, mint Czikó-Vásárhely tartozéka. — *Prusinfalva*, Rékas tartozéka volt.

Radefalva, a mai Belinez vidékén fekhetett. — *Rádfalva*, 1488-ban a mai Rékas vidéki falvakkal fordul elő, mint Czikó-Vásárhely tartozéka. — *Ragyincz* vagy Rodinez, Borzlyuk város tartozéka volt. — *Rakavicza*, a mai Rakovicza, Dobozhoz tartozott. — *Rákrér*, Cseri vár tartozéka volt. — *Rékas*, 1470-ben opidum, a mai Temes-Rékás. Vám-hely és erősség is volt, mely castellum fölött 1476-ban és 1489-ben a Csornaiak és a dobozi Dánfiak pörösködtek; 1484-ben a nagylaki Jaksiesok a Harasztyaknak zálogositották el. Rékas helységet 1359 előtt Miklós, Fülöp és János birták; ez évben Karapath Szaniszló és társai havas-alföldi oláhok kapták. Később a Rékasi- és Csáky-családoké lett, de 1443-ban, Rékasi Szaniszló és Csáky László magva szakadtával, a Csornaiaknak (a rokon csornai Sztojánfiaknak is), a Damsusiaknak és Bizereieknek adta zálogba I. Ulászló király; 1453-ban pedig V. László kir adományul a Csornaiaknak négy részt, a Bizereieknek az ötödiket. 1459—1463 tényleg a Csornaiaké és a Bizereieké e város. A 70-es évek fele azonban pereskedtek miatta a Csornaiak a Dánfyakkal, kik ősük, Dán és ennek testvére Nagó után örökjogon követelték. Az 1472-iki itélet a Danfyak és leányágon a Serjéniek és pitvárok Korlátok részére rendelte el az iktatást. De a Csornaiak ez ellen több ízben tiltakoztak s végre 1476-ban rábirták a királyt a pör megujítására. Később

csakugyan meg is kapták aztán a város és tartozékának részeit, a Bizereiekkel együtt, mert a három főbirtokos kezén volt a város a 80-as években is. 1483-ban Bizerei Miklós a maga részét feltételesen Haraszthy Ferencznek kötötte le; 1484-ben a nagylaki Jaksicsok a Dánfy Andrásnak nálok 1200 aranyért zálogban levő itteni részeit szintén Haraszthynak vetették zálogba, végre 1489-ben a Csornaiak is neki adták el itteni némely részüket 3000 aranyért. A Csornaiak és Dánfyak pöre azonban nem szünt meg és a leányági rokonság is megmaradt itteni birtokában. Rékasi Korláth Mihály 1489-ben e városban birt némely részeit szintén Haraszthynak zálogosította. 1472—1480-ban a Dóczyak is földesurak voltak Rékason, sőt még 1490-ben is pereskedtek miatta a Dánfyakkal. A rékasi uradalomhoz 16 falu tartozott. — *Rekettye*, Rekethe, Rékas körül feküdhetett, az elpusztult Gyertyános szomszédságában. — *Remete*, a mai Remete Temesvár mellett. Egy másik Remete, a mai Krassó-Szörény-megye területén feküdt, Remete-Poganest helyén és 1369-ben a remetei Himfyeké volt. — *Rodincz*, vagy Ragyincz, Borzlyuk város tartozéka volt. — *Rónapataka*, a mai Soósd táján feküdt a Berzava mentén. — *Rugas*, Cseri várhoz tartozott.

Ság, Sagad, Swag, Sad, Ság, a mai Saágh. Birtokosai: 1401-ben Sághi Lőrincz 1425-ben Sághi Albert és László, 1464-ben Sághi István és zálogjogon Temesközy János. — *Sajtos*, Sahtos, a mai Zsebely vidékén feküdt. — *Salamon*, a mai Zsebely és és Vojtek táján feküdt az Ó-Birda (hajdan Apord) folyó mentén. — *Sarád* vár és város (Zaradd, Saraagh, Saraad), a mai Gyarmatha és Bruckenau közt feküdt. Birtokosai: 1330—1479-ben a Garayak, utánuk az alsó-lendvai Bánffyak, 1487-ben Mátyás királyé, 1492-ben Korvin Jánosé. — *Sarkágy* vagy Sarkogfalva, Doboz tartozéka volt. — *Sárosd*, Cseri vár tartozéka volt. — *Sásvár*, Saswar, Saswaar, Saaswar, vár és város, mely a mai Bukovecz határában, Serényi János gróf birtokának észak-keleti csúcsán feküdt. Birtokosai: 1454-ben Hunyadi János, utána a szentmiklósi Pongráczok, 1496-ban sásvári Belmosevics Milos, utána a sásvári Bradács-család, 1529-ben nagylaki Jaksics Márk; 1530-ban Sásváry István és utána a malomvizi Kendeffyek és Pásztói Zsigmond; 1545-ben Czrepovics Miklós és 1610-ben kéméndi Várady János. — *Sasánfalva*, valószínüleg a mai Sziklás; 1492-ben a Rádi-család elzálogosította Dóczy Imrének. — *Sasd*, Sosd, Saasd, a mai Soósd, mely hol Temes-, hol Krassó vármegyéhez tartozott. 1369-ben sósdi Himfy András és Jánosé, valamint Sasdi vagy Sósdy Péteré volt; 1449-ben Tornallyay János és Nagy Simon elzálogosította Helembai Sandrinnak, Nagy-Sasddal és Felső-Sasddal együtt. — *Sástó*, Cseri vár tartozéka volt. — *Sebed*, Sepet, Thothsebeth és Magyarsebeth, a mai Sipet. — *Sebesfoka*, 1387-ben Cseri vár, 1463-ban és 1484-ben Rékas város tartozéka volt. — *Selymes* vagy Sörmes, Sörmés (Sewrinis, Sewrmes), a mai Utvin és Ujpécs közt fekhetett. Birtokosai: 1399-ben Pogány Domokos, 1456-ban Hunyadi János, utána Szilágyi Mihály, 1464-ben Szegedi László. — *Sipszó*, Sypzo, Sipzo, a mai Remete, Jezvin és Margitfalva közt feküdt; 1523-ban a Duyo- és Sztanko családoké. — *Solymos*, a mai Margitfalva mellett feküdt és Rékas város tartozéka volt; a mult század elején még létezett. — *Somkerek*, a mai Szkulya körül feküdt. — *Somszeg*, (Magyar- és Tót-Somszeg), Doboz tartozéka volt. — *Sósd*, l. Sasd néven. — *Sóskut*, ismeretlen fekvésü hely, mely 1447-ben a Papdi-családé volt. — *Sörmes*, l. Selymes néven. — *Surjánfalva* és *Surján-Péter-falva*, Doboz tartozéka volt. — *Szabadfalva*, Zabadfalua, ismeretlen fekvésü hely, mely 1369—1406-ban a Nexafiak, Bésánok, Hollódiak és a Himfyek birtoka volt. — *Szakácsi*, Zakacsy, ismeretlen fekvésü; 1450-ben Palinával együtt a Paniak és Besenyeiek kapták Hunyadi kormányzótól. — *Szakálháza*, Zakalhaza, a mai Szakálháza; 1520-ban Literatus — diák — Máté tulajdona. — *Szakojafalva*, Doboz tartozéka volt. — *Szalo-Ivánfalva* (Szabó-Ivánfalva?)

Dobozhoz tartozott. — *Szarkateleke*, Rékas tartozéka volt. — *Szartasd*, Zarthasd, 1387-ben Cseri vár tartozéka volt, 1476-ban együtt említik a Temesvár melletti Remetével és Gyertyánossal. — *Szeben* (Zeben), a mai Fikatár körül fekhetett, a Bélvidékhez tartozott. — *Szegyeháza*, Zegeháza, Rékas és Jezvin táján fekhetett. — *Székelő*, Felső- és Alsó-Székelő, a mai Péterfalva és Aranyág körül fekhettek és Borzlyuk városhoz tartozhattak. — *Székelyteleke*, Zekelteleke, puszta, Csákovától délnyugat felé fekhetett. — *Székes*, Zekes, a mai krassó-szörénymegyei Hodos tartozéka volt; lehet, hogy a mai Török- vagy Magyar-Szákos. Egy időben Zsidóvár tartozéka közt is szerepel egy ily nevü falu. — *Szenderő*, Zenderen, Zenderev, Zunduru, tán a mai Csákovár vidékére helyezhető; birtokosai: 1327-ben a Panky-család, 1507-ben Szoby Mihály és utána Verbőczy István. 1473-ban Cseri vár tartozékai közt is sorolnak fel Haromzenderew falukat, melyek inkább Temesvártól délkeletre kereshetők. — *Szent-András*, Zenthandorias, a mai Szt-András; birtokosai: 1462-ben berekszói Hagymásy Miklós, Szentgirolti János, 1472-ben a Dóczyak. — *Szent-György*, Zenthgyewrgh, a mai Sipet, Fólya vidékén fekhetett, 1497-ben az oszlári Majosi-család birtoka volt. Egy másik hasonnevü község Kis-Becskerektől délre feküdt és 1421-ben a csanádi püspöké volt. — *Szent-Jakab*, Zenthyacab, 1462-ben berekszói Hagymásy Miklósé és Szentgirolti Jánosé, Berekszó körül fekhetett. — *Szent-Keresztfalva*, Zenthkereztfalwa, a mai Fólya és Sipet vidékén keresendő. — *Szent-László*, Zenthlazlo, a Berzava mellett feküdt; hol Temes-, hol Krassó vármegyéhez számították. — *Szent-Lélek*, Rékas tartozéka volt. — *Szent-Mihály*, Zenthmihal, a mai Német- vagy Román-Szt-Mihály. Egy másik ily nevü helység a Berzava mentén feküdt, melyet 1404-ben Krassó, 1444-ben Temesmegyéhez számítanak. — *Szent-Miklós*, Zenthmiklos; két ily nevü falu volt a Berzava mellett. — *Szent-Péter*, Sásvár, majd Acsád mellett tűnik fel. — *Szent-Tamás*, Zenttamas, a mai Hodony és Merczyfalva közt feküdt. — *Széphely*, Zephel, a mai Zsebely. 1401-ben névnai Trentul Miklósnak e községben vára volt, melyet azonban az országnagyok lerombolni rendeltek. Egy másik Széphelyt 1479-ben Sarád tartozékaként említik. E két helység valamelyikében időnként többször megfordult Zsigmond király. — *Szikszó* vagy *Székszó* (Zekzow), a mai Knéz és Baraczháza közt feküdt, 1421-ben a csanádi püspöké. — *Szilas*, Zylas, tán a mai Német-Szt-Mihály helyén feküdt; 1610-ben kéméndi Várady Jánosé. — *Szilvás*, Zylwas, Berény városhoz tartozott. — *Szilvás* puszta, Zylwas, a két Mura-puszta táján terülhetett el. — *Szira*, együtt említik Békástóval. — *Szkomját* vagy Szkonyát, Borzlyuk tartozéka volt. — *Szomjufalva*, Borzlyuk tartozéka volt. — *Szovánd*, Zovand, együtt említik Kerekivel. — *Sztamor*, Stamur, valószinüleg a mai Román-Sztamora; 1407-ben Stamury Tamásé lehetett. — *Sztancsófalva*, a mai Sztancsofalva, 1471-ben Borzlyuk kastély tartozéka volt. — *Sztépánfalva*, Borzlyuk városhoz tartozott. — *Sztojak-fi-Jánosfalva*, Doboz tartozéka volt 1410-ben. — *Sztojak-Jánosfalva*, 1408-ban Berény tartozéka volt. — *Sztoka-Péter-falva*, Rékas tartozeka volt. — *Stonyafalva*, Berényhez tartozott.

Tamásfalva, Doboz tartozéka volt. — *Tamásháza*, Temesvártól nyugatra feküdt. — *Tatárfalva*, Cseri várhoz tartozott. — *Tekeresfalva* fekvését az Aranyág melletti mai Tekeris erdő jelöli; Borzlyuk tartozéka volt. — *Telek*, Temesvár és Vinga közt fekhetett. — *Temerkény* vagy Temelkény, a mai Utvin körül feküdt. — *Temesvár*, Thumuswaar, Themeswar, a mai Temesvár, szab. kir. város. Róbert Károly idejében tűnik fel, mint királyi székváros és megerősített hely. 1455-ben és 1456-ban várát a hozzá csatolt temesi főispáni méltósággal, a várossal, a hozzá tartozó erősségekkel, városokkal és falvakkal együtt 20.000 aranyban Hunyadi Jánosnak vetette zálogba V. László király. Később, mint különben is királyi birtok, Mátyás kezére

ment át. Temes vármegye már a XIV. és XV. században rendszerint itt tartotta törvénytevő gyűléseit. — *Tenko*, Cseri vár tartozéka volt. — *Teremi*, Theremy, Teremi, a mai Ó-Birda folyó mentén feküdt, Csákova és Vojtek táján. Egy másik ily nevü falu Temesvár, Remete, Jezvin és Margitfalva közt feküdt. — *Tesöld* vagy Tesölt, Thessewlch, Kezeld, Thessewld, Beregszó és Németi közt feküdt. Birtokosai: 1399-ben Pogány Domokos, 1456-ban Hunyadi János és utána Szilágyi Mihály, 1464-ben Szegedy László, Szentgirolti János. — *Tetesfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Tettős*, Theethews puszta, Csákova és Obád vidékén fekhetett. — *Tis*, Thys, tán a mai Theés. — *Tiszitő*, Thyzythew, a mai Sziklás és Lukarecz körül fekhetett; 1492-ben a Rádiak elzálogosították Dóczy Imrének. — *Tivadarfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Tivántelke*, vagy Tinatelke, Tywanteluky, Thyuanteleke, Thinateleke, Tinomteleke, Temesvár közelében feküdt; 1455-ben páznádi Baky Jánosé, 1471-ben Kéri Balázsé. — *Toka-Dienesfalva*, Cseri vár tartozéka volt. — *Tokafalva*, Cseri vár tartozéka volt — *Tornód*, Berényhez tartozott. — *Tornyafalva*, a mai Szinerszeg táján, 1369-ben a Nexafiaké. — *Trokka-Mihályfalva*, Cseri vár tartozéka volt. — *Turegyháza*, a mai Majláthfalva helyén feküdt; 1454-ben és 1465-ben a Tariak birtoka. — *Tüzelőfalva* (Tüzefalva?), Doboz tartozéka volt.

Udvarlak, Huduarlak, a mai Zsebely vidékén feküdt. — *Ugrunhida*, Wgrwnhyda, a mai Csákova és Újpécs közt feküdt. — *Ujfalu*, Wyfalw, Oszlár vidékén feküdt és az oszlári Majosiaké volt. Egy másik Ujfalu, a béli kerületben (a mai Bélincz és Buziás közt) feküdt, s abban birt részeit 1467-ben Hollódi Fülöp zálogba adta temeshelyi Dési Péternek. — *Ujnép*, Huyunep, Huyuep, Wynep, a mai Unip. — *Ujudvar*, l. a mai torontálmegyei helységek közt. — *Utvin*, l. Ötvény alakban.

Vaja, Boya, Waya, Waia, a mai Beregszó és Német-Szt-Mihály közt feküdt. Birtokosai: 1462-ben Szentgirolti János, 1528-ban a berekszói Hagymásyak, Kis Ferencz és Kun Pál, 1561-ben Czellenk Balázs, Zalay Péter, Siry Lukács, Kerecsény László, 1610-ben Várady János és Széplaky Péter. — *Vajdafalva* és *Vajsza*, Doboz tartozéka volt. — *Vafszlófalva*, a mai Ohaba-Forgács körül fekhetett; a béli kerülethez tartozott. — *Valk*, Doboz tartozéka volt. — *Valkánfalva*, 1472—1483-ig Rékas város, 1387-ben Cseri vár tartozéka volt. — *Várelő*, Warelew, a mai Vojtek és Zsebely vidékén keresendő, az Ó-Birda (hajdan Apord) folyó mentén. — *Varjótelek*, Várelő szomszédságában feküdhetett. — *Vataháza*, Borzlyuk város tartozéka volt. — *Vejte*, Vejtek, Veyteh, Weytech, Wech, a mai Vojtek. Birtokosai: 1328-ban Vejteki Tivadar és fiai, 1363—1404-ig vejteki Bobál-család, 1410-ben a Majosi-család, 1430-ban a berekszói Hagymásy-család és 1462-ben Szentgirolti János. — *Venécze*, Alsó- és Felső-Venéczc, a mai Hittyiás mellett feküdtek; 1462-ben Doboz, 1483-ban Borzlyuk tartozékai voltak. — *Vépe*, ismeretlen fekvésü hely; 1375-ben a fejérmegyei Doby-családé. — *Veresfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Veres-János-falva*, és *Veresmart*, Dobozhoz tartoztak. — *Vers*, Ötvény, (a mai Utvin) körül feküdt és birtokosai ugyanazok. — *Vizes*, Sarád tartozéka volt. — *Vojufalva*, Berény városhoz tartozott. — *Vokfalva*, Babsa és Hisziás közt feküdt és 1488-ban Czikó-Vásárhely tartozéka volt. — *Vote*, ismeretlen fekvésü hely; 1471-ben a csanádi káptalan kapta Keszi Balázstól. — *Vulkán*, 1387-ben Cseri vár tartozéka volt.

Zazinfalva, Zazinfalua, a mai Soósd táján fekhetett; 1435-ben a remetei Himfyeké volt. — *Zeliges*, Cseri vár tartozéka közt említik. — *Zereb* és *Zlanafalva* Dobozhoz tartoztak. — *Zlasinafalva*, Borzlyuk tartozéka volt. — *Zokona*, tán a mai Knéz vidékén feküdt. — *Zombor*, Szt-András és Kis-Becskerek közt feküdt; 1421-ben a csanádi püspöké. — *Zovánd*, a mai Kis-Becskerek körül feküdt; 1462-ben a berekszói Hagymásyaké.

— *Zöldes*, Zeldes, Zeudes, a mai Hodony és a most torontálmegyei Németi közt feküdt; 1520-ban Bolyka Bálinté. — *Zulyáufalva*, puszta, Berényhez tartozott 1408-ban. — *Zusina*, a mai Babsa és Hisziás közt feküdt, Czikó-Vásárhely tartozéka volt. — *Zsadány*, Sadaan, Zanad, Szadan, a mai Zsadány, 1230-ban a Csák-nemzetségé.

III. Krassó vármegyéhez tartozott, most Temes vármegye területén fekvő községek.

(Dettai, verseczi és fehértemplomi járások.)

Ábel (Abel); talán a mai Ablián. — *Apácza* (Apacha, Apaczya, Pacha, Opaticzel), a mai Opaticza; földesurai: 1492-ben jobbágyi Matkó Mátyás fia, Miklós, 1494-ben Csáky Mihály, 1597-ben Marnachouit György. — *Bács-lövise*, Bachytyuisse, Bachtivisse, Bachitnusse, stb. 1361—1425-ig Ér-Somlyóval volt határos. — *Bajla*, Baiola, Bayla. A mai Fehértemplom körül fekhetett. — *Básta*, Basta, Baastha, az ér-somlyói várhoz tartozott. — *Benkefalva*, Bácstövise körül fekhetett. — *Berek*, valószinüleg a mai Berek-utcza; 1458-ban a Dóczyaké. — *Berkesz*, Berkez, a mai Perkoszova; 1424-ben a szerb despotáké. — *Bikkesd*, Bükkösd, az ér-somlyói várhoz tartozott. — *Borzlyuk*, Borzliuk, a mai Denta, Omor és Szt.-György szomszédságában fekhetett. — *Braukfalva*, Brancfolua, az ér-somlyói várhoz tartozott. — *Brusznok*, Bruznuk, 1437-ben a remetei Himfyeké volt; Gertenyes és Soósd táján fekhetett. — *Csécstelek*, Chechtelek; a Berzava közelében feküdt és hol Temes-, hol Krassómegyéhez tartozott; 1406—1430-ig a Csecsteleki-családé. — *Csernasnik* és *Csernócz*, Ér-Somlyó közelében feküdtek; az utóbbi a várhoz tartozott. — *Déd*, Ded, Kyzded, Kysdeed, a mai Detta; 1427-ben a Nagymihályi-családé, előbb a nagylaki Jánkfiaké. — *Dent*, Dend, Dente, Dench, a mai Denta; 1370-ben az Omoryaké, később a remetei Himfyeké, 1597-ben Barcsay Andrásé. — *Duplaj*, Duplay, korábban Haram vármegyében, a mai Temes-Varalja. 1473-ban a Pataki-család egyezkedik felette a martonosi Zsadányokkal és a jolsvalói Tekesekkel. — *Ér-Somlyó* vagy Érd-Somlyó, Erdsomlow, Ersumlya, Ersumplyo, Ersomlya, Somlyo. Királyi vár, mely Varadia vidékén állhatott. 1390-ben Perényi Miklós kapta Zsigmond királytól, a ki azonban 1392-ben más uradalmakért visszacserélte; 1440-ben I. Ulászló a guti Országhoknak adta, de ő is még ugyanaz évben visszacserélte. 1448-ban Hunyadi Jánosé, kitől ekkor Brankovics despota váltságul kicsikarta. Brankovics 1458-ban is birta. Mátyás király 1472-ben Dóczy Péternek adományozta; később a vingárti Geréb-családé. — *Erméuy*, Hermen, Noghermen, Kynsermen, Eermen, Ermin, a mai Germán. Földesurai: 1323-ban erményi Magyar Pál, 1371-ben erményi Magyar István, később a remetei Himfyek, 1447-ben a Papdi- és Csáky-családok. — *Fejéregyháza*, állitólag a mai Fehértemplom. — *Főtelek*, Fewtelec, Fythelek; úgy látszik, a mai Temes-Kutas községgel volt határos; 1362-ben a Főteleki családé. — *Gatály*, 1343-ban Alsó- és Felső-Gatal, a mai Gattaja. — *Gerebencz*, 1750-ben mint várat említik; a mai Gerebencz. — *Gyertyános*, Györtyános, Gurtianus, Gyrthyanus, Gyarthyanus, Gyerthenes, a mai Gertenyes. — *Gyülvész*, Guluez, Gyuluez, a mai Fehértemplom vidékén fekhetett. — *Halimba*, Gertenyes és Soósd mellett feküdt. — *Haram*, vár és város, a mai Palánk község helyén. Várnagyát 1483-ban haraini bánnak nevezik; 1445-ben a szörényi bánsághoz tartozott.

Jabolnok, valószínüleg a mai Jabuka. 1390-ben az ér-somlyói várhoz tartozott. — *Karalyos,* Korulus, 1370-ben Mező-Somlyó vidékén fekhetett. — *Kerepcze,* Kerepche. Szt.-György közelében, a Berzava mentén feküdt. — *Keresztes,* valószínüleg Semlak táján feküdt. — *Kis-Somlyó,* a mai Kis-Semlak; 1404-ben várnagyait említik. — *Kutrecz,* Kutres, Kutrez, a mai Temes-Kutas. Földesurai: 1358-ban Kuthresy Miklós, Pál fia, 1597-ben Karánsebesi Jósika Ferencz. — *Lászlóháza,* Füzes és Germán közt feküdt. — *Márkteleke,* talán a mai Markovecz. — *Medves,* 1406-ban Sósd vidékén említik; ez évben a remetei Himfyeké. — *Mező-Somlyó* máskép Nagy-Somlyó, (Mezeusumlov, Mezewsomlo), a mai Nagy-Semlak. Vár és város volt, a XIV. és XV. században törvénykezési helye Krassómegyének. 1454-ben a királytól cserében szentmiklósi Pongrácz Jakab kezére került, ki ez évben a »comes de Somlow« czímet is viseli. Somlyót ekkor Temeshez számítják — bizonyára tévesen. — *Nekszefalva,* Nexefalwa. Krassó- és Temesmegyék határán feküdt. — *Nyég,* Nyeg, Nyek, Gertenyestől délkeletre feküdt. — *Omor,* a mai Omor. A XV. században az omori Cselnökcsalád birta. — *Perdő* (Perde, Perdej). A Berzava mentén, Temes- és Krassómegye határvidékén fekhetett. — *Podversa,* a Karas folyó és Szt.-György közt feküdt valahol. — *Radulfalva,* Nagy-Zsám szomszédságában; 1597-ben Sárközy Ferenczé.

Sasd és *Sósd.* L. a temesmegyei helységek közt. — *Szent-György,* Zentgurgh, a mai Kincstár- vagy Zárda-Szt.-György. Vámszedő hely volt. 1399-ben a Szt.-Györgyi családé. A XV. század elején a nagylaki Jánkfiaké volt; János magvaszakadtával 1427-ben a Nagymihályiaké lett. — *Szerdahely,* Fehértemplomtól északra feküdt. — *Szőllős,* a mai Gerebencz közelében feküdt. — *Tót-Apácza.* L. Apácza. — *Varadia* (Varad), 1390—92-ig Perényi Miklósé, később a remetei Himfyeké. — *Vát,* Wath, Waad, a mai Vattina; 1427-ben a Nagymihályi családé, előbb a nagylaki Jánkfiaké. — *Versecz* (Vershecz), a mai Versecz város. — *Zacho,* Zacho. A hajdani Temes- és Krassómegyék határvidékén fekhetett és esetleg Temesmegyéhez tartozott. — *Zajdrug-háza,* Zaydrughaza. A mai Germán táján fekhetett. — *Zsán,* Saan; valószínüleg a mai Nagy- vagy Kis-Zsám.

IV. Keve vármegyéhez tartozott, most Temes vármegye területén fekvő községek.

(Kubini járás.)

Bálványos, (Balvanis, Balvanos), a mai Bavaniste; 1412-ben puszta, 1428-ban helység. Keve városé volt. — *Dombó,* Haram és Kevi közt feküdt, várnak említik 1437 körül. Valószínüleg a mai Dubovácz táján állt. — *Keve,* (Kevi, Kovi, Kewy, Kewew, Koviense, Kovinium), a mai Temes-Kubin; mezőváros volt, várral, az eltünt Keve vármegye székhelye. Várának építése a XII. századra eshetett, mert már Anonymus is említi. 1392 táján virágzott fel mint város. Zsigmond király ez évben felmenté a vám- és harminczad fizetése alól; 1397-ben kir. sókamara hely; 1405-ben vásárjogot, 1412-ben két szomszédos pusztát kapott Zsigmond királytól. Albert, V. László és kivált Mátyás király több ízben megerősítette privilégiumaikat. — *Szkronovecz,* (Szkorenocz, Zkronovecz, Zkorenocz). Puszta, utóbb falu volt a XV. században, Keve város szomszédságában.

V. Temes vármegyéhez tartozott, most Torontál vármegye területén fekvő községek.

Balogd puszta, Bogáros és Csatád vidékén lehetett. — *Bán-sárszova*, Bansarzowa, Győrrel együtt említik; 1329-ben a Vojteki-család Gál mester kir. jegyzőnek ajándékozta. — *Begenye*. Három ily nevü helység tartozott 1408-ban Horogszeghez; egyiknek országos vására is volt. A kereszturi Garázdák és a Szilágyiak kapták ekkor a királytól. Komlós, Kikinda, Czernya és Zsombolya közt fekhetett. — *Bezd*, hihetőleg Csávos vidékén feküdt; 1462-ben a Hagymásyaké. — *Biallak*, Byallak, Ivánda mellett feküdt. — *Bikocsa*, talán a mai Ivánda és Módos vidékén feküdt. — *Billéd*, Bylyed, a mai Billéd. — *Bogáros*, Billéd és Csatád közt. — *Boly*, Kisbool, ma puszta Rudna mellett. — *Bolyobar*, Bolibar, tán a mai Krivabara Partos mellett. — *Borzvatőbaka*, a mai Bóka; hol Temes-, hol Keve vármegyéhez tartozónak írták. Birtokosai: 1338-ban Magyar Pál és neje, 1361-ben Makófalvay Dénes, 1462-ben berekszói Hagymásy Miklós és utána Szentgirolti János. — *Csák*, valószínüleg a mai N.-Kikinda körül feküdt; 1462-ben a berekszói Hagymásy- és a Szentgirolti családoké. — *Csatád*, a mai Csatád. — *Csárás*, Chawas, a mai Csávos. A XIII. és XIV. században a Csanád-nemzetségé volt. — *Cseme*, Cheme, a mai Csenej. — *Cseszterég*, Cheztreg, Rudna körül fekhetett. — *Csomboly*, Czombol, Chombol a mai Zsombolya. — *Csonkaegyház*, Csontaegyház; együtt említik 1477-ben Hetény, Csatád, Öcse községekkel. — *Csöze*, Chevze, Chevzen, Cosa, a mai Csebza; 1395—1552-ig a Csákyaké. — *Csud*, Chud, a mai Dolácz és Gyér vidékén feküdt; 1329-ben a Vojteky-család Gál mesternek adta. — *Csuno*, talán Rábé vidékén keresendő. — *Dávidháza*, ma puszta Hetény mellett. — *Dócz*, Dolcz a mai Dolacz, a Dóczyak ősi fészke. — *Donát-telke*, Donath; Győrrel együtt említik; valahol Bánlak, Tolvadia táján fekhetett. — *Emelka* Ujpécscsal volt határos. — *Erdős*, Erdes, Erdews, valószínűleg a mai Jécsával volt határos. — *Erdőtelek*, Erdewtelek, valószínüleg Jerszeg (Egerszeg) határában feküdt. — *Föveny*, Fewen, Fewenfelde, a mai Fény. — *Gád*, Guad, Gunad, Suanad, a mai Gád. — *Galád*, Galod, Galad, N.-Kikindától délre feküdt; 1405-ben a Berekszóyaké, 1462-ben a berekszói Hagymásyaké, Galádmonostorával és Révgaláddal együtt. — *Gerecsnád*, Csávos vidékén fekhetett. — *Gyöngyödegháza*, Gwngndyghaza, valószínüleg a mai Gyér körül feküdt. — *Győr*, Geur, Gewr, a mai Gyérnek látszik megfelelni; 1329-ben a Vojteky-család Gál mesternek ajándékozta. — *Gyülvész*, Gyluez, Gywlwez; valószínüleg a mai Gyülvész. — *Harkány*, Harkan, Rudna körül fekhetett. — *Hetény*, Naghhethyn, a mai Hetény. — *Horogszeg*, vár és város, Csene és Zsombolya közt feküdt; 1408-ban a Szilágyi és Garázda-család kapta kir. adományba. Ősi birtokosai különben a Kachyak, kiknek Pálban magva szakadt.

Ivánd, Hinand, Ivanch, Iwand, a mai Ivánda. Földesurai: 1399-ben Ivándi Antal, 1400-ban Bikotay Domokos, 1401-ben Ivandi Peter, 1478-ban Garázda Lőrincz, 1747-ben Szakács Mark. — *Juske*, a mai Jécsa; birtokosai: 1417-ben Wchei Mihály és knézi Ballistras János, 1479-ben muronyi Konya Demeter és neje, 1484-ben Köcsei András és Doczy Imre, 1492-ben szedecsi Pető Balázs és neje, 1497-ben nagylucsei Dóczy Ferencz, 1563-ban a Dóczy-család. — *Kalagyer*, együtt említik Bolyobár-ral. — *Kalanda*, a mai Bobda körül fekhetett. — *Két-Bikamezeje*, Billéd körül fekhetett; a berekszói Hagymásyak birtoka volt 1462-ben. — *Királyhalma*, N.-Kikinda táján fekhetett; 1462-ben a berekszói Hagymásyaké. — *Kisöd*, Tolvadia, Bánlak körül fekhetett. — *Konak*, a mai Kanak; 1452-ben a Konaky-családé. — *Kopaj* puszta, Rábé vidéken terült el; 1482-ben a Dóczyaké. — *Kovácstelke*, Kowach-

thelke, Kowachteleke, a mai Zsombolyától kelet felé fekhetett valahol. — *Kőcse*, a mai Kécsa. — *Köként*, Kewkend, a mai Nagy-Kikinda; 1423-ban és 1462-ben a berekszói Hagymásyak birtoka. — *Leszkolcz*, a mai Gád, Partos és Krivobara körül fekhetett. — *Lőcs*, Leuch, a mai Tolvadia, Szárcsa és Csávos környékén feküdt, Csákovától délnyugat felé. — *Maczedonia*, Machadonia, a mai Maczedonia; a Maczedoniay-család ősi birtoka; állítólag várkastélyuk is volt e helyen. — *Magyar-Bolyobár*, l. Bolyobár. — *Magyar-Mura*, l. Mura. — *Magyar-Partas*, l. Partas. — *Magyar-Szaggyu* puszta, l. Szaggyu. — *Majsa*, talán a mai Németi felé feküdt. — *Martonos*, ismeretlen fekvésü hely; innen származtak a Martonosiak. — *Meggyes*, Medyes, Bánlak és Tolvadia táján fekhetett. — *Mégy*, Ujpécs körül fekhetett. — *Mosótó*, Horogszeghez tartozott. — *Mura* puszta, Magyar-Mura, Tót-Mura; Csánki szerint a mai Tolvadia és Partos közt fekhetett, Ortvay szerint a mai Sztamora és Moravicza között. — *Nádasd*, Komlóstól északra fekhetett. — *Nagyut*, Nagwth, Zsombolya táján fekhetett. — *Németi*, Nemethy, Nempti, a mai Németi. Földesurai: 1317-ben Papdi-családé, 1346-ban németi Hog János, 1414-ben Némethy Gallus, 1416—1456-ban Némethy-család, 1463-ban Némethy Lajos, németi Szerémy Péter és Mutnoki-család, 1472-ben németi Kormos Balázs, 1490-ben Némethy Benedek, 1494-ben Dóczy Ferencz, 1504-ben németi Barócz György, 1520-ban Bolyka Bálint, 1548-ban németi Nemes Vitus, 1561-ben vajai Kis Ferencz és utána Czellenk Balázs, Zalay Péter és Siry Lukács, 1563-ban Dóczy Miklós és Gábor, 1610-ben Várady János és Széplaky Péter. E helyről vették előnevöket a Csecsők és Sárszai családok. — *Ormánd*, Urman, a mai Ujpécscsel határos lehetett. — *Őcse*, Őcze, Ewcze, Ewche, Ewcze, a mai (Kis- és Nagy-) Jécsának felel meg. — *Papd* vagy *Papdi*, Pokd, Popd, Papd, Popi, a mai Bobda. Birtokosai: 1288-ban a Borcsol-nemzetségbeli kun főurak, később Parabucs gróf és a Papdi-család, 1472—1563-ban a Dóczyak. — *Partas*, Magyar- és Tót-Partas, a mai Partos. Birtokosai: 1401-ben Partasy Miklós, 1406-ban partasi Fodor János, 1418—1494-ig a Partasy-család birta. — *Pentele*, Bezddel együtt említik. — *Peterd* Petherd, a mai Klári helyén feküdt. Birtokosai: 1470 előtt Száthy Balázs, utána a Dóczyak és Oláh Péter, 1481-ben Rábéi Sebestyén, 1484-ben Köcsey András, 1494—1563-ig a Dóczy-család. — *Posáros*, Kis- és Nagy-Posáros Horogszeggel voltak határosak. — *Posárostó*, Ujudvarhoz tartozott és Tolvadia, Bánlak táján fekhetett.

Rábé, Belső- és Külső-Rábé, a mai Zsombolya mellett keletre feküdtek. — *Rábéfalva*, azonos vagy tán szomszédos az előbbi helységekkel. — *Rákos*, Partas mellett feküdt. — *Rég-Körtvély*, Győrrel együtt említik. — *Ruda*, a mai Rudna. Birtokosai: 1429-ben Csanádi Benedek és István, Ruday Jánosné szül. Csanády Dorottya, 1430-ban Ruday János és neje Dorottya. — *Sáp*, Ormánd vidékén feküdt. — *Saruld*, a mai Tolvadia, Kanak és Partos vidékén fekhetett; 1438-ban bizonyos rácz főurak (barones) kezéről, kir. jóváhagyással a Tallócziak birtokába jutott. — *Szaggyu* puszta, tán a mai Szóka. — *Szedecs*, Zedech, hihetőleg Zsombolya és Billéd közt feküdt. — *Szent-Király*, Zenthkyral, Ujpécs mellett feküdt. — *Szent-Márton*, Zenth-Marthon, a mai Magyar és Szerb-Szt-Márton; 1478-ban a szentmártoni Porkoláb családé. — *Szt-Miklósháza*, Zenthmikloshaza, Horogszeghez sorolható. — *Tamásfalva*, talán a mai Tamásfalva. — *Tanyástelek*, Peterd, Hetény, Csatád helységekkel együtt fordul elő. — *Tófő*, Thofew, Thoffew, Toofew. Pesty szerint a mai Tóba helyén feküdt; Ortvay ezt kétségbe vonja; Csánki szerint meglehet, hogy a mai Kécsa szomszédságában feküdt. Birtokosai: 1462-ben Szilágyi Mihály, Rozgonyi János és Rajnald, Záthy Balázs, 1470—94-ig a Dóczyak. Birtokrészekkel birtak még ez idő alatt Oláh Péter, Dési János és Száthy Pál. — *Tolvajd*, Tholwayd, Talvod, a mai Tolvadia, 1462-ben

Szentgroti János. — *Tószeg*, Thozeg, Horogszeghez tartozott, valószínüleg a ma Nagy- és Kis-Tószeg. — *Tövissed*, Tywessed, a mai Párdány és Fény vidékén feküdt. — *Ujfalu*, Wyfalw, Kócse, Peterd, Acsád és Csatád vidékén fekhetett. — *Uj-Bécs*, Vybech, a mai Ujpécs, 1401—6-ig mezővárosként említik. — *Ujrév*, Wyrew, a mai Párdány és Fény vidékén feküdt. — *Ujudvar*, Viudwar, Huyuduar, Wyodwar; Ortvay szerint a mai temesmegyei Ujfalu helyén feküdt, Csánki szerint a Bánlak határában elterülő Idvor puszta őrzi nevét és 1343-ban az Omory-családé volt. 1343-ban a Pósa család birtokában is volt egy hasonnevü falu, mely megelőzőleg Gal mester kir. jegyzőé volt. — *Vámhalom*, közel fekhetett a mai Tisza-Hegyeshez. — *Veresegyház*, Billéd körül fekhetett, 1462-ben a Hagymásyaké volt. — *Virághát*, Horogszeggel együtt tünik fel 1462-ben. — *Vissád*, a mai Szóka és Partos közt feküdt.

VI. Temes vármegyéhez tartozott, most Krassó-Szörény vármegye területén fekvő községek.

Balincz, a mai Bálincz, Czikó-Vásárhely tartozéka volt. Valószínüleg azonos az 1480-ban említett Belinczczel, melyet ez évben a bánkfalvi Bánk-család elzálogosít; 1482-ben pedig elad Haraszthy Ferencznek. — *Bánkfalva*, a mai Bálincz és Nevrincsa közt feküdt, birtokosai ugyanazok, mint Balincznak; 1493-ban mint néhai Bánk Miklós birtokát dengelegi Pongrácz Mátyás kapta; 1462-ben mint Doboz tartozékát említik. — *Bara-Kertvélyes*, a mai Gruin vidékén feküdt; 1471-ben Hodos kastélyhoz tartozott. — *Barbfalva*, Lugos és Zsidóvár táján fekhetett. — *Bartafalva*, Lugos vidékén fekhetett. — *Begyest*, a mai Batyest. — *Benedekfalva*, Szilha és Hezeres vidékén fekhetett. — *Berzős*, Berzews, Zsidóvár mellett feküdt. — *Binyis*, Hezeres körül feküdt. — *Boldor*, a mai Boldur, Hodos tartozéka volt. — *Bozsor* város, a mai Bozsur. 1427-ben Zsigmond királyé, a ki Garay Jánosnak és nejének zálogositá el; 1440-ben I. Ulászló új adományként adta a Hunyadiaknak. Hunyadi János 1446-ban cserében az Országhoknak és berekszói Hagymásyaknak adta át, de 1453-ban V. Lászlótól ismét adományul nyerte; 1484-ben Korvin János kezén volt. — *Bozas*, Bozzas, Bozyas, Felsew-Borzas, Bozyafalwa, — Zsidóvár és Zsena vidékén feküdt, Zsidóvár tartozéka volt. — *Braczafalva*, Hodos kastély tartozéka volt. — *Budfalva*, Zsidóvár tartozéka volt. — *Butyin*, Bwthyn, Bwchinfalwa, Széla mellett a lugosi kerületben említik 1479-ben.

Csaba, Chaba, Hodoshoz tartozott; a mai Gruin vidékén keresendő. 1369-ben a Nexafiak birtokában három ily nevü falu volt. — *Csaramida*, a mai Furdia és Zold vidékén feküdt. — *Cseba*, Zsidóvárhoz tartozott. — *Csorna*, Chorna, Charna, a Cserna patak mellett feküdt. — *Csura*, Zsidóvár tartozéka volt.

Dobravicza, Zsidóvár tartozéka volt. — *Draganfalva*, Hodos tartozéka volt 1471-ben. — *Dragomérfalva*, a mai Ollóság és Dragomirest közt feküdt, Zsidóvár tartozéka volt *Dragamérfi-Györgyfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Draksinfalva*, Draxinfalva, a mai Draksinest, Facset mellett. — *Egerszeg*, a mai Jerszeg; 1369-ben a remetei Himfyeké, kik itt pallosjoggal birtak. — *Endrőd*, Endrődpataka, Endréd, Kysendreud, a mai Furdia vidékén feküdtek. — *Fagymag*, a mai Fadimak, Czikó-Vásárhely tartozéka volt. — *Farkaveste*, Zsuppány vidékén feküdt. — *Fazokas*, Verendin mellett feküdhetett. — *Fekanes*, Fekanch, a régi Krassó- és Temesmegyék határvidékén, e

megyék valamelyikében fekhetett; 1430-ban Fékancs Antal temesmegyei kir. ember, 1437-ben Fékancs Mátyás krassómegyei nemes volt a birtokosa. — *Fekete-Dragomérfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Feleste*, a mai Batyest mellett feküdt. — *Fikó*, Zsidóvárhoz tartozott. — *Files*, Csuta vagy Tinkova táján fekhetett. — *Futfalva*. Futfalu, Zsidóvár tartozéka volt. — *Gamza*, Nagy-Mutnokkal volt határos. — *Gavosdia*, a mai Gavosdia. — *Gedefalva*, Gavosdia vidékén feküdt. — *Gladna* (Felső- és Alsó-Gladna), Furdia mellett ma is meg van. — *Gonczafalva*, Hodos kastély tartozéka volt; Lugostól északra feküdt. — *Gorzófalva*, Ikus tartozéka volt. — *Grun*, Grwn, a mai Gruin. — *Györgő*, Gyurgew, Gergethew; a XV. század elején Krassó-, közepén Temesmegyéhez tartozott; a Berzava mentén feküdt.

Hamardia, Zsidóvár tartozéka volt. — *Hegyeres*, Hegeres, a mai Hezeres; Zsidóvár tartozéka volt. — *Hódos*, vár és város volt a mai krassószörénymegyei Hodos helyén; 1471-ig a szeri Pósa-családé volt; e család magvaszakadtával a gúti Országok és a nádasdi Ongorok nyerték kir. adományul. Volt egy Kyshodos nevü helység is, mely a XIII-ik században a Berzava mentén tűnik fel és 1247-ben a Csanád-nemzetségbeli Pongrácz comes tulajdona volt. — *Homorágya* Lugos vidékén fekhetett; 1493-ban Gala György temesmegyei kir. ember előnevül használta e község nevét. — *Hőgyest*, Hewgest, Lugostól keletre feküdt. — *Ibaszó*, Ibazo, 1471-ben Hodos kastély tartozéka volt. — *Igazfalva*, a mai Furdia táján fekhetett. — *Igazó*, Felső- és Alsó-Igazó, a mai Prebul és Apadia közt fekhetett. — *Ikus*, Districtus Ikws és villa Ikws; 1439-ben Hunyadi János kapta a királytól, egész kerületével együtt. Gladna és Furdia táján feküdt. — *Iszvorcz*, Izvarecz, a mai Gruin és Leukusest közt feküdt valahol; 1440-ben Aradmegyéhez számították. — *Izgár*, Nagyzgar, Raykoyzgar, a mai Izgar, Doboz tartozéka volt. — *Jánosfalva*, Zsidóvárhoz tartozott. — *Jerczenik*, Alsó-, Felső- és Középső-Jerczenik, a mai Jersznik.

Kabul, Kabwl, a mai Gavosdia körül feküdt és 1487-ben a Désieké volt. — *Kakojest*, együtt említik Kabullal. — *Kálua*, villa Kalna, a mai Csuta falu határában tűnik fel. — *Kalngyer*, a komjáti kerületben fekhetett. — *Kanczo*, Doboz tartozéka volt és a mai Krassó-Szörénymegye területén fekhetett. — *Kápolna*, Hodoshoz tartozott és bizonyára tőle nyugat felé feküdt. — *Keresztfalva* ugyancsak Hodos tartozéka volt és Kápolna mellett sorolják fel. — *Kesziu*, Alsó-Kezyn, Felsekezyn, a mai Jász falu vidékén fekhetett. — *Királymezeje*, a mai Mehádia vidékén feküdt. — *Kladova*, a mai Kladova. — *Klecsova*, a mai Klicsova. — *Komját*, Cumyath, Komyathy, Komyathy város és kerülete, a mai temesmegyei Sósdia, Jerszeg és Remete-Poganest közt feküdt. Egy kiváltságos oláh kerületnek volt központja, a melylyel együtt 1435-ben a két Hunyadi Jánosnak zálogosítá el Zsigmond király; 1457-ben a többi hét kerülethez csatolta vissza V. László, mert a zálogösszegeket a Hunyadiaknak magok a Komjátiak visszafizették. — *Korbul*, Zsidóvár tartozéka volt. — *Kornet*, a Poganis mentén fekhetett. — *Kossovafalva*, a mai Kossova; Ikus falu tartozéka volt. — *Kosztanest*, a mai Furdia és Szarazán vidékén fekhetett. — *Körtvélyes*, Kerthwelyes, Tergovistye és Monostor közt feküdt; 1563-ban a Dóczyaké, 1597-ben karánsebesi Eördögh Györgyé. — *Kövesd*, Felső-Kövesd és Alsó-Kövesd, a mai Gavosdia; Zsidóvár tartozéka volt. — *Kricsova*, a mai Kricsova, Zsidóvár tartozéka volt. — *Krivina*, Kirywyna, a mai Krivina, Zsidóvár tartozéka volt. — *Kuldófalva*, a lugosi kerületben feküdt. — *Kutina*, Kwthyna; 1488-ban Czikó-Vásárhely kastélyhoz tartozott; Lugostól északra fekszik. Egy időben Solymos vár tartozéka is volt.

Laczkány, Apadia és Delinyest közt feküdt. — *Legetes*, Lygethews, Zsidóvár tartozéka volt. — *Leskovácz* puszta, az ilyédi kerületben feküdt; 1454-ben a Danes

családe. — *Lökösfalva*, a mai Leukusest. — *Lőrincze*, a mai Nevrincse, Zsidóvár tartozéka volt. — *Lugos*, a mai Lugos. Mint kir. vár 1386-ban tűnik fel, 1428-ban vámszedő hely, 1439-ben opidum. 1464-ben Mátyás király dengelegi Pongrácz Jánosnak adta, de a század végén Korvin János kezére került. — *Lupulfalva*, Zsidóvár tartozéka volt. — *Macsva*, a mai Macsova. — *Majsafalva*, Czikó-Vásárhely tartozéka volt. — *Ménes* szintén Czikó-Vásárhelyhez tartozott. — *Meszespataka*, Meczespataka, Igazóval és Krivinával együtt említik. — *Mezőalja* és *Mezőhát* a Komjáti kerületben feküdt, 1445-ben a Mezőhátiaké. — *Mikulest*, Mikoles, Igazóval és Krivinával együtt említik. — *Mikusevo*, az ilyédi kerületben feküdt puszta; 1454-ben a Maczedoniayaké. — *Monczafalva*, Hodos tartozéka volt. — *Monostor* város, a Facset melletti Monostor; 1427-ben Zsigmond király Garay Jánosnak és nejének adta zálogba, 1453-ban V. László Hunyadi Jánosnak adományozta, a század végén Korvin Jánosé. — *Morzsina* (Margina, Marsina) város. Az ikusi kerülethez tartozott; 1439-ben Albert király a kerülettel együtt Hunyadi Jánosnak elzálogosította. 1484-ben és 1505-ben Korvin Jánosé. — *Mutnok*, Mutnik, a mai Kis-Mutnik, a turdi kerülethez tartozott. — *Mutnuk*, a mai Nagy-Mutnik, a Mutnokiaké volt.

Nadrág, Nadrag, a mai Nadrággal lehet azonos. — *Nagy-Izgár*, a mai Izgár, Doboz tartozéka volt. — *Nándorlelek*, Hodos kastély tartozéka volt. — *Neglanosfalva* szintén Hodoshoz tartozott. — *Nevrincse*, a mai Nevrincsa, Zsidóvár tartozéka volt. — *Nyerges*, Czikó-Vásárhely kastélyhoz tartozott. — *Ohába*, több ilynevü helység volt. Az egyiknek a mai Ohába-Mutnik és Ohába-Bisztra felel meg; a másik a mai Zsidóvár és Szákul közt fekhetett. Zsidóvár tartozékai közt három ily nevü falu volt, s ezeken kívül volt még egy Ohába-Decser is. — *Ohabicza* néven is több falu ismeretes a hajdani Temes vármegyéből. Az egyiket Vorcsorovával együtt említik, a másik Lugostól délkeletre feküdt. Czikó-Vásárhelyhez 1488-ban, Zsidóvárhoz 1444-ben, Borzlyukhoz 1471-ben, Dobozhoz 1462-ben tartozott egy Ohabicza. — *Ollóság*, a mai Ollóság. — *Orság*, l. Ollóság. — *Olefalva*, Otheefalwa, a mai Leukusest vidéken fekhetett; 1427-ben Zsigmond király elzálogosította Garay Jánosnak és nejének; 1453-ban Hunyadi Jánosé. — *Ölhalom*, Zsidóvár tartozéka volt. — *Patak*, Zsidóvár tartozéka volt. — *Patkolcz*, Patkovcz, Czikó-Vásárhelyhez tartozott. — *Perló*, Zsidóvár tartozéka volt. — *Pogánfalva*, a mai Poganyest, Zsupánhoz tartozott. — *Pokálpataka*, Ikus falu tartozéka volt. — *Pomestyénfalva*, a mai Leukusest mellett feküdt, Suggya tartozéka volt. — *Poroba*, Zsidóvárhoz tartozott. — *Prodánfalva*, Turd (ma Furdia) tartozéka volt. — *Prodány* azonos Pordány helységgel. — *Prutazafalva*, Ikus falu tartozéka volt. — *Puri*, Turdhoz tartozott, a mai Dragsinest és Mutnik mellett feküdt.

Radomerpataka, Ikus falu tartozéka volt. — *Rajko-Izgár*, Doboz tartozéka volt, a mai Izgár. — *Rakovicza*, Karánsebes mellett feküdt. — *Ravna* Karánsebes vidékén állt. — *Rekettye*, Rekethe, a komjáti kerületben feküdt. — *Rekettyő*, Rekethyew, a mai Rakitta. — *Remete*, a mai Remete-Poganest, csak néha számították Temeshez; 1369-ben a remetei Himfyeké. — *Romanest* Turdhoz tartozott, a mai Rumunyest. — *Románfalva* 1471-ben Hodos tartozéka volt. — *Rugacz*, 1471-ben Hodos kastélyhoz tartozott. — *Salamonfalva* 1471-ben szintén Hodoshoz tartozott. — *Serked*, Serkeed, Serged, a lugosi kerületben feküdt. — *Sterkolcz*, Igazóval együtt említik. — *Stynka* Zsidóvár tartozéka volt, a mai Ebendorf helyén feküdt. — *Suggya*, Swgya, a mai Leukusest vidékén fekhetett. 1427-ben Zsigmond kir. Garay Jánosnak és nejének zálogosította el, 1453-ban Hunyadi János kapta tartozékaival együtt. — *Supafalva*, Doboz tartozéka volt. — *Szabadfalu*, Szabadfalva, Karánsebes körül

feküdt valahol. — *Szacsal* szintén Karánsebes vidékén feküdt. — *Szád*, Ikussal volt határos és a mai Gladna táján fekhetett. — *Száldobágy*, Zolobagh, Zaldobagh, Zsidóvár tartozéka volt. — *Szarvastelek*, Furdia táján fekhetett. — *Szász-Killyefalva*, Doboz tartozéka volt. — *Szederjes*, Zederyes, Szákul mellett feküdt; egy másik ily nevü falu volt a mai Szudriás, Lugos és Facset közt. — *Szeged*, Zeged, a mai Zsuppány mellett feküdt; 1453-ban Hunyadi Jánosé. — *Szélha*, Zela, Zehla, a mai Szilha, a Harasztiaké volt a XV. században. — *Szelistye*, Zsidóvár tartozékai közt sorolnak föl két ily nevü helységet. — *Szénás-szeg*, Zenaszeeg, Zenaszek, Hodos kastély tartozéka volt. — *Szépmező*, Zepmezew, a lugosi kerületben feküdt és Zsidóvár tartozéka volt. — *Szlanafalva*, Doboz tartozéka volt. — *Szlatina*, Zlathyna, Zsidóvár közelében feküdt. — *Sztánafalva*, Zthanafalwa, 1471-ben Hodos tartozéka volt. — *Sztánfalva*, Furdia vidékén fekhetett. — *Sztaniszla-fia-Demeterfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Sztarnik*, Ztharnik, Suggyához tartozott, Kladova vidékén feküdt. — *Sztoján-bojár-falva*, Ikus falu tartozéka volt. — *Szurdok*, Zwrdok, a mai Szurduk.

Topsafalva, a lugosi kerületben feküdt. — *Tornyafalva*, Thornyafalva, Hodos tartozéka volt. — *Tótfalva*, Furdia vidékén feküdt. — *Tófalu*, Thewfalw, Szurdok és Zsupán vidékén feküdt. — *Turd* vagy Terd, Tverd, a mai Furdia. Birtokosai: 1454-ben Hunyadi János, 1464-ben temeshelyi Dési Péter és Balotai Miklós. — *Ujfalu*, Wyfalw, Hodos kastélyhoz tartozott. — *Váradia*, Varadya, együtt említik Zsupán-nal és így annak szomszédságában fekhetett. — *Vasza-Izgara*, Doboz tartozéka volt. — *Vecse-pataka*, Ikus falu tartozéka volt. — *Velcsestfalva*, a Bega folyó mentén feküdt és Zsidóvárhoz tartozott. — *Veres-Dragomérfalva*, Doboz tartozéka volt. — *Vesze*, Ikus falu tartozéka volt. — *Vidafalva* és *Vikegy*, 1471-ben Hodoshoz tartoztak. — *Viszág*, a mai Viszág. — *Zolt*, Zolthur, a mai Zold. — *Zorilencz*, a mai Nagy- és Kis-Zorlencz lehetett. — *Zsidimar-pataka*, Zsidóvár közelében feküdt. — *Zsidóvár*, Sydonar, Sydowar és *Zsidóváralja*, vár és város, melynek uradalmához 1444-ben 47 faluból álló uradalom tartozott. Az uradalom a Zsidóvár—Nagy-Mutnik—Szákos—Lugos közti vidéken terült el. Birtokosai: 1444-ben Hunyadi János, utána gúti Országh és berekszói Hagymássy, 1454-ben Szentmiklósi Pongrácz, 1464—1478-ig dengelengi Pongrácz, 1492-ben Korvin János, utána György brandenburgi őrgróf. — *Zsupafalva*, Doboz tartozéka volt. — *Zsupan*, Felső- és Alsó-Supan, a mai Zsupány. Birtokosai: 1446-ban Hunyadi János, utána gúti Országh és berekszói Hagymássy, 1453-ban újra Hunyadi János, 1453-ban Felső-Zsupán temeshelyi Dési Péteré és Balotai Miklósé.

NEMESI BIRTOKOK ÉS AZOK BIRTOKOSAI

1779-TŐL A JELEN IDŐKIG.

Központi járás.

Beregszó. 1802-ben Vukovics Sebő megvette a kincstártól. A Vukovics-család birta 1864-ig, a midőn a fiskus kezére került. 1870-ben azonban Vukovics Sebő és Katalin visszakapták birtokukat. Vukovics Sebő elhunyta után annak birtokrésze 1872-ben gyermekeié: Máriáé és Gáboré lett. 1878-ban mindkét birtokrész Ürményi Pálné szül. Vukovics Mária tulajdonába ment át, ki 1883-ban Vukovics Katalin birtokrészét eladta Kondorossy Györgynek, Popovics szül. Joanovits Zsófiának és dr. Rogulits Ivánnak, kiktől azt 1889. évben megvette és ma is birja Endrédy Zsigmond. A másik birtokrész csere következtében jelenleg Prónay Istvánné szül. Almássy Mária tulajdona,

Csernegyház. (Czorn) A kir. kincstáré.

Giroda. 1781-ben Sándor Mihály megvette a kincstártól; 1786-ban Althan Mihály János gróf, 1790-ben remetei Kőszeghy János, 1803-ban losonczi Gyürky István lett a tulajdonosa. Jelenleg losonczi Gyürky Ábrahám gróf tulajdona. — E községhez tartozik az Erzsébetháza nevü puszta, mely Gyürky Pálné szül. Vay Erzsébet grófnő után neveztetett el.

Gyarmatha. (Jarmata) 1781-ben Sándor Mihály megvette a kincstártól, 1786-ban Althan Mihály János gróf, 1790-ben remetei Kőszeghy János, 1792-ben ujra Sándor Mihály, 1803-ban losonczi Gyürky István lett a tulajdonosa. 1835-ben a birtok három részre oszlott, Az egyik részt losonczi Gyürky Pál kapta; 1872. évben megvették Tafler Kálmán és Ehrenfeld Ignácz, 1890 óta losonczi Gyürky Ábrahám grófé. A másik részt sédeni Ambrózy György kapta, ez 1867 óta Ambrózy Béla báróé. A harmadik rész sédeni Ambrózy Istváné lett, utána örökségkép 1855-ben fiára, Károlyra szállott, ez után pedig 1878-ban Vogel István, 1888-ban Augenfeld József birtokába ment át, 1893 óta Beck Istváné.

Gyirok. A kir. kincstáré.

Kis-Becskerek. A kir. kincstáré.

Kisoda. A kir. kincstáré.

Kovácsi. A kir. kincstáré.

Medves. 1781-ben Hadzsi Pasachia megvette a kincstártól. 1803-ban losonczi Gyürky István tulajdonába ment át. 1845-ben a birtok két részre oszlott; az egyik részneк tulajdonosa losonczi Gyürky Pál, a másiké Hanzely László lett. Az előbbi részt 1864-ig birta losonczi Gyürky Pál, 1864-ben özv. Gyürky Pálné szül. Vay Erzsébet grófnő, 1865-ben losonczi Gyürky Béla, 1879-ben Tafler Kálmán és Ehrenfeld Ignácz tulajdonába ment át, 1885 óta losonczi Gyürky Ábrahám gróf birja. Az utóbbi részt Hanzely László 1869-ig birta; 1869-ben megvette a Weiss-féle gyár részvénytársaság, 1876-ban Weiss Herman és Lipót, még ugyanazon évben dr Manovil Miksa és Herman, 1882-ben Ungar József és neje, 1888-ban Gombos Ignácz és társa, 1890-ben Tárczay Sándor és Piroska, még ugyanazon évben Ruzsicska Hinek lett a tulajdonosa. 1893 óta több földmíves a tulajdonosa.

Mehala. A királyi kincstáré és Temesvár szab. kir. városé, mely ősi jogon 1881. évben nyerte meg mehalai nemesi birtokát a kincstártól.

Mosnicza. (Bosány) 1871-ben a kincstártól megvette Szent-Kiriák György; 1785-ben Althan Mihály János gróf és 1787-ben a kincstár tulajdonába ment át; 1805-ben megvette losonczi Gyürky István, jelenleg Gyürky Ábrahám gróf tulajdona.

Német-Szent-Mihály. (Rauth) A kincstáré.

Parácz. A csanádi káptalané.

Remete. 1781-ben a kincstártól megvették: remetei Kőszeghy János, Egyed János és Mesterházy János: Egyed és Mesterházy része Althan Mihály János grót tulajdonába ment át, kitől 1790-ben megvette remetei Kőszeghy János. Az egész birtok 1806-ban losonczi Gyürky Istváné lett. Később a sédeni Ambrózy bárói család tulajdonába ment át, jelenleg Ambrózy Gyula és István báróké.

Román-Szt-Mihály. 1868-ig a kir. kincstáré, 1868-ban megvette nagyjeszeni *Jeszenszky* Béla; most is az övé.

Ságh. A csanádi káptalané.

Szabadfalu. (Freidorf) A kincstáré.

Szakálháza. A kincstáré.

Szent-András. A kincstáré.

Új-Bessenyő. (Neu-Bessenova) A kincstáré.

Útvin. A kincstáré.

Vadászerdő. 1891 óta telepitvény a kincstár mehalai birtokán.

Ujaradi járás.

Féregyháza. 1781-ben a kincstártól megvették féregyházi Koich Jefta és Sándor, továbbá vejök: Jurkovich János. 1844-ben Koich Demeter özvegye szül. Stuttula Eufemia lemondott özvegyi jogáról és a birtok egyedül Koich Péteré lett, a ki azt 1845-ben eladta hódosi és kizdiai Sina György bárónak. 1880 óta a birtok tulajdonosa Sina Ifigenia bárónő férj. D'Harcourt grófné.

Fibis. 1781-ben Névery József és Elek vették meg a kincstártól, de nem iktatták be őket. 1815-ben Schwarzenberg Károly herczeg vette meg, a ki azt 1819-ben eladta kevermesi Tököly Péternek. 1845-ben a birtok Sina György báró tulajdonába ment át. 1855-ben Sina Simon br. és neje szül. Gyika Eugenia, 1880-ban Sina Anasztázia bárónő férj. Wimpfen grófnő, 1891-ben Wimpfen Szigfried gróf lett a földesura.

Föulak. A kir. kincstáré.

Füskut (Nádas) 1781-ben Landerer Mihály vette meg a kincstártól. E század első felében a Rőtth-, Frőlich- és Daruváry-családok tulajdonába ment át. A Rőtth-család része most egyharmadrészben Kisfaludy Zsigmond és Rőtth Jolán, kétharmadrészben Kinczig Ferencz, a Frőlich- és Daruváry-családok része pedig Kinczig Ferencz és Géza tulajdona.

Keresztes (Kreuzstätten, Breszt) 1781-ben Frummer (Szende) Mihály vette meg a kincstártól. E század elején a szitányi Ullmann-család tulajdonába ment át, mely 1882-ig birta, a midőn Kinczig János vette meg. Közben 1882-ben rövid ideig a birtok egy része nagykéri Scitovszky Jánosé volt.

Kisfalud. (Engelsbrunn, Angyalkut). 1782-ben Pikéthy (Pigethy) Mihály megvette a kincstártól. 1824-ben Pikéthy István eladta a rétháti Kövér-családnak (Kövér Antal, Manó, György és Márton), mely egy részét most is birja, egy része pedig Appel János báró és neje, özvegyült Kövérné szül. asguthi Körtvélyessy Johanna (Jenny) tulajdona, nyolczadrésze 1885. évben id. Jäger Gáspár tulajdonába ment át, a melyből egy rész 1893 óta Kapp László és neje szül. Jäger Gertrud tulajdona.

Kis-Szent-Miklós. 1708-ban királyi adománykép kapta eötvenesi Lovász Zsigmond. Jelenleg Zselenszki László grófné szül. eötvenesi Lovász Amália, illetve fia, Zselenszki Róbert gróf tulajdona.

Munár. (Monráth) A bezdini gör. kel zárdáé.

Nagyfalu. E század elején Szapáry József gróf vette meg a kincstártól, a negyvenes években az Almássy-családé, azután Sina György báróé lett; 1880 óta Sina Ifigenia bárónő férjezett D'Harcourt grófné tulajdona.

Németság. (Segenthau, Dreispitz) 1781-ben Atzél István és Vörös Ignácz vették meg a kincstártól. E század eleje óta egyedül az Atzél családé, jelenlegi tulajdonosa Atzél Lajos báró.

Német-Szent-Péter. A kir. kincstáré.

Réthát. (Wiesenhaid, Ibéd) 1781-ben rétháti Kövér Tódor megvette a kincstártól. 1860-ban a Kövér-örökösök egyike, ifj. Kövér Márton az ő részét eladta id. Kovácsics Gyulának, kitől ezen részt 1883-ban gyermekei: Gyula, József, Riza, Giza, Caesar, László, Ágoston és Ferencz örökölték és jelenleg is birják.

Székesut. Birtokosai ugyanazok, mint a nagyfalusi birtokéi.

Szépfalu. (Schöndorf, Szerdzsin) 1781-ben Spech János Mihály megvette a kincstártól. Az 1840-es években Prónay Lajos báró, utána Noszticz Paula grófnő lett a földesura. 1872-ben megvették Deutsch Ignácz és fia, kikről hatvani Deutsch Bernátra és utóbb hatvani Deutsch Sándorra szállott át. 1894 óta a birtok két részre van osztva: az egyik rész Sármezey Árpád és neje szül. Szentpétery Ágnes, a másik rész Kapp János és társai kisfaludi lakosok tulajdona.

Uj-Arad. (Szkéla) 1781-ban kapta királyi adománykép eötvenesi Lovász Zsigmond, a kiről örökség utján szállott Lovász Josefára, Lovász Imrére és Lovász Amáliára. Jelennlegi tulajdonosa Zselénszki László grófné szül. Lovász Amália, illetve fia, Zselénszki Róbert gróf.

Uj-Bodrog. A hodos-bodrogi gör. kel. zárdáé.

Zádorlak. 1781-ben Damianovics Vazul megvette a kincstártól; ettől megvette ötvenesi Lovász Zsigmond. Birtokosai most ugyanazok, mint az ujaradi nemesi birtokéi.

Vingai járás.

Baraczháza. 1803-ban megvették a kincstártól baraczházi Capdebo János, Márton, Ferencz és Gergely. A birtok jelenleg baraczházi Capdebo Sándor, Lajos és Ferencz, továbbá koronghi Koronghy Henrikné szül. baraczházi Capdebo Aurora tulajdona. Az ötvenes és hatvanas években 1867-ig birt egy negyedrészt báró Ambrózy György is, mely birtokrész 1867 óta Capdebo Sándor és Lajos tulajdona.

Bencsek (Román- és Német-Bencsek). 1814-ben királyi adománykép kapta Schwarzenberg Károly herczeg; 1819. kevermesi Tököly Péter, 1838. báró Sina György Simon, 1880. báró Sina Anasztázia férj. Wimpfen grófné lett a tulajdonosa. 1891. óta gróf Wimpfen Szigfriedé.

Bruckenau. (Piskie). A kincstáré. 1782-ben megvették ugyan Névery Elek és József, de nem fizették ki a vételárt.

Hodony. 1812-ben megvette hodonyi Manaszy György a kincstártól. 1839. hodonyi Manaszy Szilárd, 1869. hodonyi Manaszy György, 1874. Toscanai János főherczeg, 1877. bethlenfalvi Erős Sándorné szül. Todesco Franciska, 1879. bethlenfalvi Erős Béla és Géza voltak a tulajdonosai. 1888 óta Kastory János és Mihály a birtokosai.

Kalácsa. 1839. báró Sina György, 1859. br. Sina Simon volt a földesura. 1880 óta báró Sina Iphigénia férj. volt De Castris herczegné, most D'Harcourt grófné tulajdona.

Kétfél. A kincstáré.

Kis-Szt-Péter. A kincstáré.

Kis-Telep. A kincstáré.

Knéz. A kincstáré.

Majláthfalva. A kincstáré. 1891-ben a kincstártól birtokot vásárolt és azt most is birja Woracicky János gróf.

Merczyfalva. (Kárány.) 1781-ben a kincstártól vette gróf Saurau János, 1804—1869-ig a báró Lo-Presty család, 1869—1874. monostori Barinyai János volt a tulajdonosa, 1874 óta merczyfalvi és zsadányi Féger Ferencz és neje Matild tulajdona.

Monostor. 1797-ben kapta a monostori Izdenczy-család, mely azt birta 1883-ig; 1883-ban gróf Khuen Antalné szül. báró Izdenczy Angelika és gróf Woracicky Henrikné szül. báró Izdenczy Karolina, 1894-ben gróf Woracicky Jánosné szül. gróf Khuen Sabina, gróf Lodron Albertné szül. gróf Khuen Angelika, továbbá gróf Woracicky Henrikné lettek a tulajdonosai.

Murány. 1781-ben a kincstártól megvette Kulterer (Murányi) József. E század elején a birtok két részre oszlott. Az egyik rész murányi Murányi Ignáczé, a masik also-nemeslaki Radványi (Winkler) Miklósné szül. Murányi Terézé lett, mely utóbbi részt 1848-ban megvette Gyulay Sámuel gróf. Gyulay Sámuel gróf részét 1892 óta birja gróf Gyulay István, murányi Murányi Ignácz részét 1870. óta hodonyi Manaszy Gyuláné szül. murányi Murányi Erzsébet.

Orczyfalva. (Kokota) Mint Kalácsa.

Szécsány. 1781. Kászonyi András, később nyitraivánkai Tóth Imre és a Thuroczy-család 1861-ig, 1861. Deutsch Ignácz és fia, 1876. hatvani Deutsch Bernát voltak a tulajdonosai. 1884 óta birják: Dengl József, Kleman János és társai Orczyfalváról.

Varjas. A zágrabi érseksegé.

Zsadány. Tulajdonosai ugyanazok, mint a merczyfalvi nemesi birtoknak.

Lippai járás.

Allios. A kincstáré. 1782-ben megvették ugyan Névery Elek és József, de nem fizették le a vételárt.

Altringen. (Rekasely) 1782-ben a kincstártól megvette sipeki Balás István; 1790-ben átment lőrincz-kátai Latzkovits István tulajdonába és a Latzkovits-családé volt 1852-ig, a midőn gaádi Pálffy Jánosé lett; 1871 óta özv. gaádi Pálffy Jánosné szül. Latzkovits Francziska tulajdona.

Belotincz. 1845-ig a kincstáré volt. 1845-ben királyi adománykép kapta Baillet de Latour Tivadar gróf; 1848 óta Baillet de Latour Károly gróf birja.

Bogda-Rigós. (Neuhof). 1782-ben Pottyondy József megvette a kincstártól; 1845-ben özv. Pottyondy Tamásné és Rakaritz Zsigmond, 1848-tól 1882-ig Pottyondy Ferencz és Rakaritz Emília tulajdona volt; 1882—1885-ig Altmann Ede és Stark Herman, 1885—1892-ig dr Steiner János birták. 1892 óta Remmel Mátyás és Nägele Antal a tulajdonosai.

Buchberg. 1782-ben Szabo Ferencz megvette a kincstártól, utána 1835-ig Szabo Antalé volt, 1835-től 1854-ig Szabó Józsefé és Dessewffy Béláé. Jelenleg Szabó György, Szabo Lajos, Szabó Mária ferj. Flegelné és Szabó Sándor $^2/_6$ részben, Nemessány Mihály $^1/_6$ részben, Weber-testverek $^1/_6$ részben és Mihelits Lujza $^1/_6$ részben birják.

Charlottenburg. 1782-ben Posfay József megvette a kincstártól, de csak rövid ideig birta, mert már 1814-ben mint kincstári birtokot kapta királyi adománykép Schwartzenberg Károly herezeg, a kitől 1819-ben megvette kevermesi Tököly Péter; ettől 1838-ban Sina György báró; 1876-ban özv. Sina György báróné, 1886-ban Sina Anasztázia bárónő férj. Wimpfen grófné tulajdonába ment át és 1891 óta Wimpfen Szigfried grófé.

Dorgos. A kincstáré.

Hidegkut. A kincstáré. 1782-ben Névery Elek és József megvették ugyan a kincstártól, de nem fizették ki a vételárt.

Hosszuszó. Birtokosai ugyanazok, mint Belotineznek.

Kelnák. Birtokosai ugyanazok, mint Belotinczek.

Keszincz. 1782-ben Névery Elek és József megvették a kincstártól, de nem fizetvén ki a vételárt, a kincstáré maradt. 1801-ben megvette a kincstártól csötvenesi Lovász Zsigmond, a kiről örökség utján szállott Lovász Imrére, azután Lovász Amáliára; jelenlegi tulajdonosa Lovász Amália férj. Zselénszki László grófné illetve fia, Zselénszki Róbert gróf.

Kékes. 1781-ben kékesi Rajkovics Károly megvette a kincstártól. E század elején Nikolics Dániel tulajdonába ment át és 1845-ben is az övé volt; 1848-ban megvette Hessenstein Mór gróf, 1869-ben pedig Papp Tivadar, kitől azt a jelenlegi tulajdonos, az aradi gör. kel. szentszék adománykép kapta.

Kizdia. 1814-ben királyi adománykép kapta Schwartzenberg Károly herezeg, a kitől 1819-ben megvette kevermesi Tököly Péter. A harminczas években előbb zálogjogon, utóbb 1838-ban örök-jogon Sina Simon György báró tulajdona lett, a kiről örökségkép özvegyére, ezután 1886-ban Sina Anasztázia bárónő férj. Wimpfen grófnéra szállott és 1891 óta Wimpfen Szigfried gróf tulajdona.

Komeát. (Liehtenwald) 1782-ben a kincstártól megvette Pottyondy József, a kitől 1807-ben megvásárolta Varga József; ettől örökségkép Varga Ignáczra szállott; 1862-ben megvette Fedrigony Edstein Alajos és neje, a kik után 1870-ben zombori Rónay Mór és neje szül. Fedrigony Lujzára, 1885-ben zombori Rónay Emilre szállott. 1890 óta Abelesz Zsigmond tulajdona.

Kövesd. A kincstáré.

Krivobara. E század elején megvette a kincstártól a Lukács-család, mely azt 1840-ig birta. Ez évben Kapdebo Márton és utána 1846-ban Kapdebo Kristóf tulajdonába ment át, ki azt 1887-ig birta. 1887—1893 közt Kapdebo Vilma férj. Markovics Antalné és Kapdebo Mária férj. Nagy Móriczné voltak a tulajdonosai; 1893 óta Gorcsa János, továbbá Klug József és társai tulajdona.

Labasincz. A kincstáré.

Lippa. A kincstáré.

Máslak. (Blumenthal, Virágvölgy) 1782-ben megvették ugyan Névery Elek és József, de nem fizették ki a vételárt. Ezért 1814-ig a kincstáré volt. 1814-ben királyi adománykép kapta Schwartzenberg Károly herezeg. Ettől fogva birtokosai ugyanazok, mint Charlottenburgnak.

Mész-Dorgos. A kincstáré.

Német-Remete. (Greifenthal, Königshof) 1790-ben a kincstártól az altringeni nemesi birtokkal együtt Kincstár-Szt.-Györgyért cserébe kapta lőrincz-kátai Latzkovits István. A Latzkovits-család osztatlanul birta 1853-ig, 1853-ban a birtok egy részét, 1859-ben a birtok másik részét megvette görgői Görgey János, a ki után 1876-ban jelenlegi tulajdonosára, görgői Görgey Gyulára szállott. A birtok egy harmadik része 1853-tól 1892-ig Pálffy Jánosné szül. Latzkovits Franciskáé volt, a kitől 1893-ban megvette Parison Péter, a ki azt most is birja.

Petirs. A kincstáré.

Sistarovecz. A kincstáré.

Székas. 1781-ben a kincstártól megvette Szebényi János. E század elején Nikolics Dániel tulajdonába ment át, a ki azt 1846-ig bírta. Ez évben a Papházy-család tulajdonába ment át. Az ötvenes években a birtok öt részre oszlott. 1. Papházy Eutim és Miklós birtokrésze 1879-ben Szilágyi Józsefné szül. Papházy Olgáé és Papházy Angyalkáé, 1885. évben Temes vármegye árvapénztáráé, 1890-ben Ponta Péter és társaié lett. 2. Papházi Lyubomir birtokrésze 1883-ban felerészben Fischer József tulajdonába ment át, 1893 óta pedig a másik fele Motesitzky szül. Lenner Terézé. 3. Papházy Sándor birtokrésze 1868. évben átszállott Vukovics szül. Papházy Mária és Papházy Miklósra, ezekről 1871. évben Vukovics Lázárra, 1882. évben Bikár Simon és nejére, 1892. óta az aradi gör. kel. püspöki egyházmegyéé. 4. Papházy Gábor birtokrésze 1867-ben Szaczeláry D. György, 1868-ban id. Ormós Zsigmond, 1888-ban Hladik János, utóbb Prunkl János és neje tulajdona lett, 1893 óta Cervinka szül. Moteseczky Ottiliáé. 5. Papházy György birtokrészét 1863-ban megvette Demko Ferencz, 1880 óta özv. Demkoné szül. Pruki Erzsébet, Demko Izabella és Demko Géza tulajdona.

Traunau. A kincstáré. 1782-ben Névery Elek és József megvették ugyan a kincstártól, de nem fizették ki a vételárt.

Ujfalu. (Neudorf). 1782-ben Deseő Adám megvette a kincstártól, 1800-ban pedig előtvönesi Lovász Zsigmondra szállott. Ettől fogva birtokosai ugyanazok, mint Keszinczneknek.

Vizma. 1782-ben Konszky István és György megvették a kincstártól. E század elején a Lukács-család tulajdonába ment át, mely azt 1844-ig bírta. 1844-től 1869-ig Kövér Márton, 1869-ben Kövér Imre, Viktor és Márton tulajdona volt. 1870-től Elter János és Gilmig Mária, azután Rugats Lajos bírták, 1893. óta Kovács J. János és neje Mária tulajdona.

Zábrány. A kincstáré. 1782-ben Névery Elek és József megvették ugyan a kincstártól, de nem fizették ki a vételárt.

Rékási járás.

Aga. (Bresztovácz). 1781-ben megvette a kincstártól Joszicz Mária, a ki azonban nem fizetvén ki a vételárt, a birtok 1782-ben vétel útján Lukács-testvérek birtokába ment át. 1839-ben a Lukács-család eladta Gaál Józsefnek, ettől 1847-ben megvette Hampl József. Az ötvenes évek óta dragomirestyei Janicsáry Sándor tulajdona.

Aranyág. (Hernyákova). E század elején megvette a kincstártól az ippi Bydeskuty-család. 1834-ben borosjenői Muslay László tulajdonába ment át. 1848-ban Ambrózy született Muslay Izabella báróné és Majtényi Etelka tulajdona volt. Most az előbbi birtokrész Ambrózy Gyula báróé, az utóbbi pedig a »Langfelder és Plohn« czég, valamint Bauer Mátyás tulajdona.

Babsa. A kincstáré.

Bázos. Az ötvenes évekig a kincstáré volt, azóta az Ambrózy báró családé.

Belincz. 1782-ben Defesics Miklós és Conrád Mihály megvették a kincstártól, 1802-ben a Jankovics alias Doctorovics-családé lett, mely mintegy félszázadon át bírta. Most a kincstáré.

Budincz. A kincstáré.

Bukovecz 1782-ben megvette a kincstártól remetei Kőszeghy János, kiről örökségképp fiusított leányára, Judithra (férj. hannseni Deschán Zsigmondné) szállott.

Ettől örökölte fia, hannseni Deschán Achill, kinek halála után a birtokot 1874-ben megvette cserneki és tarkeöi Dessewffy Kálmán gróf. A birtok 1877-ben cserneki és tarkeöi Dessewffy Miklós grófra szállott, ennek elhunyta után pedig 1894-ben Serényi János grófné született Dessewffy Irma grófnő lett a tulajdonosa.

Buzád. 1782-ben megvették a kincstártól Névery Elek és József, de mivel nem fizették ki a vételárt, tovább is a kincstáré maradt. 1814-ben királyi adománykép kapta Schwartzenberg Károly herczeg, a kitől 1819-ben megvette kevermesi Tököly Péter. 1838-ban Sina György Simon báró, 1880-ban Sina Anasztázia bárónő férj. Wimpfen grófné tulajdona lett, 1891 óta Wimpfen Szigfried grófé.

Gizellafalva. A kincstáré. 1880-ban telepített község a sziklás-babsai határon.

Hissziás. A kincstáré.

Hodos. 1781-ben megvette a kincstártól hodosi Skollonics József Ferencz, de nem sokáig birta, mert 1814-ben már mint kincstári birtokot kapta királyi adománykép Schwartzenberg Károly herczeg. Birtokosai ettől fogva ugyanazok, mint a buzádi birtoknak.

Iktár. A kincstáré.

Jezvin. A kincstáré.

Józseffalva. A kincstáré. 1880-ban telepitett község az iktár-sziklási (susanoveczi) határon.

Kis-Topolovecz. A kincstáré.

Kiszető. A kincstáré.

Lukarecz. 1802-ben a kincstártól megvette Jankovics alias Doctorovics György. A negyvenes években Agora Katalin és utóbb Agora János tulajdonába ment át. Jelenlegi tulajdonosai dr. Gáll József és neje szül. Agora Katalin.

Margitfalva. (Janova) 1829-ben királyi adománykép kapta Csekonics János. Jelenlegi tulajdonosa zsombolyai és janovai Csekonics Margit grófnő férj. Károlyi István grófné.

Mély-Nádas. (Duboki-Nadas) 1781-ben megvették a kincstártól Trajcsik Ádám és Gheguir József, a kik azonban csak rövid ideig birhatták, mert 1790-ben mint a saját birtokát adta el Althan János gróf remetei Kőszeghy Jánosnak; 1798-ban Tormássy Antal vette meg a birtokot, mely utóbb Tormássy Kálmán, Tormássy Mihály, Tormássy Jozefa, Tormássy Amália, Tormássy Erzsébet tulajdona lett. Jelenlegi tulajdonosai: Tormássy Amália, gyülvészi Dadány Margit és gyülvészi Dadány Renata.

Nagy-Topolovecz. A kincstáré.

Panyova. 1802-ben megvette a kincstártól Vering Gerhárd, a kitől 1812-ben ben megvásárolta a panyovai Demelich-család, mely egyedül birta azt az ötvenes évekig. Ekkor Demelich Jánoson és Demelich Elizen kívül Pappházy Minkának is volt ott birtokrésze. A hetvenes és nyolczvanas években Christomannos János és Tivadar bírták; 1889 óta macsovai és kisoroszi özv. Csernovicsné ujból férj. Spasicsné szül. Athanasievics Róza tulajdona.

Sustra. A kincstáré.

Sziklás. (Susanovecz). A kincstáré.

Sztancsófalva. (Stancsova). A kincstáré.

Temes-Királyfalva. (Kralovecz). A kincstáré.

Temes-Péterfalva. (Petrovoszello). E század elejétől a hatvanas évekig az Andreovics-család birta. 1861-től 1879-ig Schák Fülöp, 1879-től 1890-ig ifj. csicséri Ormós Zsigmond, 1890-ben a temesvári első takarékpénztár, 1891-ben Tárczay István, 1892—1893-ig Hegedüs Béla volt a tulajdonosa. 1893 óta Pásztó Ignáczé.

Temes-Rékás. (Rekas) A kincstáré.

Theés. (Teesch, Tés) 1781-ben megvették a kincstártól theési Gusztinyi János és András. A Gusztinyi-család birta a hatvanas évekig, a midőn a Demko-Belánszky-család tulajdonába ment át, mely jelenleg is birja.

Buziási járás.

Bachovár. A közalapítványi uradalomé.

Balázsfalva. (Blazsova). 1801-ben megvették a kincstártól balásfalvi Kiss Pál és Mihály, de rövid ideig birták, mert 1803-ban losonczi Gyürky Istváné volt; 1845-ben losonczi Gyürky Pál és sédeni Ambrózy György báró birtokolták. A Gyürky-féle birtokrész örökségkép Gyürky férj. Almássy Eulália grófnére szállott, a kitől 1876-ban megvette jelenlegi tulajdonosa, Vargics Imre; az Ambrózy-féle birtokresz pedig Salvadory István báróné szül. Ambrózy Lujza bárónő után 1885 óta Wettel Ferencz tulajdona.

Buziás. A közalapítványi uradalom tulajdona, melytől a fürdőt és a hozzátartozó parkot 1893-ban megvette Schottola Ernő.

Daruvár. 1884-ig Temes vármegyéhez tartozott. Az 1884. évi VII. t. cz. átcsatolta Krassó-Szörény vármegyéhez. A daruvári nemesi birtokot 1814-ben királyi adományképp kapta Metternich de Vinneburg-Oschenhausen Kelemen-Venczel-Lotár herczeg, a ki azt 1824-ig birta. 1824-től 1837-ig a kincstáré volt. 1837-ben megvették Kacskovics István, daruvári Reményi (Hoffmann) Ignácz, daruvári Daruváry (Czinege) Ferencz és daruvári Graffay (Graff) Károly. A Kacskovics-, Reményi- és Daruváry-családok részeit 1863. évben megvették Kuhner Illés és fia, Dávid, a kik 1882. évben eladták Wertheimer Albertnek; ettől 1886. évben megvette Endl Adolf, 1887. évben pedig tornyai Schossberger Henrik birtokába jutott. 1892. évben a birtok kétharmadára békéscsabai és lajosfalvi településeket hoztak és megalapították a mai Imrefalvát; a fenmaradt egyharmad 1894. év óta Matics József és Kovácsics János tulajdona. — A Graffay-család birtokrészét 1874. évben megvette Vaczal Jenő, ettől 1878. évben Milutinovich József báró, kinek özvegyétől 1893. évben kékesi Papp Lajos vásárolta meg és ma is birja.

Dragoest. A közalapítványi uradalomé.

Dragsina. A közalapítványi uradalomé.

Fikatár. A közalapítványi uradalomé.

Hillyiás. A közalapítványi uradalomé.

Ikloda. A közalapítványi uradalomé.

Kádár. 1816-ban megvette a kincstártól kádári Duka Péter báró, a kitől Duka István báró, utána pedig Duka Emil, Jenő és Péter bárók örökölték. Az utóbbiak 1878-ig birták. 1878-ban megvette rudnai Nicolics Mihály báró, a ki az egyik részt 1882-ben Jellinekné Reichman Teréznek, a másik részt Karácsonyi Katalin férj. Duka Emil bárónénak adta el Jellinekné a maga birtokrészét 1886-ban eladta győrősi Csepreghy Istvánnak, ki azt most is birja. Duka Emil báróné része jelenleg Duka Géza báró tulajdona.

Keped. (Kepet) A közalapítványi uradalomé.

Magyar-Szákos. A kincstáré.

Nagy-Köveres. A közalapítványi uradalomé

Niczkyfalva. A közalapítványi uradalomé.

Ohaba-Forgács. A közalapítványi uradalomé.

Rakovica. A közalapítványi uradalomé.

Szilas. A közalapítványi uradalomé.

Szinerszeg. 1781-ben Keresztury József megvette a kincstártól, de nem sokáig birhatta, mert 1790-ben mint a saját birtokát eladta Althan János gróf remetei Kőszeghy Jánosnak. E század elején megvette a losonczi Gyürky-család, a melyről örökségkép Gyürky férj. Almássy Euláliára és Almássy Gedeonra származott át. Jelenlegi tulajdonosa 1876 óta Vargics Imre.

Szirbova. A közalapítványi uradalomé.

Temes-Doboz. (Duboz) A közalapítványi uradalomé.

Temes-Vukovár. (Vukova) A közalapítványi uradalomé.

Török-Szákos. A közalapítványi uradalomé.

Ujlak. A közalapítványi uradalomé.

Unip. A közalapítványi uradalomé.

Végvár. (Rittberg). 1810-ben királyi adománykép kapta Meriadec de Rohan Guemené Lajos Viktor herczeg, a kitől 1818-ban megvette Vojkffy István gróf. 1829-ben Sina György tulajdonába ment át, a kiről örökségkép szállott Sina Simon báróra, ennek leányára, Anasztáziára férj. Wimpfen grófnéra és utóbb jelenlegi tulajdonosára, Wimpfen Simon grófra.

Csákovári járás.

Berény. A közalapítványi uradalomé.

Csákovár. (Csákova) A közalapítványi uradalomé.

Cserna. A közalapítványi uradalomé.

Folya. 1782-ben megvették a kincstártól: Bieliczky József és Andreovics György. A Bieliczky-család részben még a hatvanas évekig birtokos volt a községben; Andreovics György birtokrészét ellenben már 1790-ben megvásárolta Klaniczay János, a kiről 1830-ban Klaniczay Lajosra szállott. 1830—1845 közt a birtokosok egészen megváltoztak, mert 1845-ben a községben a következők birtak nemesi birtokkal: Várkonyi Ádám, Csiki Manó, Miletz Kálmán és Géza, özv. Bieliczky Éva és Bieliczky József. Az ötvenes években Hauser Bernát báró és Rajasics Dániel báró vásárolták meg a nemesi birtok egy-egy részét. Jelenlegi nemesi birtokosok a községben: Rajasics György báró, Csiki Gergely örökösei, Iványi Béla és Beniczky György.

Gilád. A közalapítványi uradalomé.

Liebling. A közalapítványi uradalomé.

Liget. A közalapítványi uradalomé.

Obád. A közalapítványi uradalomé.

Petromány. A közalapítványi uradalomé.

Román-Sztamora. A közalapítványi uradalomé.

Sipet. 1818-ban Duka Péter báró megvette a kincstártól; 1872-ben a Duka-család eladta Erdődy Lajos grófnak, 1878-ban Wenkheim Ferencz, Henrik, István és Dénes grófok tulajdonába ment át. 1894 óta Lévi Henrik tulajdona.

Vojtek. A kincstáré.

Zsebely. A közalapítványi uradalomé.

Dettai járás.

Berekutcza. (Berekucza). A kincstáré.

Birda. 1828-ban megvette a kincstártól a Termatsits-család és ettől 1842-ben a Lo-Presty bárói család. 1852-ben Uckermann báróné szül. Lo-Presty Henriette lett

a tulajdonosa, ennek halála után Uckermann Aladár báró, kitől 1892-ben megvették: Montag M. és fiai és Montag Lucrats Róza, a kik jelenleg is bírják.

Brestye. A kincstáré.

Denta. (Gyengya). A kincstáré. — A községhez tartozó Topolya nevü puszta 1801-től 1862-ig a topolyai Arizy-családé volt, 1862-től 1889-ig a Timáry-családé és 1889 óta Karátsonyi Jenő grófé.

Detta. (Gédo) A kincstáré.

Gattaja. 1823 óta a gattajai Gorove-családé. Gorove István halála után 1881-ben jelenlegi tulajdonosa, gattajai Gorove János örökölte.

Gertenyes. (Gertinyest) 1829-ben megvette a kincstártól Hollósy (Korbuly) Bogdan, a ki 1859-ben elhunyván, fiai közt a birtok öt részre oszlott. 1. Hollósy Márton részét ennek leánya, Laura férj. Kayser Sándorné örökölte; ez 1893 óta fia, Kayser Albert tulajdona. 2. Hollósy Salamon részét 1876-ban Hollósy Gyula örökölte, a ki azt jelenleg is birja. 3. Hollósy Mihály részét 1889-ben özvegye szül. Rotter Auguszta ujból férj. Salamon Sámuelné örökölte, a ki azt jelenleg is birja. 4. Hollósy Antal birtokrészét 1886-ban leányai: Erzsi férj. földeáki Návay Gézáné, Katalin férj. Kuthy Lajosné és Ilona férj. Jankó Ágostonné örökölték, a kik azt most is birják. 5. Hollósy József birtokrészét 1877-ben megvette Hollósy Gyula, a kitől 1892-ben megvették a jelenlegi tulajdonosai: Oberding Miklós és Hack Mihály.

Kincstár-Szt-György. (Kamara-Szt-György). 1782-ben megvette a kincstártól lőrincz-kátai Latzkovits István, a ki 1790-ben cserébe kapta érte Altringen-t és Német-Remetét. Azóta a kincstáré.

Kis-Semlak. (Pernyáva) 1802-ben Osztoics Vazul megvette a kincstártól. A nagy- és kis-semlaki Osztoics-családé volt 1877-ig. Ekkor megvette gertenyesi Hollósy Mihályné szül. Rotter Auguszta, ki 1894-ben eladta Jaeger Józsefnek, a ki most is birja.

Móriczföld. (Móriczfeld.) 1846-ban tordai Wirkner Lajos megvette a kincstártól; a család 1878-ig birta. 1878-tól 1882-ig Adler S A., 1882-től 1889-ig egri és nemeskürti Sebestény Géza volt a tulajdonosa. 1889 óta Sebestény Margit férj. kenessei Kenessey Istvánné birja.

Nagy-Semlak (Moráva) 1802-ben Osztoics Vazul megvette a kincstártól; a nagy- és kis-semlaki Osztoics-család jelenleg is birja, azon rész kivételével, melynek 1867 óta Bissingen-Nippenburg grófné szül. Pergen Eleonóra grófnő a tulajdonosa.

Omor. A kincstáré.

Opatiza. A kincstáré.

Perkoszova. 1816-ban királyi adományképp kapta a Hiller bárói család, mely azt 1872-ig birta. 1872-től 1891-ig a nagy- és kisszredistyei Lazarovics-családé volt; 1891 óta Knelly Lajosé.

Sósd. (Sósdia). 1839-ben megvette a kincstártól Asztry Zsigmond, a kitől örökölte fia, sósdiai Asztry György; ettől 1846-ban megvette a Lo-Presty bárói család 1879-ben Lo-Presty Árpád báróné szül. Bethlen Josefin grófné örökölte, a ki 1880-ban a birtokból az erdőrészt eladta az erdősi Bayersdorf családnak, 1895. évben pedig a többi részt Fürth Mihály és fiának.

Szkulya. E század elején megvette a kincstártól a gaádi Kayser-család, mely azt 1845-ig birta; 1845-ben megvette tőle a Lo-Presty család. Az ötvenes években a birtok négy részre oszlott. 1. Az egyik birtokrészt Lo-Presty báróné szül. Eszterházy Serafin kapta, ki azt 1888-ban eladta jelenlegi tulajdonosának, Klobusiczky Jánosné szül. Hammer Emmának. 2. A második birtokrészt a nagy- és kis-szredis-

tyei Lazarovics-család vette meg, mely azt 1871-ben eladta Prepeliczay Gyulának, ez pedig 1882-ben Gubányi Antalnak, a ki jelenleg is birja. 3. A harmadik birtokrészt 1874-ig Cseh Antal birta, 1874 óta e birtokrész Rummerskirch Hugó báróné szül. Cseh Irén tulajdona. 4. A negyedik birtokrész a Lazarovics-családról 1873-ban Leonhardy Károly báróra és Petrovics Milosné szül. Lazarovics Máriára szállott át, 1882-ben pedig megvették Bissingen-Nippenburg Ernő gróf és neje szül. neszpáli Justh Márta, a kik azt 1894-ben eladták jelenlegi tulajdonosának, Révay Gyula bárónak.

Temes-Buttyin. (Buttyin) 1816-ban kir. adománykép kapta a Hiller bárói család, mely azt 1855-ig bírta. 1855 óta a Bissingen-Nippenburg grófi családé és jelenleg hitbizományi birtok.

Zárda-Szt-György. (Klastrom-Szt-György) A zárda-szentgyörgyi gör. kel. zárdáé.

Verseczi járás.

Dezsánfalva. (Désánfalva) Désánfalvi Gyika Konstantin-Manó és János-Manó 1817-ben megvették a kincstártól. Az ötvenes évek elején a birtok öt részre oszlott. 1. Gyika Tivadar birtokrészét Gyika Iván, ettől pedig jelenlegi tulajdonosa, Gyika Elemér örökölte; 2. Gyika Szilárd része jelenlegi tulajdonosára, Gyika Árpádra szállott; 3. Gyika György részét örökölte Gyika Imre, a ki 1880-ban eladta Szávics Sándornak, jelenlegi tulajdonosának; 4. Gyika Emánuel részét örökölte Gyika Béla; ezt 1878-ban megvette Gombó Arnold, a kitől az egyik részt Hauser Bernát báró vásárolta meg, a ki azt jelenleg is birja; a másik rész Fischer Lajos birtokába ment át, ki 1893-ban eladta azt Gyika Árpádnak és Gyika Elemérnek, kik most is tulajdonosai; 5. Gyika István része ennek halála után feloszlott a többi négy birtok közt.

Ferendia. 1843-ban megvette a kincstártól guintenbachi Pidol Károly báró, kinek családja azt 1880-ig birta. 1880-ban Markovics László és 1885-ben vásonkeői Zichy Ernő gróf lett a tulajdonosa. 1890 óta tannenheimi Schönberg Adolf báróé.

Germán. 1821-ben megvette a kincstártól Constantinovics István. Az ötvenes években a birtok három részre oszlott. 1. Az első rész 1856-ban Constantinovics Sándor hagyatékához tartozott, 1860-ban tordai Wirkner Lajos, 1876-ban ifju Wirkner Lajos és Wirkner Manó, azután Wirkner Evenilda tulajdonába ment át és 1893 óta De Pottere szül. Constantinovics Anna tulajdona. 2. A második rész 1856-ban Constantinovics Demeter, 1862-ben Constantinovics Jenő, 1884-ben De Pottere szül. Constantinovits Anna, 1890-ben Klauber Jakab és 1891-ben Sztojánovics György báró tulajdonába ment át, ez utóbbi azt most is birja; 3. a harmadik rész 1856-ban Constantinovics Jenőé volt, a kiről az 1884-ben jelenlegi tulajdonosára, De Pottere szül. Constantinovics Annára szállott.

Jabuka. 1837-ben megvették a kincstártól Nemeshegyi (Adelsberg) József és Ignácz. A Nemeshegyi-család 1889-ig birta, azóta Singer Adolf és Klein Eleonora tulajdona.

Kis-Gáj. E század elejétől 1888-ig a Malenicza-családé volt. 1888-ban megvette kernyécsai Jagodics János. 1892 óta négy egyenlő részben Wingert Nándor, Hergat Henrik, Laner János és Ortmann János tulajdona.

Kis-Szredistye. 1841-ben megvette a kincstártól Lazarovics Golub; most is a Lazarovics-családé.

Kis-Zsám. 1826-ig a kincstáré, 1826-tól 1888-ig a Karátsonyi-családé volt. 1888-ban örökségkép felerészben Karátsonyi Ilma grófnő és másik felerészben Zichy Alexandra grófnő és Zichy Quidó gróf tulajdona lett; 1894 óta Zichy Quidó gróf része szintén Zichy Alexandra grófnő férj. Hadik János grófnéé.

Klopodia. 1826-ban megvette a kincstártól Janics István, a ki azt 1838-ban eladta a zombori Oexel- (Rónay-) családnak, mely felosztotta azt a család három leánya közt. Ekként a negyvenes években három nemesi birtok volt Klopodián. Az egyik Nyéky Alberte, a másik Beniczky Miklósé, a harmadik Onóssy Mátyásé. Az ötvenes években hat részre oszlott a klopodiai nemesi birtok: 1. az első 1866-ban Horváth Kálmán, 1883-ban Horváth Elemér, 1884-ben Tuchinszky János tulajdonába ment át és 1889 óta Tuchinszky férj. Szulyovszky Irmáé; 2. a második 1856-ban Onóssy Mátyásné szül. Oexel Antoniáe volt, a kitől azt 1875-ben jelenlegi tulajdonosa, Onóssy Mátyás örökölte; 3) a harmadik 1856-ban Beniczky Dénesre és róla örökségkép gyermekeire és ezektől megváltás utján jelenlegi tulajdonosára, Beniczky Attillára szállott; 4. a negyedik, a mely 1856-ban Nyéky Albertné szül. Oexel Annáé volt, 1880-ban parnoi Molnár Istvánné szül. Nyéky Leonára szállott, 1889 óta parnoi Molnár Viktor birja; 5. az ötödik, a mely 1856-ban Károlyné szül. Beniczky Terez tulajdona volt, 1863-ban Dániel Lászlóné szül. Sárközy Jenny birtokába ment át és 1889 óta Tuchinszky Gyuláé; 6. a hatodik 1857 óta micsinyei és beniczei Beniczky Sándoré.

Kustély. A paulisi, vlajkoveczi, podporányi és vojvodinczi nemesi birtokokkal együtt 1829-ben a borgiai jószágokért bonifikációba kapta a bethleni Bethlen grófi család. Az ötvenes években a birtok három részre oszlott: 1. az első rész, a melynek 1856-ban Rudnyánszky Sándor báró és Szajbélyi Frigyes volt a tulajdonosa, 1859-ben egyedül Szajbelyi Frigyes, 1865-ben Deresényi Henriette bárónő, 1876-ban özv. Deresényi János báróné és gyermekei: Rezső, Henriette és Klára tulajdonába ment át, a kiktől 1883-ban megvették és most is birják: Kormos Béla dr. és neje szül. Ágoston Roza; 2) a második rész, a melynek 1856-ban Bethlen Ferencz, József és Lipót grófok voltak a tulajdonosai, 1868-ban részben Fehér Mária és Fehér Sándor, 1882-ben pedig egészben Fehér Miklós tulajdonába ment át, a kitől 1894-ben megvette és most is birja Bissingen-Nippenburg Rezső gróf; 3. a harmadik rész, a melynek 1856-ban foeni Mocsonyi János volt a tulajdonosa, 1888 óta Bissingen-Nippenburg Rezső grófné szül. foeni Mocsonyi Georgina birtoka.

Laczunás 1828-ban megvette a kincstártól Sztojanovics János; 1863-ban Sztojanovics Mladen báróé lett és 1887 óta Sztojanovics Iván báró tulajdona.

Markovecz. 1832-ben megvette a kincstártól Baich Tivadar; 1861-ben Baich Milosra és Athanaszra, 1884-ben Athanasz része Baich Milanra és Ivánra szállott. 1885 óta Milan része és 1890 óta Iván része is varadiai Baich Milos báróé.

Meszics. A meszicsi gör. kel. zárdáé.

Nagy-Szredistye. Birtokosai ugyanazok, mint Kis-Szredistyének.

Nagy-Zsám. (Sáma). 1826-ban a kincstártól megvette Karátsonyi Lázár, a kitől 1838-ban Karátsonyi Quidóra szállott. Karátsonyi Quidó gróf 1888-ig birta; ez évben fele részben Karátsonyi Ilma grófnő férj. Keglevics grófné, másik fele részben Zichy Alexandra grófnő és Zichy Quidó gróf tulajdonába ment át. 1893 óta Keglevics grófné része varadiai Baich Milos báró és 1894 óta a Zichyek része Hadik János grófné szül. Zichy Alexandra grófnő tulajdona.

Német-Sztamora. (Tót-Sztamora). A század elejétől 1865-ig a Malenicza családé és Damaszkin Janose volt; 1865 óta a község, mint erkölcsi testület tulajdona.

Podporány. A paulisi, vlajkoveczi, kustélyi és vojvodinczi nemesi birtokokkal együtt 1829-ben a borgiai jószágokért bonifikáczióba kapta a bethleni Bethlen grófi család, mely azt 1874-ig birta; 1874-től 1883-ig Mikes Miklós gróf és neje szül. Bornemissza Janka voltak a tulajdonosai; 1883 óta Kormos Béla dr. és neje szül. Ágoston Róza birják.

Réthely. (Rettisova). A kincstáré.

Szolsicza. 1832-ben megvették a kincstártól Czicco Szilárd, György, Péter, István és András. Ez öt testvér elhunyta után a birtok 1857-ben fele részben Czicco Péter vejének, dr. Mészárovits Nesztornak gyermekeire, Zsófiára (férj. Jovanovich Miklósné) és Máriára, másik fele részben Terczy Szilárdra szállott. 1863-ban Jovanovich Miklósné szül. Mészárovits Zsófia kétharmadrészben és Mészárovitsné szül. Jovanovich Katalin egyharmad részben lett a birtok tulajdonosa. 1866-ban Jovanovich Miklósné szül. Mészárovits Zsófia lett az egész birtok tulajdonosa. 1880 óta a birtok fele részben Jovanovich Miklósnéé és másik fele részben fiáé, Jovanovich Szilárdé.

Temes-Kutas. (Kudricz) 1833-ban megvették a kincstártól Kudriczy Bálint és Ignácz (Berger Bálint és mostoha fia, Heiser Ignácz). 1857-ben Kudriczy Ignácz része Weifert Magdolna, 1860-ban Kudriczy Bálint része Rieger Bálint tulajdonába ment át. Weifert Magdolna része Weifert Bálintra szállott, Rieger Bálint birtokrésze pedig 1885 óta Behr Róbert és Fischer Gizella tulajdona.

Temes-Moravicza. (Moravicza). 1894-ben megvették a kincstártól Kormos Béla dr. és neje szül. Ágoston Róza.

Temes-Paulis. (Paulis) 1829-ben a borgiai jószágokért bonifikáczióba kapta a bethleni Bethlen grófi család. A negyvenes években egy negyedrésze foeni Mocsonyi Jánosé, $^3/_4$ része a Bethlen grófi családé volt. Az ötvenes években a birtok négy részre oszlott: 1. az első részt, melynek 1856-ban Bethlen József gróf volt a tulajdonosa, 1868-ban megvették Fehér Sándor és Fehér Józsefné; 1882-ben az utóbbinak része és 1884-ben Sándor része Fehér Miklósé lett, 1893 óta Bissingen-Nippenburg Rezső grófné szül. foeni Mocsonyi Georgina tulajdona; 2. a második rész, melynek 1856-ban Bethlen Lipót gróf volt a tulajdonosa, 1864-ben Bethlen Leopoldina grófnőre szállott és az övé most is; 3. a harmadik rész, a mely 1856-ban foeni Mocsonyi Péter, András, Antal, György és Katalin tulajdona volt, 1864-ben egyedül Mocsonyi György tulajdona lett, a kiről 1889-ben jelenlegi tulajdonosára, Bissingen-Nippenburg Rezső grófné szül. Mocsonyi Georginára szállott; a negyedik rész, mely 1856-ban Bethlen Ferencz grófé volt, 1857-ben Bethlen Hypolita, 1868-ban Bethlen Mihály, Leopoldina, Gábor, József, Camilla és Emil tulajdonába szállott, 1873-ban vétel utján Eszterházy Miklós birtokába ment át és az összes közös birtok felosztása után 1874-ben jelenlegi tulajdonosára, Bethlen Leopoldina grófnőre szállott.

Varadia. Tulajdonosai ugyanazok, mint Markovecznek.

Vattina. A kincstáré.

Vlajkovecz. 1829-ben a borgiai jószágokért bonifikáczióba kapták bethleni Bethlen Imre, János, Ferencz, Elek, Gergely, György és Pál grófok. 1845-ben kétharmad részben a Bethlen grófi családé, egyharmad részben a foeni Mocsonyi-családé volt. A birtok jelenleg három részre oszlik: 1. Az első rész, mely 1854-ben Bethlen János gróf után Rudnyánszky Sándor báró és Szajbély Frigyes birtokába ment át, 1859-ben egyedül Szajbély Frigyesé lett, 1865-ben pedig átment ez utóbbinak veje, ó-moraviczai Heinrich Nándor és 1889-ben ennek örökösei: ó-moraviczai Heinrich István, Nándor, Jeszenszky Béláné szül. Heinrich Ilona, Heinrich Dezső, Van Royen Mária, Heinrich Árpád, Géza, Ida és Elek tulajdonába, 1891 óta nagy-

jeszeni Jeszenszky Béla és neje szül. ó-moraviczai Heinrich Ilona tulajdona; a második részt Bethlen János gróf után 1870-ben örökölte Bethlen István gróf, 1874-ben átment Mikes Miklós gróf és neje szül. Bornemissza Janka bárónő tulajdonába; 1883-ban megvette Van Royen Jan Barend Hendrik, a ki egy részét 1883-ban a hollandi mezőgazdasági társaságnak, másik részét 1892-ben nagyjeszeni Jeszenszky Bélának adta el, a ki 1893-ban megvette a hollandi társaság részét is és mindkét részt most is birja; 3. a harmadik részt Mocsonyi János után 1858-ban örökölték: foeni Mocsonyi Péter, András, György és Katalin, 1860-ban egyedül foeni Mocsonyi György tulajdona lett, 1888 óta Bissingen-Nippenburg Rezső grófné szül. foeni Mocsonyi Georginára szállott, a ki jelenleg is tulajdonosa.

Vojvodincz. 1829-ben a bethleni Bethlen grófi család kapta, a mely 1874-ig birta; 1874-ben Mikes Miklós gróf és neje szül. Bornemissza Janka bárónő tulajdonába ment át, 1883 óta Kormos Béla dr. és neje szül. Ágoston Róza tulajdona.

*

Az 1873. évi XXVII. törvényczikkel a fennállott bánsági határőrvidékből Temes vármegyéhez csatolt községek, melyekben a földesúr *a kir. kincstár*:

Fehértemplomi járás.

Ablan, a mai Csehfalva
Duplaj, a mai Temes-Váralja
Gajtasol
Grebenácz, a mai Gerebencz
Izbistye
Jaszenova
Károlyfalva, azelőtt Karlsdorf
Krusicza
Lagerdorf, a mai Temes-Strázsa
Nikolincze, a mai Temes-Miklós
O- és Uj-Palánka, a mai Palánk
Oresácz
Párta
Rebenberg
Ulma
Vöröstemplom, azelőtt Rothkirchen
Vraesevgáj
Zágaicza
Kussics, az 1881. évi VII. t.-cz. folytán Krassó-Szörény vármegyéből Temes vármegyébe átcsatoltatott

Kubini járás.

Bavaniste
Deliblat
Dubovácz
Gálja, a mai Gálya

Gyurgyevó, elpusztult község területe az 1884. évi VII. t.-cz. folytán Temes vármegyéből Torontál vármegyébe átcsatoltatott.

Kubin, a mai Temes-Kubin

Mramorák

Osztrovó, a mai Temes-Sziget

Plosicz

Székelykeve, 1882-ben létesült község.

* * *

Városok.

Temesvár szab. kir. város.

Versecz törvényhat. joggal felruh. város.

Fehértemplom, azelőtt Ungarisch-Weisskirchen, r. t. város. (Az 1873. évi XXVII. t. cz. alapján törvényhatósági joggal felruházott város volt; az 1876. évi XX. t. cz. folytán rend. tan. várossá alakult át.)

Vinga r. t. város.

NÉVMUTATÓ

A IV-IK FEJEZETHEZ.

	Oldal		Oldal		Oldal
Ábrahámffy (gerlai)	19	Bolyka (németi)	33	Eördögh (karánsebesi)	47
Ajtonyi	19	Borcsol	34	Erdélyi (ellefalvi)	47
Andrássy	19	Boros	34	Ethele (itebői)	47
Aranyády	19	Bosory	34	Fancslaki	47
Arka (dampsosi)	19	Both (bajnai)	34	Farkas	47
Babos (kenézi)	19	Botha	34	Fejéregyházy	47
Bagdy (basarági)	19	Bothos (harapkai)	34	Fékancsi	48
Bajtényi	19	Bradács (sásvári)	34	Fekete	48
Bak (beréndi)	20	Brandenburgi György	35	Fekete (kéri)	48
Bakos	20	Brigido báró	35	Fintha	48
Baky (páznádi)	20	Brúz (lugosi)	35	Fodor (partasi)	48
Balás (tótváradjai)	20	Budafi (udvardi)	35	Földváry	48
Báldy	20	Clary gróf	35	Forgách	48
Balistras (kenézi)	20	Csák	35	Frangepán	49
Balogh	20	Csáky	36	Fruzsin	49
Balotai	21	Csályay	38	Gál	49
Bánffy (alsó-lendvai)	21	Csanád-nemzetség	38	Gála (homorágyai)	49
Barathon	22	Csanády (csanádi)	40	Gara, Garay	49
Barátszegi	22	Csanády (rudai)	40	Garay	50
Barcsa (nagybarcsai)	22	Csarnó (tövisegyházi)	40	Garázda (keresztúri és ho-	
Barócz (némethi)	22	Cseh	40	rogszegi)	51
Bástai, Básti	23	Cserepes (cserepesi)	40	Gerencsér	51
Báthory (ecsedi)	23	Cserepes (lippai)	40	Gilet	51
Batthyány	23	Csernecházy	40	Giskra	51
Bebek (pelsőczi)	23	Csirő	40	Gorzák	51
Bedő (peterdi)	24	Csomboli	41	Gyarmathy	51
Bekes	24	Csornai	41	Gyüredy (kenézi)	51
Béli	24	Czellenk	41	Hagymásy (berekszói)	52
Belmosevity (sárvári)	24	Czibak (palotai)	41	Hajnal	52
Berekszói	24	Czikó (pomázi, básti)	42	Hamilton gróf	53
Bereczkffy (vidi)	25	Czobor	42	Haramy	53
Berzsen (csabai)	25	Damsusi	42	Haraszthy	53
Bésán (belinczi)	25	Dancs	42	Héderváry	53
Bessenyey	26	Dánfy (dobozi)	42	Helembai	53
Beszédes	26	Dávidházai	43	Hetze	54
Besztriai	26	Dengeleghy (dengelegi)	43	Himfy	54
Bethlen (iktári)	26	Derecskei	43	Hohenzollern	55
Bikotai	32	Derencsényi	43	Hollódi	56
Bizerei (rékasi)	32	Dési (temeshelyi, iklódi)	43	Horsai	56
Bobal (vojteki)	32	Dienes	43	Horváth (lippai)	56
Bodó (györgyi)	33	Dóczy (zádorlaki, nagylu-		Hunyadi	57
Bodonyi	33	csei)	43	Iványdy	60
Bódy	33	Drágfi (bélteki)	46	Jaksics (nagylaki)	60
Borbély	33	Endes	46	Jánkfi (nagylaki)	60
Bornemisza	33	Engelshofen báró	46	Jankó	60

Oldal
Jobbágyi 61
Jovanbary 61
Kacsy 61
Kakas (kenézi) 61
Kallay 61
Kalmárdy 61
Kalocsa (kenézi) 61
Kanizsay 61
Kantor (németi) 61
Kassay 61
Kasza (kenézi) 61
Kaszay 62
Katona 62
Kebles 62
Kendeffy (malomvizi) 62
Kenezy 62
Kerecsényi (kanyaföldi) 62
Kerekegyházy 62
Kereskozy 62
Keresztény 63
Keresztury 63
Kerey 63
Kerő 63
Kery 63
Keszy 63
Kinizsi 63
Kis (martoni) 63
Kis (sarádi, vajai) 63
Koltai 64
Konaki 64
Kopácsi 64
Korlat (pitvarosi, rékasi) 64
Kormos (németi, kenéz-rekeszi) 64
Koroghy (Korógyi) 64
Kocsei 64
Krajovics 64
Kun (besenyei) 65
Kutfey (nagyuti) 65
Kutas (besenyei) 65
Lábatlani 65
Laczkfy (kerekegyházi) 65
Lampert 66
Lazarovits (nagygyarmathai) 66
Lippay 66
[illegible] 66
[illegible] 66
[illegible] 67
Lyubics [illegible] 67
Maczedoniay 67
[illegible] 68
[illegible] 68
Magyar 68

Oldal
Majosi (oszlari és pelpárt-hidai) 68
Makay 69
Makófalvy 69
Marczaly 69
Marnachouit 69
Maróthy 96
Marton (kenézi) 70
Máté 70
Matkó (jobbágyi) 70
Mátyás 70
Méray 70
Mercy gróf 70
Méregh 72
Mezőgyáni 72
Mészáros (lippai) 72
Miklós 72
Milojkovics 72
Mohácsi (baraczkási) 72
Morhat (szántai) 72
Muronyi (kenézi) 72
Muthnoky 73
Nagy (besenyei) 73
Nagy (kécsei) 73
Nagy (kenézi) 73
Nagy (leleszi) 73
Nagy (lippai) 74
Nagy (pestesi) 74
Nagy (rikasi) 74
Nagy (sipszói) 74
Nagy (temesvari) 74
Nagy (sasdi) 74
Nagy (kakati) 74
Nagy 74
Nagylucsei 74
Nagymihályi 74
Neczpály 74
Neipperg gróf 75
Nemes (németi) 75
Némethy (kenézi) 75
Nexafi (bélvidéki) 75
Nyarági 76
Ökös 76
Oláh (solymosi) 76
Olcsárovics 76
Ongor (nádasdi) 76
Orbonász (krassófői) 77
Oreczy 77
Ördög (csanai) 77
Ördög 77
Orros (serjéni) 77
Országh (guti) 77
Osváth 78

Oldal
Oszlári 78
Öthalmi 78
Ozorai 78
Pán 79
Pán (tófői) 79
Pancracius 79
Pandnovay 79
Pani, Pányi 79
Panky 79
Pap 79
Papdi, Pabdi 80
Parabuch 80
Páris (besenyei) 80
Partasy 80
Patakfalvy 80
Pathócsy 80
Patkós (besenyei) 81
Pászthói 81
Pattantyus 81
Paulisi 81
Paulovics 81
Páznádi 81
Pekry 81
Péli 81
Perényi 81
Perlas gróf 82
Peterdy 82
Péterfy (maczedoniai) 82
Petheő (gersei) 83
Pető (peterdi, szedecsi) 83
Pető (szántai) 83
Petróczy 83
Petrovics (suraklini) 83
Pisky (kenéz-rekeszi) 84
Pocsaji 84
Pogány 84
Polyák 84
Pongrácz (dengelegi) 84
Pongrácz (szentmiklósi) 85
Porázfalvai 86
Porkolab (szentmártoni) 86
Pósa (szeri és sződi) 86
Posztós (temesvári) 87
Poth 87
Pribék (lugasi) 87
Pribék (temesvari) 87
Projka 87
Pytér (adorjanfalvi) 87
Rabé (besenyei) 87
Rábéi 87
Rácz (lippai) 88
Rácz (zalánkeményi) 88
Rádi 88

	Oldal
Radics (lugasi)	88
Radócz	88
Ráskay	88
Ravaszdy	88
Rékási	89
Remetei	89
Réti (besenyei)	89
Rigó (besenyei)	89
Rojti (besenyei)	89
Rozgonyi	89
Rudai	89
Sadányi	89
Sághy	89
Sághy (kenézi)	89
Sár	90
Sarády	90
Sáray (Sarov)	90
Sárkány	90
Sárközy	90
Sárszay (németi)	90
Sárvári	90
Sásvári	90
Sebestyén (kenézi)	90
Segnyey	90
Serjéni	90
Sikes (besenyei)	90
Simon	91
Simonfy	91
Siry	91
Sisman	91
Soklyósy (soklyói)	91
Somi	91
Soroglyáni (kenézi)	91
Succow gróf	91
Sugár	91
Sulyok (lekcsei)	91
Szabó (kenézi)	91
Szabó (lippai)	91
Szabó (váradi)	92
Szakács	92
Szakadági	92
Szalay	92
Szállás	92
Szapolyay	92
Száty (tófői)	92
Szebeni (kákai)	93
Szecsey (kéri)	93
Széchenyi	93
Széchy	93
Szedecsi	93
Szegedy	93
Szegedy	93
Szegedy (tesöldi)	93
Szegyeházy	93
Székely (iktári)	93
Székely (sámolykeszi)	93
Székely (zöldesi)	93
Szentandrássy	93
Szent-Antali	94
Szentgirolti	94
Szentgróti	94
Szentgyörgyi	94
Szenti	94
Szentmiklósy	94
Széplaky	94
Szerémi (németi)	94
Szigethy	94
Szilágyi (horogszegi)	94
Szilas (kenézi)	95
Szobi	95
Sződi, Zódi	95
Szokoly (zokolyi, kisvárdai)	95
Sztamory	96
Sztepán	96
Sztojánfi (csornai)	96
Tábor	96
Tallóczy	96
Tar	96
Tarczay (tótselymesi)	96
Tari	96
Tatár (zöldesi)	96
Telegdi	96
Temérdekegyházi	96
Temeshelyi	96
Temesközi	96
Temesváry	97
Teresdi	97
Terösdi	97
Terjéni	97
Térvári	97
Thapsondi	97
Tholdy (besenyei)	87
Tisza (borosjenői)	97
Tomory	98
Torkos (rábéfalvi)	98
Tornallyay	98
Tömösváry	97
Törösdi	97
Török	99
Török (enyingi)	99
Török (kereszturi)	99
Török (lippai)	99
Török (szegyeházi)	99
Törzsök	99
Tót-Csáki	99
Tóth (borosjenei)	99
Tóth (kovászi)	99
Tóthváradjay	99
Trentul (névnai)	99
Trombitás	100
Ugray	101
Ujlaky	101
Ulászló herczeg	101
Ungur	101
Upory	101
Vajda (karánsebesi)	101
Vajdafy (gyarmati)	101
Vámos	102
Várady (kéméndi)	102
Varányi (remetei)	102
Várday (kis-várdai)	102
Varjasy (gyarmati és teleki)	102
Vas (kenézi)	102
Vas (tövisi)	102
Vasky	102
Vasti	102
Váti	102
Verbőczy	102
Verebélyi (borosjenei)	103
Veres (kenézi)	103
Veres (muronyi)	103
Veres (rábéfalvi)	103
Vér (muronyi, temesközi)	103
Vetésy	103
Vineze (kenézi)	103
Vitéz	103
Vizesy	103
Vojteki	103
Wallis gróf	103
Wappa	103
Zabo	103
Zalay	103
Záthy (tófői)	104
Zay (csömöri)	104
Zokonay	104
Zomor (pókatelki)	104
Zovith	104
Zódy	104
Zsadányi	104
Zy	

TARTALOM.

Oldal

1. Előszó III
2. Bevezetés VII
3. Temes vármegye törvényhatóságánál kihirdetett nemes családok jegyzéke 1
4. Nemes családok a vármegye visszaállításáig 1779 (névmutató külön) 17
5. Hatósági czímeres pecsétek 105
   Temes vármegye pecsétje 107
   Temesvár szab. kir. város pecsétje 107
   Versecz thj. város pecsétje 108
   Fehértemplom r. t. város pecsétje 109
   Vinga r. t. város pecsétje 109
6. Eredeti czímeres nemes-levelek Temes vármegye területén : 111
   I. Temes vármegye levéltárában 113
   II. A csanád-egyházmegyei káptalan levéltárában 114
   III. A „Délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum-társulat“ muzeumában 114
   IV. Verseez város muzeumában 115
7. Községek és birtokosok a XVII. századig 117
   I. Arad- és Csanád vármegyékhez tartozott, most Temes vármegye területén fekvő községek 119
   II. Hajdan és most is Temes vármegyéhez tartozó községek 125
   III. Krassó vármegyéhez tartozott, most Temes vármegye területén fekvő községek 136
   IV. Keve vármegyéhez tartozott, most Temes vármegye területén fekvő községek 137
   V. Temes vármegyéhez tartozott, most Torontál vármegye területén fekvő községek 138
   VI. Temes vármegyéhez tartozott, most Krassó-Szörény vármegye területén fekvő községek 140
8. Nemesi birtokok és azok birtokosai 1779-től a jelen időkig 145
9. Színezett czímerek : Temes vármegye, Temesvár, Verseez, Fehértemplom és Vinga városok, a Berekszói- és Garay-családok czímerei a kötetbe füzve. Külön csomagban : az Andreovics-, Appel báró, Asbóth-, Berczik-, Bissingen-Nippenburg gróf, Capdebo-, Csernovics-, Csekonics gróf, Durmann-, Erős-, Faur-, Féger-, Füllgraff báró, Gál-, Gorove-, Hollósy-, Heinrich-, Jagodics-, Karátsonyi gróf, Kisfaludy-, Kovácsics-, Küttel-, Latour-Baillet gróf, Lovász-, Manaszy-, Milutinovich báró, Moesonyi-, Molnár-, Odor-, Pálffy-, Prusinszky-, Radisics-, Reviczky-, Somogyi-, Szabó-, Uy-, Vimmer-, Végh-, Woracieky gróf családok czímerei.

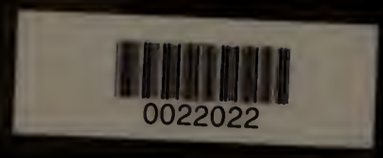
0022022